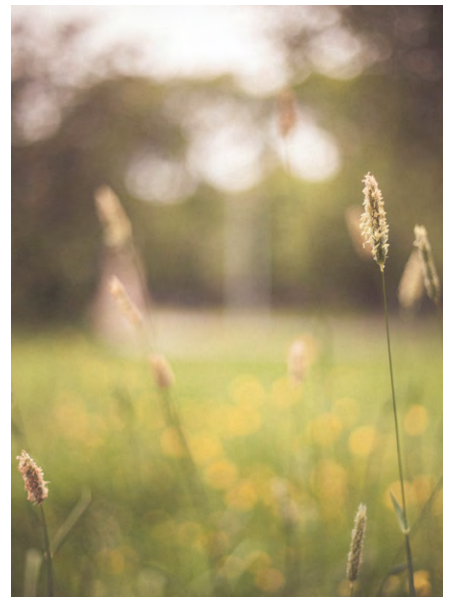
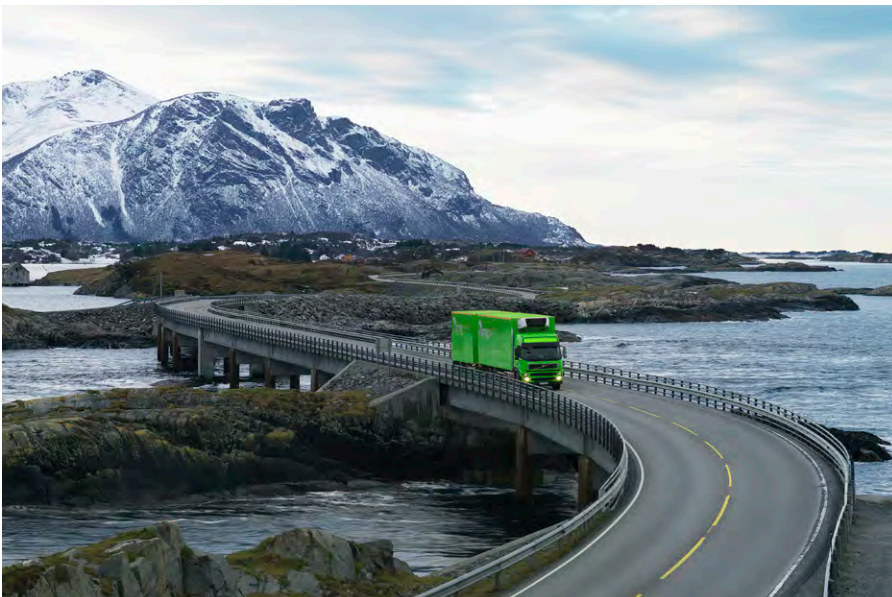
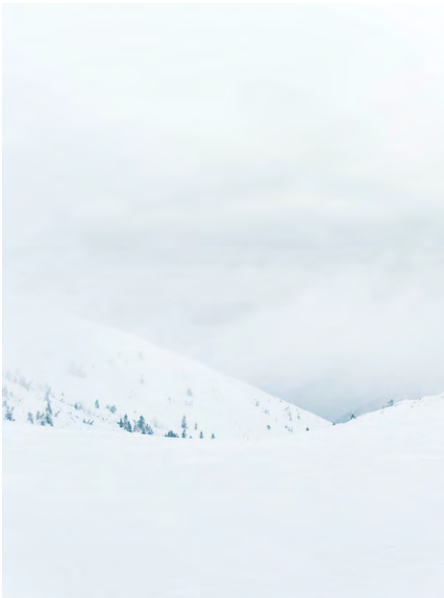

Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre

Bærekraft handler for Posten om langsiktig levedyktighet - for verden og for konsernet. Det handler om å videreutvikle virksomheten til å være relevant og lønnsom også i fremtiden og om å ta vare på behovene til de som lever i dag uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter. Da må vi være bevisste på hvordan vi bruker og påvirker ressurser.

I denne rapporten kan du lese om verdiene vi har skapt for samfunnet og for selskapet.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Driftsinntekter mill. kroner	23 894	24 678	24 772	25 074	24 404	23 557	22 925	22 981	22 451	22 613
Justert driftsresultat mill. kroner	531	703	645	686	933	1 125	1 116	1 051	952	820
Justert driftsmargin prosent	2,2 %	2,8 %	2,6 %	2,7 %	3,8 %	4,8 %	4,9 %	4,6 %	4,2 %	3,6 %
Driftsresultat (EBIT) mill. kroner	415	692	178	239	844	641	632	956	1 638	296
Resultat før skatt mill. kroner	366	621	230	151	720	619	547	800	1 499	70
Avkastning på investert kapital (ROIC) ¹⁾ prosent	7,3 %	9,8 %	9,0 %	9,9 %	13,9 %	17,5 %	18,3 %	18,3 %	15,9 %	13,2 %
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	598	592	945	1 213	1 175	1 324	906	1 418	1 123	1 988
Egenkapital ²⁾	6 481	6 375	5 912	5 926	6 205	6 081	5 703	5 517	5 418	4 795
Totalkapital ²⁾	16 071	16 962	15 299	16 097	16 377	15 674	15 227	15 370	15 800	18 605
Avkastning på egenkapital etter skatt (ROE), prosent	3,9 %	6,3 %	0,7 %	-1,0 %	7,3 %	8,7 %	7,1 %	6,8 %	19,0 %	0,5 %
Egenkapitalandel prosent	40,3 %	37,6 %	38,6 %	36,8 %	37,9 %	38,8 %	37,5 %	35,9 %	34,3 %	25,8 %
Gjeldsgrad	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,6
Sykefravær prosent	6 %	5,8 %	6,1 %	6 %	6,3 %	6,6 %	6,9 %	7,1 %	7,8 %	8,1 %
Medarbeidertilfredshet skala fra 1-100	80	81	80	79	78	78	77	75	76	75
El-kjøretøy	1 197	511	493	361	146	24	24			
Skader antall H2	223	231	278	331	388	481	483			
Nestenulykker	33 575	40 513	45 756	43 838	37 541	34 211	31 606	30 450	26 775	18 350
CO2e-reduksjon tonn	15 850	26 711	49 051	26 454	19 100	46 300	9 000	29 700	7 400	19 100
Pakker antall i tusen	48 318	44 369	44 966	42 512	39 600	37 800	37 300	38 700	36 636	34 853
Brev antall adressert i tusen	602 764	691 671	769 335	863 425	922 030	986 851	1 052 140	1 145 675		

1) Beregnet på justert driftsresultat

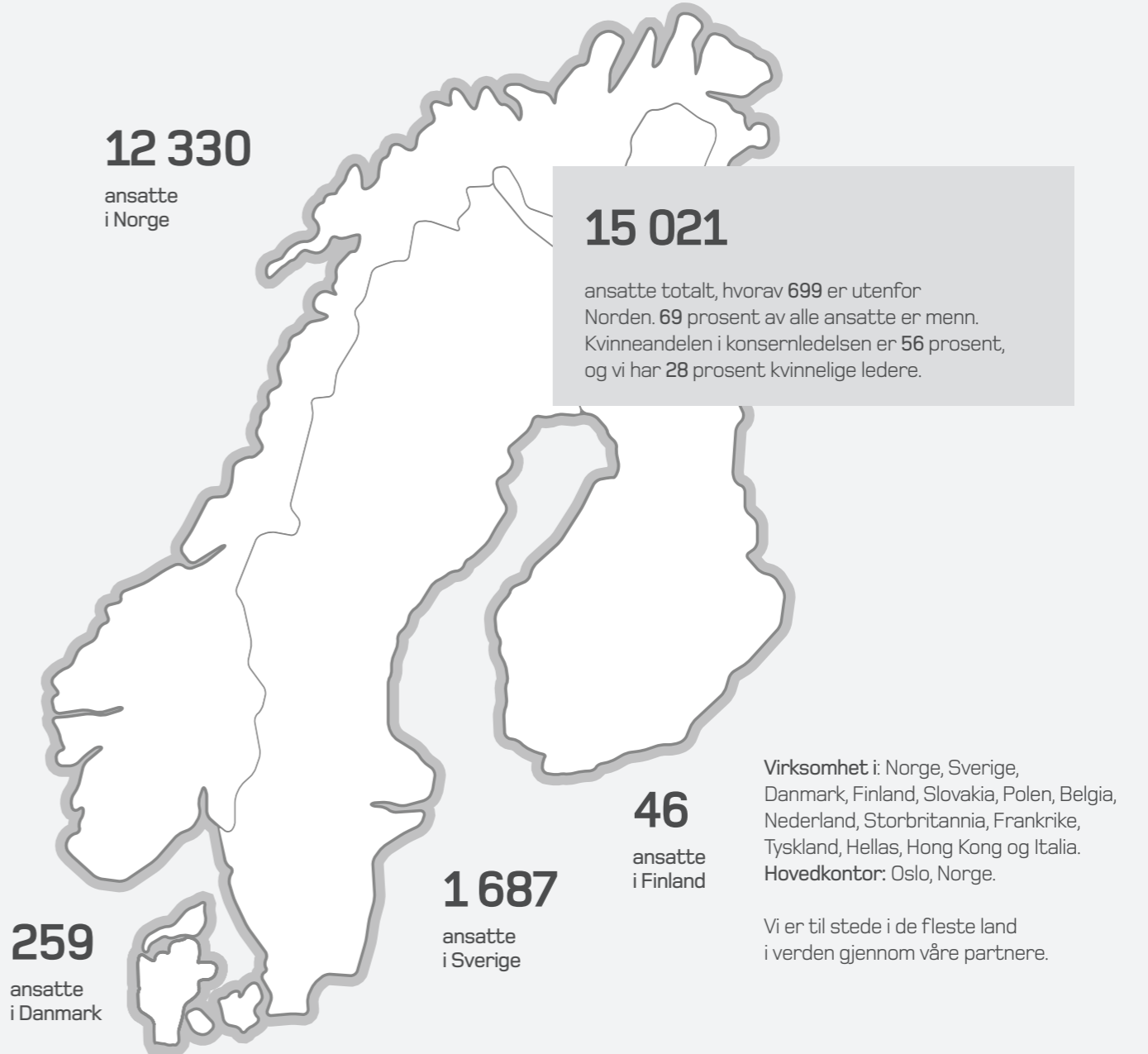
2) Tallene er hentet fra avlagte årsregnskap. Tallene er ikke omarbeidet i forhold til gjennomførte prinsippendringer eller andre omarbeidelser

Dette er Posten Norge	6
Nøkkelinformasjon	
Konsernstruktur	8
Konsernledelse og organisering	
Konsernsjefen har ordet	10
Full fart fremover	
Strategi	12
Langsiktig levedyktighet	
Mennesker	16
Den viktigste verdien	
Miljø	22
Vi går i front for miljøet	
Innovasjon	28
Vi driver utviklingen fremover	

For mer detaljert informasjon om hvordan vi jobber og våre resultater, les vår Bærekraftrapport og Finansiell årsrapport på postennorge.no.

Dette er Posten Norge

«Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre»

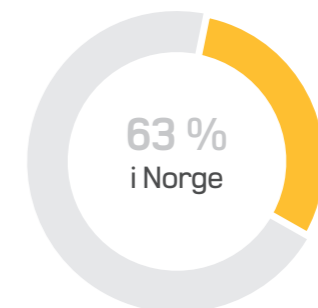
–for hele det norske folk
«Ingen kjenner Norge bedre»

–for alle bedrifter i Norden
«Finding new ways»

OMSETNING
i 2018

24 milliarder

Konsernstruktur

Posten Norge er organisert med fire divisjoner og fire konsernstaber.

Posten Norge AS er et statlig, heleid aksjeselskap, og er morselskapet i konsernet. Ansvaret for å forvalte statens eierskap ligger hos Nærings- og fiskeridepartementet som har et forretningsmessig formål med sitt eierskap. Konsernet måles på å levere målsatt avkastning på investert kapital. Leveringspliktige posttjenester er regulert gjennom postloven som ligger inn under Samferdselsdepartementet.

Konsernets divisjoner er sentrale enheter i styringen av konsernet. De utvikler og gjennomfører forretningsstrategier innenfor sine virksomhetsområder, som støtter opp om konsernets strategi. Divisionene er ansvarlige for å utvikle og levere tjenester med tilhørende service og kvalitet. Konsernet er organisert etter kunderettede tjenesteområder, og hver divisjon har nordisk resultatansvar for sin tjenesteportefølje.

DIVISJON POST: Fleksible tjenester til privatkunder. Adressert og uadressert postdistribusjon til bedriftsmarkedet.

DIVISJON E-HANDEL OG LOGISTIKK: Standardiserte pakke-, gods- og lagertjenester til netthandel og andre bedriftskunder.

DIVISJON INTERNASJONAL LOGISTIKK: Kundespesifikke løsninger for offshore-segmentet, store industrikunder og Internasjonal spedisjon.

DIVISJON EKSPRESS: Innovative løsninger for ekspress, bud og hjemleveranse.

Konsernledelsen

Tone Wille

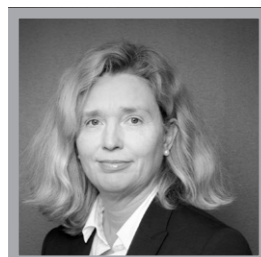
Født: 1963

KONSERNSJEF siden oktober 2016

Tidligere stillinger:

Konserndirektør Økonomi og Finans (CFO)/IT i Posten Norge AS, Direktør økonomi og virksomhetsstyring i divisjon Post i Posten Norge AS, Investeringsdirektør i Norfund, Senior VP and CFO i GE Energy (Norway) AS og tidligere Kværner Energy AS.

Utdannelse: Siviløkonom

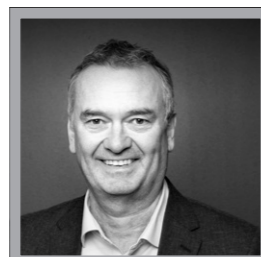
Irene Egset

Født: 1966

Konserndirektør ØKONOMI OG FINANS siden januar 2019

Tidligere stillinger: CFO i Statkraft, Executive Vice President Corporate Staff i Statkraft.

Utdannelse: Siviløkonom

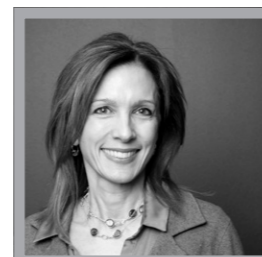
Morten Støde

Født: 1962

Konserndirektør IT OG DIGITALISERING siden oktober 2016

Tidligere stillinger: CIO Dyno Nobel AS, Vice President ABB Offshore Systems, CIO Umoe Olje og Gass, Ulike IT Manager og Prosjektlederstillinger i Aker Engineering og Norwegian Petroleum Consultants.

Utdannelse: Markedsfører

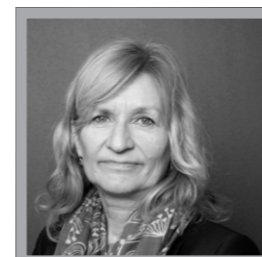
Alexandra Saab Bjertnæs

Født: 1971

Konserndirektør KOMMUNIKASJON OG STRATEGI siden juni 2017

Tidligere stillinger: Direktør for salg, marked og kundeservice i Logistikk Norge i Posten Norge AS, ulike lederstillinger innen salg og strategi i Posten Norge AS samt i Preco AS og Accenture.

Utdannelse: Master of business administration

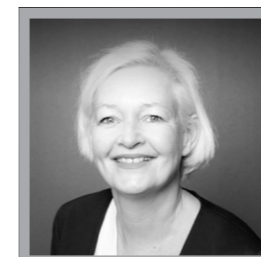
Randi Løvland

Født: 1957

Konserndirektør HR OG HMS siden september 2008

Tidligere stillinger: Transportdirektør og informasjonssjef i Posten Norge AS, divisjonsdirektør og strategisjef i Bravida Oslo og Akershus AS, fagforeningsleder i Den norske Postorganisasjon.

Utdannelse: Postutdannet

Gro Bakstad

Født: 1966

Konserndirektør DIVISJON POST siden september 2012

Tidligere stillinger:

Konserndirektør Økonomi og Finans/CFO i Posten Norge AS, finansiell rådgiver i Procorp, økonomidirektør i Ocean Rig.

Utdannelse: Siviløkonom og statsautorisert revisor

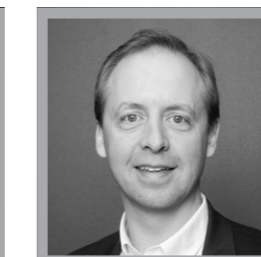
Per Ohagen

Født: 1971

Konserndirektør DIVISJON E-HANDEL OG LOGISTIKK siden januar 2018

Tidligere stillinger: Global direktør i Hillebrand Group, administrerende direktør i Lagena Distribution, administrerende direktør i Sonar Consulting AB, Supply Chain Manager i Apoteket AB.

Utdannelse: Master i Industrial Engineering og Business Logistics

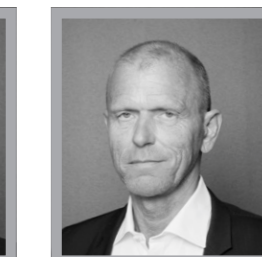
Erik Roth

Født: 1975

Konserndirektør DIVISJON INTERNASJONAL LOGISTIKK siden oktober 2018

Tidligere stillinger: Direktør International Freight Forwarding, konserndirektør HR, direktør Organisasjonutvikling og konserntrainee i Posten Norge AS.

Utdannelse: Siviløkonom, sivilingeniør og offiserutdannet fra Svenske Forsvaret.

Thomas Tscherning

Født: 1961

Konserndirektør DIVISJON EKSPRESS siden juni 2017

Tidligere stillinger:

Konserndirektør Logistikk Norden i Posten Norge AS, leder for pakke- og ekspressvirksomheten i divisjon Logistikk Norden, administrerende direktør Box Delivery, grunnlegger av og administrerende direktør for flere ekspresselskaper.

Utdannelse: Økonom

Full fart fremover

Skal du skifte kurs, må du ha styringsfart.

Vi må utvikle og fornye oss. Det krever at vi hele tiden ligger i forkant.

Konsernsjef Tone Wille leder Posten Norge i en tid som uomtvistelig er den mest omskiftelige i konsernets historie. Endringene skjer raskere og hyppigere enn noen sinne, og i eskalerende tempo. Digitaliseringen av samfunnet har gitt selskapet store utfordringer, men også mange muligheter. Wille griper gjerne mulighetene, og skal sørge for at det skjer på en forsvarlig måte.

- Posten har vært her i 372 år og må fortjene retten til å være her i morgen også. Vi skal være her i lang tid fremover. Da må vi drive vår virksomhet på en måte som er bærekraftig både for oss som virksomhet og for omgivelsene rundt oss, sier hun.

Opp og frem

Få virksomheter kan skilte med så mye gass og så mye brems samtidig. Kort oppsummert ser 2018 slik ut: Kundene er blitt mer fornøyde. Logistikkmarkedet er i vekst, og både nye og tidligere kunder har kommet til. Samtidig faller postvolumene raskere enn noensinne, og det har aldri før vært større behov for å omstille postvirksomheten. Parallelt utvikler konsernet nye tjenester og rigger seg for fremtiden. I vår digitale tid vil kundene ha enkle og fleksible løsninger – hvor de selv kan velge når og hvor pakkene skal leveres.

- Vi må utvikle og fornye oss. Det krever at vi hele tiden ligger i forkant, og driver kontinuerlig forbedring. Vi ville forsømt oss om vi ikke gjorde det vi kunne for å planlegge for fremtiden, og sørge for styringsfart. Med det mener jeg at vi trenger finansiell handlingsfrihet for å unngå at vi på et tidspunkt blir tvunget til å ta beslutninger vi ellers ikke ville tatt, sier Wille.

Tøft marked

En stadig større del av konsernets omsetning kommer fra logistikkvirksomheten, og i økende grad fra de øvrige nordiske landene. Deler av logistikksegmentet hadde økt produktivitet og resul-

tatforbedring i fjor. Samtidig er dette et krevende marked med høy konkurranse og lave marginer og resultatutviklingen i logistikksegmentet totalt sett er fortsatt ikke tilfredsstillende. 2019 vil også preges av at vi effektiviserer driften og forbedrer lønnsomheten innen gods og pakker i hele den nordiske virksomheten. Det krever full gass.

I postsegmentet er det brems. Gjennom mange år har Posten effektivisert og industrialisert. Nå er det ikke lenger mulig å gjennomføre tiltak som gir økonomisk effekt uten at det også går ut over servicenivået til kundene. Våren 2019 skal regjeringen etter planen legge frem forslag til endringer i postloven, og det er ventet at det åpnes opp for færre omdelingsdager. Proposisjonen til Stortinget var opprinnelig ventet lagt frem i 2018.

- Jeg synes det er skuffende at saken ennå ikke er lagt frem for beslutning i Stortinget.

Høyt tempo

Hun understreker at utviklingen i brevolumet ikke er en villet utvikling fra Postens side. Det er en konsekvens av digitaliseringen av samfunnet, og Posten må tilpasse seg utviklingen. Både kunder og politikere har den siste tiden reagert på at Posten endrer seg i raskt tempo.

- På den ene siden forstår jeg at det kan skape frustrasjon at noen mister et tilbud de er vant til og som de liker. På den annen side undrer jeg meg også iblant over at det ikke er større forståelse for at Posten endrer seg, fordi kundenes behov endrer seg. Folk sender nesten ikke brev lenger, sier hun.

Det tar ikke nattesøvnen hennes. Fremtidens levering er ikke avhengig av fortidens løsninger og Wille ser fremover. Siden hun tiltrådte som konsernsjef høsten 2016 har hun satt digital innovasjon på dagsorden. Hun er veldig fornøyd med at det finnes sterke miljøer for innovasjon både ute i forretningsområdene og ved en sentral kompetanseenheter. Det siste året har Posten lansert

flere nye løsninger, som sende fra egen postkasse, digitalt frimerke og oppgradering av Posten-appen. I sommer kom konsernet på en femteplass i en kåring av Norges mest innovative selskaper.

- Det er gledelig at vi blir lagt merke til og at eksterne aktører ser at vi setter innovasjon og utvikling høyt på agendaen. Vi er fremtidsrettet og skal være relevante også i fremtiden, tiltrekke oss kompetent arbeidskraft og lage løsninger som gjør hverdagen enklere for kundene våre, sier Wille.

Får energi av menneskene

Hun tror ikke det kan komme nye revolusjonerende løsninger hele tiden, men mener konsernet er bedre skodd enn tidligere for innovasjon og å ta raskere beslutninger. Det skaper et fundament for endring og kontinuerlig forbedring.

Det siste året har hun møtt mange av dem som jobber i konsernet, på alle nivåer. Hun har hatt flere reiser rundt i Norden og lærer stadig nytt fra både nyansatte og de som har jobbet i konsernet siden forrige århundre.

- Det gir meg energi. Jeg blir inspirert av å møte kolleger som er dedikerte og brenner for jobben sin. Det er stort engasjement og jeg lærer mye.

Verdifullt

«Engasjerte og kompetente medarbeidere» er nettopp ett av de fire hovedmålene i strategien som ble klar i 2018. Den strategiske plattformen setter retning for hvordan Posten Norge skal gjøre hverdagen enklere for kundene. Det vil alltid være saker som skaper inntrykk av det motsatte, sier Tone Wille, men hun er stolt over fundamentet som nå er lagt.

- Vi har en klar ambisjon om å bli stadig bedre. Visjonen er noe å strekke seg etter og i en tid hvor endringer skjer stadig raskere er det viktig å ha en felles retning. Med full fart fremover, må vi holde stø kurs.

Foto: Kristin Slettenøy

Vår strategiske plattform setter retning for hvordan vi skal bruke våre ressurser for å sikre langsiktig verdiskaping.

Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre

Vi skal forenkle og verdiøke handel og kommunikasjon for mennesker og virksomheter i Norden

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål har gitt verden en felles ramme og retning for bærekraftig utvikling. Vi har ansvar for å ta vare på behovene til de som lever i dag uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter.

Det er 4 av FN's 17 bærekraftsmål som utpeker seg som særlig relevante for vår virksomhet:

Vi er en stor arbeidsgiver og har ansvar for at ansatte har anstendige vilkår og arbeidsforhold.

Posten utgjør en viktig del av Nordens infrastruktur – innovasjon er helt nødvendig for å være relevant også i fremtiden.

Transportsektoren er en av de største utslippspostene i klimaregnskapet til de nordiske landene. Dette betyr at vi har mye å bidra med.

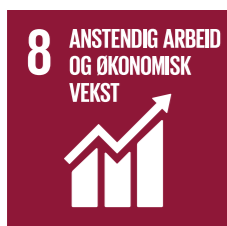
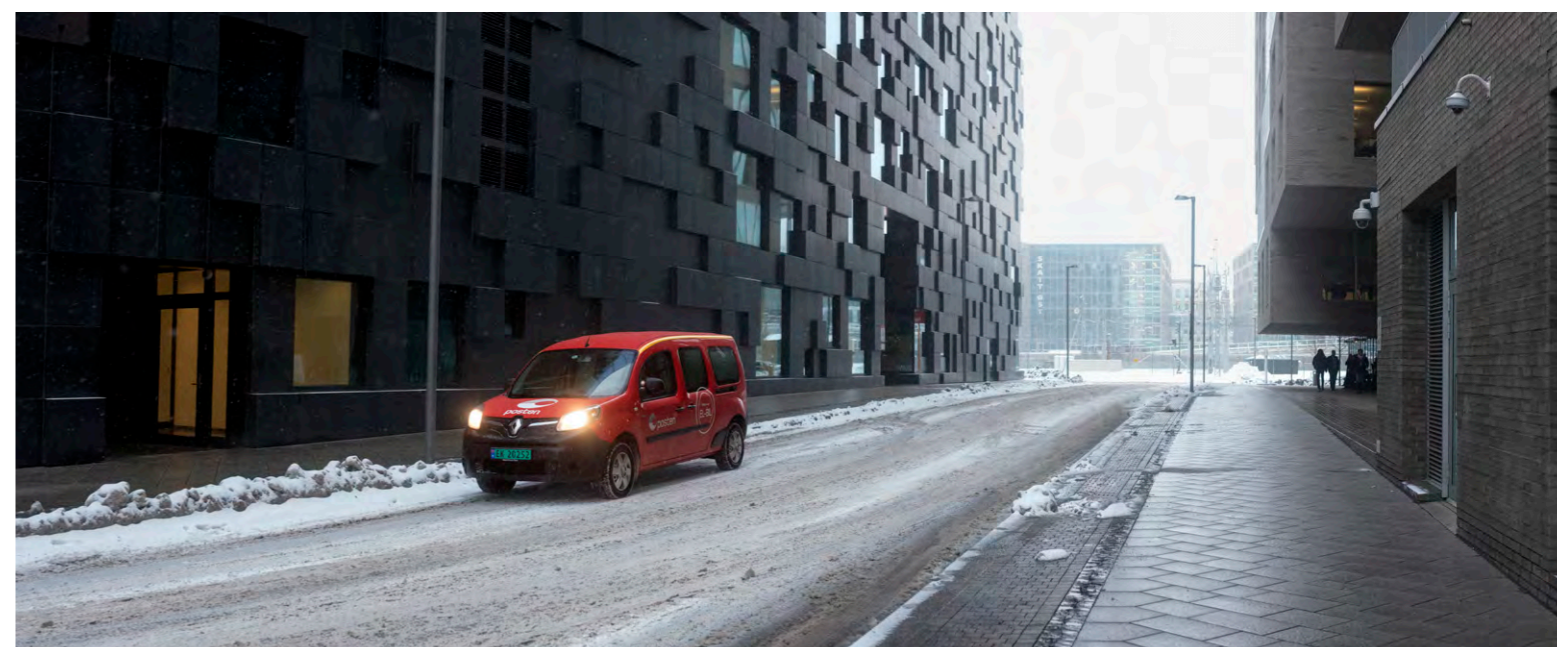
Vi er bevisst hvordan vi bruker og påvirker ressurser. På de neste sidene kan du lese om noen av verdiene vi har skapt.

Mennesker

Vi har gått fra å være et norsk post-selskap til å bli et av Nordens største post- og logistikkonsern. Vi endrer oss fordi folk forandrer seg.

Vi er fortsatt en av Norges største arbeidsgivere selv om vi har vært gjennom en av historiens største omstillinger. I 1990 var det over 30 000 ansatte i den norske postvirksomheten, nå er det ca 6 500. Vi har omstilt oss i tide, brukt tid på å sikre felles virkelighetsforståelse, og hatt en god og åpen dialog med de ansattes organisasjoner. Slik har vi klart å gjennomføre større omstillinger uten støy eller arbeidskonflikter, med mer fornøyde og friske medarbeidere som resultat.

Vår ambisjon er å være en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg og beholder de mest engasjerte og kompetente menneskene. Vi er opptatt av å utvikle eksisterende medarbeidere og tiltrekke oss den kompetansen vi trenger i dag og i fremtiden.

Stolte team som trives på jobb

Medarbeidertilfredsheten er høy og har hatt en positiv utvikling siden 2007.

Vi gjennomfører årlige organisasjonsundersøkelser for å måle tilfredsheten til ansatte, og evaluere om tiltakene gir ønsket effekt. Det viktigste med undersøkelsen er å bruke den som grunnlag for læring og dialog i egen enhet. Her har lederne et særlig ansvar for å følge opp tiltakene igjennom året.

Akkurat det har de gjort hos produksjonsleder Hanne Skaugers team på Østlandsterminalen i Lørenskog, noe som har gitt resultater.

– Gruppene snakker sammen, diskuterer på teammøter, blir enige og finner oppgaver å jobbe med. Et konkret mål har vært at alle bør kunne alle gjøremål på et team. Det er viktig at hver og en bidrar og kommer med innspill. Tilfredsheten har gått kraftig opp siden sist, og ett av teamene hennes har en score på 96 (av 100).

Foto: Birger Mørken

Flere er friske

Siden 2006 er sykefraværet redusert med over 30 prosent, og uføregraden er halvert.

Målet er en åpen kommunikasjon mellom leder og medarbeider.

Colin Campbell, direktør HMS og samfunnsansvar

I flere år har vi jobbet for å få medarbeidere med gjentakende, langvarig sykefravær tilbake i jobb. Dette gjelder medarbeidere som har hatt 24 eller flere sykefraværsdager hvert år de tre siste årene.

Åpen og systematisk kommunikasjon mellom leder og medarbeider om arbeidsevne, tilrettelegging og andre tiltak knyttet til arbeidsforholdet har redusert antall saker med 67 prosent.

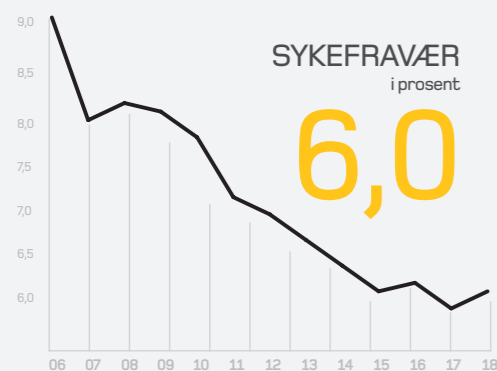
Konsernets langsiktige og systematiske HMS-arbeid har gitt gode resultater. Det tette samarbeidet med vernetjenesten og tillitsvalgte har vært avgjørende.

Arbeidet påvirker den enkeltes trivsel og helse, samtidig som både konsernet, og samfunnets kostnader knyttet til sykefravær er betydelig redusert.

Jeg er opptatt av at medarbeiderne skal oppdage hva de er gode til, og hva de kan få til sammen.

Hanne Skauger, produksjonsleder

6,0

KONSERNET SPARER

1 milliard
i sparte pensjons- og forsikringskostnader (siden 2006).

FLERE PÅ JOBB

441

Flere friske medarbeidere kommer på jobb hver dag.

KONSERNET SPARER

828 millioner
på grunn av redusert korttidsfravær i arbeidsgiverperioden (siden 2006).

MEDARBEIDERTILFREDSHET

skala fra 1-100

80

Tilfredsheten blant medarbeiderne er høy

ORGANISASJONSUNDERSØKELSEN

viser at 9 av 10 trives på jobb

Attraktive medarbeidere

Vi fanger opp verdifull kompetanse og driver talentutvikling.

«Du gjør forskjellen» er et internt traineeprogram rettet mot medarbeidere med innvandrerbakgrunn, som ønsker erfaring fra administrasjon og ledelse i konsernet. Programmet retter seg spesielt mot driftsmedarbeidere som har kompetanse de ikke får brukt i sin nåværende stilling. Deltakerne tilbys egen mentor, relevante kurs og mulighet til å bygge nettverk med mål om en høyere stilling.

Said Hassan Ahmeds faglige bakgrunn og erfaring er svært nyttig for Postens Business Intelligence-miljø. De beveger seg inn i mange nye farvann ved bruk av algoritmer, maskinlæring og kunstig intelligens.

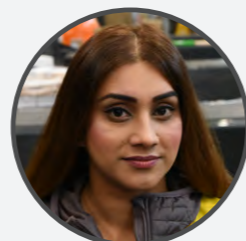
Nighat Ali ønsket å være leder og hadde de personlige egenskapene som trengs. – Gjennom god oppfølging av leder fikk jeg prøve meg i flere avdelinger, sier hun. Etter ett år på Berger forflyttet Nighat seg til Alnabru og Logistikkcenter Oslo. Der ble hun produksjonsleder for 24 medarbeidere.

Murat Kutluay er veldig glad i tall, gå i dybden og finne sammenhenger. Derfor er stillingen som senioranalytiker drømmejobben for han. Han kjenner konsernet godt og har verdifull erfaring fra prosesser i drift.

SAID HASSAN AHMED

Tidligere stilling: Terminalarbeider i Tromsø
Utdannelse: Doktorgrad i bioinformatikk og sivilingeniør
Nåværende stilling: Data-scientist i konsern IT- og digitalisering

NIGHAT ALI

Tidligere stilling: Fortoller ved Logistikkcenter Oslo
Kompetanse: Tillitsvalgt, verneombud, stedfortreder for leder, yrkesfaglig utdanning
Nåværende stilling: Produksjonsleder ved Logistikkcenter Oslo

MURAT KUTLUAY

Tidligere stilling: Terminalarbeider i Oslo
Utdannelse: Siviløkonom
Nåværende stilling: Senioranalytiker i E-handel og logistikk

! Utfordringer:

Sjåførmangel - vi må jobbe aktivt med rekruttering av sjåfører for å sikre at vi har arbeidskraften vi trenger

Utenlandske vogntog og sjåfører på norske vinterveier er en utfordring for bransjen og risiko for bransjens omdømme

Gjennomsittsalderen øker – noe som gjør at det kan bli vanskeligere å nå målene for sykefravær

Foto: Tore Østnes

På isete veier i Norge må jeg tenke på sikkerheten. Jeg slakker ned farten, og holder god avstand til bilen foran.

Daniel Toncik, sjåfører i Bring Trucking

Vi hever standarden

For oss er det viktig at konsernets krav til arbeidsvilkår, sikkerhet, kvalitet og lowverk følges – både i og utenfor Norden.

Logistikkmarkedet blir stadig mer internasjonalt. Som en stor aktør, har vi ansvar for å påvirke bransjen og rammevilkår i positiv retning.

Vi valgte å opprette et datterselskap med egne medarbeidere, fremfor å basere oss på underleverandører fra en rekke ulike land. Det gir oss bedre kontroll på verdikjeden og sikrer at tjenestene utføres i tråd med lowverket og våre egne krav til anstendige arbeidsvilkår, sikkerhet og kvalitet. Vi mener at vi med Bring Trucking er med på å heve standarden i bransjen.

Våre krav til opplæring og sikkerhet er høyere enn det som er internasjonal standard. Sjåførene får opplæring i glattkjøring og sikkerhet, og lastebilene har gode vinterdekk og kjettinger. Det er Daniel Toncik glad for. Han har vært ansatt i selskapet i 13 år og har kjørt til Norge i 10 av dem.

– Sikkerhet er viktig for meg, sier han. Vi skifter til vinterdekk i oktober og har med oss sju kjettinger. Vi bruker spesialkjettinger på fremste aksel når vi kjører i Norge. Disse har egne «pigger», sier han, og legger til at det betyr mye at bilen alltid er i perfekt stand.

BRING TRUCKING

- 400 ansatte sjåfører i Slovakia med arbeidsavtaler, høy HMS-standard og lederopplæring.
- Vinterdekkene er spesiallaget for kjøring i Skandinavia. Sjåførene får opplæring og glattkjøringskurs, trening i sikring av last og påsetting av kjettinger.
- Alle biler har alkohollås og systemer som overvåker kjøre- og hviletid.
- Våre krav til opplæring og sikkerhet er høyere enn det som er standard i internasjonal transportbransje.

PRISVINNER

Årets bedrift i Slovakia i 2015

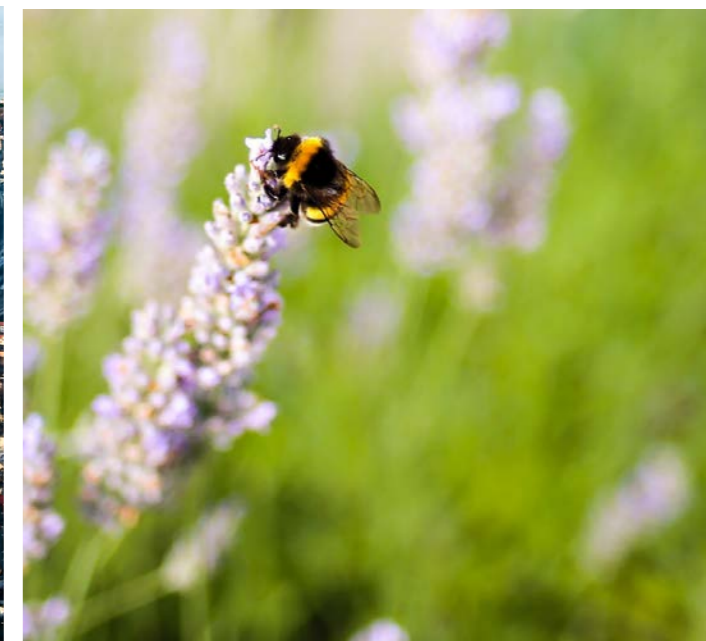
Miljø

Vi tar et ekstra ansvar for å stoppe klimaendringene og går foran i det grønne skiftet.

I 1950 bodde 30 prosent av verdens befolkning i byene. Antallet er forventet å stige til 58 prosent i 2025. I både Norge og Sverige vokser de største byene raskere enn landet forøvrig. Veksten gir en økende negativ konsekvens for miljøet og myndighetene tar ansvar gjennom reguleringer og krav om nye løsninger.

Veitransport er den største kilden til lokal luftforurensning, og vi jobber målrettet med å minimere vår påvirkning. Satsingen har gitt utslippsfri postdistribusjon i 49 byer og tettsteder over hele Norge. Vi har redusert utslipp kontinuerlig de siste 10 årene.

Nå har vi satt oss et ambisiøst mål om å kun benytte fornybare energikilder i kjøretøy og bygg innen 2025. For å lykkes gjør vi en innsats innenfor flere områder. Vi investerer i klimaeffektive bygg og null- og lavutslippskjøretøy, vi stiller krav til våre underleverandører og er en pådriver for teknologiutvikling innen kjøretøy og drivstoff. Målet gir et tydelig signal til kunder, konkurrenter og leverandører om at vi ønsker en rask utvikling mot utslippsfrie løsninger i vår bransje.

Lastebilprodusenten Nikola lanserte i fjor en hydrogen-elektrisk modell. Vi har bestilt en lastebil, som etter planen skal testes på norske veier i 2020.

Grønt ansvar

Innen 2025 skal alle våre kjøretøy benytte fornybare energikilder.

I dag har vi Norges største kjøretøypark med nullutslippsteknologi. Flesteparten av kjøretøyene er el-drevne, i tillegg består parken av tyngre kjøretøy på både fornybar diesel, biogass og bio-etanol.

I 2018 utvidet vi vår satsing på nullutslippskjøretøy. Vi var de første i Norge til å ta i bruk el-varebilene Maxus og E-Crafter til distribusjon av varer til bedrifter i bysentra.

Konkurransedyktige løsninger for tungtransport er helt i startfasen. Vi ser det som viktig å bidra og har blant annet bestilt trekkvogner fra både Nikola 3 og Tesla.

- Konsernet har de siste årene jobbet aktivt med å bedre rammebetingelsene for at kjøretøy som går på elektrisitet og biodrivstoff blir konkurransedyktige sammenlignet med fossile kjøretøy, sier direktør HMS og samfunnsansvar Colin Campbell.

Fornybar diesel er spesielt viktig frem til andre alternativer er tilgjengelige for tungtransport. Konsernet har investert i 10 tankanlegg for fornybar diesel.

I 2018 benyttet konsernet 48 millioner liter diesel, hvorav 13 millioner liter var biodrivstoff tilsvarende 33 227 tonn CO2 ekvivalenter.

Gjennom flere år har vi vært en pådriver for testing av nye, miljøeffektive løsninger og å skape et marked for nullutslippsløsninger.

Colin Campbell, direktør HMS og samfunnsansvar

ALTERNATIVE KJØRETØY

1 382

- 1 197 EL-KJØRETØY
- 94 LASTEBILER OG BILER PÅ HVO
- 90 LASTEBILER PÅ BIO-BIOGASS
- 1 LASTEBIL MED ETANOL

KLIMAMÅL: INNEN 2025 SKAL VI VÆRE

Klimanøytrale

- gjennom å kun benytte fornybare energikilder i alle kjøretøy og bygg

UTSLIPPSFRI LEVERING

av post i

49

byer og tettsteder i Norge

Bærekraftig tilstedeværelse

Vårt nye logistikknettverk og klimaeffektive bygg fører til færre kjørte kilometre og redusert klimaavtrykk.

Vi har investert betydelig i et energieffektivt og felles nettverk for våre logistikkjenester. Først og fremst i Norge, men også i Sverige og Danmark. Logistikknettverket er bygget for å håndtere lønnsom vekst for e-handelsvolumer og sikre klimaeffektive løsninger for våre kunder.

Nettverket fører til at vi bruker færre timer til behandling av volumene og mindre ressurser til transport. I tillegg blir energiforbruket redusert.

– Vi utnytter stordriftsfordeler, driver klimaeffektivt og tilbyr de beste tjenestene. På den måten hevder vi oss i konkurransen og vil fortsatt være det foretrukne valget for våre kunder, sier konsernsjef Tone Wille.

Vi utnytter stordriftsfordeler, driver klimaeffektivt og tilbyr de beste tjenestene.

Tone Wille, konsernsjef

FÆRRE KJØRTE KILOMETER

10 000

i Oslo hver eneste dag

VI GENERERER

30 prosent

av eget forbruk på terminalen i Trondheim

VI HAR REDUSERT ENERGIFORBRUKET

50 prosent

på terminalen i Gøteborg

Grønnere Stockholm

Bring samarbeider med Ragn-Sells om å redusere trafikkbelastningen i Stockholm – resultatet ble Ålskade stad.

Dette er et kommersielt og bærekraftig initiativ som går ut på at de to selskapene kombinerer leveranser av pakker med henting av gjenvinningsmateriale i små el-drevne lastebiler. El-lastebilen leverer først Bring-gods til butikker og kontorer i sentrum, og tar med seg returemballasje som kartonger og papir tilbake til Ragn-Sells' terminal i sentrum. Her samles emballasjen og transporteres ut av byen til gjenvinning.

– Det blir stadig viktigere for Bring å finne nye måter å levere på for å minske miljøbelastningen i byene. En nøkkel er samarbeid både innenfor og på tvers av bransjer. Vi håper at dette kan inspirere flere til å tenke nytt om samarbeid for bærekraftige byer, sier Tobias Åbonde, Bring i Sverige.

Samarbeidet har fått mye oppmerksomhet, og flere delegasjoner fra europeiske post- og logistikselskap har vært i Stockholm for å se hvordan løsningen fungerer i praksis.

I løpet av våren 2019 skal samme modell tas i bruk i Malmø og Oslo.

Vi håper at dette kan inspirere flere til å tenke nytt om samarbeid for bærekraftige byer.

Tobias Åbonde, Bring i Sverige

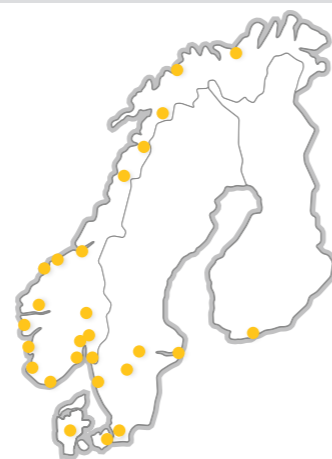

Mosevegetasjon på taket tar unna regnskyll og gir liv til insekter på Logistiksenteret i Oslo.

OMFATTENDE NETTVERK

med egne terminaler i hele Norden

26

! utfordringer:

Tilgang på fornybart drivstoff og teknologi-utvikling på tyngre kjøretøy

For å få fart på overføring av gods fra vei til bane kreves miljøstøtte og investeringer i jernbanen

Effektiv logistikk i bilfrie bysentra

Innovasjon

Vi utgjør en viktig del av infrastrukturen i Norden. Innovasjon er helt nødvendig for å være relevant også i fremtiden.

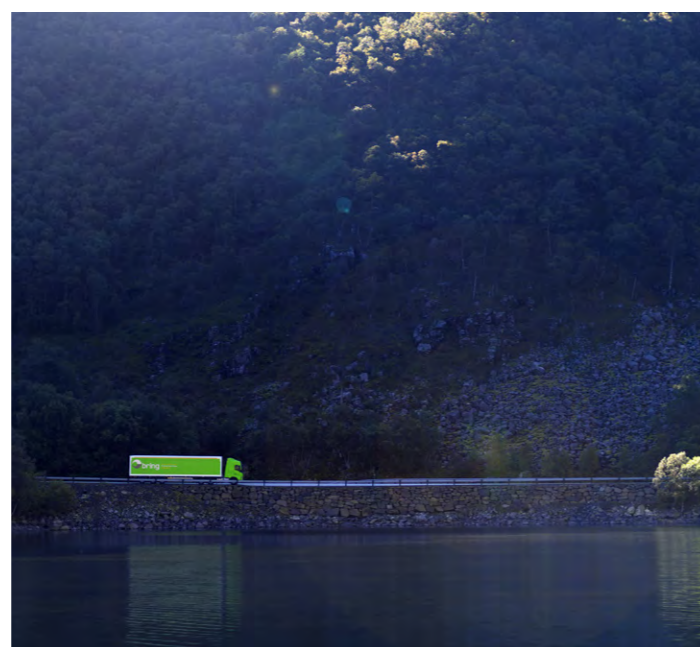
Endringer er en del av hverdagen vår. Evne til innovasjon og utvikling ligger i vårt DNA – uten den hadde vi ikke vært her i dag.

Vi eide de to første dampskipene i Norge, og var med på å etablere landets første jernbane. Vi var også med da den første offisielle flyruten startet opp i 1920.

Vår røde tråd gjennom historien har vært raskest og best mulig levering med den til enhver tids gjeldende teknologi. Dette gjelder fortsatt.

Vi er en stor aktør med betydelige årlige innkjøp. Det betyr at vi har mulighet til å drive utviklingen fremover. Våre innkjøp kan være avgjørende for realisering av ny teknologi eller nye produkter for andre selskaper.

Utviklingen og endringene skjer i stadig raskere tempo. De siste 20 årene har vi forandret oss mer enn de første 350, og de siste to årene mer enn de foregående 20.

“

Jeg opplever at det er mye enklere for våre kunder å sende pakker til hverandre.

Eirik Frøyland Rime i Tise

Tise er en app for kjøp og salg av brukte moteklær og interiør. Appen ønsker å gjøre opplevelsen av å selge brukt bedre, slik at flere ting kan gjenbrukes.

Enklere hverdag for alle

Ved å ta i bruk ny teknologi utvikler vi attraktive tjenester.

Folk ønsker valgfrihet. Posten utvikler nye fleksible leveringsmåter slik at folk og bedrifter kan få varer levert slik de ønsker, og er villige til å betale for.

Selv i en digital tid trenger mennesker å sende fysiske ting til hverandre. Fysiske leveranser blir ikke gammeldags, de skjer bare på nye måter.

I løpet av det siste året har vi lansert flere nye

tjenester. Digitalt frimerke, sende fra egen postkasse og levering på gjemmeded. Siste tilskudd er at vi våren 2019 tester levering innenfor døren når mottaker ikke er hjemme.

I 2018 åpnet vi 2,4 millioner nye «postkontor», der du kan sende brev og pakker fra din egen postkasse ved å bruke digitalt frimerke.

Stilbilde fra video: Tore Okenes

Innkjøp gir innovasjonskraft

Våre innkjøp bidrar til innovasjon og teknologisk utvikling.

Gjennom dialog med leverandørmarkedet blir vi kjent med nyutvikling og vi får kommunisert våre behov for nye løsninger.

Vi har bidratt til utviklingen av verdens første selvkjørende brev- og pakkerobot. Den tror vi vil gi bedre service og økt effektivitet, i tillegg til null utslipp. Vår teknologipartner Buddy Mobility har stor tro på at dersom nye løsninger fungerer i Norge så vil de lykkes andre steder også.

– Potensielt kan samarbeidet brøyte vei også for en internasjonal satsing, fordi brev- og pakkeleveranser har mange likhetstrekk rundt i verden, sier Per Ivar Selvaag, Buddy Mobility.

Det er ikke første gang Posten bidrar til innovasjon. I 2013 utviklet vi den elektriske mopeden Paxster i samarbeid med Lloyds Industrier. Resultatet ble et industrieventyr for Lloyds (nå Paxster AS), og en suksesshistorie for Posten, som kunne levere utslippsfritt i byene. Vinn vinn for Posten og for bilprodusenten, som nå eksporterer til postselskap i hele verden. Fra 2016 rullet for eksempel 600 Paxstere ut på veiene i New Zealand.

“

Det er spennende at en så stor aktør som Posten lener seg fram og bidrar til utvikling og anvendelse av slike løsninger.

Per Ivar Selvaag, Buddy Mobility

BREV

2018 - adressert, tall i tusen

↓ 602 764 (-12,9 %)

PAKKER

2018 - tall i tusen

↑ 48 318 (8,9 %)

BREV- OG PAKKEROBOTEN

- Vil i utvalgte områder kunne erstatte postkassen slik vi kjenner den i dag.
- Er selvkjørende og varsler når brev og pakker er på vei.
- Du kan bestemme selv om du vil gå ned i gata og hente sendingen med en gang eller bestille den helt fram til inngangsdøren på et tidspunkt som passer deg.
- Kjører selv tilbake på kvelden og blir i løpet av natten fylt med morgendagens leveranser.

HUSSTANDER

pr. robot

100

Satser på digital innovasjon

Vi skaper morgendagens tjenester for kunder og medarbeidere.

Postens innovasjons-HUB åpner mai 2019

I 2017 opprettet vi en egen avdeling for innovasjon, digital forretningsutvikling og brukeropplevelse.

Digital innovasjon er konsernets kompetansesenter for innovasjon og digitalisering. Her jobber totalt 25 medarbeidere med å utforske, forme og teste nye produkter og tjenester – fra ideutvikling til realisering.

– I 2018 hadde vi mest fokus på å bygge opp miljøet, få på plass et rammeverk for innovasjon og inngå samarbeidsavtaler. En av de største utfordringene har vært å rekruttere riktig kompetanse. Vi har ansatt både eksterne og interne, sier Alexander Haneng, direktør for Digital innovasjon.

Han forteller at samspillet mellom avdelingen og de øvrige miljøene i konsernet er viktig for å få økt gjennomføringskraft.

– Å jobbe i tverrfaglige team med erfaring og kompetanse er helt nødvendig for å lykkes med innovasjon, sier han.

Selv om mye av fjoråret gikk med til å bygge et grundig fundament for avdelingen, begynte de også arbeidet med flere prosjekter. Tjenesten «Innafor», som testes våren 2019, lar kunder med digital kodelås få pakkene sine levert innenfor dø-

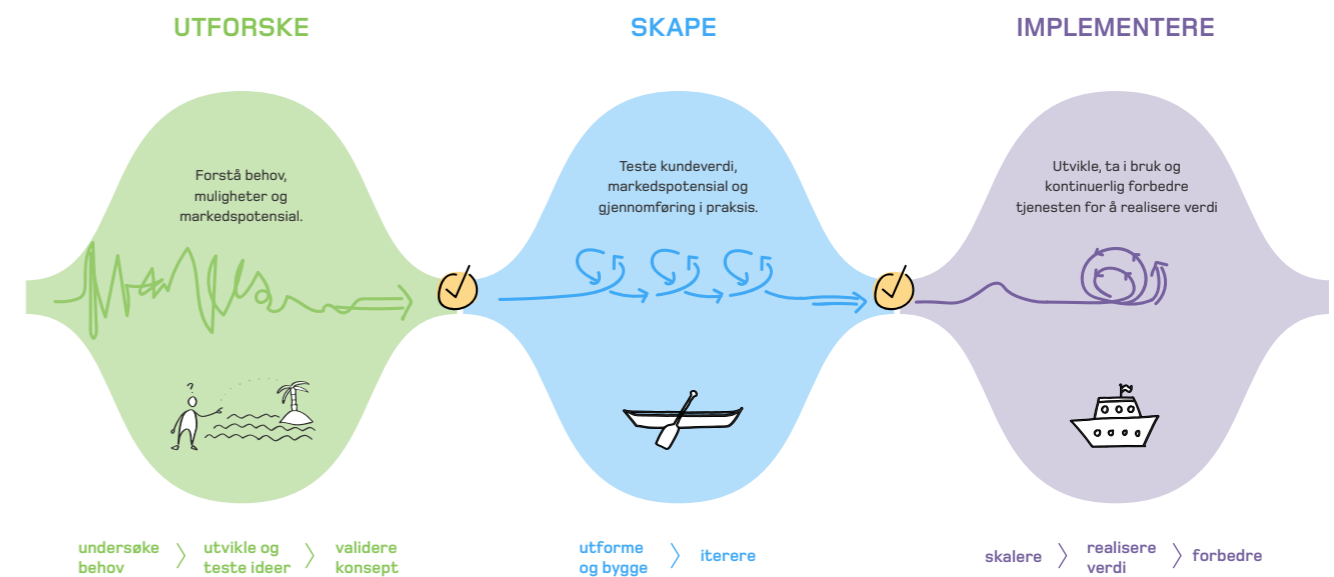
ren dersom de ikke er hjemme når budet kommer.

I et annet prosjekt ble det inngått et samarbeid med Telenor om å teste deres nye Internet of Things (IoT) på 4G-nett til å spore Postens pakkebur med egne sporingsbrikker.

– Selv om vi jobber med flere tjenester ut mot kundene, handler digitalisering like mye om å effektivisere driftsprosesser og å skape gode medarbeiderverktøy. Blant annet jobber vi med en egen app som lar medarbeidere melde fra om nestenulykker. Appen kan erstatte dagens papirskjema og tilhørende manuelle prosesser.

I 2018 ble konsernets intensiverte satsing på innovasjon lagt merke til av bladet Innomag, som kåret Posten Norge til landets femte mest innovative virksomhet. Magasinet, som er landets ledende innenfor innovasjon, skrev blant annet at 372 år gamle Posten fremstår som «alt annet enn sidrumpa» med sitt innovasjonsarbeid.

– Det er flott at vår satsing på nye og smarte løsninger har blitt lagt merke til. Posten Norge skal bli blant Norges mest innovative selskaper. Denne anerkjennelsen er til inspirasjon for veien videre, sier konsernsjef Tone Wille.

Raskere innovasjon med Helix

For å nå ut med riktige løsninger raskere har vi begynt å jobbe på en ny måte. Med arbeidsmetodikken Helix fokuserer vi på samarbeid og innsikt. Vi tester ideer tidligere, og søker de løsningene som har størst verdi for kunder og konsernet

DETTE HAR VI GJENNOMFØRT

- Chatbot i kundeservice
- App for enklere registrering av reiseregninger
- Sporing av postbur
- Bagasje kjørt hjem fra flyplassen
- Your hour – tidsdefinert leveranse
- Glow: digitalt grensesnitt som forenkler kommunikasjon mellom avsender, mottaker og sjåfør

DETTE TESTER VI

- Levering innenfor døren
- Droneleveranser mellom sykehus
- Silver economy – Besøktjeneste til eldre som har behov for hjelp til enkle tjenester
- 3D-printing
- Prediksjonsverktøy – fanger opp og varsler om forsinkelser

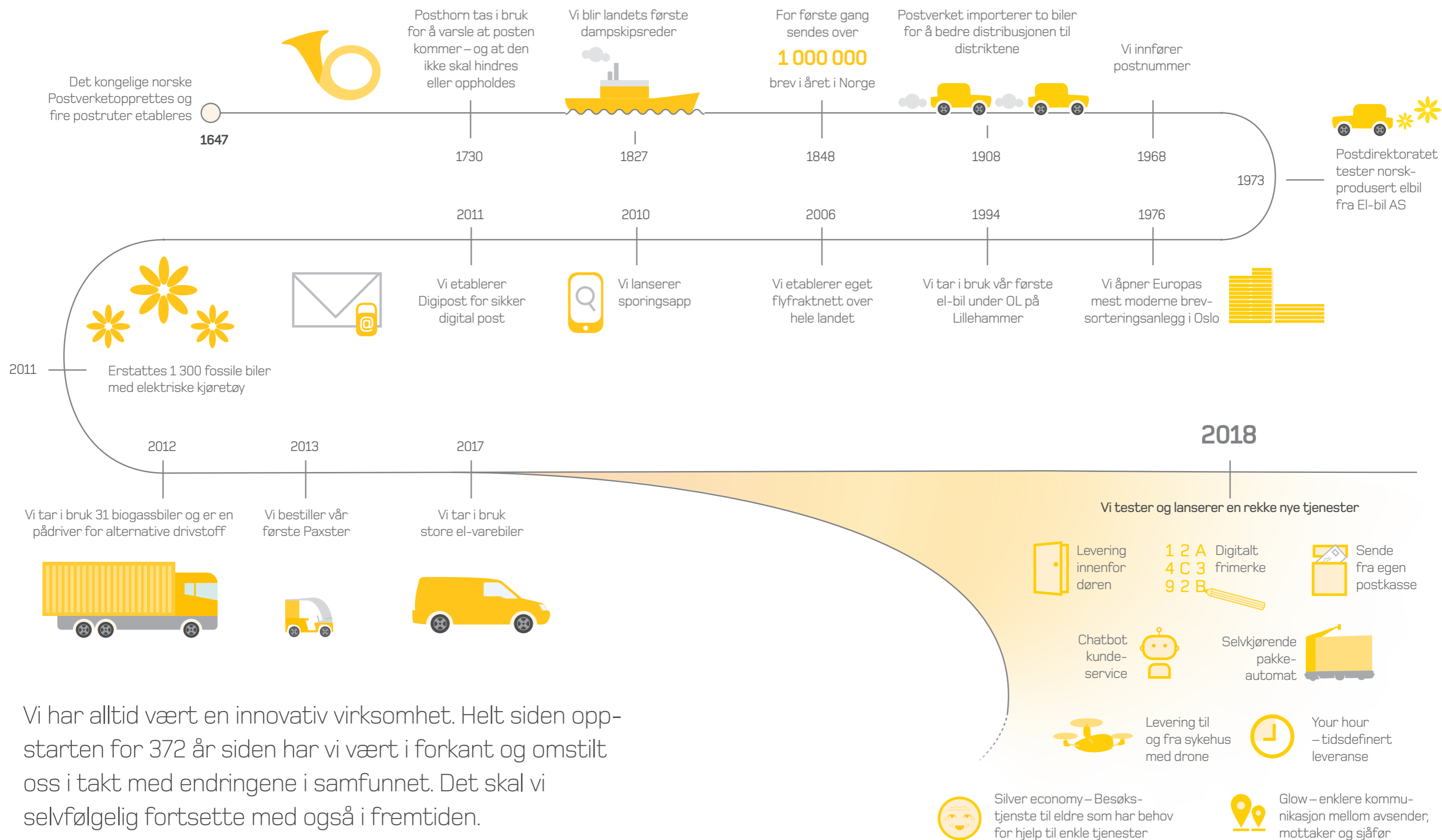
! Utfordringer:

I logistikksegmentet – lønnsomhetsutfordringer i en bransje med høy konkurranse og lave marginer

I postsegmentet – eskalerende volumfall og behov for store omstillinger raskt

Utvikling av medarbeidernes kompetanse tilpasset en digital tid

Innovasjon i 372 år

Vi har alltid vært en innovativ virksomhet. Helt siden oppstarten for 372 år siden har vi vært i forkant og omstilt oss i takt med endringene i samfunnet. Det skal vi selvfølgelig fortsette med også i fremtiden.

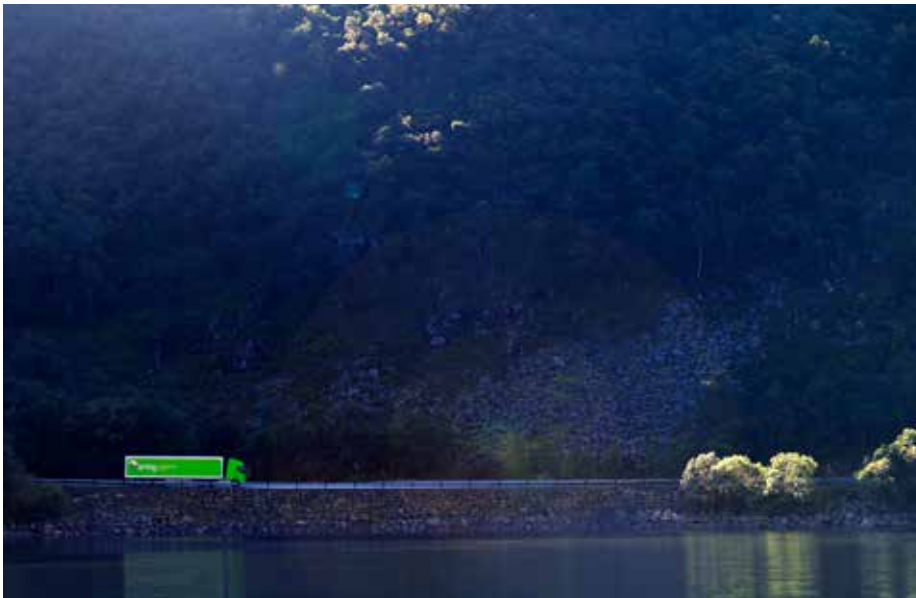

Postboks 1500 Sentrum, 0001 Oslo
www.postennorge.no

Følg oss på:

Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre

Bærekraftsrapporten Posten Norge AS – 2018

BÆREKRAFTRAPPORTEN POSTEN NORGE AS – 2018	2
INNLEDNING.....	3
UTTALELSE CEO – KONSERNSJEFEN HAR ORDET.....	6
VÅRE NØKKELINTERESSENER	7
VESENTLIGHETSANALYSE 2018	8
INDIKATORER - SAMFUNN	9
HELSE, ARBEIDSMILJØ OG SIKKERHET	9
ATTRAKTIV OG UTVIKLENDE ARBEIDSPASS	14
LIKESTILLING	18
INTEGRERING	20
ARBEIDSFORHOLD I LEVERANDØRKJEDEN	22
INFORMASJONSSIKKERHET	29
INDIKATORER - MILJØ	33
UTSLIPPSFRI OG EFFEKTIV TRANSPORT OG LOGISTIKK.....	33
LOKAL LUFTFORURENSNING (SVEVESTØV, NOx, SOx)	38
KLIMAEFFEKTIVE BYGG.....	41
AVFALL FRA EGEN VIRKSOMHET OG TERMINALER	42
FORURENSNING TIL HAV	44
INDIKATORER - ØKONOMI	46
ANTI-KORRUPSJON OG KONKURRANSEHENSYN	46
SAMFUNNSØKONOMISKE RINGVIRKNINGER.....	52
EGENDEFINERTE TEMA	53
TRUSSEL-OVERVÅKNING OG BEREDSKAP	53
ENKLERE HVERDAG FOR KUNDER OG MOTTAKER	55
MULIGGJØRE SIRKULÆRE LØSNINGER FOR KUNDER OG MOTTAKER.....	56
INNOVASJONSEFFEKTER AV POSTENS INNKJØP	57
PÅDRIVER FOR BÆREKRAFTIGE RAMMEVILKÅR	59
OVERSIKT OVER RAPPORTERTE INDIKATORER I 2018	61
GRI-INDEKS, GENERELLE INDIKATORER	61
GRI-INDEKS, TEMA-SPEISIFIKKE INDIKATORER	62
UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTALELSE	70

Innledning

Om rapporten

Næringslivet, myndigheter og enkeltpersoner blir i økende grad bevisst hva som skal til for å sikre en bærekraftig utvikling av selskaper og verden for øvrig. Posten Norge har jobbet systematisk med bærekraft siden 2010, og rapporterer årlig på de mest vesentlige områdene. Våre initiativer og resultater fra det siste året kan du lese om i denne rapporten. Vi benytter rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI), noe som er forventet fra våre eier, Nærings- og fiskeridepartementet, jamfør «Et mangfoldig og verdiskapende eierskap» (Meld. St. 27, 2013-2014).

Om Posten Norge

Posten Norge er et nordisk post- og logistikkonsern som skal forenkle og verdiøke handel og kommunikasjon for mennesker og virksomheter i Norden. Vår visjon er «Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre». Den er vår ledestjerne og setter føringene for hva vi skal prioritere og strekke oss etter.

Konsernet omsetter for MNOK 24 000, og har egen virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Polen, Slovakia, Belgia, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Hellas, Hong Kong og Italia. Totalkapital er på MNOK 16 000, med egenkapitalgrad på 40,3 %.

Hovedkontoret ligger i Oslo, Norge, og vi er til stede i de fleste land i verden gjennom våre partnere.

Posten Norge møter markedet med to merkevarer. **Merkevaren Posten** for hele det norske folk: Posten leverer post og pakker til privatmarkedet i Norge, og legger vekt på trygghet, fleksibilitet og forutsigbarhet. Vi tilbyr ulike leveringsmåter og gode digitale selvbetjeningsløsninger. **Merkevaren Bring** for alle bedrifter i Norden: Bring frakter små og store forsendelser i Norden og resten av verden. Gjennom kompetanse og bruk av ny teknologi utvikler Bring fremtidsrettede løsninger som øker våre kunders konkurransekraft.

Posten Norge AS er et statlig heleid aksjeselskap, og er morselskapet i Posten Norge-konsernet. Konsernets eierstyring og selskapsledelse er basert på og i henhold til norsk lov og den norske stats til enhver tid gjeldende eierpolitikk.

Konsernets divisjoner er sentrale enheter i styringen av konsernet, og utvikler og gjennomfører forretningsstrategier innenfor sine virksomhetsområder som understøtter konsernstrategien. Divisjonene er ansvarlige for å utvikle og levere tjenester med tilhørende service og kvalitet. Fra å være organisert etter land er konsernet nå organisert etter kunderettede tjenestekområder, med utgangspunkt i hvilke tjenester konsernets kunder normalt kjøper samlet. Alle divisjonene har hver for seg et nordisk resultatansvar for egen tjenesteportefølje.

- Divisjon Post: Fleksible tjenester til privatkunder. Adressert og uadressert postdistribusjon til bedriftsmarkedet.

- Divisjon E-handel og logistikk: Standardiserte pakke-, gods- og lagertjenester til netthandel og andre bedriftskunder.
- Divisjon Internasjonal logistikk: Kundespesifikke løsninger for offshore-segmentet og store industrikunder. Internasjonal spedisjon.
- Divisjon Ekspress: Innovative løsninger for ekspress, bud og hjemleveranse.

Gjennom våre verdier gjenspeiler vi et konsern som er til å stole på i alle sammenhenger, og som vi er stolte av å arbeide i. Verdierne er med på å bygge vår felles kultur, og er en rettesnor for alle beslutninger. Etablerte samarbeidsformer mellom ledelse, ansatte, styrende organer, eier og myndigheter skal reflektere verdierne. Verdierne ble endret i 2018 og er nå: Tar ansvar, Vil mer, Spille på lag.

Det er totalt 15.021 ansatte i 14 land i konsernet. I tillegg til egne ansatte kjøpes det i vesentlig grad tjenester, eksempelvis i Post i Butikk og fra underleverandører av transport.

Ansatte	Fast		Midlertidig		Sum
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	
Norge	3970	7.634	201	525	12.330
Sverige	363	1.177	27	120	1.687
Danmark	48	207	3	1	259
Belgia	1	3			4
Finland	18	27	1		46
Frankrike	7	40	5	18	70
Tyskland	1	2			3
Hellas	7	8	1		16
Hong Kong	2	1			3
Italia		1			1
Polen	8	4			12
Slovakia	22	306	7	127	462
Nederland	11	33	3	14	61
England	18	49			67
Sum	4476	9.492	248	805	15.021

	Heltid		Deltid		Sum	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Menn	8.776	73 %	1.521	51 %	10.297	69 %
Kvinner	3.270	27 %	1.454	49 %	4.724	31 %
SUM	12.046	100 %	2.975	100 %	15.021	100 %

I mars 2018 solgte konsernet virksomheten Bring Citymail i Sverige. I rapportering som viser til 2017 er tall fra Bring Citymail i perioden mars-desember holdt utenfor, slik at det blir sammenlignbare tall.

For 2018 rapporteringen er det gjennomført en ny vesentlighetsanalyse. Denne resulterte i 18 vesentlige områder som rapporteres på. Sammenlignet med vesentlighetsanalysen gjennomført i 2015 fikk 5 temaer økt viktighet for interessentene, 5 temaer har samme viktighet, 8 temaer er nye og 8 områder ble tatt ut, justert eller omgruppert.

Rapporteringen er gjort i samsvar med GRI Standards og perioden som er dekket er fra 1. januar til 31. desember 2018. Det rapporteres årlig og årets rapport offentliggjøres etter styrets behandling 27. mars 2019. Den tilgjengeliggjøres på postennorge.no/baerekraft. Engelsk utgave vil være tilgjengelig fra 9. mai 2019. Rapporten for 2017 ble publisert etter styrets behandling 15. mars og engelsk utgave ble publisert 8. mai 2018.

For finansiell rapportering har konsernet delt virksomheten i to segmenter, Post og Logistikk. I GRI-rapporten har vi ikke denne inndelingen, men rapporterer for konsernet totalt sett.

Posten Norge AS deltar i følgende eksterne initiativ: FNs Global Compact, Zero, Sintef og Næring for klima.

Posten Norge AS har medlemskap i følgende foreninger International Post Corporation, Svanens Innkjøperklubb og Grønt Punkt.

Kontaktpunkt for spørsmål angående rapporten er Kommunikasjonsdirektør konsern, Randi Bjerkeland Skagemo, randi.skagemo@posten.no

Uttalelse CEO – Konsernsjefen har ordet

Endringer skjer stadig raskere, noe som gjør at en tydelig strategisk retning for langsiktig verdiskaping er enda viktigere enn før. Bærekraft handler for Posten om langsiktig levedyktighet for verden og for konsernet. Det handler om å videreutvikle en virksomhet som skal være relevant og lønnsom også i fremtiden, og om å ta vare på behovene til de som lever i dag uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter. Da må vi være bevisst på hvordan vi bruker og påvirker ressurser. Vi som leder store virksomheter har et ansvar for å gå i front. Samarbeid mellom virksomheter så vel som mellom næringsliv og politikere er viktig, og nødvendig, for å sette retning og sikre rammebetingelser.

Kort oppsummert ser 2018 slik ut: Kundene er blitt mer fornøyde, og nye og tidligere kunder har kommet til. Logistikkmarkedet er i vekst, men det er et krevende marked med høy konkurranse. Postvolumene faller raskere enn noensinne, og det har aldri før vært større behov for å omstille postvirksomheten. Parallelt utvikler konsernet nye tjenester og rigger seg for fremtiden. I vår digitale tid vil kundene ha enkle, fleksible og bærekraftige løsninger – hvor de selv kan velge når og hvor pakkene skal leveres. Vi skal gjøre hverdagen enklere og verden mindre for kundene våre - det er det vår arbeidshverdag handler om.

Bærekraftarbeidet vårt viser at vi er avhengig av samspillet mellom alle våre ressurser for å være en relevant og foretrukket leverandør på sikt. Postens landsdekkende infrastruktur utgjør en viktig del av verdikjeden til store deler av vårt næringsliv og påvirker slik sett vekst, inntjening og utvikling for mange selskaper, ikke bare for oss selv.

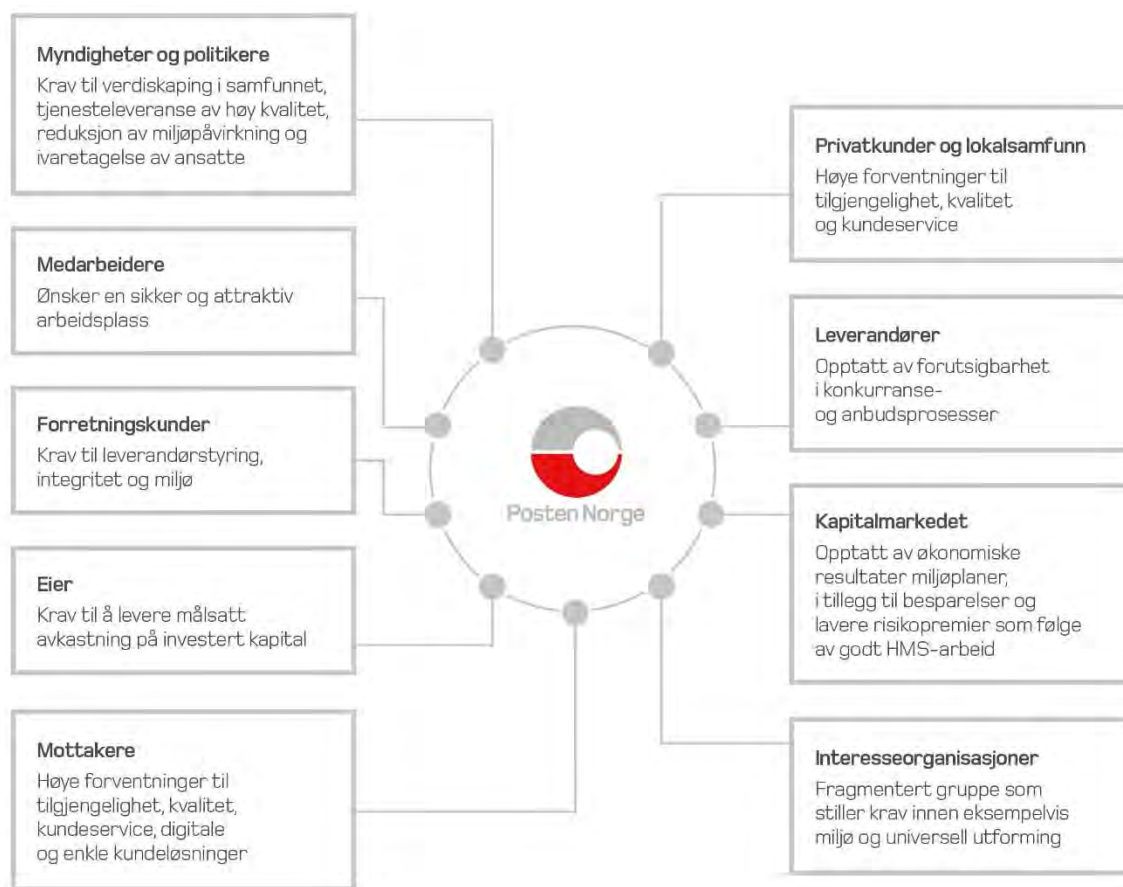
Vi har jobbet systematisk med bærekraft siden 2010 og arbeidet er en integrert del av vår virksomhet. Ved å måle resultater og rapportere gjør vi det enkelt for våre interessenter – det være seg eier, myndigheter, samarbeidspartnere, leverandører, medarbeidere og kunder å få vite hvilke verdier vi har skapt gjennom året og hvilke fotavtrykk vi har satt i samfunnet. Dette bidrar til å skape trygghet på at vi gjør ting riktig, og at vi går i front for en bærekraftig utvikling.

Konsernets hovedmål; Engasjerte og kompetente medarbeidere, Innovativ og bærekraftig utvikling, Fornøyde og lojale kunder og Kostnadseffektivitet og lønnsom vekst, reflekterer våre viktigste ressurser. De setter en tydelig retning på hva vi må lykkes med for å sikre en bærekraftig utvikling for oss og verden rundt oss.

Våre nøkkelinteressenter

I lys av at konsernet fullførte arbeidet med ny konsernstrategi i desember 2017, ble det i 2018 gjennomført en oppdatert vesentlighetsanalyse som er koblet til den nye strategien. Denne vil ligge til grunn for bærekraftsrapporteringen for 2018. Å definere våre nøkkelinteressenter har vært en sentral del av arbeidet med vesentlighetsanalysen, og interessentene er med på å legge rammene for vårt arbeid med bærekraft. Interessentene har alle ulike krav og forventninger til konsernet.

Våre viktigste nøkkelinteressenter

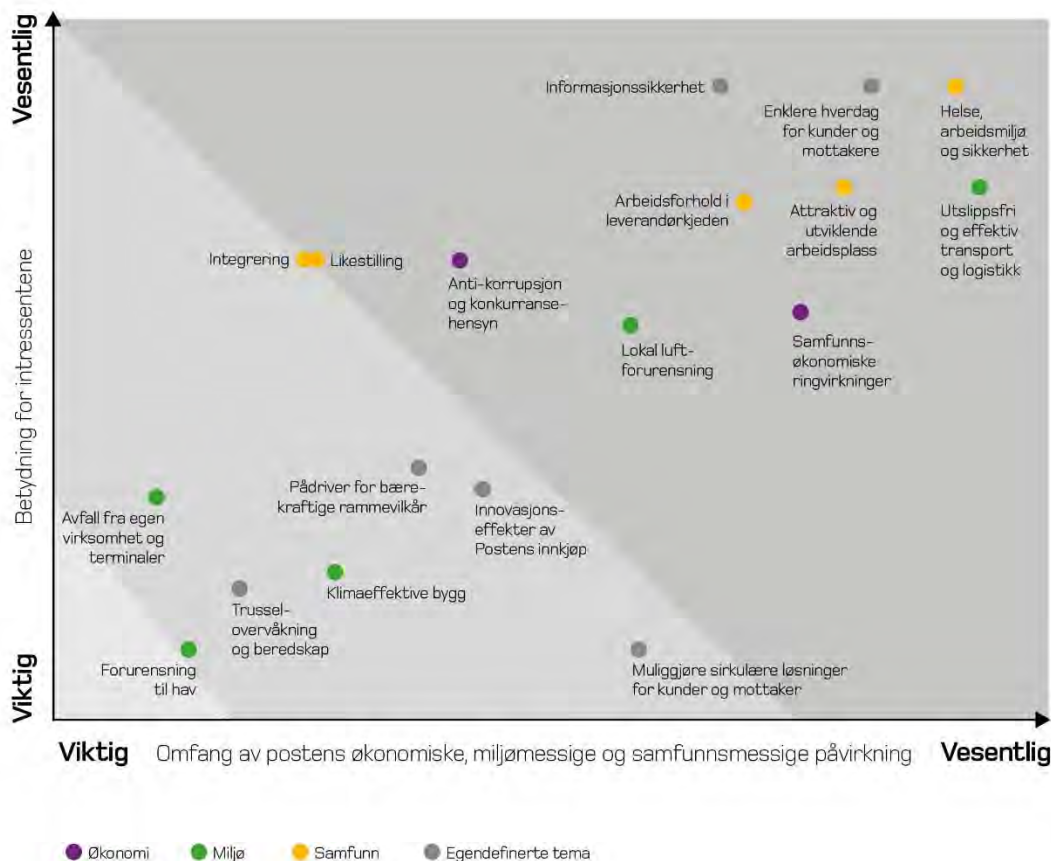
Vesentlighetsanalyse 2018

Et av grunnprinsippene i GRI Standards er at selskaper skal utforme sin bærekraftsrapportering basert på de bærekrafttemaene som er mest vesentlige for selskapet.

Vesentlighet i denne sammenheng avgjøres av:

- Omfanget av selskapets økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige påvirkning (x-aksen)
- Hva som i betydelig grad vil påvirke vurderingene og valgene til selskapets interessenter (y-aksen)

Matrisen viser de viktigste og mest vesentlige temaene for interessentene når det gjelder vår påvirkning på omgivelsene.

INDIKATORER - SAMFUNN

Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet

GRI-indikatorer: 403-1, 403-2, 406-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Det er viktig for Posten at medarbeidernes arbeidssituasjon blir tatt på alvor. Friske og motiverte medarbeidere og ledere er avgjørende for at vi skal nå målene våre. Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet er relevant for alle som utfører arbeid for konsernet, både ansatte og eksterne.

Konsernets håndtering

HMS er første tema på agendaen i alle leder- og styremøter. Dette bidrar til å opprettholde en bevissthet om temaet i hele konsernet.

Utviklingsarbeidet og det langsiktige strategiske arbeidet med helse, arbeidsmiljø og sikkerhet er sentralisert til konsernstab HR og HMS. Divisjonene bestiller fra konsernstab HR og HMS, som også fungerer som et koordineringsledd for lederlinjene i divisjonene. I regionene og forretningsområdene er det i tillegg et lokalt støtteapparat innenfor fagområdet.

Konsernstab HR og HMS skal i samarbeid med forretningen sikre:

- At aktiviteter er koordinerte og at beste praksis benyttes.
- At prioritering skjer ut fra hva som er verdiknende for kunder og til det beste for konsernet.
- Arbeidet skal være basert på dialog og nærhet til forretningen og bidra til gjennomføringskraft.
- Vi skal jobbe etter konsernets strategiske prinsipper: Kundeorientert, Forenklet, Lønnsomt.

Formålet med HMS-arbeidet er å forvalte vår viktigste ressurs – medarbeiderne – på en best mulig måte. Det at vi legger til rette for et helsefremmende arbeidsmiljø der ingen medarbeidere blir syke eller skadet på jobb er med på å øke lojalitet og å begrense kostnader knyttet til fravær og turnover. Når nærværet øker og flere medarbeidere er på jobb, får vi færre operasjonelle utfordringer. Produktiviteten og kvaliteten øker, medarbeidertilfredsheten blir bedre, og vi oppnår store kostnadsbesparelser.

Konsernet har mange og ulike arbeidsoppgaver som påvirker hvilke lover og forskrifter som gjelder spesielt for det enkelte sted. Vi forplikter oss til å følge gjeldende lover og forskrifter og å forholde oss til de samarbeidsarenaer som gjelder. Det fastsettes og rapporteres på mål om sykefravær, uføre, personskader, nestenulykker og innrapporterte tilfeller av trakassering og diskriminering.

HMS er et lederansvar på alle nivå i organisasjonen, og HMS-relaterte problemer løses løpende på lavest mulig nivå. Utviklingsarbeidet og det langsiktige strategiske arbeidet med helse, arbeidsmiljø og sikkerhet er sentralisert til konsernstab HR og HMS i konsernet.

Bruk av bedriftshelsetjenesten, resultat og planer fra organisasjonsundersøkelsen, trepartssamarbeidet, bruk av risikovurderinger og arbeidet med Arbeidstilsynssaker, er og vil være viktige tiltak når det gjelder å redusere sykefraværet.

Arbeidet med å finne avklaring for medarbeidere med et gjentakende og/eller langvarig sykefravær er viktig og noe som gjøres i samarbeid med viktige samarbeidsaktører som bedriftshelsetjenesten og NAV.

Systematisk oppfølging av sykemeldte bidrar til forutsigbare prosesser for alle involverte parter. Postens rutiner for oppfølging av sykefravær, har vært og vil fortsatt være et viktig verktøy.

Konsernet har over flere år prioritert innsatsen mot medarbeidere som har det høyeste sykefraværet, og arbeidet med å få disse tilbake i jobb. Sentralt står «Det nytter»-systematikken, som retter seg mot medarbeidere med 24 eller flere sykefraværsdagsverk hvert år de tre siste årene. Arbeidet og metodikken med «Det nytter» har gitt god effekt.

Posten registrerer personskader etter Norsk Industris standard. Konsernet har over tid etablert en rekke virkemidler som skal bidra til å bygge en robust sikkerhetskultur. Det er utarbeidet en egen konsernfelles sikkerhetsstandard som benyttes både til revisjoner og egenevalueringer. Medarbeiderne i konsernets driftsavdelinger skal hvert år ha en sikkerhetssamtale med sin leder, der risikoforhold og holdning til sikkerhetsregler er tema.

Registrering av nestenulykker og farlige forhold er et viktig virkemiddel i sikkerhetsarbeidet. Det bidrar til å avdekke risikoforhold samtidig som det skaper oppmerksomhet om sikkerhetsarbeidet. I 2018 ble det utarbeidet en «Beste praksis» der alle virkemidlene er beskrevet samt tips om den beste måten å benytte dem på.

Det finnes flere kanaler for tilbakemelding og klagebehandling, både via nærmeste leder, Varslingsinstituttet og AMU – 3-partssamarbeidet.

Evaluering av arbeidet

Konsernet evaluerer HMS-arbeidet gjennom:

- Arbeidet som gjøres i de lokale samarbeidsgruppene innen HMS.
- Personalmøter, morgenmøter og andre møter med medarbeiderne for informasjon og dialog.
- Tilbakemeldinger som medarbeider gir leder gjennom Pluss-samtalen (medarbeidersamtalen).
- Kartlegging og tilbakemelding vi får via Organisasjonsundersøkelsen.
- Verneombudets deltakelse i de ulike HMS-rutinene/HMS-arbeidet.
- Risikovurderinger som skal sikre at vi på en systematisk måte vurderer hva som kan forårsake skader eller sykdom på arbeidsplassen, og sørger for å iverksette forebyggende tiltak. Resultatet av risikovurderingen gir igjen grunnlag for å prioritere tiltak.
- Egen konsernfelles sikkerhetsstandard som benyttes både til revisjoner og egenevalueringer.

De siste årene har vært preget av gode HMS-resultater. Imidlertid har trenden på sykefravær og skader og ulykker flatet noe ut, men det er fortsatt grunntanken at systematisk bruk av HMS-verktøy og tiltak gir gode resultater.

Systematisk skadeforebygging, sykefraværsoppfølging og nulltoleranse for diskriminering har vist seg å være en effektiv tilnærming.

I 2018 ble det ikke meldt inn saker om diskriminering via konsernets varslingskanal.

Gjennom en felles, årlig planprosess blir endringer som påvirker HMS-arbeidet tilpasset og håndtert. For å videreutvikle vårt HMS-arbeid, samt løse utfordringene konsernet står overfor, er samhandling med relevante aktører og myndigheter viktig. Posten vil fortsette det aktive samarbeidet med aktørene som støtter oss i arbeidet med å skape et bedre arbeidsmiljø.

For å snu den negative skadeutviklingen siste år, vil det i 2019 bli iverksatt flere tiltak. En konsernfelles kampanje skal styrke oppmerksomheten om sikkerhetsarbeidet. I tillegg vil alle ledere gjennom HMS-lederopplæring trene på å bruke «Beste praksis». Antall granskinger skal økes og revisjoner og egnevaluering av Sikkerhetsstandard HMS skal opprettholdes i samme omfang som tidligere.

Gjennomsnittsalderen i konsernet er økende og gir utfordringer når det gjelder å nå vårt mål om fortsatt redusert sykefravær. Når vi vet at muskel- og skjelettlidelser er den vanligste årsaken til uførhet blant de eldste arbeidstakerne og at gjennomsnittsalderen i Posten er økende, vil det å forebygge muskel- og skjelettplager være et viktig satsningsområde i tiden fremover. Å identifisere og behandle arbeidsmiljøfaktorer som hemmer og fremmer arbeidshelse og arbeidsmiljø vil være viktig fremover og også i tråd med den nye IA-avtalen.

Med bakgrunn i analyser og feltarbeid på sykefravær, som gir indikasjoner på hvordan fraværs mønstre ser ut i de ulike jobbfamilier men også i enkeltsaker, er det ønskelig å utarbeide en mer målrettet modell for oppfølging/tiltak. Ny IA-avtale gir føringer for og er i tråd med Postens arbeid og fokus på forebyggende arbeidsmiljøarbeid og/eller hyppig lange gjentakende sykefravær. Vektleggingen av forebyggende arbeidsmiljøarbeid betyr at oppmerksomheten rettes mot hvordan konkrete arbeidsprosesser kan planlegges og organiseres.

Indikator 403-1 Arbeideres representasjon i formelle HMS-komiteer med representanter for ledelsen og de ansatte

HMS er et lederansvar på alle nivå i organisasjonen. HMS-relaterte problemer løses løpende på lavest mulig nivå. Aktiv medvirkning fra medarbeidere og medarbeiderrepresentanter er en forutsetning for å oppnå et godt, sikkert og helsefremmende arbeidsmiljø. Dette ivaretas systematisk gjennom 3-partssamarbeid HMS.

Det gjennomføres regelmessig tre-partsmøter på alle nivå i organisasjonen. Rutinebeskrivelse for Arbeidsmiljøutvalget i Posten Norge AS beskriver organisering, roller og myndighet. Konsernet sikrer medarbeidernes medvirkning i det systematiske HMS arbeidet på flere måter gjennom:

- AMU og 3 -partsamarbeidet
- personalmøter, morgenmøter og andre møter med medarbeiderne for informasjon og dialog tilbakemeldinger som medarbeider gir leder som arbeidsgiver gjennom Pluss-samtalen (medarbeidersamtalen)
- kartlegging og tilbakemelding vi får via Organisasjonsundersøkelsen
- verneombudets deltakelse i de ulike HMS-rutinene/HMS-arbeidet

96 prosent av konsernets faste og midlertidige medarbeidere er ansatt i deler av virksomheten som har formelle helse- og sikkerhetskomiteer (arbeidsmiljøutvalg, trepartssamarbeid, m.m.).

Indikator 403-2 Type og frekvens av personskader, yrkessykdommer, tapte arbeidsdager, fravær og samlet antall dødsulykker etter region og kjønn

Det fastsettes konkrete konsernfelles og forretningsspesifikke mål for:

- Sykefravær (%)
 - Uføre (%) (morselskapet)
 - Antall personskader med fravær: H1-verdi
 - Totalt antall skader med og uten fravær. H2-verdi
 - Rapportering av nestenulykker /uønskede hendelser
- HMS-utviklingen følges opp månedlig.

Sykefravær

Sykefraværet i konsernet endte på 6,0% i 2018. Dette er 0,2 prosentpoeng høyere enn målet for året. Økningen i sykefraværet i 2018 skjedde i det legemeldte langtidsfraværet, mens det egenmeldte sykefraværet har ligget stabilt lavt de siste årene. Det er ikke mulig å rapportere på yrkessykdom, i tillegg rapporteres det kun på egne ansatte.

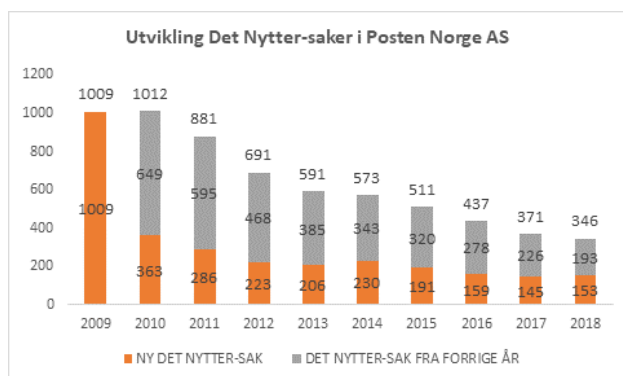
Sykefraværet i konsernet ligger fortsatt lavere enn sykefraværet i det norske arbeidsmarkedet.

For 2018 vil HMS-dataene for Bring Citymail ligge inne i tallgrunnlaget til og med februar. For å få et mest mulig korrekt sammenligningsgrunnlag, er HMS-dataene for Bring Citymail tatt ut fra grunnlaget de 10 siste månedene av 2017 og 2016.

Uføreandelen endte i 2018 på lave 0,9 % av egne årsverk i Posten Norge AS.

Konsernet har også over flere år prioritert innsatsen mot medarbeidere som har det høyeste sykefraværet, og arbeidet med å få disse tilbake i jobb. En viktig del av dette arbeidet er «Det nytter»-systematikken, som retter seg mot medarbeidere som har hatt 24 eller flere sykefraværsdagsverk hvert år de tre siste årene. Arbeidet med «Det nytter» har gitt god effekt.

Det er en nedgang fra 371 saker i 2017 til 346 saker i 2018. Fra 2009 til 2018 er antall saker redusert med 66 %.

(Merk at disse tallene kun gjelder for morselskapet, og ikke konsernet).

Skader og ulykker

Posten registrerer personskader etter Norsk Industris standard. Fraværsskader som krever medisinsk behandling inngår i H1-verdien, mens H2-skader er alle personskader, inklusive H1-skader.

Det ble i 2018 registrert 33 575 nestenulykker og uønskede hendelser. Skader og ulykker i konsernet i 2018 endte på 223 personskader (H2). H2-verdien for 2018 endte på 9. Dette er 3 høyere enn målet for året. H1-verdien endte på 4,9 i 2018. Dette er 0,9 høyere enn i 2017.

2018	Kvinner	Menn
Sykefraværprosent	8,4 %	5,8 %
H1	5	4
H2	10	8
Dødsulykker		1

	H1-verdi	H2-verdi	Dødsulykker	Sykefraværprosent
Konsernet	4,9	9,0	1	6,0 %
Posten Norge AS	4,7	8,2	1	6,7 %
Divisjon Post	3,8	7,7	1	6,8 %
Divisjon E-handel og logistikk	6,3	10,6		6,6 %
Divisjon Internasjonal logistikk	6,8	9,7		4,3 %
Divisjon Ekspress	4,1	13,6		4,3 %

Det er utarbeidet en egen konsernfelles sikkerhetsstandard som benyttes både til revisjoner og egnevalueringer. Medarbeiderne i konsernets driftsavdelinger skal hvert år ha en sikkerhetssamtale med sin leder der risikoforhold og holdning til sikkerhetsregler er tema. Gjennomføringsgraden var på 86% i 2018.

Antall granskinger av alvorlige hendelser gikk ned i 2018 som følge av endrede kriterier for hvilke hendelser som skal granskes. Det ble gjennomført 20 granskinger. Kriteriene vil bli endret tilbake i 2019.

Indikator 406-1 Antall tilfeller av diskriminering og tiltak iverksatt for dette

Posten har en konsernpolicy mot diskriminering som er en del av Postens etiske retningslinjer – der det ikke aksepteres noen form for trakassering eller diskriminering som følge av rase, religion, nasjonalitet, seksuell legning, kjønn eller annet. Dette er i tråd med ny Diskrimineringslov i 2018.

Det foreligger ingen sak for konsernets varslingsordning gjennom 2018 der det er konkludert med at det har funnet sted diskriminering.

Attraktiv og utviklende arbeidsplass

GRI-indikatorer: 401-1, 401-2, 404-1, 404-2, 404-3, 202-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Våre medarbeidere er konsernets viktigste ressurs. Et helsefremmende arbeidsmiljø, riktig sammensetning av ansatte og ledere og ikke minst gode ledere er essensielt for å innfri de finansielle kravene fra eier.

Det å skape attraktive arbeidsplasser for både eksisterende og nye medarbeidere er svært viktig for konsernet. Engasjerte og kompetente medarbeidere er et av konsernets fire hovedmål og må til for å skape en attraktiv arbeidsplass.

At ansatte opplever at arbeidsplassen er attraktiv, er relevant i hele konsernet og i alle stillingskategorier.

Konsernets håndtering

Alle medarbeidere og ledere i Posten bidrar hver dag til å skape attraktive arbeidsplasser. Bildet av en attraktiv arbeidsplass skapes av medarbeidere i møte med kunder både direkte og digitalt, og gjennom medias dekning av vår virksomhet. Konsernet gjennomfører jevnlig tiltak for å oppgradere kompetansen og endringsevnen til medarbeiderne. Vi gjennomfører årlig prestasjons- og karriereutviklingsamtaler.

En attraktiv arbeidsplass tiltrekker seg de mest engasjerte og kompetente menneskene, og skal vi lykkes med å oppnå våre mål og strategier, er vi avhengig av våre medarbeidere. Vi er opptatt av å utvikle eksisterende medarbeidere og tiltrekke oss den kompetansen vi trenger i dag og i fremtiden.

Et av konsernets fire hovedmål er engasjerte og kompetente medarbeidere.

Konsernstab HR og HMS har hovedansvar for å følge opp målet i samarbeid med ledere og HR-medarbeidere i hele organisasjonen. Resultatene fra organisasjonsundersøkelsen og Pluss-samtaler brukes til å kartlegge og følge opp dette arbeidet. God dialog med ansattrepresentanter er også et viktig bidrag i dette arbeidet.

Konsernet arbeider kontinuerlig med å skape engasjerte og kompetente medarbeidere. Dette gjøres primært gjennom dialog mellom ansatte og leder i det daglige arbeidet. I tillegg har konsernet diverse kurs og program for ansatte, som E-læring program, grunnopplæring i arbeidsmiljø, lederopplæring og omskolering i forbindelse med omstilling. Konsernet tilbyr også lærlingplasser og traineeprogram.

Evaluering av arbeidet

Posten bruker organisasjonsundersøkelsen til å kartlegge hvorvidt arbeidsplassen oppleves som attraktiv. Organisasjonsundersøkelsen inneholder fire spørsmål om attraktivitet og fire om kompetanse. Undersøkelsen kartlegger også omfanget av gjennomførte Pluss samtaler.

Organisasjonsundersøkelsen bidrar til å kartlegge trivsel og attraktivitet. I 2018 svarer nesten 9 av 10 at de trives godt i jobben sin og vil gjerne fortsette å jobbe i selskapet, mens 8 av 10 er stolte over å jobbe i hos oss.

Indikator 401-1: Nyansettelser og utskifting av personale

Konsernet har vedtatt handlingsregler som er styrende for sentrale aspekter av lokale ansettelser med tanke på rekrutteringsprosesser, likestilling, ikke-diskriminering og konsernintern mobilitet.

I 2018 ble det i konsernet ansatt 1530 nye medarbeidere (faste og midlertidig ansatte), hvorav 87 prosent av disse ble ansatt i heltidsstilling. 79 prosent av de nyansatte var menn.

Nyansatte i Norge	Kvinner	Menn
Under 30 år	16	63
30 til 50 år	76	210
Over 50 år	63	215
SUM	155	488

Nyansatte utenfor Norge	Kvinner	Menn
Under 30 år	74	268
30 til 50 år	81	385
Over 50 år	9	70
SUM	164	723

Fratredelse og turnover i Norge	Kvinner	Kvinner turnover	Menn	Menn turnover
Under 30 år	60	14 %	133	12 %
30 til 50 år	126	9 %	282	9 %
Over 50 år	228	9 %	352	9 %
SUM	414	10 %	767	9 %

Fratredelse og turnover utenfor Norge	Kvinner	Kvinner turnover	Menn	Menn turnover
Under 30 år	27	22 %	87	22 %
30 til 50 år	58	18 %	251	20 %
Over 50 år	26	23 %	95	19 %
SUM	111	20 %	433	20 %

Indikator 401-2: Goder til heltidsansatte som ikke tilbys til midlertidig ansatte eller deltidsansatte, etter betydelige driftssteder

99,8 prosent av ansatte i konsernet jobber i et selskap der midlertidig ansatte tilbys samme goder som de fast ansatte. Unntaket er arbeidstakere i norske selskaper med mindre enn 20 prosent arbeidstid, som ikke er omfattet av pensjonsspareavtaler eller uførepensjonsavtaler samt timelønnede som ikke er omfattet av gruppelevesforsikring. Dette er regulert av overenskomster og avtaler, eller gis som tilbud hos det enkelte selskap.

Indikator 404-1: Gjennomsnittlig antall opplæringstimer pr år pr ansatt

2018 ble det i gjennomsnitt gitt 15,26 timer opplæring til ansatte i Norden.

Program	Ansatt gruppe	Sum Timer	Gj.snitt timer pr år
E-læring	Alle	2.411	0,18
Arbeidsmiljø	Medarbeider	1.350	0,10
Lærlinger	Medarbeider	198.900	14,81
Lederspirer	Medarbeider	1.152	0,09
Traineeprogram	Medarbeider	7.800	0,58
Topplederprogram	Leder	2.040	2,29
Mellomlederprogram	Leder	1.008	1,13
Førstelinjeliderprogram	Leder	3.888	4,36
SUM	Alle	218.549	15,26

Indikator 404-2: Program for å oppgradere kompetansen og øke endringsevnen til medarbeiderne

Flere kompetente medarbeidere øker organisasjonens menneskelige kapital og bidrar til å gjøre konsernet til en mer attraktiv arbeidsgiver. Samtidig bidrar det til å gjøre medarbeidere bedre rustet til å mestre endring i arbeidshverdagen og ta fatt på nye oppgaver, både i konsernet og utenfor.

I tillegg til kompetanseutvikling som skjer på arbeidsplassen tilbys kurs og program som:

E-læring: Konsernet har en egen læringsportal, Posten- og Bring Akademiet. E-læringskursene er mindre omfangsrike kurs på maks 1 t innen en rekke områder. Både enkeltstående og i kombinasjon med samlinger.

Grunnopplæring i arbeidsmiljø: Konsernet har et eget konsept for den lovpålagte grunnopplæringen i arbeidsmiljø. Opplæringen skal gi deltakerne forståelse for hvordan vi jobber med HMS i Posten og Bring og bedre samarbeidet mellom de ulike aktørene i HMS-arbeidet. Opplæringen er beregnet på ledere, tillitsvalgte, verneombud og HR/HMS-medarbeidere.

Rekruttering og opplæring av ansatte:

Lærlinger: Konsernet har en ambisjon om at flest mulig av medarbeiderne i Norge skal ha fagbrev. Gjennom lærlingeordningen rekrutteres ungdom med relevant fagutdanning innen transport og logistikk.

Lederspirer: Konsernet ønsker å rekruttere flere førstelinjeledere blant egne medarbeidere. Programmet har som mål å utvikle kvalifiserte lederkandidater som kan ansettes som førstelinjeledere ved behov i produksjon eller distribusjon

Traineeprogram: Traineeprogrammet har som mål å utvikle kvalifiserte ledere med kritisk kompetanse.

Lederopplæring: Konsernet fortsetter sitt systematiske arbeid med å utvikle ledergrupper og enkeltledere etter behov. Konsernet har spesialtilpassede lederprogram til ulike nivå. Toppleder-, mellomleder- og førstelinjelederprogram.

Omstilling: For medarbeidere som er i omstilling kan konsernet tilby omskolering basert på individuell vurdering. Konsernet tilbyr også utdanningsstipend. Stipendordningen skal bidra til å motivere ansatte til å styrke formalkompetansen.

For å ha tilførsel av gode lederkandidater arbeider konsernet med å identifisere ledertalenter. Dette gjøres blant annet gjennom PLUSS (medarbeidersamtaler), leder reviews og konsernfelles CV-database.

Oversikt over programmer og omfang

Program	Kurs Timer	Antall deltakere	Sum Timer
E-læring	1	2.411	2.411
Arbeidsmiljø	18	75	1.350
Lærlinger	1.950	102	198.900
Lederspirer, 12 dg á 8 t	96	12	1.152
Traineeprogram	1.950	4	7.800
Topplederprogram, 5 dg á 8 t	40	51	2.040
Mellomlederprogram, 9 dg á 8 t	72	14	1.008
Førstelinjelederprogram, 9 dg á 8 t	72	54	3.888
SUM	4.199	2.723	218.549

I tillegg kommer 47 utdanningsstipend av uspesifisert omfang.

Indikator 404-3: Goder til heltidsansatte som ikke tilbys til midlertidig ansatte eller deltidsansatte, etter betydelige driftssteder

Konsernet benytter et elektronisk verktøy for gjennomføring av PLUSS (medarbeidersamtaler). I tillegg kartlegges ambisjon og vilje til organisatorisk og geografisk mobilitet.

Basert på egenrapportering i den årlige organisasjonsundersøkelsen oppgir 88% at de har gjennomført PLUSS. 80% av de ansatte besvarte organisasjonsundersøkelsen. Dette er en høy svarprosent og det er derfor rimelig å anta at 88% av de ansatte har gjennomført en PLUSS samtale i løpet av 2018.

Indikator 202-1: Forhold for standard begynnerlønn pr. kjønn sammenliknet med lokal minstelønn på steder der bedriften har betydelig virksomhet

Betydelig virksomhet defineres i denne sammenheng som Posten Norge AS. Ansatte i Posten Norge AS utgjør 73 % av de ansatte i konsernet, og 74 % av de faste ansatte.

Det opereres ikke med nasjonal minstelønn i nordiske land. Lønnsnivå og begynnerlønn er regulert i partsforholdet mellom tillitsvalgte og arbeidsgiver. 95,3 prosent av konsernets faste og midlertidige medarbeidere er ansatt i et nordisk land. 94% av konsernets faste ansatte jobber i et selskap som er omfattet av en eller flere tariffavtaler.

Laveste lønnsnivå i driftsstillinger og stab/ledelse er fastsatt i stillingsstrukturen som reforhandles i årlige forhandlinger med fagforeningene, (se tabell nedenfor).

Begynnerlønn og gjennomsnittslønn i Posten Norge AS, 2018

Standard begynnerlønn (kr/år i 100% stilling)	Kvinner	Menn
Lønn på laveste nivå i drift	376.500	376.500
Lønn på laveste nivå i stab og ledelse	435.400	435.400

Likestilling

GRI-indikator: 405-2

Forklaring av temaet og avgrensninger

Medarbeiderne er konsernets viktigste ressurs. For å få de beste ansatte må konsernet rekruttere fra hele befolkningen av kvalifiserte kvinner og menn. Dette gjelder både intern og ekstern rekruttering.

Likestilling er relevant i hele konsernet og i alle stillingskategorier.

Konsernets håndtering

Konsernet vurderer kontinuerlig ulike tiltak for å bedre likestillingen av kvinner og menn i konsernet, både likelønn og antall kvinner. Vi evaluerer effekten av eksisterende tiltak og gjennomfører tilpasninger og

endringer basert på beste praksis. Konsernstab HR-HMS er ansvarlig for å identifisere mulige tiltak samt gjennomføre og måle effekter.

Formålet er å øke antall kvinner i alle stillinger slik at det blir en jevnere balanse mellom kvinner og menn. For å lykkes er det helt vesentlig å ha konkrete tiltak der vi både utfordrer eksisterende praksis og følger opp resultatene av tiltakene. Posten har konsernfelles retningslinjer for rekruttering som tilstrebes å være nøytral med hensyn til kjønn, alder og etnisitet. Ambisjonen er en kjønnsbalanse blant ledere som gjenspeiler fordelingen totalt i konsernet.

Konsernstab HR-HMS er ansvarlig for konsernfelles lederprogram og gjennomføring av Leder Review og følger opp intensjonen av tiltak.

Spesifikke tiltak

1. Rekruttering

Vi tilstreber nøytrale rekrutteringsprosesser som ikke farges av kjønn samt at vi ønsker en kvalifisert kandidat av hvert kjønn ved finaleintervju.

2. Lederutvikling

Vi vektlegger kjønnsbalanse ved nominering til lederprogram.

3. Ledergrupper

I Leder Review utfordrer vi antall kvinner i etterfølgerplanlegging, der begge kjønn bør være representert. Vi måler, rapporterer og diskuterer årlig kjønnsbalansen i ledergruppene som skal reflektere fordelingen for øvrig i konsernet.

4. Økt synlighet av kvinnelige ledere

Vi iverksetter ulike aktiviteter for å synliggjøre kvinnelige ledere i internaviser og på intranettet.

Evaluering av arbeidet

Vi måler årlig sammensetning av kvinner og menn pr. land og funksjon. Vi måler årlig sammensetningen av nytilsatte i Norge og utenfor fordelt på alder og kjønn. Tilsvarende for lønninger.

Den årlige evalueringen brukes til å måle effekten av tiltakene. I 2018 var kvinneandelen i konsernet 1,5 prosentpoeng lavere enn i 2017.

Vi har økt omtalen av tiltakene og stiller strengere krav til resultat.

Indikator 405-2 Forholdet mellom grunnlønn og godtgjørelse av kvinner i forhold til menn etter ansattkategori, på steder der bedriften har betydelig virksomhet

Betydelig virksomhet i denne sammenheng er Posten Norge AS.

Lønn	Kvinner	Menn
Toppledere	99,1 %	100 %
Ledere	100,4 %	100 %
Ansatte	100,0 %	100 %

I Posten Norge AS tjener kvinner og menn i snitt like mye når man ser på alle medarbeidere uten lederansvar. I ansattgruppen ledere tjener kvinnene i snitt 0,4 prosent mer enn mennene, (se tabell over).

Det er ingen godtgjørelse eller ordning i Posten Norge som differensierer på kjønn.

Posten Norges lønnspolitikk skal:

- Være et virkemiddel i konkurransen om arbeidskraft og bidra til at selskapet kan rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere og ledere.
- Stimulere til innsats og resultater og bidra til at selskapet når sine mål.
- Bidra til å forsterke forretningskulturen.

Lønnspolitikken skal underbygge Postens konkurransesituasjon:

- Postens lønnsnivå skal være tilpasset selskapets økonomiske situasjon og lønnsevne. Innenfor disse rammene skal lønnsnivået reflektere markedslønningene.
- Posten skal ikke være lønnsledende, men vil konkurrere lønnsmessig med markedet for øvrig om kompetanse som det er viktig for selskapet å skaffe eller beholde medarbeidere.
- Geografisk differensiering av lønn skal kunne brukes som virkemiddel.
- Lønnsnivået er viktig for å være en attraktiv arbeidsgiver, men lønn er bare ett av flere elementer som avgjør Postens attraktivitet.
- Lønnsrelasjonene internt i selskapet skal være slik at de legger grunnlag for en ressursstyring og fleksibilitet/rotasjon som bidrar til å styrke Postens konkurransevne.

Integrering

GRI-indikator: 405-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Posten har et stort arbeidskraftsbehov med i overkant av 15 000 ansatte fordelt på 70 nasjonaliteter. Posten har flere tiltak og et generelt fokus på å sikre integrering og like muligheter for ansatte med minoritetsbakgrunn. Konsernet ønsker å bedre integreringen av ansatte med innvandrerbakgrunn da konsernets ansatte skal speile mangfoldet i befolkningen når det gjelder kjønn, alder, erfaring og etnisk bakgrunn, for å øke trivsel, innovasjon og prestasjon.

Integrering er relevant i hele konsernet og i alle stillingskategorier.

Konsernets håndtering

Konsernet vurderer kontinuerlig ulike tiltak for å bedre integreringen. Vi evaluerer effekten av eksisterende tiltak og gjennomfører tilpasninger og endringer basert på beste praksis. Konsernstab HR-HMS er ansvarlig for å identifisere mulige tiltak, gjennomføre og måle effekter.

Formålet med tiltakene er å sikre god tilgang på kvalifiserte medarbeidere gjennom å vurdere alle søkere uavhengig av kjønn, alder eller etnisitet. Vi har konsernfelles retningslinjer for rekruttering som tilstreber å være nøytral med hensyn til kjønn, alder og etnisitet. I 2020 er Postens mål å ha en andel medarbeidere med minoritetsbakgrunn i konsernet på 17%.

Konsernstab HR-HMS har det overordnede ansvaret med støtte fra ledere og HR medarbeidere i de ulike divisjoner og staber.

Spesifikke tiltak

1. Rekruttering
Vi tilstreber nøytrale rekrutteringsprosesser som ikke påvirkes av etnisk bakgrunn.
2. Spesielle tiltak for ansatte med innvandrerbakgrunn
«Du gjør forskjellen» er et internt traineeprogram som retter seg mot driftsmedarbeidere med høyere utdanning som de ikke får benyttet i sin nåværende stilling. Deltakerne må ha familiebakgrunn utenfor Norden.
3. Eget mentorprogram for arbeidsledige innvandrerkvinner
Konsernet ønsker å ta samfunnsansvar utover egen bedrift og bistår arbeidsledige innvandrerkvinner. Kvinnene får hver sin mentor: Hensikten er å gi kvinnene økt kunnskap om norsk arbeidsliv, få et nettverk og få hjelp og støtte i jobbsøkingprosessen.

Evaluering av arbeidet

Vi måler effekten av tiltakene 1, 2 og 3

1. %- andel ansatte med innvandrerbakgrunn pr jobbfamilie for å vurdere om tiltak 1 og 2 har ønsket effekt
2. %-andel som etter gjennomført kurs har fått relevant jobb
3. %-andel innvandrerkvinner som etter gjennomført kurs kommer i jobb

Vi har ingen tiltak for å nå totalandelen på 17 %, men vet at tiltaket på andelen i ledelse og stab fungerer.

Indikator 405-1: Mangfold i styringsorganer og blant ansatte

Aldersfordeling	<30 år	30-50 år	>50 år
Konsernets styre	0 %	10 %	90 %
Ledere	3 %	53 %	44 %
Ansatte	14 %	40 %	46 %

Tabellen omfatter alle ansatte i Norge

Kjønnsfordeling	Kvinner	Menn
Konsernets styre	40 %	60 %
Ledere	28 %	72 %
Ansatte	32 %	68 %

Tabellen omfatter alle ansatte

Etnisk bakgrunn	Minoritet	Ikke minoritet
Konsernets styre	0 %	100 %
Stab/ledelse/admin	8 %	92 %
Ansatte i drift	19 %	81 %

Tabellen omfatter kun faste ansatte i Norge

Arbeidsforhold i leverandørkjeden

GRI-indikatorer: 414-1, 414-2

Forklaring av temaet og avgrensninger

Konsernet opplever omdømmerisiko knyttet til at leverandører og underleverandører i substansiell grad representerer Posten og utfører arbeid for konsernet, eksempelvis i Post i Butikk og underleverandører på transport. Konsernets leverandører påvirker derfor selskapets evne til å levere kundeløftet og øvrige strategiske mål. Som stor aktør har konsernet mulighet til å påvirke bransjestandarder og vilkår i positiv retning gjennom godt arbeid med samfunnsansvar i leverandørkjeden.

Flere typer interessenter er opptatt av konsernets leverandørstyring:

- Forretningskunder: Store selskap setter krav om systematisk oppfølging. De forventer at aktører som handler på vegne av Posten, etterlever deres standarder.
- Eier og myndigheter: Forventer fravær av sosial dumping og akseptabel oppførsel. Opptatt av dette da leverandører som representerer Posten, indirekte representerer eier.
- Leverandører: Ønsker forutsigbarhet og kontroll.

Dette er relevant i leverandørkjeden og aktiviteter innen kjernevirksomheten har prioritet.

Konsernets selskaper kjøpte i 2018 varer og tjenester fra mer enn 15000 ulike leverandører innen bransjekategoriene godstransport, kjøretøy, produksjon, bygg og tjenester. Av disse hadde ca. 800 leverandører en omsetning over 2 MNOK og ca. 4000 leverandører en omsetning på over 100 000 NOK.

Konsernet er utsatt for høyest risiko for brudd på Etisk standard for leverandører (konsernets minimumskrav som gjelder for alle leverandører til konsernet) innen veitransport. Innenfor internasjonal

godstransport på vei foreligger særlig risiko knyttet til brudd på sjåførenes arbeidstakerrettigheter og trafiksikkerhet. Innen bud, ekspress og hjemleverings transporter foreligger det høyest risiko innenfor arbeidslivskriminalitets-feltet, knyttet til brudd med lønns- og arbeidsforhold, trygde-, skatte- og avgiftskriminalitet eller organisert kriminalitet som minimaliserer produksjonskostnadene for varer og dermed virker konkurransevridende.

Da leverandører og underleverandører i substansiell grad representerer Posten og Bring og utfører arbeid for konsernet påvirker leverandørene selskapets evne til å levere kundeløftet og øvrige strategiske mål.

Konsernets håndtering

Den sentrale fagenheten innen HMS og samfunnsansvar sikrer systematikk, konsernfelles løsninger og koordinerer arbeidet med samfunnsansvar i leverandørkjeden i konsernet.

Leverandører med konsernfelles avtaler følges opp av innkjøpsavdelingen. Transportleverandører følges opp i relevante divisjoner og forretningsområder. Divisjonskoordinatorer leder lokale koordinatorene i forretning som har kontakt med transportleverandører og sikrer lokal forankring. Konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer innen arbeidet med etterlevelse av konsernets krav til leverandører. Alle leverandører som har avtale med konsernet skal signere «Etisk standard for leverandører», som angir hvilke minimumskrav konsernet stiller til sine leverandører, samt HMS og miljøerklæring. De største veitranportleverandørene skal i tillegg signere en transportmiljøerklæring.

Dialog med leverandører, både eksisterende og potensielle, står sentralt i konsernets innkjøpsrutiner. Posten gjennomfører både skriftlig og muntlig dialog i form av workshops som en del av sin standard innkjøpsprosess. Konsernet vektlegger generelt god forretningsskikk og etterlevelse av konsernets etiske prinsipper og verdier i dialog med leverandørmarkedet. Tillit i leverandørmarkedet er en forutsetning for å oppnå gode betingelser og dekke konsernets innkjøpsbehov på en god måte. Dette gjelder både i forkant av en kontraktsinngåelse og i kontraktens løpetid.

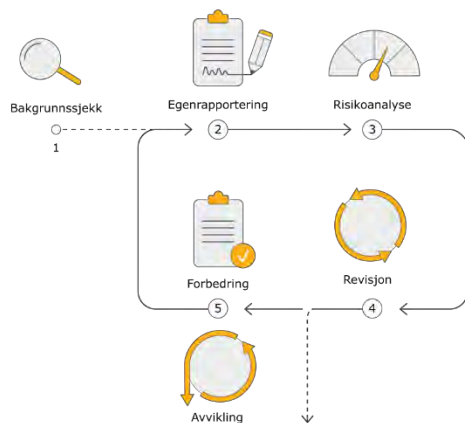
Det er et mål at konsernets etiske standard for leverandører etterleves igjennom forebyggende arbeid, risikovurderinger og kontroller av konsernets leverandører.

Alle leverandører til Posten konsernet eller konsernselskapene skal:

- Akseptere og signere Etisk standard for leverandører
- Signere kontrakt iht. konsernets innkjøpspolicy

Betydelige leverandører til Posten konsernet eller konsernselskapene:

Følgende prosess gjelder for betydelige leverandører, samt leverandører innen risikoutsatte bransjer. Prosessen deles inn i fem faser: bakgrunnssjekk, egenrapportering, risikoanalyse, revisjon og forbedring.

Prosess for leverandørstyring - Et viktig formål med prosessen er å skape kontinuerlig forbedring samt å redusere risiko i leverandørkjeden

1. Bakgrunnsjekk

Før det inngås kontrakt med en ny *veitransportør* bør det gjennomføres en bakgrunnsjekk. Denne skal følge rutinebeskrivelsen «Bakgrunnsjekk av transportører». For øvrige leverandøravtaler gjelder konsernets innkjøpspolicy.

2. Egenrapportering

Leverandøren skal registreres i et konsernfelles IT system og besvare egenrapportering. Svarene skal være fullstendige og evt. uklarheter skal følges opp. Opplysningene skal oppdateres hvert annet år av leverandøren. Egenrapporteringen er bransjespesifikk og berører:

- firmaopplysninger
- virksomhetsstyring (rutiner, policies, sertifiseringer etc.)
- arbeidstakerrettigheter
- HMS
- ytre miljø

Som en del av egenrapporteringen er det obligatorisk at leverandøren aksepterer «Etisk Standard for leverandører» og «Miljøerklæring for transportører»

3. Risikoanalyse

Konsernstab HMS og Samfunnsansvar gjennomfører risikoanalyse av leverandørene. En leverandør kategoriseres med høy risiko dersom den:

- oppnår lav poengscore på egenrapportering
- har virksomhet i land eller markeder med høy assosiert risiko for brudd på konsernets etiske standard

- har dårlig omdømme og/ eller det foreligger konkret mistanke om brudd på konsernets etiske standard
- har betydelig omsetning til konsernet
- har svak økonomi

Dersom det foreligger mistanke om alvorlig brudd på loven eller konsernets standarder hos en leverandør, skal leverandøren prioriteres til revisjon. Dersom forholdet gjelder en transportleverandør, skal transportøren ikke benyttes inntil fakta i saken er avklart. Dette iht. «Instruks om alvorlige brudd hos transportør».

4. Revisjon

Med bakgrunn i punktene over skal det utarbeides en liste over prioriterte leverandører som skal revideres. Listen besluttes av *Råd for Samfunnsansvar i leverandørkjeden*. Rådet består av HR/HMS direktør, Juridisk direktør, innkjøpsdirektør og HMS og Samfunnsansvarsdirektør.

Revisjonen tar utgangspunkt i egenrapporteringen som er innlevert av leverandøren. Utover dette skal gjennomgangen fokusere på særskilte identifiserte risikopunkter. Dette gjelder:

- Forhold som kan være i strid med etisk standard for leverandører
- Negativ omtale i media knyttet til selskapet, ledende ansatte og/eller aksjonærer
- Andre områder som kan innebære en risiko for konsernet

Revisjonen skal avdekke leverandørens 1) evne til å etterleve de etiske kravene, og 2) hvorvidt det foreligger særlige risikoforhold som konsernet bør være oppmerksomme på. Leverandøren skal i forkant av revisjonen motta en liste med spørsmål/krav for å være forberedt til møtet (se «Leverandørens forberedelser til revisjon av etisk standard»). Denne listen må tilpasses til det konkrete prosjektet og eventuelle særlige risikopunkter som er avdekket. Revisjonen kan gjennomføres ved fysisk møte eller per telefon/internett og skal følge instruks beskrevet i «Mal leverandørrevisjon». Revisjonen skal utføres av konsernstab HMS og Samfunnsansvar, eller uavhengig tredjepart, eller en medarbeider i konsernet utpekt av konsernstab HMS og Samfunnsansvar.

I tillegg til revisjon av et utvalg leverandører skal det gjennomføres stikkprøvekontroller innen forretningsområder med særlig risiko for brudd på konsernets standarder. Uanmeldte kontrollaksjoner skal gjennomføres iht «Rutinebeskrivelse uannonserte kontrollaksjoner».

5. Forbedring

Revisjon og kontrollvirksomhet skal oppsummeres i en rapport som inneholder avvik og observasjoner som er avdekket i forhold til konsernets krav og standarder. Hvis det avdekkes avvik fra konsernets krav i en kontroll skal det som hovedregel gjennomføres en revisjon for å verifisere avviket. Hvis det avdekkes avvik fra konsernets krav i en revisjon skal det foretas en vurdering av om samarbeidet med leverandøren skal avvikles, eller om det skal utarbeides en fremdriftsplan for når anbefalte tiltak skal være utbedret.

Rapporten med anbefalinger til forbedringstiltak og en tidsfrist for tilbakemelding overleveres til den aktuelle divisjonen, ved divisjonskoordinator. Det er lokal ledelse i Posten og Bring som har ansvaret for å påse at tiltakene blir fulgt opp av leverandøren. Divisjonskoordinator skal gi tilbakemelding til konsernstab HMS og Samfunnsansvar innen tidsfristen på anbefalte tiltak.

Dersom leverandøren ikke viser vilje eller evne til forbedring skal avtalen konsernet har med leverandøren avvikles. Avvik fra konsernstab HR/HMS anbefalinger om å terminere rapporteres til konsernledelsen. Terminerte transportører skal sperres for bruk i TMS (Transport Management System) iht. «rutine for sperring av leverandører i TMS».

Dersom leverandøren på et senere tidspunkt skal benyttes som leverandør igjen skal det gjennomføres en revisjon for å undersøke om leverandøren etterlever konsernets etiske krav før leverandøren kan benyttes.

Andre forbedringstiltak

For leverandører som ikke defineres som høy risiko kan lokale CR-koordinatorer i møte med leverandøren ha gjennomgang av leverandørens egenrapportering, med fokus på å identifisere forbedringsmuligheter.

Evaluering av arbeidet

Det er i 2018 gjennomført internkontrollprosjekt i Divisjon Ekspress knyttet til risiko for Arbeidslivskriminalitet og divisjonens håndtering av denne, med påfølgende forbedringstiltak som videreføres i 2019. Et tilsvarende internkontrollprosjekt ble gjennomført i Divisjon International Logistikk i 2017, med påfølgende forbedringstiltak i 2018.

Det ble gitt en rekke anbefalte forbedringstiltak i de eksterne rapportene som er vedtatt og under implementering. Det er bla økt fokus på bakgrunnssjekk av leverandører før avtaleinngåelse, samt forbedret risikoanalyse av leverandøruniverset.

Indikator 414-1: Nye leverandører som ble vurdert for sosiale kriterier

Det har blitt etablert en ny prosess for Samfunnsansvar i leverandørkjeden med økt fokus på bakgrunnssjekk av veitransportører før avtaleinngåelse, samt oppfølging av kartlagte avvik. Et viktig formål med prosessen er å skape kontinuerlig forbedring samt å redusere risiko i leverandørkjeden. Prosessen er delt inn i hovedområdene bakgrunnssjekk, leverandørens egenrapportering, risikoanalyse, revisjon og kontroll, forbedring eller evt. avvikling av leverandørforholdet.

Proessen er under implementering og det temaet har blitt gjennomgått i flere ledergrupper i ulike forretningsområder. Dette arbeidet fortsetter i 2019. Prosessen er konsernfelles, men kan tilpasses ulike forretningsområders behov.

Indikator 414-2 Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden og gjennomførte tiltak

Konsernets selskaper kjøpte i 2018 varer og tjenester fra mer enn 15000 ulike leverandører innen bransjekategoriene godstransport, kjøretøy, produksjon, bygg og tjenester. Av disse hadde ca. 800 leverandører en omsetning over 2 MNOK og ca. 4000 leverandører en omsetning på over 100 000 NOK.

Konsernet er utsatt for høyest risiko for brudd på Etisk standard for leverandører (konsernets minimumskrav som gjelder for alle leverandører til konsernet) innen veitransport. Innenfor internasjonal godstransport på vei foreligger særlig risiko knyttet til brudd på sjåførenes arbeidstakerrettigheter og trafikksikkerhet. Innen bud, ekspress og hjemleverings transporter foreligger det høyest risiko innenfor arbeidslivskriminalitets-feltet, knyttet til brudd med lønns- og arbeidsforhold, trygde-, skatte-, og avgiftskriminalitet eller organisert kriminalitet som minimaliserer produksjonskostnadene for varer og dermed virker konkurransevridende.

Konsernets risikoanalyse av leverandøruniverset har blitt videreutviklet og tar utgangspunkt i leverandørens egenrapportering, omsetning/vesentlighet, negativ medieomtale, kredittrating, skattemessige forhold, bransje- og landerisiko (korrupsjonsrisiko, sanksjonsrisiko, samt risiko knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering). Leverandørene risiko-rangeres og leverandører med høy risiko følges opp med revisjon eller andre risikoreduserende tiltak.

Internkontroll: risikohåndtering av arbeidslivskriminalitet

Internkontrollkomiteen i styret i Posten Norge AS bestilte i 2018 en undersøkelse av risiko for Arbeidslivskriminalitet hos underleverandører i Divisjon Ekspress og divisjonens håndtering av denne. Bakgrunnen for bestillingen var en risikoanalyse som pekte på følgende utfordringer innen transportbransjene bud, ekspress og hjemlevering i storbyer i Norden:

- Bransjer med liten varebil (under 3,5 tillatt totalvekt) er i liten grad regulert.
- Rekrutteringsutfordringer av sjåfører og transportører, noe som kan påvirke seriøsitetsnivået i bransjen negativt.
- Høy andel av personer med utenlandsk opprinnelse, også fra konfliktområder utenfor Europa som i enkelte tilfeller utnyttes av useriøse arbeidsgivere.
- Varierende kompetanse om myndighetskrav i leverandørmarkedet
- Fokus fra kunder, myndigheter og media, noe som stiller høye krav til konsernets virksomhet.
- Avvik fra konsernets minimumskrav og lovkrav avdekket i kontroller og revisjoner i konsernets leverandørkjede.

Den eksternt gjennomførte undersøkelsen viste til et høyt bevissthetsnivå om arbeidslivskriminalitet i leverandørkjeden på alle nivåer i konsernet, men at system og arbeidsrutiner ytterligere bør forbedres. Det er igangsatt oppfølging av de anbefalte tiltakene rapporten som vil implementeres i første halvdel av 2019.

Konsernet har tatt initiativ til møter og dialog med Arbeidstilsynet, Statens Vegvesen og Skatteetaten med formål å kvalitetssikre de risikoreduserende tiltakene som gjennomføres. Det har også blitt avholdt et erfaringsutvekslingsmøte med A-krimsentret i Oslo (som er et samarbeidsprosjekt mellom ulike statlige

etater for å bekjempe Arbeidslivskriminalitet). Av øvrige relevante aktiviteter ga representanter fra konsernet innspill til politidirektoratets utredning av arbeidslivskriminalitet og holdt innlegg om samfunnsansvar i leverandørkjeden på tre-partskonferansen «Transport og trygghet – ta styringen på oppdraget» hos Skatt Øst.

Revisjon og kontroll

152 egenrapporter har blitt registrert i konsernets system Credit360 og det er nå totalt 1633 registrerte besvarelser i systemet. Det er leverandører med konsernfelles avtale og betydelige transportleverandører i hele konsernet som registreres i dette systemet.

Konsernstab HR og HMS gjennomførte 22 uannonserte kontrollaksjoner hvor 106 ulike underleverandører ble sjekket uten forhåndsvarsel. I disse kontrollene ble totalt 162 kjøretøy og 248 personer (162 sjåfører, 86 hjelpemenn/bærehjelpere) intervjuet om arbeidsvilkår, arbeidstid, HMS og lønn. I tillegg ble ID og førerkort ble kontrollert ved hjelp av en mobil ID-scanner. I tillegg til disse kontrollene gjennomfører konsernets datterselskaper en rekke kontroller og i egen regi som ikke er tallfestet/summert.

Det ble i kontrollene kartlagt potensielle brudd med konsernets Etske standard for leverandører, arbeidsmiljøloven og konsernets miljøkrav. Observasjonene ble fulgt opp med ytterligere undersøkelser for å verifisere forholdene og/eller det ble gjennomført revisjon av leverandører med potensielle avvik.

Med utgangspunkt i konsernets risikoanalyse av leverandøruniverset, utarbeides det en liste over risikoleverandører. Leverandørene på listen følges opp med revisjon- eller stikkprøvekontroller. Tema i revisjonene er etterlevelse av konsernets etiske og miljømessige minimumskrav. Det ble totalt gjennomført 20 revisjoner og 2 stikkprøvekontroller. Det ble igangsatt forbedringsplaner etter 18 av de 22 revisjonene (dette gjaldt for 82% av risikoleverandørene). 4 leverandørforhold ble som et resultat av kontroll eller revisjon anbefalt avvirket (dette gjaldt for 18% av risikoleverandørene). I disse tilfellene ble risiko for videre brudd med konsernets minimumskrav vurdert til å være så høy at leverandøren ble utestengt fra å levere til alle konsernets selskaper. 2 av de 4 avvirkede leverandørene var per 31.12.2018 ikke lenger aktive leverandører til Bring, mens de 2 øvrige var under avvikling. En svensk leverandør sa opp sin avtale med Bring med bakgrunn i en pågående politietterforskning av eier og daglig leder av virksomheten.

Informasjonssikkerhet

GRI-indikator: 418-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Posten er avhengig av god informasjonssikkerhet for å beskytte våre informasjonverdier og forretningstjenester, da spesielt med tanke på å:

- Beskytte personopplysninger til våre kunder og medarbeidere, samt å oppfylle våre forpliktelser i personopplysningsloven
- Sørge for at informasjon er riktig og tilgjengelig ved behov, og at ikke forretningssensitiv informasjon blir kjent for våre konkurrenter
- Kunne ta i bruk innovative løsninger som gjør at vi kan arbeide mer effektivt og kostnadsbesparende
- Etablere en sikkerhetskultur for å skape tillitt som en seriøs aktør og samarbeidspartner ved måten vi kommuniserer og bruker internett-tjenester, inkludert sosiale media.

Tilfredsstillende informasjonssikkerhet er en sentral faktor i hele Postens verdikjede og treffer alle forretningsprosesser hvor informasjon behandles.

Store mengder personopplysninger inngår i prosessene for post-, og pakkedistribusjon. Dette gjør det spesielt viktig å opprettholde høy standard for informasjonssikkerhet i støttesystemene til disse prosessene. Tilsvarende medfører mobil elektronisk informasjonsbehandling økte krav til tilgjengelighet til informasjonen fra ulike lokasjoner. Dette gjør konsernet mer utsatt for risiko for brudd på informasjonssikkerhet. Samtidig ser vi at ny teknologi gir oss nye mekanismer for økt sikkerhet.

Bruk av eksterne leverandører, skytjenester og mobile tjenester medfører lengre og mer komplekse verdikjeder. Både prosesser, mennesker og IT-systemer blir mer sammenvevd. Dette medfører igjen flere angrepsflater der informasjon kan utveksles og spres.

Posten er like fullt ansvarlig for den informasjonen vi forvalter i egenskap av vår rolle som behandlingsansvarlig. Vi er ansvarlig for å opprettholde tilfredsstillende informasjonssikkerhet gjennom hele verdikjeden. Dette er nedfelt i databehandleravtaler vi har inngått med de av våre leverandører som behandler personinformasjon på vegne av konsernet. Databehandleravtalene beskriver partenes rettigheter og plikter for at personopplysninger ikke brukes urettmessig eller kommer uberettigede i hende. Likeledes påhviler det leverandøren et ansvar å følge de instruksjoner Postens som behandlingsansvarlig har nedfelt i avtalene deriblant sørge for organisatoriske og tekniske sikkerhetstiltak for å opprettholde tilfredsstillende informasjonssikkerhet samt varsle og håndtere sikkerhetsbrudd.

Konsernets håndtering

Posten har implementert et ledelsesforankret styringssystem for informasjonssikkerhet (ISMS) som er basert på Information Security Forum (ISF) Standard of Good Practice. Dette rammeverket dekker alle kontroller fra ISO/IEC 27002 og COBIT 5.

Avdeling for informasjonssikkerhet har etablert god dialog med Konsernledelsen om sikkerhetsarbeidet. Vi rapporterer status hvert kvartal, samt fortløpende ved alvorlige hendelser. Det rapporteres også halvårlig om de viktigste risikoene konsernet står ovenfor og sikkerhetstiltak for å motstå disse.

Posten er avhengig av at alle som behandler informasjon i eller på vegne av konsernet gjør dette med tilstrekkelig sikkerhet. Informasjonssikkerhet blir aldri bedre enn det svakeste ledd. Vi stiller derfor krav til informasjonssikkerhet ved alle anskaffelser og har dette med i avtaler. Under avtaleperioden følger vi opp sikkerhetsarbeidet hos våre leverandører i form av risikoanalyser, sårbarhetstester og sikkerhetsgjennomganger. Overfor våre ansatte gjennomfører vi regelmessig e-læringskurs innen Informasjonssikkerhet og nettsvindel.

Trusselbildet som Posten står ovenfor, er under konstant endring. Vi deltar derfor i ulike fora for å holde oss oppdatert om dette.

Formålet med informasjonssikkerhet er å understøtte og sikre virksomhetens drift, allmennhetens tillit og omdømme i det offentlige rom ved å forebygge og begrense konsekvensene av uønskede sikkerhetshendelser. Retningslinjer er definert og ledelsesforankret i konsernpolicy for informasjonssikkerhet.

Posten er forpliktet til å oppfylle alle relevante lovkrav til informasjonssikkerhet. Personvernlovgivningen er spesielt relevant ettersom Posten behandler store mengder personopplysninger.

Målet er å etablere og opprettholde et sikkerhetsnivå som sikrer informasjon, produkter og tjenester, med rimelig hensyn til kostnader, risiko og driftsmessige forhold.

Kontrolltiltakene skal være av en slik art at de sikrer bedriftens forretningsvirksomhet mot avbrudd og reduserer skadevirkningene ved uønskede hendelser. Informasjon skal være sikret mot uautoriserte endringer, ødeleggelse, offentliggjøring og tap. Selektiv logging og dokumentasjon skal sannsynliggjøre at uregelmessigheter oppdages. Ansvar, kontroll og rutiner er avgjørende for å sikre våre verdier og ivareta de satsninger og investeringer som Posten gjør.

Det er definert en egen sikkerhetsorganisasjon i Posten hvor konsernsjefen har det overordnede ansvaret. Det operative ansvaret ligger hos avdeling for informasjonssikkerhet ved Informasjonssikkerhetsleder.

Postens avdeling for informasjonssikkerhet består av seks personer, hvorav to av disse jobber dedikert med tilgangsstyring. I tillegg bidrar avdeling for infrastruktur i IT med 1 ressurs og våre hovedleverandører EVRY, TCS, Capgemini og DXC bidrar hver med 1-3 dedikerte ressurser til arbeidet. Totalt er omtrent 14 heltidsressurser involvert i informasjonssikkerhetsarbeidet i konsernet.

Det er etablert rapporteringsveier for alvorlige hendelser av sikkerhetsmessig betydning. Disse gjelder for både ansatte, leverandører og kunder, og oppfølgingen av disse er støttet av prosedyrer for håndtering av sikkerhetsavvik.

Posten har gjennomført et eget prosjekt for å etterleve ny personvernlovgivning som ble gjeldende fra 2018. Som en del av prosjektet er det gjennomført risikoanalyser for alle hovedprosessene i konsernet som behandler personopplysninger. Tiltak for etterlevelse av GDPR er identifisert. Rutiner og prosedyrer blant annet for håndtering av sikkerhetsbrudd og innsynsbegjæringer er oppdatert i henhold til GDPR-kravene. Alle ansatte er invitert til å gjennomføre e-læringskurs om GDPR og nettsvindel.

Avdeling for informasjonssikkerhet har lagt ned betydelig med ressurser for å etablere løsninger mot målrettede og avanserte cyberangrep. Dette arbeidet vil fortsette i tiden fremover.

Evaluering av arbeidet

Postens styringssystem for informasjonssikkerhet har i 2018 vært gjenstand for både intern og ekstern revisjon. Alle ansatte har fått tilsendt e-læringskurs om informasjonssikkerhet og nettsvindel spesielt. Som en del av dette har alle blitt bedt om å gi tilbakemelding på hvordan sikkerhetsarbeidet fungerer for den enkelte.

Rutine og prosess for sikkerhetsavvik er etablert, og dette gjennomgås i månedlige IT Risk and Security Compliance Comitee (ITRSCC) møter med hovedleverandørene. Møtet ledes av Informasjonssikkerhetsleder.

Benchmarking av informasjonssikkerhetsarbeidet gjennomføres etter Information Security Forum (ISF) sin modell. Foreslåtte endringer på konsernets styrende sikkerhetsdokumentasjon håndteres i henhold til etablert forvaltningsregime for dette. Resultatet av benchmarking aktiviteter synliggjøres i form av score innenfor relevante områder for sikkerhetsarbeidet. Dette gjør det mulig å fokusere på områder der vi er svake.

Vi opplever overnevnte tilnærming som effektiv, både ved at vi holder et høyt nivå innen informasjonssikkerhet og at arbeidet bidrar til kontinuerlige forbedring.

I 2018 har de største endringene kommet som en konsekvens av eksterne faktorer. Spesielt gjelder dette ny personvernlovgivning og endret trusselbildet knyttet til mer avanserte cyber angrep og Advanced Persistent Threats (APT).

Vi har etablert nye rutiner for behandling av personopplysninger og arbeider med mer avanserte verktøy og loggkonsolidering for å kunne avdekke og håndtere APT angrep.

Indikator 418-1: Begrunnede klager vedrørende brudd på kundens personvern og tap av kundedata

For 2018 kan vi rapportere om følgende:

- a. *Totalt antall begrunnede klager mottatt om brudd på kundens personvern fordelt på:*

- i. klager mottatt fra kunder eller 3. parter og bekreftet av oss:7*
 - ii. klager fra tilsynsmyndigheter:0*
- b. Totalt antall identifiserte tilfeller der kundens personopplysninger er tapt eller kommet på avveie:8*

INDIKATORER - MILJØ

Utslippsfri og effektiv transport og logistikk

GRI-indikatorer: 305-1, 305-2, 305-3, 305-4, 308-1, 308-2

Forklaring av temaet og avgrensninger

I Paris i 2015 samlet hele verden seg om en avtale for å begrense global oppvarming til godt under 2 grader, og helst til 1,5 grader. Høsten 2018 la FNs klimapanel frem en spesialrapport som viser at verdens totale utslipp må halveres frem mot 2030 dersom Paris-avtalen skal kunne innfris. Rapporten viser at verden må gjennomføre store omstillinger i alle sektorer langt raskere og i større grad enn tidligere antatt. Posten har en sterk interesse av å omstille egen virksomhet slik at vi er rustet for en bærekraftig fremtid, og kan møte kunder og interessenter som stiller stadig høyere krav til bærekraftige transportløsninger.

Konsernet er en stor nordisk logistikkaktør og vår kjernevirksomhet er å distribuere post og pakker til privatpersoner og bedrifter. Vi er til stede i hele Norden og konsernets aktiviteter medfører betydelige utslipp. I tillegg til en betydelig kjøretøypark kjøper konsernet også inn transporttjenester fra eksterne underleverandører.

Konsernets håndtering

I 2018 benyttet konsernet 48 millioner liter diesel, hvorav 13 millioner liter var biodrivstoff tilsvarende 33 227 tCO₂e. I 2018 oppnådde vi en 4 prosents reduksjon av klimagassutslipp tilsvarende 15 850 tCO₂.

Våre to største klimautfordringer er å minimere lokal forurensning og redusere CO₂-utslipp på tyngre kjøretøy. De viktigste tiltakene er derfor å elektrifisere kjøretøy i byene og å fase ut fossilt drivstoff for tyngre kjøretøy og egne kjøretøy. Det stilles miljøkrav til eksterne transportleverandører. Klimaavtrykket rapporteres og måles hvert år og er en del av klimaregnskapet vårt.

Det utarbeides mål for konsernet og forretningsområdene pr. år og frem til 2025. Miljømålet følges opp i kvartalsvis rapportering, Business Review, ledelses-KPI-kart og PLUSS-samtaler. Styret og konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer. Miljøarbeidet er også definert i en egen policy og strategi som er understøttet av handlingsplaner. Klimaavtrykket fra egne kjøretøy og innleid transport måles årlig gjennom et rapporteringssystem og revideres av en ekstern tredjepart.

Avdeling HMS og Samfunnsansvar i konsernstab HR-HMS sikrer systematikk, konsernfelles gjenbruk av gode løsninger og en helhetlig tilnærming. Et konsernfelles miljønettverk sikrer videre at vi deler erfaringer og beste praksis på tvers av organisasjonen.

Konsernets kunder, eiere og andre interessenter setter stadig høyere krav til begrensning av klimapåvirkning. Vi tror at vi ved å teste ut, etterspørre miljøeffektive løsninger og å jobbe sammen med

samarbeidspartnere og interessenter kan bidra til bærekraftige transportløsninger som igjen vil styrke vår konkurransekraft.

I 2017 satte vi oss en ny og ambisiøs ambisjon om å kun benytte fornybare energikilder i kjøretøy og bygg innen 2025. Konsernet har kommet langt med elektrifisering av kjøretøyparken og har trolig Norges største, bestående av over 1200 elektriske kjøretøy. I 2018 utvidet vi vår satsing på nullutslippskjøretøy og var først i Norge til å ta i bruk Maxus og E-Crafter. Dette er store varebiler som distribuerer varer til bedrifter i bysentra. Vi har også bestilt elektriske trekkvogner fra Nicola og Tesla.

Ved å sammenstille våre nullutslippsløsninger i byene distribuerer vi nå brev og små pakker utslippsfritt i 49 byer. Hyppig utskiftingstakt gir en ung kjøretøypark med moderne og effektiv motorteknologi. 95% av kjøretøyene i morselskapet har EURO VI teknologi. Innen 2020 vil konsernet jobbe for at alle kjøretøy har EURO VI eller nyere teknologi. Som en stor logistikkaktør jobber vi kontinuerlig med å optimalisere våre transporter, øke fyllingsgraden og flytte mer gods fra vei til tog.

En svært viktig forutsetning for å få til grønn omstilling i transportsektoren er et velfungerende marked for fornybare løsninger der tilbud, etterspørsel og tilgjengelighet er tilfredsstillende og med forutsigbare rammebetingelser. Posten og Bring har derfor jobbet aktivt med å bedre rammebetingelsene slik at kjøretøy på elektrisitet og biodrivstoff blir konkurransedyktige sammenlignet med fossile kjøretøy. Vi har gjennom flere år vært en pådriver for å teste og pilotere nye, miljøeffektive løsninger og for skape et marked for nullutslippsløsninger. Posten har opprettet et fond for å støtte enheter som ønsker å pilotere miljøeffektive kjøretøy. Konsernet har 185 tyngre kjøretøy på fornybar diesel, biogass og bioetanol.

Nytt logistikknettverk med energieffektive terminaler samler flere enheter, noe som gir færre kjørte kilometere og redusert klimaavtrykk. Et eksempel er vår nye terminal i Mölnlycke i Gøteborg, hvor samlokalisering av enheter reduserte antall kjørte kilometere og dermed CO₂-utslippet med 52 tonn.

Store deler av konsernets utslipp er fra underleverandører. Vi stiller miljøkrav til våre transportleverandører i et egenrapporterings skjema som følges opp gjennom revisjoner og kontroller.

Som en stor innkjøper stiller konsernet miljøkrav til alle sine leverandører i alle innkjøpsstadier, fra pre-kvalifisering til kontraktsoppfølging. Konsernet har også blitt medlem av Svanens Innkjøperklubb, noe som innebærer at vi jobber aktivt med å øke andelen svanemerkede produkter og tjenester i de innkjøpene som Posten gjør.

I 2018 ble det sluppet ut nesten 6950 liter diesel ved et drivstoffanlegg på Alnabru. 4600 liter ble samlet opp og ca 1950 liter er ikke gjort rede for. Multiconsult fastslår i sin rapport at det ikke er grunn til å tro at dette volumet har nådd Alnaelva, og at noe diesel ligger i tankgroen og langs rørtraseer. Anlegget er stengt og hendelsen er fortsatt under behandling av en rekke parter som politi, brannvesen, Kystverket, tankbilleverandør, forsikringsselskap og Multiconsult.

Evaluering av arbeidet

Styret og konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer innen miljøarbeidet. Arbeidet er også definert i en egen miljøpolicy og strategi som er understøttet av handlingsplaner i forretningsområdene.

Konsernet har redusert utslippene kontinuerlig de siste ni årene, og har innfridd tidligere miljøambisjoner før målsatt tid i 2014 og 2016. I 2017 satte vi oss et nytt, ambisiøst mål, og går fra mål om prosentvis reduksjon til kun å benytte fornybare energikilder i alle kjøretøy og bygg innen 2025.

I 2018 har vi sett at teknologiutviklingen har gått saktere enn ønsket for de tyngre kjøretøyene. Hydrogen og elektrisitet har fortsatt umoden teknologi for dette segmentet. Tilgang på hydrerte, vegetabiliske oljer basert på råstoffer uten palmeolje eller rester fra palmeproduksjon har vært utfordrende også i 2018. Økte omsetningskrav og liten tilgang på bærekraftige råvarer har ført til økte priser. Posten og Bring har derfor i stor grad gått tilbake til fossil diesel i både Norge og Sverige.

Konsernet ser på fornybar diesel som en viktig overgang frem til nullutslippsalternativer er tilgjengelige også for tungtransport. Vi ønsker derfor å benytte så høy grad av fornybar diesel som mulig og er i dialog med ulike leverandører.

Konsernets utslipp:

Utslipp [tonn CO ₂ e]	2017	2018
Vei	102.892	102.441
Bygninger	300	351
Sum Scope 1 Konsern	103.192	102.792
Elektrisitet (lokasjonsbasert)	10.919	8.653
Elektrisitet (markedsbasert)		
Fjernvarme	2.089	2.308
Sum Scope 2 Konsern (lokasjonsbasert)	13.009	10.961
Sum Scope 2 Konsern (markedsbasert)	2.089	2.308
Vei	187.132	199.475
Tog	8.985	7.374
Fly	51.203	30.350
Sjø	57.689	52.962
Forretningsreiser	4.015	3.193
Sum Scope 3 Konsern	309.023	293.354
Sum Utslipp Konsern (markedsbasert)	414.305	398.455

Indikator 305-1: Direkte utslipp av klimagasser

Konsernet reduserte sine direkte utslipp med 400 tonn CO₂e fra 2017 til 2018. Divisjonene Express og Internasjonal logistikk har en samlet økning med 4.750 tonn CO₂e. Regionene i E-handel og logistikk har

redusert utslippene med 3.660 tonn CO₂e. Hovedårsak er at bilparken i Posten Norge AS forbruker mindre drivstoff. Andel biler som er Euro-6 er på 95% i 2018 mens den var 91% for 2017.

Scope 1 [tonn CO ₂ e]	2017	2018
Vei	12.275	10.774
Bygninger	32	43
Divisjon Post	12.307	10.817
Vei	30.884	27.226
Bygninger	38	36
E-handel og logistikk	30.922	27.262
Vei	495	1.706
Bygninger	93	137
Express	588	1.844
Vei	59.239	62.735
Bygninger	38	36
Internasjonal logistikk	59.276	62.771
Sum Vei	102.892	102.441
Sum Bygninger	300	351
Sum Scope 1 Konsern	103.192	102.792

Indikator 305-2: Energi - indirekte utslipp av klimagasser

Med lokasjonsbasert metode har konsernet redusert sine indirekte utslipp med 16 prosent fra 2017. Med markedsbasert metode har Posten ingen utslipp fra elektrisitet, da konsernet kjøpte strøm med opprinnelsesgarantier for konsernets hele strømforbruk i 2018, slik konsernet gjorde for 2017. Strøm med opprinnelsesgarantier er kraft som er produsert av fornybare energikilder. Konsernet har kjøpt opprinnelsesgarantier fra ulike vannkraftprodusenter.

Scope 2 [tonn CO ₂ e]	2017	2018
Elektrisitet	4.095	3.093
Fjernvarme	1.008	1.151
Divisjon Post	5.102	4.244
Elektrisitet	2.035	1.535
Fjernvarme	444	557
E-handel og logistikk	2.479	2.092
Elektrisitet	46	46
Fjernvarme	2.283	2.283
Express	2.329	2.329
Elektrisitet	4.174	3.476
Fjernvarme	130	129
Internasjonal logistikk	4.305	3.605

Elektrisitet (lokasjonsbasert)	10.919	8.653
Elektrisitet (markedsbasert)		
Fjernvarme	2.089	2.308
Sum Scope 2 Konsern (lokasjonsbasert)	13.009	10.961
Sum Scope 2 Konsern (markedsbasert)	2.089	2.308

Indikator 305-3: Andre indirekte utslipp av klimagasser

Utslippene fra konsernets underleverandører er redusert med 5 prosent (15 669 tonn CO₂e). Utslipp fra flytransport har falt drastisk fra 2017 med 41% (20 853 tonn CO₂e). Dette skyldes at A-post og B-post er slått sammen til nytt produkt som gir et langt mindre behov for transport med fly. Utslippene fra bil har økt med 7% (12 343 tonn CO₂e), noe som skyldes økt volum transportert og bedre datakvalitet på rapport transport fra våre underleverandører.

Scope 3 [tonn CO ₂ e]	2017	2018
Vei	899	486
Tog		
Fly		
Sjø		
Forretningsreiser	1.417	42
Divisjon Post	2.316	528
Vei	26.657	29.388
Tog	5.674	3.820
Fly	28.242	12.917
Sjø	4.929	4.740
Forretningsreiser	966	
E-handel og logistikk	66.467	50.866
Vei	19.553	18.630
Tog		
Fly	411	274
Sjø		
Forretningsreiser	798	345
Express	20.762	19.249
Vei	140.024	150.971
Tog	3.311	3.554
Fly	22.550	17.159
Sjø	52.760	48.222
Forretningsreiser	561	523
Internasjonal logistikk	219.206	220.429
Sum Vei	187.132	199.475
Sum Tog	8.985	7.374
Sum Fly	51.203	30.350
Sum Sjø	57.689	52.962
Sum Forretningsreiser	4.015	3.193

Sum Scope 3 Konsern	309.023	293.354
----------------------------	----------------	----------------

Indikator 305-4: Utslippsintensitet av klimagasser

Relativt mål	2017	2018
CO2-utslipp (gram) per omsatt krone	16,8	16,7

Indikator 308-1: Nye leverandører som ble vurdert for miljøkriterier

Se 308-2.

Indikator 308-2: Negativ miljøpåvirkning i leverandørkjeden og gjennomførte tiltak

Totalt 119 veitranportleverandører har levert egenrapportering knyttet til etterlevelse av konsernets miljøkrav. 40 veitranportører (34%) innrapporterte avvik fra konsernets minimumskrav knyttet til euroklasse (minimum euro 5). 40 veitranportører (34%) innrapporterte avvik fra konsernets alderskrav for lette kjøretøy (maksimal alder på 5 år for kjøretøy under 3,5 tonn). Avvikene blir sendt til respektive divisjoner for oppfølging.

De mest vesentlige negative miljøkonsekvensene som er identifisert blant konsernets transportleverandører, stammer fra veitranport. Veitranport utgjorde 68% av det totale utslippet i transportleverandørleddet i 2018, flytransport 10%, fergetransport 18% og togtransport 3%. Utslippene gjelder: Utslipp av drivhusgasser som bidrar til global oppvarming, hovedsakelig karbondioksid, metan og nitrogendioksid, utslipp av luftforurensende gasser som bidrar til dårligere nærmiljø, som nitrogenoksider, partikler, karbonmonoksid og hydrokarbon, og til slutt trafikkstøy. Det ble ikke terminert avtaleforhold med noen leverandører på bakgrunn av miljøkonsekvenser.

Lokal luftforurensning (svevestøv, NOx, SOx)

GRI-indikator: 305-7

Forklaring av temaet og avgrensninger

Lokal forurensning er et nasjonalt og lokalt miljøproblem. Det er satt nasjonale grenseverdier for å begrense lokale utslipp, redusere helseskader og øke livskvaliteten for byenes innbyggere. Luftkvaliteten er generelt sett bedret de siste 20 årene. Likevel opplever mange byer at de nasjonale målene overskrides, spesielt om vinteren. Veitranport er den største kilden til lokal luftforurensning gjennom veislitasje, noe som bidrar til svevestøv og eksosutslipp som igjen øker NOx-utslippene. Kommuner, lokalsamfunn og interesseorganisasjoner er viktige interessenter som følger med på og stiller krav for å redusere lokale miljøpåvirkninger. Verdens byer står i dag for ca 70% av de globale utslippene og i 2050

vil 70% av verdens befolkning bo i byer. Økt netthandel vil føre til økt transport av varer i byene, det vil derfor bli stilt krav om at denne transporten skjer på en bærekraftig måte. Krav om leveranser med nullutslipp og begrensinger for fossile kjøretøy vil være utfordringer som Posten vil møte i stadig større grad fremover.

Temaet er relevant i hele konsernets virksomhet. Vår virksomhet er til stede i de aller fleste store byer og steder i Norden, og omfanget av våre logistikkaktiviteter innebærer betydelig lokal forurensing, støy og klimagassutslipp.

I tillegg til at vi har en egen omfangsrik kjøretøypark kjøper konsernet også inn transporttjenester fra eksterne underleverandører. Det måles utslipp knyttet til egen og innleid transport. Det stilles også miljøkrav til våre transportleverandører.

Konsernets håndtering

Konsernet har kommet langt med elektrifisering av kjøretøyparken og har trolig Norges største, bestående av omtrent 1200 elektriske kjøretøy. I 2018 utvidet vi vår satsning på nullutslippskjøretøy og var først i Norge til å ta i bruk Maxus og E-Crafter. Dette er store varebiler som distribuerer varer til bedrifter i bysentra. Det er også bestilt elektriske trekkvogner fra Nicola og Tesla.

Ved å sammenstille våre nullutslippsløsninger i byene, distribueres brev og små pakker utslippsfritt i 49 byer. Hyppig utskiftingstakt gir en ny og moderne kjøretøypark. Totalt har 95% av kjøretøyene i morselskapet EURO VI-teknologi. Frem mot 2020 vil Posten jobbe for å bytte ut alle kjøretøy med moderne motorteknologi basert på EURO-VI eller nyere.

Kommunene, byenes innbyggere og våre bedriftskunder er opptatt av å redusere klimaavtrykket, lokal forurensing og å forvalte jordens ressurser på en mer bærekraftig måte. Vi vil fremover oppleve sterkere krav om at våre tjenester skjer på en måte som gir så lave klimagassutslipp som mulig. Spesielt i byene ser vi at kravet til leveranser med null utslipp øker. Urbanisering, digitalisering og autonomi er megatrender som stiller krav til vår virksomhet, men de gir også forretningsmessige muligheter. Det er viktig for oss å levere gode nullutslippsløsninger for å tilfredsstille krav fra interessenter, og å tilpasse oss slik at vi kan møte nye trender.

Miljøarbeidet er definert i en egen policy og strategi og det utarbeides mål for konsernet og forretningsområdene. I 2017 satte vi oss en ny og ambisiøs ambisjon om å kun benytte fornybare energikilder i kjøretøy og bygg innen 2025. Konsernet jobber etter årlige miljøhandlingsplaner i forretningsområdene, og arbeidet følges opp i kvartalsvis rapportering, Business Review, ledelses-KPI-kart og Pluss-samtaler. Styret og konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer innen miljøarbeidet.

Konsernet ønsker å elektrifisere kjøretøyparken vi benytter i byene, men dette er avhengig av tilgang på elektriske kjøretøy med tilstrekkelig rekkevidde og lastekapasitet. Vi har derfor gjennom flere år vært en pådriver for å teste og pilotere nye miljøeffektive løsninger og for å etablere et marked for nullutslippsløsninger.

Konsernet utvikler og implementerer innovative distribusjonsformer i byene, og vi er i gang med å teste ut elektriske lastesykler i Norge, Sverige og Danmark. Under Arendalsuka 2018 lanserte vi verdens første autonome og elektriske brev og pakkebot. Denne testes i Kongsberg vinteren 2018/19. I Stockholm bidrar Bring og RagnSells i samarbeidsprosjektet #Älskadestad, hvor en og samme bil kjører pakker inn til byen og tar med søppel ut. Dette medfører reduserte Co2-utslipp, mindre lokal forurensing, færre biler og mindre støy. Konseptet vurderes i flere andre nordiske byer, først ut er Oslo i april 2019.

Avdeling HMS og Samfunnsansvar i konsernstab HR-HMS sikrer systematikk, konsernfelles gjenbruk av gode løsninger og en helhetlig tilnærming. Et konsernfelles miljønettverk sikrer at konsernet deler erfaringer og beste praksis på tvers av organisasjonen.

Evaluering av arbeidet

Miljøarbeidet er definert i en egen miljøpolicy og strategi som er understøttet av handlingsplaner i forretningsområdene. Styret og konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer innen miljøarbeidet. Konsernet jobber etter årlige miljøhandlingsplaner i forretningsområdene, og arbeidet følges opp i kvartalsvis rapportering, business review, ledelses-KPI-kart og PLUSS-samtaler.

Konsernet har redusert sine utslipp kontinuerlig de siste ni årene og har innfridd tidligere miljøambisjoner før målsatt tid i 2014 og 2016. I 2017 satte konsernet seg ett nytt ambisiøst mål, og går fra å mål om prosentvis reduksjon til kun å benytte fornybare energikilder i alle kjøretøy og bygg innen 2025. Posten har utarbeidet baseline for fossile biler og divisjonen vil fremover bli målt på antall kjøretøy som benytter fornybare energikilder.

Indikator 305-7: Nitrogenoksider, svoveloksider, og andre signifikante utslipp til luft

	SO ₂	NO _x	NMVOC	CO	PM
Bygninger	0,1	0,3	0	0	0
Egeneide kjøretøy	1,9	192,5	202	1.208	136
Underleverandører ¹	107,9	2.632,2	263	73.512	145
Sum	110	2.825	465	74.720	282

*SO₂: svoveldioksid. NO_x: nitrogenoksider, NMVOC: Flyktige organiske forbindelser unntatt metan, CO: karbonmonoksid, PM: Svevestøv.

Klimaeffektive bygg

GRI-indikatorer: 305-1, 305-2, 305-3, 305-4

Forklaring av temaet og avgrensninger

Energiforbruk i bygg gir et klimaavtrykk utfra hvilken energikilde som benyttes, og hvordan energien produseres. Konsernet er en energikrevende virksomhet med en betydelig bygningsmasse som krever energi til både oppvarming og nedkjøling.

Temaet er relevant for alt areal som konsernet disponerer, eksempelvis lager, administrasjonsbygg, logistikksentraler og distribusjonspunkter. Disse gir et vesentlig miljømessig fotavtrykk gjennom energiforbruk.

Konsernet er koblet til påvirkningen gjennom valg av energikilder i nye bygg og oppfølging av energi i eksisterende for å redusere klimaavtrykket.

Konsernets håndtering

Energi er løftet frem i konsernets miljøambisjon, der målsettingen er å kun benytte fornybare energikilder i kjøretøy og bygg i 2025. Konsernet er i ferd med å etablere en ny struktur med moderne og energieffektive terminaler. Valg av miljø- og energieffektive løsninger ved nye og eksisterende bygg, og samlokalisering av enheter gir redusert energiforbruk og færre kjørte kilometere. Energiforbruket og energieffektiviserende tiltak følges opp ved hvert sted og i samarbeid med konsernstab Finans og eiendom.

Oppfølging og reduksjon av energi reduserer både klimaavtrykk og kostnader. Valg av innovative og fornybare energiløsninger er viktige for å møte økt energibehov ved konsernets enheter.

Posten og Bring er en energikrevende virksomhet. Energiforbruket i Konsernet var i 2018 på 136 GWh som er en reduksjon på 32 GWh fra 2017. Vi kjøper opprinnelsesgarantier for alt vårt energiforbruk i Norge, Sverige og Danmark.

Konsernet har fokus på å øke bruk av fornybar energi og har etablert solceller i Riskov i Danmark, Göteborg i Sverige, Vande i Finland, Stallingborough i England og i Trondheim. Logistikksenteret i Trondheim har i tillegg en batteribank for å overføre solenergi til lading av el-biler og selvstendige lysstolper som drives av sol- og vindkraft.

Samlokaliseringen under Logistikksenter Oslo (LSO) på Alnabru er beregnet å gi ca. 10 000 færre kjørte kilometere hver dag, noe som tilsvarer en CO2 reduksjon på 4 200 tCO2 pr år.

I januar 2018 åpnet vi vår nye terminal i Mölnlycke i Göteborg, der miljøeffektive løsninger har redusert energiforbruket med 50%. Blant løsningene er solcelleproduksjon og bruk av overskuddsvarme fra fryselageret til resten av terminalen. Terminalen er sertifisert som «Green Building».

I 2018 ble det valgt ny leverandør av oppfølgingssystem med mulighet til å inngå EPC-kontrakt for hver terminal. EPC er en energisparekontrakt med modell for gjennomføring effektiviseringstiltak med garantert resultat. I løpet av 2019 er det planlagt en pilot for gjennomføring av en EPC-kontrakt.

Avdeling HMS og samfunnsansvar i konsernstab HR-HMS sikrer systematikk, konsernfelles gjenbruk av gode løsninger og en helhetlig tilnærming. Et konsernfelles miljønettverk sikrer videre at konsernet deler erfaringer og beste praksis på tvers av organisasjonen.

Evaluering av arbeidet

Styret og konsernledelsen blir jevnlig oppdatert på status, risikobilde og pågående initiativer innen miljøarbeidet. Miljøarbeidet er også definert i en egen policy og strategi som er understøttet av handlingsplaner i forretningsområdene.

Konsernet har redusert utslippene kontinuerlig de siste ni årene og har innfridd tidligere miljøambisjoner før tiden i 2014 og 2016. I 2017 satte vi oss et nytt, ambisiøst mål, og gikk fra mål om prosentvis reduksjon til kun å benytte fornybare energikilder i alle bygg innen 2025.

Indikator 305-1, 305-2, 305-3, 305-4: Se Utslippsfri og effektiv transport og logistikk

Avfall fra egen virksomhet og terminaler

GRI-indikator: 306-2

Forklaring av temaet og avgrensninger

Konsernet produserer avfall av ulike typer og i ulike mengder alle steder vi er representert. Ved å ha høyt fokus på kildesorteringsgrad og sortere etter de fraksjonene som er gjeldende for hver enkelt kommune, kan Posten bidra til at en stor del av avfallet kan gjenvinnes.

Reduksjon av avfall og kildesortering er viktig miljøaspekt ved alle våre lokasjoner. Avfall oppstår i alle våre bygg, alt fra store terminaler til mindre enheter som postkontor og distribusjonspunkt.

Avfallet oppstår i hovedsak ved splitting av innkommet gods og sendinger for sortering, og ved sammenstilling av gods for videre forsendelse til våre kunder. I tillegg oppstår avfall direkte gjennom egen aktivitet på terminaler, kantiner, distribusjonspunkter og ved våre kontorbygg.

Konsernets håndtering

Konsernet benytter et eget oppfølgingssystem av avfall og energi. Systemet innhenter tall fra våre avfallsleverandører som registrertes alt avfall som produseres ved våre enheter. Posten har i lang tid hatt fokus på å øke kildesorteringen av konsernets avfall. I 2018 ble over 84% av alt avfall kildesortert.

Formålet med å redusere avfall og etterstrebe så høy kildesorteringsgrad som mulig, er å ta vare på ressursene i avfallet slik at disse kan bli gjenvunnet, og sikre at farlig avfall blir håndtert på en forsvarlig måte.

Oppfølging en skjer lokalt ved hver enkelt enhet. Det er ikke fastsatt konkrete tall for kildesorteringsgrad, men det har de siste årene vært en positiv utvikling. Konsernet benytter et energioppfølgingssystem for energi og avfall. Systemet innhenter tall fra våre avfallsleverandører og registrerer alt avfall som oppstår ved våre enheter. Posten og Bring har i lang tid hatt fokus på å øke kildesorteringen av konsernets avfall, og i 2018 ble over 84% av avfallet kildesortert.

I tillegg har vi 43 miljøfyrtårnsertifiserte enheter. Som en del av Miljøfyrtårnsertifiseringen skal hver enhet utarbeide egen avfallsplan og legge til rette for kildesortering i kontorlandskap og produksjonslokaler. Hver enhet må også utarbeide en årlig miljørapport som også inkluderer avfall. Hvert år må alle enheter legge inn tall i eget oppfølgingssystem. Dette er en del av klimaregnskapet som følges opp årlig. Posten Norge AS er også medlem av Grønt Punkt, som bidrar til et mer ressurseffektivt og bærekraftig samfunn, og Svanes innkjøperklubb for mer bærekraftige innkjøp.

Evaluering av arbeidet

Konsernet sorterer etter de fraksjonene som gjelder for hver enkelt kommune. De viktigste fraksjonene er trevirke, papir, papp, matavfall, EE avfall, plast, emballasjeplast, glass og metall. Tallene blir rapportert inn av våre avfallsleverandører til vårt system for oppfølging for avfall og energi, og er en del av klimaregnskapet som følges opp årlig.

Konsernet har en stabil, høy kildesorteringsgrad. Det er ikke fastsatt noen konkret målsetting for kildesorteringsgrad.

I 2018 er det gjennomført en analyse av hvor plast oppstår i konsernet og hva vi kan gjøre for å redusere plastforbruket i 2019.

Indikator 306-2: Avløp og avfall

Det er Norsk Gjenvinning og Retura (Trondheim og nordover) som håndterer avfall for Posten Norge AS. Norsk gjenvinning sier på sin hjemmeside: "I 2016 hadde vi en samlet gjenvinningsgrad på 85 prosent; 41 prosent av råvarestrømmen gikk til materialgjenvinning, 44 prosent til energigjenvinning og 13 prosent til deponi." Posten resirkulerer 84% av sine 10.0111 tonn avfall og 50% av avfallet er innpakning og trevirke.

[Tonn avfall]	Gjenbruk/ resirkulering	Energi- gjenvinning	Innpakning (papir, papp og trevirke)
Farlig avfall	104		
Ikke-farlig avfall	3.200	177	4.975

Forurensning til hav

Forklaring av temaet og avgrensninger

Hvert år blir det produsert 350 millioner tonn plast i verden. Åtte millioner tonn havner i havet, noe som betyr at havet tilføres ca. 15 tonn plast hvert minutt, hele døgnet. Slitasje av bildekk er den største kilden til mikroplast i Norge, og står for ca. 50% av de årlige utslippene på 10 000 tonn. Det antas at omtrent halvparten av dekkslitasjen på norske veier fanges opp av veikosting, mens resten havner i havet.

Posten-konsernet er en stor innkjøper som kan påvirke sine leverandører ved å etterspørre bærekraftige produkter, i dette tilfellet dekk som ikke avgir mikroplast. Spredning av mikroplast fra dekk kan reduseres ved å sørge for at bilene er godt nok oppfylt (fyllingsgrad). Riktig lufttrykk kan bidra til mindre dekkslitasje.

Konsernet har en betydelig bilpark og dermed et høyt forbruk av bildekk. Et nytt bildekk veier ca. 12-13 kg, men etter to, tre års bruk er typisk redusert til 10,5 kg. Differansen er avslitt mikroplast langs veibanen som kan skylles vekk av regn og til slutt havne i havet.

Konsernet er direkte koblet til påvirkningen gjennom egen bilpark, i tillegg har vi en indirekte kobling gjennom de transportoppdrag hvor vi benytter underleverandører.

Konsernets håndtering

Vi skal kjøre den korteste veien med så stor fyllingsgrad på kjøretøyene som mulig. I tillegg til effektive logistikk-løsninger gir dette reduserte utslipp og mindre dekkslitasje som er viktig for å redusere mikroplast fra dekk.

Plast har et stort fokus blant politikere, opinionen og ikke minst våre medarbeidere. Konsernet mener det er viktig at vi tar vår del av ansvaret og vil i 2019 se på hvordan vi kan redusere plast fra egen virksomhet. Vi vil også se på hvordan vi kan få mindre mikroplast fra dekk ved å benytte dekkene maksimalt og regummie dekkene, noe som medfører at de kan benyttes lengre før de må skiftes ut.

Konsernet ønsker å bidra til at vi når nasjonale ambisjoner om å redusere forurensning til hav. Den norske regjeringen har tatt en aktiv rolle for å sette plastforsøpling høyt på agendaen i FN, i EU, i Nordisk ministerråd og i en lang rekke andre viktige internasjonale organisasjoner. Det er gitt bevilgninger til nasjonale og internasjonale prosjekter for å redusere vår tids største miljøtrussel.

Postens dekkleverandør har avtale med Norsk dekkretur AS som er et godkjent innsamlings- og gjenvinningssystem for kasserte dekk. Dette innebærer at kasserte dekk fra Posten tilfredsstillende myndighetenes krav til avfalls- og gjenvinningsbehandling.

Konsernet har ikke satt et eget mål for å redusere plast og mikroplast i 2019, men ønsker å løfte dette som et viktig tema fremover.

Evaluering av arbeidet

Pr. i dag kan vi kun måle kildesorteringsgrad på plast.

Dette er et nytt tema for Posten og det er ikke enda formalisert rutiner for evaluering av arbeidet og det vil i løpet av 2019 bli vurdert om det skal igangsettes et arbeid på dette.

INDIKATORER - ØKONOMI

Anti-korrupsjon og konkurransehensyn

GRI-indikatorer: 205-1, 205-2, 205-3, 206-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Temaene omhandler Postens evne til etterlevelse av gjeldende korrupsjons- og konkurranselovgivning i de juridiksjoner der konsernet bedriver sin virksomhet. Temaene inngår i Postens integritetsstandard.

Posten har kontinuerlig fokus på å holde en høy integritetsstandard. Den samme standarden krever konsernet av sine underleverandører og samarbeidspartnere. Høye krav til integritet internt og eksternt er med på å heve standarden for hele vår bransje, og det bidrar til gode relasjoner med viktige partnere.

Manglende etterlevelse av integritetsstandard, herunder brudd på gjeldende korrupsjons- og konkurranselovgivning, kan føre til betydelig negativt omdømme og gi finansielle konsekvenser.

Overholdelse av integritetsstandard er av sentral betydning i relasjonen til en rekke interessenter:

- Eier og myndigheter: krav gjennom lovgivning og uttrykte forventninger fra myndigheter, herunder eier
- Kunder: stiller tydelige krav til oppfølging av integritet i sine anbudsinvitasjoner og ved kontraktsinngåelse, samt i det løpende kontraktsforholdet
- Leverandører: forventer rettferdighet i behandling av tilbud og i det løpende samarbeidsforholdet

Temaene er vesentlige for hele Postens verdikjede, i samtlige virksomheter, i alle juridiksjoner. Konsernet krever også en høy standard av sine underleverandører og samarbeidspartnere.

Konsernets håndtering

De overordnede prinsippene for arbeidet med integritet er nedfelt i konsernets etiske retningslinjer, en integritetshåndbok og i egne konsernpolicyer. Prinsippene er videre operasjonalisert gjennom handlingsregler og konsernfelles verktøy, herunder instruksjer. Det har blitt arbeidet med konsernets etiske retningslinjer i 2018, da særlig hva gjelder temaet antikorrupsjon, for en ajourføring og tydeliggjøring av de krav som skal gjelde.

Formålet med arbeidet er å forebygge og avdekke overtredelser av gjeldende korrupsjons- og konkurranselovgivning.

Videre skal konsernet ved dette arbeidet ha et adekvat apparat for å håndtere tilfeller der det påstås brudd på nevnte lovgivning.

Konsernet har en uttalt og tydelig holdning til temaene antikorrupsjon og konkurranseatferd.

Konsernet har nulltoleranse for korrupsjon og tar sterk avstand fra all atferd som rammes av korrupsjonslovgivningen.

For sin markedsatferd har konsernet tydelige retningslinjer på hvordan man skal opptre som en individuell aktør ved alle markedsmessige beslutninger som kan påvirke konkurransen, samt at man ikke skal misbruke sin posisjon i de markeder der man kan anses for å ha en dominerende stilling.

Ved oppkjøp av virksomhet/selskaper, etablering av felleseide selskaper (joint ventures) og inngåelse av nye avtaler med samarbeidspartnere i land eller bransjer hvor det antas at det kan være risiko for brudd på konsernets integritetsstandard, skal det som hovedregel gjennomføres en Integrity Due Diligence. Det har gjennom 2018 blitt utarbeidet detaljerte spørsmålslistene der slike IDD'er har blitt gjennomført, tilpasset den enkelte prosess.

Konsernet har utviklet et integritetsprogram hvor integritetsstandardene, herunder temaene antikorrupsjon og konkurranseatferd, kommer til uttrykk. Integritetsprogrammet ble forankret i styret i Posten Norge AS i oktober 2011. I 2015 ble det gjort en vurdering av integritetsprogrammet opp mot beste praksis, og styret hadde da en fornyet gjennomgang av programmet. Alle konsernets virksomheter er forpliktet til å implementere programmet for å sikre at konsernets ledere og medarbeidere ivaretar integritetsstandardene.

Konsernets håndbøker og policyer er tilgjengelige verktøy for alle konsernets ledere og medarbeidere i det kontinuerlige arbeidet for å sikre integritet. De etiske retningslinjene og integritetshåndboken er tilgjengelige på norsk, svensk og engelsk. Det vurderes løpende hvorvidt disse også skal oversettes til andre språk.

Ledere og andre nøkkelpersoner gis informasjon og opplæring om integritetsstandardene, for å sikre et høyt kompetansenivå internt i organisasjonen. De krav og forventninger som kommer til uttrykk der gjelder for alle som opptre på vegne av konsernet. Dette innbefatter alle ledere, medarbeidere (uavhengig av om de er midlertidig eller fast tilknyttet konsernets virksomheter) og konsernets samarbeidspartnere, så som konsulenter, agenter, salgsrepresentanter og distributører. Ledere og andre nøkkelpersoner er sentrale i kommunikasjonen av de krav som skal gjelde i konsernet.

De etiske retningslinjene og dilemmatrening er også en del av Postens lederopplæring.

Juridisk direktør har et overordnet ansvar for å sikre at integritetsstandardene har riktig innhold og legger til rette for at den gjøres kjent i konsernet. Dette innebærer å etablere og vedlikeholde konsernfelles verktøy, som blant annet retningslinjer, e-læringsprogram, håndbøker og kurs. Verktøyene skal bidra til økt forståelse og etterlevelse av standardene. Et nettverk av lokale ressurspersoner i divisjonene og datterselskapene skal bidra til at konsernfelles verktøy er godt kjent og implementert lokalt.

Konsernledelsen blir en gang i halvåret oppdatert på status, risikobildet og pågående initiativer innen arbeidet med etterlevelse av integritetsstandarden i konsernet.

Et fokusområde gjennom 2018, som vil intensiveres ytterligere gjennom 2019, gjelder rutiner for kartlegging og håndtering av faktiske og potensielle interessekonflikter. I dette arbeidet vil det, eksempelvis ved opplæringstiltak, rettes fokus på temaet i forbindelse med implementering av gjeldende retningslinjer.

For å sikre at relevante medarbeidere har tilstrekkelig kunnskap om og etterlever konkurransereglene, ble det i 2013 laget en egen tema-håndbok; «Posten og Brings 10 konkurranserettsbud». Håndboken foreligger i trykk både på norsk og engelsk, og er også tilgjengelig på konsernets intranett. Konsernet vil i 2019 gjennomføre en oppdatering og videreutvikling av retningslinjene for konkurranseatferd.

Juridisk direktør har også ansvaret for å forvalte og drifte konsernets felles varslingsordning. Varslingsordningen er av sentral betydning for en virksomhet for forebygging og oppklaring innenfor de her to aktuelle temaene. Varslingsordningen vil ubetinget håndtere varsler mottatt knyttet til potensielle brudd på korrupsjons- og konkurranselovgivningen.

Ordnings ble etablert i 2008 og er konsernfelles, da for alle medarbeidere i konsernet, uavhengig av hvilket land og selskap man er tilknyttet. Det er ikke særskilt lagt opp til at eksterne kan varsle gjennom denne kanalen, men dersom varsler mottas utenfra, behandles de etter varslingsordningens retningslinjer så langt disse passer. I gjennomførte spørreundersøkelser fremgår det at varslingsordningen er godt kjent i konsernet. Også det økende antallet varsler man har mottatt de senere årene indikerer at varslingsordningen er godt kjent.

Om medarbeidere opplever, oppdager eller har mistanke om kritikkverdige forhold, oppfordres de til å melde fra til nærmeste leder. Dersom det ikke er mulig, eller føles vanskelig, kan alle medarbeidere i konsernet kontakte konsernets varslingsordning. Det er mulig å varsle anonymt.

Ved konkret mistanke om brudd på korrupsjonslovgivningen plikter man som ansatt å underrette varslingsordningen.

Ledere har et særskilt ansvar for å gå foran med et godt eksempel og for å skape en kultur der de ansatte kan dele sine dilemmaer og tørre å si fra om eventuelle regelbrudd eller uakseptabel atferd de blir kjent med. I 2018 har det blitt utpekt ressurspersoner i alle deler av virksomheten, som kan bistå den sentrale varslingsordningen ved behov i enkeltsaker, men også ved den generelle implementeringen av varslingsordningen som et organ kjent for konsernets ansatte. Disse vil også bistå i den generelle implementeringen av integritetsstandarden innenfor antikorrupsjon og konkurranseatferd.

Varslingsordningen er lett tilgjengelig for konsernets medarbeidere og kan nås via e-post, telefon eller post. Det er utarbeidet rutiner for å sikre forsvarlig saksbehandling, både knyttet til varsleren og til den

eller de det varsles om. En viktig del av rutinene er å sikre at varsleren ikke skal bli utsatt for gjengjeldelse i etterkant av varslingen. Det er gjennom 2018 gjort et omfattende arbeid for oppdatering av disse rutinene.

Juridisk direktør rapporterer i enkeltsaker til konsernsjefen, og kan – når det anses påkrevd – rapportere direkte til leder av konsernstyret. Konsernets varslingsordning rapporterer for øvrig halvårlig til styrets Revisjonsutvalg, til konsernets Internkontrollkomité og til konsernsjefen. Rapportene oppsummerer antall og type varsler mottatt, utfallet av disse, samt hvilke tiltak og aktiviteter som er satt i gang og gjennomført. I tillegg gis årlig en redegjørelse til Arbeidsmiljøutvalget i Posten Norge AS.

Evaluering av arbeidet

Konsernet evaluerer jevnlig om arbeidet med integritet er effektivt nok, blant annet om retningslinjene er tydelige og om de er godt nok kjent i konsernet. Denne evalueringen gjøres årlig, sammen med den årlige risikoanalysen, hvor blant annet en elektronisk spørreundersøkelse til ansatte er ett virkemiddel.

Posten er ikke kjent med tilfeller av overtredelse av korrupsjons- og konkurranselovgivningen gjennom 2018. Kjennskap til gjeldende interne krav, som redegjort for over, er av sentral betydning for de ansattes overholdelse av lovgivningen. Basert på interne spørreundersøkelser er kjennskapen til gjeldende etiske retningslinjer og konsernets varslingsordning høy.

Posten arbeider kontinuerlig med å kommunisere ut gjeldende krav til konsernets ansatte. I lys av oppdateringen som er gjort av de etiske retningslinjene, samt den oppdatering som skal skje gjennom 2019 hva gjelder retningslinjer for de her to aktuelle temaene, eksempelvis ved håndbøker, vil nødvendigvis behovet for kommunikasjon og opplæring øke. Dette arbeidet vil håndteres i tett samarbeid med HR-ressurser og med det tilpasses den enkelte mottaker, avhengig av hvor i virksomheten den aktuelle ansatte befinner seg og hva vedkommende har utbytte av i sitt arbeid.

Opplæringen under de to temaene vil intensiveres ytterligere og skreddersys hensyntatt risikoprofilen ved den aktuelle delen av virksomheten, under hvert av de to temaene. Det vil i den forbindelse utarbeides en oppdatert risikoanalyse der konsernets ulike virksomheter vurderes opp mot konkret risiko under de to temaene.

Indikator 205-1: Totalt antall og prosentandel av operasjoner som er vurdert for korrupsjon, og betydelige risikoer som er identifisert

Som ledd i prosessen med å vurdere hvilken risiko som foreligger for brudd på korrupsjonslovgivningen har det i år, som tidligere år, blitt gjennomført en anonym spørreundersøkelse. Spørreundersøkelsen omhandlet temaene korrupsjon, konkurranseetferd, varsling og personvern, og var i år mer omfattende enn tidligere års undersøkelser.

Undersøkelsen ble sendt til 1111 personer, hvorav 54 % (601 personer) gjennomførte undersøkelsen. Antallet respondenter var i 2018 høyere sammenliknet med tidligere år. Respondentgruppen besto av konsernledelsen, ledere på nivå 3 i konsernet, medarbeidere i konsernstaber, samt arbeidstakere i organisasjonen som ble vurdert som særlig relevante i lys av de nevnte temaene.

Konsernet har til tider oppdrag som involverer transporter også i land hvor korrupsjon er mer utbredt, noe som i seg selv vil kunne utgjøre en risiko. Konsernet er bevisst risikoen, og har fokus på retningslinjer og opplæring i denne delen av virksomheten.

Konsernet gjennomførte i 2017 et omfattende internkontrollprosjekt vedrørende integritet i konsernets virksomhet utenfor Norden. I kjølvannet av dette prosjektet er det gjennom 2018 iverksatt relevante tiltak for forbedring av det foreliggende etiske rammeverket. Dette arbeidet vil også fortsette i 2019.

Til grunn for den samlede risikovurdering knyttet til etterlevelse av integritets temaene, inngikk også de erfaringer og observasjoner Konsernadvokatene har gjort gjennom løpende rådgivning, generell og spesifikk opplæring, samt øvrig kontakt med konsernets enheter og leverandører.

Resultatet fra risikoanalysen knyttet til korrupsjon og de øvrige temaene i integritetsstandarden inngår i konsernets helhetlige risikoanalyse, som blir presentert for styret i juni og desember hvert år. Det vil gjennom 2019 utarbeides en oppdatert risikoanalyse der konsernets ulike virksomheter vurderes opp mot konkret risiko for overtredelse av korrupsjonslovgivningen.

Analysen gjort i 2018 indikerer at programmet er effektivt. Dette vises blant annet ved at integritetsprogrammet generelt sett er godt kjent i konsernet. Det er videre ingen bekreftede korrupsjonshendelser i 2018.

Det er gjennom 2018 gjennomført forbedringer i det etiske rammeverket, et arbeid som vil fortsette gjennom 2019, da også ved tiltak som kan styrke medarbeidernes kunnskap om de krav som stilles.

Indikator 205-2: Kommunikasjon om og opplæring i policyer og prosedyrer for antikorrupsjon

Konsernet har et integritetsprogram, som bidrar til å styrke konsernets standard for etikk og integritetsrelaterte temaer, herunder antikorrupsjon. Det er utarbeidet og vil gjennom 2019 jobbes videre med ulike verktøy for medarbeidere og utvalgte samarbeidspartnere, som skal bidra til at ledere og medarbeidere i konsernet aktivt kan ta eierskap og leve opp til de krav som stilles.

Integritetsprogrammet hviler på konsernets etiske retningslinjer som ble vedtatt i 2006, og inneholder blant annet etiske retningslinjer, en integritetshåndbok og et e-læringsprogram.

I 2011 og 2012 ble de etiske retningslinjene og integritetshåndboken distribuert til alle ansatte i konsernet. Basert på gjennomførte spørreundersøkelser bekreftes det at kjennskapen til de etiske retningslinjene er god. Det har blitt arbeidet med konsernets etiske retningslinjer i 2018, da særlig hva gjelder temaet antikorrupsjon, for en ajourføring og tydeliggjøring av de krav som skal gjelde. Disse vil

kommuniseres til samtlige ansatte i konsernet. Tilsvarende gjelder oppdateringen av de mer spesifikke retningslinjene som omhandler antikorrupsjon, så snart disse foreligger.

Alle nye medarbeidere får utdelt etiske retningslinjer når de starter sitt arbeid i konsernet.

Konsernets samarbeidspartnere må forplikte seg til å overholde konsernets «Etske retningslinjer for leverandører», som blant annet fastsetter at korrupsjon ikke aksepteres og at leverandøren skal arbeide aktivt mot alle former for korrupsjon.

E-læringsprogram om integritet er laget for å kunne treffe alle konsernets medarbeidere. Det har likevel en primærmålgruppe bestående av medarbeidere som er mest utsatt for den type risiko som behandles i integritetsprogrammet. Primærmålgruppen omfatter i praksis alle stillingskategorier unntatt postbud og terminalarbeidere. En stor andel av primærmålgruppen har gjennomført e-læringsprogrammet om integritet.

E-læringskurset er et stående tilbud til konsernets medarbeidere og ledere, og kan gjennomføres ved individuell gjennomgang eller i grupper. Sistnevnte skjer i praksis ved at leder registrerer seg som kursdeltaker i e-læringsportalen, og deretter gjennomfører kurset i plenum med sin gruppe/enhet. Per i dag har vi ikke mulighet til å registrere de medarbeidere som gjennomgår e-læringsprogrammet ved gruppegjennomgang. Vi har derfor ikke et eksakt tall på hvor mange som rent faktisk gjennomgikk e-læringskurset i 2018. Vi vil i 2019 gjennomgå og videreutvikle opplæringsregimet innenfor antikorrupsjon, herunder vurdere hvorvidt det er formålstjenlig å opprettholde dagens e-læringskurs, i sin nåværende form.

E-læringskurset om integritet er i 2018 registrert gjennomført 55 ganger, og omfatter da både individuelle gjennomføringer og gruppegjennomganger. Det relativt lave antallet kan skyldes at de fleste medarbeidere innenfor målgruppen allerede har gjennomført denne opplæringen. Det vil i lys av den videreutvikling som skjer av opplæringsprogrammet innenfor antikorrupsjon, arbeides for at opplæring og annen kursing når en betydelig større gruppe, på årlig basis. Da basert på den konkrete risikoanalysen som vil gjøres hva gjelder å kartlegge de ulike dele av virksomhetens risiko for overtredelse av korrupsjonslovgivningen.

For ledere, stabsansatte, salgs- og markedsressurser samt andre nøkkelpersoner, er det behov for å gjennomføre opplæring utover e-læringen. Det er derfor utarbeidet kurs som blir skreddersydd for den konkrete målgruppen, og som gjennomføres gjennom klasseromsundervisning. Kursene tar utgangspunkt i integritetshåndboken og e-læringskurset, men går mer i detalj og legger vekt på å diskutere relevante dilemmasituasjoner. Også dette arbeidet vil intensiveres gjennom 2019, der det vil utarbeides treffende opplæringstiltak innenfor antikorrupsjon, tilpasset den enkelte gruppe av ansatte.

Indikator 205-3: Bekreftede korrupsjonshendelser og iverksatte tiltak

Konsernet har i 2018 ingen bekreftede korrupsjonshendelser.

Indikator 206-1: Antall pågående eller avsluttede sanksjoner eller bøter fra myndigheter eller domstoler for brudd på konkurranselovgevingen

Konsernet har i 2018 ikke blitt ilagt bøter eller sanksjoner for manglende overholdelse av konkurranselovgevingen.

Samfunnsøkonomiske ringvirkninger

GRI-indikator: 201-1

Forklaring av temaet og avgrensninger

Posten utfører gjennom sin virksomhet tjenester for alle innbyggere og virksomheter i Norge og leverer pakker og gods i Norden. Posten bidrar på denne måten med verdiskapning som berører hele samfunnet, gjennom tjenestene vi leverer, lønn til ansatte og kjøp fra leverandører i hele Norden. Videre bidrar Posten med utbytte til sin eier og betaler skatter og avgifter i de områder vi opererer. Posten er opptatt av å følge gjeldende lover og regler tilknyttet anskaffelser og ansettelsesforhold gjennom hele verdikjeden.

Posten bidrar samfunnsøkonomisk på tvers av hele sin verdikjede.

Postens tjenester er en viktig del av infrastrukturen i landet, og bidrar således, både direkte og indirekte, til samfunnsøkonomisk verdiskapning gjennom sine operasjoner.

Konsernets håndtering

Posten arbeider for å oppnå eiers avkastningskrav.

Se Finansiell årsrapport side 26-28.

Evaluerings av arbeidet

Se Finansiell årsrapport.

Indikator 201-1: Direkte økonomisk verdi generert og distribuert

Se Finansiell årsrapport side 26-28.

EGENDEFINERTE TEMA

Trussel-overvåking og beredskap

Forklaring av temaet og avgrensninger

Posten er en del av Det Sivile Beredskapssystemet, og skal gjennom dette sørge for et sikkerhets- og beredskapsnivå som sikrer en forsvarlig postgang i kriser og krig. Konsernet har inngått en avtale med Forsvarets Logistikk organisasjon (FLO), og er derfor også en del av Forsvarets beredskapsopplegg. Som tiltrodd tredjepart håndterer Posten store og attraktive verdier for kundene. I tillegg til Postens viktige samfunnsfunksjon gjør dette Posten utsatt for både kriminalitet og terror. En god sikkerhet og beredskap er derfor grunnleggende både for kundenes tillit til Posten, medarbeidernes sikkerhet, og for å sikre en god og stabil drift.

Temaet er relevant i alle deler av Postens virksomhet. Dette gjelder både transport, postkontor, distribusjonspunkter, terminaler og kontorlokaler. Basert på risikovurderinger som skal sikre sikker drift og forebygge kriminalitet, iverksettes en rekke sikkerhets- og beredskapstiltak. Sikkerhets- og beredskapsnivå fastsettes etter en vurdering av nødvendig behov for den enkelte virksomhet.

Det at Posten har et utstrakt sikkerhetssamarbeid med løpende trusselovervåking, sikrer et oppdatert kriminalitetsbilde med tilpasset sikkerhets- og beredskapsnivå. Iverksatte sikkerhetstiltak sikrer våre medarbeidere mot vold og trusler, samtidig som vi er i stand til å ta vare på kundenes og selskapets verdier på betryggende måte. Det at det er etablert et godt beredskapsnivå, sikrer at vi ivaretar våre samfunnsforpliktelser om en forsvarlig postgang i kriser og krig, og at vi sikrer at selskapet har en god og stabil drift. Dersom en krisesituasjon likevel skulle oppstå, har vi beredskapsplaner som skal sikre at vi er i stand til å takle en slik situasjon.

Konsernets håndtering

Konsernets Sikkerhets- og Beredskapspolitikk fastlegger sikkerhetsnivå, organisering, ansvar og rapportering. Håndbøker og retningslinjer beskriver krav til utstyr, opptreden og tiltak.

Konsernhandlingsregel for Kriseberedskap og Krisehåndtering fastlegger beredskapsnivået, og beskriver krav til risikostyring (risikovurderinger, organisering, ansvar, beredskapsplaner og øvelser).

Posten har en sentral sikkerhetsavdeling organisert i konsernstab *HR og sikkerhet*. Enheten har konsernansvar, og arbeider blant annet med trusselovervåking, risikoanalyser, forebyggende sikkerhet, kriseberedskap, kriminalitetsoppfølging mm.

I divisjonene er det sikkerhetskontakter som koordinerer arbeidet på divisjonsnivå. Ute i regionene, og ved de største enhetene er det også sikkerhetskontakter, som støtter ledelsen og ivaretar det operative sikkerhets- og beredskapsarbeidet. En del er løpende oppgaver, mens andre er prosjektbasert. Det er lagt opp et rapporteringssystem hvor kriminelle handlinger skal rapporteres til *HR og sikkerhet*. Andre alvorlige

hendelser rapporteres linjevei. Det er etablert en krisehåndteringsorganisasjon både sentralt og regionalt for å håndtere krisehendelser.

Sikkerhets- og beredskapsnivået følges opp ved lokale og sentrale befaringer. *HR og sikkerhet* rapporterer 2 ganger i året til Konsernledelsen (KL) om risikosituasjonen, kriminalitetsutvikling og sikkerhets- og beredskapsnivå.

Det er utarbeidet opplæringsmateriell og gjennomføres opplæring som dekker de fleste områder, blant annet hvordan opptre i en trussel eller ranssituasjon. Videre gjennomføres regelmessige beredskapsøvelser både sentralt og lokalt.

Med hensyn til anskaffelse av sikkerhetsutstyr og utførelse av sikkerhetstiltak, inngås det avtaler med et stort antall store, eksterne sikkerhetselskaper. Oppdragsutførelse fra disse følges opp ved blant annet sikkerhetsbefaringer og møter med leverandørene. Det skjer et utstrakt samarbeid med politi, leverandører, myndigheter og sikkerhetsmiljøet både nasjonalt og internasjonalt med hensyn til kriminalitetsutvikling og sikkerhetstiltak.

Formålet med arbeidet er å sørge for et forsvarlig sikkerhets- og beredskapsnivå som sikrer medarbeidere, kunder og verdier. Videre blant annet å ivareta våre forpliktelser i Sivilt Beredskapssystem om å sikre en forsvarlig postgang i kriser og krig. Dessuten å oppfylle forpliktelser i avtaler med eksterne, blant annet Forsvaret og offentlige myndigheter.

Postens overordnede krav mm er beskrevet i Konsernpolicy Sikkerhet og Beredskap, og i Konsernhandlingsregler. Videre foreligger omfattende dokumentasjon på retningslinjer og opplegg, bl.a. krav til hyppighet på flere kontrollgjøremål og øvelser. Det overordnede målet er å ha så lave kriminalitetstall som mulig, særlig de som berører kunder og ansatte, samt å ha et tilfredsstillende sikkerhets- og beredskapsnivå minst på nivå med sammenlignbare virksomheter. I årsrapporten til KL rapporteres det både på kriminalitetstall, krisehendelser samt sikkerhets- og beredskapsnivå.

Evaluering av arbeidet

Kriminalitet og alvorlige hendelser rapporteres via etablert rapporteringsopplegg. HMS-revisjoner, både egenrevisjoner og sentralt utførte revisjoner, rapporteres inn sentralt. Status på beredskapsområdet risikovurderinger, kvalitet på planer, samt øvelser rapporteres til HR og sikkerhet ved årsskiftet. Alle sentrale tall vidererapporteres til KL i halvårs- og årsrapport. Det skal også rapporteres 2 ganger årlig til Internkontrollkomiteen om viktige ting på sikkerhets- og beredskapsområdet. Dessuten foretas det sentrale revisjoner som oppfølging av sikkerhetsarbeidet

Den etablerte tilbakerapporteringen gir et godt bilde av situasjonen, og grunnlag for oppfølging/tiltak der dette framstår som nødvendig. Det vil likevel bli vurdert å etablere mer konkrete oppfølgingsindikatorer.

Arbeidet med risikovurderinger vil bli styrket. Det samme gjelder sikkerhetsopplæring, øvelser og oppfølging (egenrevisjoner med sentral bistand).

Enklere hverdag for kunder og mottaker

Forklaring av temaet og avgrensninger

«Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre» - Det er konsernets visjon. Det betyr at det er avgjørende for konsernets omdømme i samfunnet at vi leverer tjenester som både avsender og mottaker opplever som enkle og effektive. I tillegg selve omdømmet er dette også avgjørende for at kundene velger oss som tjenesteleverandør i konkurranse med andre tilbydere og at vi kan prise tjenestene på en måte som dekker våre kostnader og gir det resultat som eier forventer.

Temaet er relevant i hele verdikjeden, både i den fysiske logistikk-kjeden (innhenting, sortering, transport og distribusjon) og for støttefunksjoner. Temaet er også viktig i den digitale kundedialogen.

Temaet er direkte koblet til kunderelasjonen (som oftest avsender) og til mottaker som gjerne har en kunderelasjon til avsender. Mottaker opplevelse av enkelhet påvirker så avsenders kundetilfredshet med vårt konsern som leverandør

Konsernets håndtering

Konsernets visjon er utarbeidet av konsernledelsen og skal gjennomsyre hele organisasjonen. For å sikre dette blir visjonen og resten av strategien løpende kommunisert ut i alle ledd i organisasjonen. Å arbeide med temaet er også et sentralt element i lederrollen på alle nivå. Videre er enkelhet for kunde og mottaker førende for mye av konsernets arbeid med operative strategier og forretningsplaner.

Formålet med arbeidet er å sikre at konsernets visjon omsettes til konkrete tiltak og handlinger som realiserer visjonen.

Visjon og øvrig strategi er dokumentert i et omfattende strategidokument som er formelt besluttet i styret. Strategien er også logisk koblet til konsernets økonomiske langtidsplan med de konsekvenser det har for økonomiske mål og ressurser. Dette danner igjen grunnlaget for konkrete handlingsplaner som er utarbeidet per divisjon og forretningsområde, som følger oss i business reviews og strategic reviews.

Evaluering av arbeidet

Temaet evalueres regelmessig med konsernets måleverktøy for kundetilfredshet (KTI og NPS). I tillegg har konsernet en rekke KPIer på kvalitet som også registrerer aspekter knyttet til temaet. Disse nøkkeltallene følges opp i løpende ledermøter samt strategic and business reviews.

Den etablerte tilbakerapporteringen gir et godt bilde av situasjonen, og grunnlag for oppfølging/tiltak der dette framstår som nødvendig.

Visjonen ligger fast, men det gjøres løpende tilpasninger av tiltak og ressursallokering innenfor rammen av business og strategic reviews, samt i den ordinære lederprosessen.

Muliggjøre sirkulære løsninger for kunder og mottaker

Forklaring av temaet og avgrensninger

Sirkulære løsninger er en trend som er drevet av strengere reguleringer, økende avfallsmengder med negative miljøkonsekvenser og tiltagende ressursknapphet. Logistikkproblematikken knyttet til sirkulære løsninger er nærliggende forretningsmulighet for konsernet å arbeide med, ut fra vår kompetanse og infrastruktur.

Dette temaet er knyttet til konsernets aktiviteter innen transport, og kanskje i noen utstrekning til mellomlagring og sortering. Konsernet driver sirkulære løsninger i dag, og det forventes en videre vekst i årene som kommer. Sirkulær logistikk kan være aktuelt innenfor mange områder. Det vil være behov for å tilpasse og videreutvikle verdikjeden for å betjene veksten innenfor dette området.

Dette er et tema som er viktig generelt i samfunnet, og spesifikt innenfor en del områder der konsernet allerede i dag er aktivt. Temaet er for eksempel viktig for varehandelen som er en stor kundegruppe for konsernet. Vi kan i fremtiden være en viktig bidragsyter til ressursgjenvinning i samfunnet

Konsernets håndtering

Som en viktig strategisk trend er det en lederoppgave å utvikle sirkulære løsninger. Det er viktig tema innenfor salg og tjenesteutvikling, men også et område der driftsorganisasjonen må være aktivt med og videreutvikle egne strukturer og prosesser. Videre er det et tema som nødvendiggjør proaktivt endringsarbeid.

Formålet er å løse utfordringer i samfunnet og utvikle disse som vekstområder for konsernet.

Det er en målsetning for konsernet å finne gode løsninger og skape vekst innenfor dette markedet. Denne målsetningen blir operasjonalisert for ulike organisasjonsheter i konsernet. Lederlinjen setter mål og delegerer ansvar for å ivareta dette temaet.

Evaluering av arbeidet

Temaet håndteres som andre strategiske initiativ gjennom strategic og business reviews samt løpende gjennom lederlinjen. Den etablerte tilbakerapporteringen gir et godt bilde av situasjonen, og grunnlag for oppfølging/tiltak der dette framstår som nødvendig. Det gjøres løpende tilpasninger av tiltak og ressursallokering innenfor rammen av business og strategic reviews, samt i den ordinære lederprosessen.

Innovasjonseffekter av Postens innkjøp

Forklaring av temaet og avgrensninger

Postens størrelse og tjenestespekter innebærer at Posten har betydelige årlige innkjøp. Dette slår inn økonomisk, miljømessig og samfunnsmessig på omverden. Flere av innkjøpene som konsernet gjør er avgjørende for utvikling av industrier / markeder og selskaper som utvikler ny teknologi eller produkter.

Innkjøp i konsernet er gjennomgripende i Postens verdikjede, da det har trefningspunkter hos leverandørene, det påvirker drift og til slutt kundene våre. Behovene oppstår hos de ulike divisjonene eller konsernstabene, Konserninnekjøp er bare en muliggjører for å dekke konsernets behov.

Posten er regelmessig i dialog med leverandører i markedet, både i selve anskaffelsesfasen men også gjennom avtaleperioden.

Gjennom en regelmessig dialog kan Posten avdekke utvikling som kan påvirke behovet vårt i neste anskaffelsesrunde. Da er utviklingen styrt av leverandøren, men Posten fanger det opp og har muligheten til å agere på endringene og vurdere sitt behov opp mot de nye mulighetene. I andre tilfeller samarbeider konsernet med leverandører i utvikling av nye produkter. Innkjøp blir da involvert først når produktet eventuelt skal kommersialiseres og Posten skal kjøpe inn flere gjennom en konkurranse i det frie markedet.

Konsernets håndtering

Konserninnekjøp og vår innkjøpsprosess er et verktøy for å dekke divisjonene (også kalt oppdragsgiver) sine behov. Dette gjøres gjennom en strukturert prosess som er forutsigbar for leverandørene og som sikrer konkurranse i markedet. Dersom en oppdragsgiver har en tanke om en ny måte å løse et behov på, tilrettelegger Konserninnekjøp for dette gjennom sin innkjøpsprosess. I flere anskaffelser er fokuset på å forenkle og / eller forbedre løsninger heller enn å presse prisen. I andre tilfeller er det leverandørene som har innovert sine varer eller tjenester. Dette avdekkes av konsernet gjennom dialog med markedet, noe

som er en viktig del av innkjøpsprosessen. I tillegg har Konserninnekjøp, gjennom kategoristyringen, jevnlig møter med avtaleleverandører der vi diskuterer muligheter og utvikling.

Divisjonene har behovet, og i de tilfellene det er over terskelverdi på MNOK 4,1 (gjelder for anskaffelser dekket av Loven om Offentlig Anskaffelse) og / eller konsernfelles / konsernstrategisk, skal det gjennom en strategisk innkjøpsprosess drevet av Konserninnekjøp. Konserninnekjøp har en velprøvd innkjøpsprosess som skal sikre forutsigbarhet for involverte interessenter. Gjennom en informasjonsinnhentingsprosess er vi i tett dialog med leverandørmarkedet om hva de mener er den beste løsningen på Postens behov. Basert på dette utvikles det et konkurransegrunnlag / behovsbeskrivelse som er best mulig tilpasset markedet. Behovet konkurranseutsetter hos minimum tre leverandører. I flere av anskaffelsene har vi sammen med divisjonene åpnet opp markedet og latt nye leverandører komme til.

Gjennom dialog med leverandørmarkedet blir innkjøperne kjent med eventuell nyutvikling i markedet, som igjen kan brukes til å utfordre / dekke oppdragsgivers behov i forkant av konkurranser.

For 2018 gjelder dette for eksempel introduksjon av den elektriske varebilen EV80 fra den kinesiske produsenten Maxus. Dette er med på å utvikle leverandørmarkedet for elektriske varebiler og introdusere en billigere utfordrer i markedet.

Det er ikke et uttalt formål om innovasjon gjennom innkjøp i Posten i dag. Slik det er formulert i dag er formålet med innkjøpsarbeidet å sikre at oppdragsgivers behov blir dekket på best mulig måte med tanke på kvalitet og pris.

Et indirekte formål er å jobbe for et leverandørmarked som er best mulig tilpasset til å dekke konsernets behov. For eksempel på konsernets mål om å ha utslippsfrie kjøretøy. Her er det viktig at markedet er stort nok for å sikre det. I tillegg har vi gjennom å ha konkurranse på kjøp av Hydrotreated Vegetable Oil (HVO) bidratt til en større konkurranse i dette markedet.

For å sikre at formålet følges har Konserninnekjøp følgende prosesser / virkemidler:

- Beste praksis innkjøpsprosess
- Konsernfelles innkjøpspolicy
- Konsernfelles handlingsregel
- Etisk standard for leverandører

Evaluering av arbeidet

Posten har ikke en strukturert tilnærming for å måle innovasjonseffekter av innkjøpene i dag da vi ikke har en systematisk tilnærming til å bruke anskaffelser til å lage tjenester eller løsninger vi ikke kjenner i dag (innovasjon).

Etter endt anskaffelse sender vi ut en questback spørreskjema til leverandørene, samt har et evalueringsmøte med oppdragsgiver. Ingen av de definerte spørsmålene er i dag knyttet til innovasjonseffekter av innkjøpet.

Pådriver for bærekraftige rammevilkår

Forklaring av temaet og avgrensninger

Digitaliseringen i samfunnet leder til endrede kundebehov og et tiltakende fall i brevvolumene som skaper stadig større lønnsomhetsutfordringer for Postens leveringspliktige posttjenester. For å sikre langsiktig økonomisk bæreevne og unngå en kraftig økning i statlig kjøp av ulønnsomme posttjenester, er konsernet avhengig av politisk aksept for nye store omstillingstiltak, for eksempel færre omdelingsdager. Slike tiltak vil også gi en miljømessig gevinst. Konsernet har en transportintensiv virksomhet, og utvikling av et effektivt, herunder miljøeffektivt, transportsystem er av stor betydning.

Et særskilt tema de siste årene har vært behovet for håndhevelse av transportlovgivningen, slik at seriøse aktører, som Posten, i praksis får like konkurransevilkår. På miljøområdet har tilrettelegging for mer miljøvennlige transporter, og spesielt mer gods på jernbane, fått betydelig oppmerksomhet.

Det er knyttet finansiell og strategisk risiko til rammevilkår som ikke er tilpasset endrede kundebehov og konkurransesituasjon.

Arbeidet med bærekraftige rammevilkår er spesielt viktig for konsernets norske postvirksomhet, men også av betydning for logistikkvirksomheten, både i Norge og i utlandet.

Samferdselsdepartementet (SD) har ansvaret for postlovgivningen i Norge, herunder ordningen med statlig kjøp av leveringspliktige posttjenester som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) fører tilsyn med at Posten oppfyller pålagte forpliktelser som fremkommer av postloven, forskrift og konsesjon. Konsernet forholder seg også til andre relevante myndigheter som har betydning for vår virksomhet, herunder arbeidet med samfunnsansvar. Videre påvirkes konsernet av regelverk som vedtas internasjonalt, blant annet i EU og i Verdenspostforeningen (Universal Postal Union – UPU).

Posten stiller klare etiske krav til leverandører og jobber aktivt for at kravene skal overholdes. Selskapet er også engasjert i regelverksutvikling både nasjonalt og internasjonalt, dels gjennom bransjeorganisasjoner.

Konsernets håndtering

For å sikre gode rammebetingelser for virksomheten, arbeider Posten proaktivt og langsiktig overfor sentrale myndigheter. Særlig viktig er det å skape forståelse for behovet for omstillinger og tilpassing av

tjenestetilbudet innen postsegmentet. Det arbeides også med å sikre gode og likeverdige konkurransevilkår for logistikkvirksomheten.

Posten skal opptre som en troverdig og konstruktiv meningsytrer i spørsmål som omhandler regulatoriske og andre forhold som direkte påvirker virksomheten, for derigjennom å ivareta rollen som samfunnsansvarlig bedrift og leveringspliktig tilbyder i det norske post- og logistikkmarkedet.

Posten har en egen enhet som er ansvarlig for arbeidet med regulatoriske forhold for postvirksomheten. Arbeidet skjer både nasjonalt og internasjonalt, og omfatter blant annet:

- Dialog med SD om overordnede rammebetingelser
- Dialog med SD og Nkom i konkrete saker
- Rapportering til Nkom, blant annet av fremsendingstider og årlig produktregnskap
- Aktiv deltakelse i Verdenspostforeningen og i bransjeorganisasjoner på EU-nivå
- Medlemskap og deltakelse i Spekter og NHO Logistikk og Transport, og deres europeiske organisasjoner
- Høringsinnspill og annen medvirkning i politiske saker av betydning for konsernet

Evaluering av arbeidet

Håndteringen av viktige saker, både nasjonalt og internasjonal, evalueres løpende, herunder hvilke arenaer og kanaler som benyttes i påvirkningsarbeidet. Postens styre blir jevnlig orientert om status i viktige saker og om pågående arbeid for å oppnå bærekraftige rammevilkår.

Posten har de siste årene fått gjennomslag for flere store strukturelle endringer og tiltak som har vært nødvendige for å tilpasse postvirksomheten til redusert etterspørsel og endrede kundebehov, blant annet gjennom overgangen til én brevstrøm med to dagers levering i 2018. Det kan ta lang tid å oppnå politisk aksept for endringer i relevante rammebetingelser.

Det vil fremover være behov for grunnleggende og omfattende endringer i tjenestetilbudet. Konsernet arbeider derfor på mange nivå for å skape en riktig virkelighetsforståelse blant sentrale interessenter og beslutningstakere, og har et godt samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Oversikt over rapporterte indikatorer i 2018

I malverket GRI Standards er det to nivåer vi kan rapportere på: Core eller Comprehensive. Vi har valgt å rapportere på nivået Core. Totalt rapporterer vi på 31 indikatorer.

I tillegg rapporterer vi profilopplysninger. Dette er generelle opplysninger om konsernet og virksomheten. De fleste av disse profilopplysningene finnes i finansiell årsrapport eller på Postennorge.no. I sin revisjon bekrefter revisor at disse profilopplysningene er rapportert.

GRI-indeks, Generelle indikatorer

Tittel	Side-nummer	Ekstern attestasjon
102-1 Organisasjonsnavn	3	Ja
102-2 Aktiviteter, merkevarer, produkter og tjenester	3, 4	Ja
102-3 Plassering av hovedkontor	3	Ja
102-4 Plassering av driftssteder	3	Ja
102-5 Eierskap og juridisk informasjon	3	Ja
102-6 Markeder med tilstedeværelse	3, 4	Ja
102-7 Organisasjonens størrelse	3, Finansiell rapport	Ja
102-8 Informasjon om ansatte og andre arbeidstakere	4	Ja
102-9 Leverandørkjede	23	Ja
102-10 Vesentlige endringer i organisasjonen og dens leverandørkjede	Finansiell rapport note 23	Ja
102-11 Forsiktighetsprinsipp / -tilnærming	Finansiell rapport, eierstyring og selskapsledelse	Ja
102-12 Eksterne initiativer organisasjonen støtter eller har gitt sin tilslutning til	3, 4	Ja
102-13 Medlemskap i organisasjoner og foreninger	5	Ja
102-14 Erklæring fra øverste beslutningstaker	6	Ja
102-16 Verdier, prinsipper, standarder og normer for atferd	4	Ja
102-18 Styringsstruktur	Finansiell rapport, eierstyring og selskapsledelse	Ja
102-40 Liste over interessentgrupper	7	Ja
102-41 Tariffavtaler	18	Ja
102-42 Identifisering og valg av interessenter	7	Ja
102-43 Tilnærming til dialog med interessenter	7	Ja
102-44 Nøkkelemner og bekymringer tatt opp	8	Ja
102-45 Enheter som inngår i konsernregnskapet	5	Ja
102-46 Rapportinnhold og avgrensninger	8	Ja
102-47 Liste over vesentlige temaer	2	Ja
102-48 Endring av historiske data fra tidligere rapporter	5	Ja
102-49 Endringer i rapportering	7, 8	Ja

102-50 Rapporteringsperiode	5	Ja
102-51 Dato for siste rapport	5	Ja
102-52 Rapporteringssyklus	5	Ja
102-53 Kontaktpunkt for spørsmål angående rapporten	5	Ja
102-54 Rapportering i samsvar med GRI Standards	5	Ja
102-55 GRI Indeks	61	Ja
102-56 Ekstern revisjon		Ja

GRI-indeks, Tema-spesifikke indikatorer

Tittel	Side- nummer	Utelatelser	Ekstern attestasjon
Utslippsfri og effektiv transport og logistikk	33		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016	33		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 305 Utslipp 2016			
305-1 Direkte utslipp av klimagasser (CO2e)	36		Ja
305-2 Energi - indirekte utslipp av klimagasser	36		Ja
305-3 Andre indirekte utslipp av klimagasser	37		Ja
305-4 Utslippsintensitet av klimagasser	38		Ja
GRI 308 Miljøvurdering leverandører 2016			
308-1 Nye leverandører som ble vurdert for miljøkriterier		Konsernet kan ikke rapportere på andel nye leverandører der miljøansvar ble vurdert, data er ikke av god nok kvalitet. Tilgjengelige data finnes kun på leverandører håndtert av Konsernstab Innkjøp, og ikke skilt mellom nye og gamle leverandører. Konsernretningslinjer for innkjøp krever at alle leverandører rapporterer inn nøkkelopplysninger knyttet til miljø, men det finnes ikke et sentralt system for å innhente data.	Ja
	38		

308-2 Negativ miljøpåvirkning i leverandørkjeden og gjennomførte tiltak	Konsernet kan ikke rapportere på gjennomførte tiltak mot leverandører som identifiseres i selvrapporing eller kontroller, data er ikke av god nok kvalitet. Den enkelte divisjon har ansvar for å ta funnene videre og at de ikke har et sentralt system for å rapportere tilbake tiltak. Data om terminerte kundeforhold er imidlertid tilgjengelig.	Ja
38		

Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet	9	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja
GRI 403 Arbeidsmiljø og sikkerhet 2016		
403-1 Arbeideres representasjon i formelle HMS-komiteer med representanter for ledelsen og de ansatte	11	96 prosent av konsernets faste og midlertidige medarbeidere er ansatt i deler av virksomheten som har formelle helse- og sikkerhetskomiteer (arbeidsmiljøutvalg, trepartssamarbeid, m.m.). Posten har ikke tall på dette for andre enn egne ansatte.
403-2 Type og frekvens av personskader, yrkessykdommer, tapte arbeidsdager, fravær og samlet antall dødsulykker etter region og kjønn	12	a) Konsernet rapporterer ikke frekvens av yrkessykdommer (ODR) og tapte arbeidsdager (LDR) b) Skade- og ulykkesstatistikk brytes ned på kjønn kun for ansatte i Norge da dette ikke er tilgjengelig fra andre virksomheter. c) Konsernet har ikke full HMS-statistikk tilgjengelig for arbeidere som ikke er egne ansatte siden antall arbeidede timer for disse er ikke registreres i HR-systemet.
GRI 406 Ikke-diskriminering 2016		
406-1 Antall tilfeller av diskriminering og tiltak iverksatt for dette	14	Ja
Attraktiv og utviklende arbeidsplass	14	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja
GRI 401 Ansettelse 2016		

401-1 Nyansettelser og utskifting av personale	15		Ja
401-2 Goder til heltidsansatte som ikke tilbys til midlertidig ansatte eller deltidsansatte, etter betydelige driftsteder	16		Ja
GRI 404 Opplæring og utdanning 2016			
404-1 Gjennomsnittlige timer opplæring pr år pr ansatt	16	Opplæringstimer er ikke tilgjengelig fordelt på kjønn da dette ikke er registrert i opplæringsprogrammene. Tallene omfatter kun ansatte i Norden. E-læring gjelder både faste og midlertidige ansatte i Norden, resterende kun fast ansatte	Ja
404-2 Programmer for ansattes kompetanseheving og omstilling	17		Ja
404-3 Percentage of employees receiving regular performance and career development reviews	18	Konsernets løsning for oppfølgingssamtaler registrerer ikke kjønn eller ansattkategori, og andel ansatte er ikke tilgjengelig fordelt på disse.	Ja
GRI 202 Markedsnærvær 2016			
202-1 Forhold for standard begynnerlønn per kjønn sammenliknet med lokal minstelønn på steder der bedriften har betydelig virksomhet.	18		Ja
Informasjonssikkerhet			
	29		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016			
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 418 Personvern 2016			
418-1 Bekreftede klager vedrørende brudd på kundens personvern og tap av kundedata	32		Ja
Arbeidsforhold i leverandørkjeden			
	23		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016			
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 414 Sosial vurdering leverandører 2016			

414-1 Nye leverandører som ble vurdert for sosiale kriterier		Konsernet har ikke tilgjengelig informasjon om andel nye leverandører der sosialt ansvar ble vurdert. Data skiller ikke mellom kontroll av nye og eksisterende leverandører, og data er kun tilgjengelig for leverandører med over MNOK 2 i omsetning. Det har blitt etablert en ny prosess for Samfunnsansvar i leverandørkjeden med økt fokus på bakgrunnsjekk av veitransportører før avtaleinngåelse, samt oppfølging av kartlagte avvik.	Ja
	27		
414-2 Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden og gjennomførte tiltak			Ja
	27		
Samfunnsøkonomisk påvirkning			
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016	52		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 201 Economic Performance 2016			
201-1 Direkte økonomisk verdi generert og distribuert 2016	52		Ja
Antikorrupsjon og konkurransehensyn			
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016	46		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 205 Antikorrupsjon 2016			
205-1 Virksomheter vurdert for korrupsjonsrisiko		Konsernets risikoanalyse kan i dag ikke fullt ut besvare 205-1, da data brutt ned på virksomheter ikke er tilgjengelig. Det vil gjennom 2019 utarbeides en oppdatert risikoanalyse der konsernets ulike virksomheter vurderes opp mot konkret risiko for overtredelse av korrupsjonslovgivningen.	Ja
	49		
205-2 Kommunikasjon om og opplæring i policyer og prosedyrer for antikorrupsjon		Konsernet har ikke rapporteringssystemer som gjør at vi fullt ut kan rapportere på totalt antall og prosentandel av ansatte som har mottatt informasjon og deltatt på opplæring – data er ikke tilgjengelig sortert etter ansattkategori, forretningspartnere og region.	Ja
	50		

205-3 Bekreftede korrupsjonshendelser og iverksatte tiltak	52		Ja
GRI 206 Anti-kompetitiv adferd 2016			
206-1 Juridiske reaksjoner på anti-kompetitiv atferd, antitrust og monopolpraksis	52		Ja
Likestilling			
	19		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016			
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 405 Mangfold og like muligheter 2016			
405-2 Forholdet mellom grunnlønn og godtgjørelse av kvinner i forhold til menn etter ansattkategori	20		Ja
Integrering			
	21		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016			
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja
GRI 405 Mangfold og like muligheter 2016			
405-1 Mangfold i styringsorganer og blant ansatte	22	Etnisk bakgrunn er kun kartlagt for faste ansatte i Norge, informasjon om midlertidig ansatte og fast ansatte utenfor Norge er ikke tilgjengelig.	Ja
Enklere hverdag for kunder og mottaker			
	55		
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016			
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja

Muliggjøre sirkulære løsninger for kunder og mottaker	56	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet	Arbeidet med dette temaet er nylig påbegynt, og informasjon om evaluering er ikke tilgjengelig. Konsernet har ikke etablert formaliserte rutiner for evaluering enda. Dette vil bli utarbeidet i løpet av 2019.	Ja
Lokal luftforurensning (svevestøv, NOx, SOx)	38	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja
GRI 305 Utslipp 2016		
305-7 Nitrogenoksid (NOx), svoveloksid (SOx), og andre signifikante utslipp til luft	Konsernet rapporterer ikke på utslipp av persistente organiske miljøgifter (POP), flyktige organiske stoffer (VOC) og skadelig luftforurensning (HAP). Konsernet har ikke virksomhet som medfører signifikante utslipp av disse, og denne del av indikatoren er derfor ikke aktuell.	Ja
	40	
Pådriver for bærekraftige rammevilkår	59	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		
103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja
Innovasjonseffekter av Postens innkjøp	58	
GRI 103 Konsernets tilnærming 2016		

103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja

Klimaeffektive bygg 41

GRI 103 Konsernets tilnærming 2016

103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja

GRI 305 Utslipp 2016

305-1 Direkte utslipp av klimagasser	36	Ja
305-2 Energi - indirekte utslipp av klimagasser	36	Ja
305-3 Andre indirekte utslipp av klimagasser	37	Ja
305-4 Utslippsintensitet av klimagasser	38	Ja

Forurensning til hav (eks. mikroplast) 44

GRI 103 Konsernets tilnærming 2016

103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet	Arbeidet med dette temaet er nylig påbegynt, og informasjon om evaluering er ikke tilgjengelig. Konsernet har ikke etablert formaliserte rutiner for evaluering enda. Dette vil bli utarbeidet i løpet av 2019.	Ja

Avfall fra egen virksomhet og terminaler 42

GRI 103 Konsernets tilnærming 2016

103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger		Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet		Ja
103-3 Evaluering av arbeidet		Ja

GRI 306 Avløp og avfall 2016

306-2 Avfall fordelt på type og håndtering		Det finnes ikke tilgjengelig informasjon om håndtering av avfall fra en av leverandørene av avfallstjenester, håndtering kan derfor ikke spesifiseres med sikkerhet for alt avfall.	Ja
	43		

Trussel-overvåkning og beredskap

53

GRI 103 Konsernets tilnærming 2016

103-1 Forklaring av temaet og avgrensninger			Ja
103-2 Hvordan konsernet jobber med temaet			Ja
103-3 Evaluering av arbeidet			Ja

Til Styret i Posten Norge AS

Uavhengig attestasjonsuttalelse - Posten Norges bærekraftsrapport for 2018

Vi har foretatt en uavhengig kontroll av Posten Norges bærekraftsrapport 2018 (Rapporten). Vi har vurdert om informasjonen som blir presentert i Rapporten bygger på relevante kriterier i retningslinjene for bærekraftsrapportering fra Global Reporting Initiative Standards alternativ «core» (GRI Standards). Kontrollert informasjon er vist i selskapets oversikt over rapportering på GRI Standards tabellen i Rapporten.

Ledelsens ansvar

Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for utvelgelse av den informasjon og innsamling av data som presenteres samt utarbeidelse av Rapporten i overensstemmelse med kriteriene i GRI Standards.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har overholdt kravene til uavhengighet i Lov om revisjon og revisorer (revisorloven) og andre etiske krav i Den norske Revisorforenings regler om etikk, som er basert på grunnleggende etiske prinsipper som integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og tilbørlig aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell adferd.

Vi anvender Internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) «Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester» og har et omfattende kvalitetskontrollsystem som omfatter retningslinjer og rutiner for overholdelse av etiske krav, profesjonelle standarder og gjeldende lover og forskrifter.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uavhengig uttalelse til styret om Rapporten basert på vårt arbeid. Vårt arbeid er utført i henhold til ISAE 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk økonomisk informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå moderat sikkerhet for at Rapporten er utarbeidet i tråd med relevante kriterier for bærekraftsrapportering etter GRI Standards og ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Vårt arbeid har bestått av følgende aktiviteter:

- Gjennomgang av Postens prosess for utarbeidelse av Rapporten for å opparbeide oss en forståelse av hvordan samfunnsansvaret ivaretas i praksis i virksomheten
- Intervjuet rapporteringsansvarlige for å opparbeide en forståelse av prosessen for utarbeidelse av Rapporten
- På stikkprøvemessig grunnlag verifisert informasjon i Rapporten mot grunnlagsdata og annen informasjon utarbeidet av Posten Norge

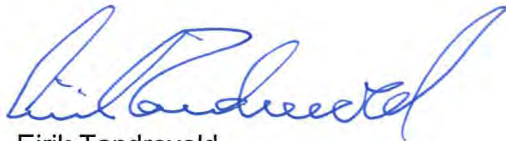
- Evaluert helheten i informasjonen i Rapporten og om den bygger på kriteriene i GRI Standards, herunder kontrollert konsistens i informasjonen opp mot GRI tabellen

Etter vår oppfatning er innhentede bevis tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

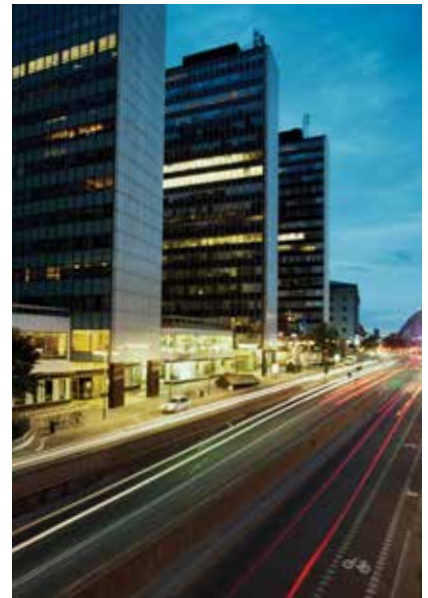
Basert på vår gjennomgang og utførte handlinger er vi ikke blitt oppmerksomme på forhold som gir grunn til å tro at Rapporten ikke i all vesentlighet er utformet i samsvar med kriteriene i GRI Standards eller inneholder vesentlig feilinformasjon. Indikatorer omfattet av vår attestasjonsuttalelse fremgår av GRI tabellen i Rapporten.

Oslo, 27. mars 2019
ERNST & YOUNG AS

Eirik Tandrevold
statsautorisert revisor

Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre

Finansiell årsrapport 2018

FINANSIELL ÅRSRAPPORT 2018	1
STYRETS ÅRSBERETNING 2018.....	3
EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE	16
ÅRSREGNSKAP POSTEN NORGE KONSERN 2018.....	26
RESULTATREGNSKAP	26
OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT	27
BALANSE	28
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	29
EGENKAPITALOPPSTILLING	30
POSTEN NORGE KONSERN	31
REGNSKAPSPRINSIPPER	31
SEGMENTINFORMASJON	52
<i>Note 1 Segmenter</i>	52
RESULTATPOSTER	59
<i>Note 2 Lønnskostnader og andre godtgjørelser</i>	59
<i>Note 3 Pensjoner</i>	68
<i>Note 4 Andre driftskostnader</i>	72
<i>Note 5 Andre inntekter og kostnader</i>	73
<i>Note 6 Finansinntekter og finanskostnader</i>	75
<i>Note 7 Skatt</i>	76
IKKE-FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE	79
<i>Note 8 Immaterielle eiendeler</i>	79
<i>Note 9 Varige driftsmidler</i>	85
<i>Note 10 Investeringer i selskaper og virksomheter</i>	88
<i>Note 11 Avsetning for forpliktelser</i>	90
FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE	92
<i>Note 12 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser</i>	92
<i>Note 13 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer</i>	95
<i>Note 14 Rentefrie kortsiktige fordringer</i>	96
<i>Note 15 Likvide midler</i>	98
<i>Note 16 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld</i>	99
<i>Note 17 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld</i>	101
<i>Note 18 Finansiell risiko og kapitalstyring</i>	102
<i>Note 19 Derivater og sikringsforhold</i>	109
EGENKAPITALINFORMASJON	113
<i>Note 20 Egenkapital</i>	113
ANDRE FORHOLD	114
<i>Note 21 Garantiansvar/pantstillelser</i>	114
<i>Note 22 Leieforhold</i>	115
<i>Note 23 Endringer i konsernets struktur</i>	117
<i>Note 24 Nærstående parter</i>	118
<i>Note 25 Regulatoriske forhold</i>	119
<i>Note 26 Hendelser etter rapporteringsperioden</i>	121

ÅRSREGNSKAP POSTEN NORGE AS 2018	122
RESULTATREGNSKAP	122
OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT	123
BALANSE	124
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	125
EGENKAPITALOPPSTILLING	126
POSTEN NORGE AS	127
REGNSKAPSPRINSIPPER	127
RESULTATPOSTER	145
<i>Note 1 Lønnskostnader og andre godtgjørelser</i>	145
<i>Note 2 Pensjoner</i>	147
<i>Note 3 Andre driftskostnader</i>	151
<i>Note 4 Andre inntekter og kostnader</i>	152
<i>Note 5 Finansinntekter og finanskostnader</i>	153
<i>Note 6 Skatt</i>	154
IKKE FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	156
<i>Note 7 Immaterielle eiendeler</i>	156
<i>Note 8 Varige driftsmidler</i>	160
<i>Note 9 Investeringer i selskaper og virksomhet</i>	162
<i>Note 10 Avsetning for forpliktelser</i>	165
FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	167
<i>Note 11 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser</i>	167
<i>Note 12 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer</i>	171
<i>Note 13 Rentefrie kortsiktige fordringer</i>	171
<i>Note 14 Likvide midler</i>	173
<i>Note 15 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld</i>	174
<i>Note 16 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld</i>	176
<i>Note 17 Finansiell risiko og kapitalstyring</i>	177
<i>Note 18 Derivater og sikringsforhold</i>	178
EGENKAPITALINFORMASJON	182
<i>Note 19 Egenkapital</i>	182
ANDRE FORHOLD	183
<i>Note 20 Garantiansvar/pantstillelser</i>	183
<i>Note 21 Leieforhold</i>	184
<i>Note 22 Nærstående parter</i>	186
<i>Note 23 Regulatoriske forhold</i>	188
<i>Note 24 Hendelser etter rapporteringsperioden</i>	190
ALTERNATIVE RESULTATMÅL (APM) BENYTTET I ÅRSRAPPORTEN 2018	191
ORGANISK VEKST	191
DRIFTSRESULTAT FØR AVSKRIVNINGER (EBITDA), JUSTERT DRIFTSRESULTAT, DRIFTSRESULTAT (EBIT) ..	192
NETTO RENTEBÆRENDE GJELD (NIBD) OG LIKVIDITETSRESERVE	193
INVESTERT KAPITAL OG AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROIC)	194
ØVRIGE ALTERNATIVE RESULTATMÅL	195
STYRETS ERKLÆRING	196
UAVHENGIG REVISORS BERETNING	197

Styrets Årsberetning 2018

I 2018 har våre kunder blitt mer fornøyde. Logistikkmarkedet er i vekst. Vi har fått tilbake kunder og vunnet nye som har gitt god fart inn i 2019. Men postvolumene faller dramatisk og det har aldri før vært større behov for å omstille postvirksomheten. Konsernet utvikler nye tjenester og rigger seg for fremtiden.

Vi lever i en digital tid og de nordiske landene er ledende på digitalisering. Utviklingen går raskt og alt som kan digitaliseres forventes å bli digitalt. Det gir utfordringer, men også nye muligheter for konsernet.

Omsetningen ble 23 894 mill. kroner, som er en nedgang på 3,2 prosent fra 2017. Organisk vekst i 2018 var 1,7 prosent. Driftsresultatet (EBIT) ble 415 mill. kroner, som er 276 mill. kroner svakere enn året før. Resultat før skatt ble 366 mill. kroner. Avkastningen på investert kapital (ROIC) ble 7,3 prosent som er 2,5 prosentpoeng svakere enn for 2017. Tiltagende fall i brevolumene hadde betydelige resultatkonsekvenser – og vil få det også i 2019.

Logistikksegmentet vokser og lønnsomheten er noe forbedret i 2018. Gode markedskonjunkturer og økt e-handel driver veksten. Konsernet har investert stort i logistikkmarkedet. En ny terminalstruktur i Norge med nye produksjonsprosesser og IT-systemer begynner å gi positive effekter. Lønnsomheten vil ytterligere bedres etter hvert som logistikknettverket ferdigstilles. Resultatutviklingen for logistikksegmentet samlet for 2018 var imidlertid ikke tilfredsstillende.

Postvolumene har falt med 65 prosent siden toppåret 1999. Volumfallet er tiltagende og volumet forventes ytterligere halvert frem til 2025. Det er nødvendig å tilpasse postvirksomheten til endringene i markedet. Posten har bedt om, og Regjeringen har varslet, endringer i Postens rammebetingelser. Fremtidens utleveringsnett vil gi kundene større valgfrihet med en rekke nye tjenester for utlevering og hjemkjøring av post og pakker - kombinert med færre faste postdager.

Suksessfaktorene fremover er å lykkes innen e-handel og logistikk med industriell produksjon og individuell utlevering. Logistikknettverket i Norge er motoren i den norske logistikkvirksomheten. Vi skal utnytte stordriftsfordeler og utvikle tilbudet gjennom innovasjon og nye tjenester.

Som en arbeidsintensiv virksomhet har vi helsefremmende arbeidsmiljø som et av konsernets prioriterte innsatsområder for en bærekraftig utvikling. Langsiktig og systematisk arbeid innen helse, miljø og sikkerhet (HMS) er et fundament for dette. Etter mange år med positiv utvikling i sykefravær og arbeidsskader, gikk konsernets sykefravær opp til 6,0 prosent i 2018, fra 5,8 prosent i 2017. Antall personskader gikk ned med 9 skader i 2018 til 223. H2-verdien for konsernet (antall skader per million arbeidede time) endte på 9,0, som er 0,6 høyere enn i 2017.

Posten har høy tillit i den norske befolkningen. I følge Ipsos omdømmeundersøkelse (Store norske bedrifter 2018) har 62 prosent et godt inntrykk av Posten, mot 60 prosent året før. Folk under 25 år er vesentlig mer positive til Posten enn alle andre aldersgrupper: Hele 84 prosent har et godt inntrykk. Kundenenes tilfredshet og lojalitet er høy og økte i 2018 til 69 (på en skala fra 1-100 ifølge Ipsos), fra 67

året før. I tillegg til den årlige kundetilfredshetsmålingen gjennomfører konsernet løpende undersøkelser blant kunder som har vært i kontakt med ulike deler av virksomheten. Dette gjøres for å systematisere kundeinnsikt, gjennomføre forbedringer og derigjennom styrke kundeopplevelsen og skape vekst for konsernet. Kundeloyaliteten NPS (Net Promotor Score)* ble 36,1 i 2018, mot 33,8 i 2017.

*NPS-score beregnes som: Andel lojale kunder minus andel misfornøyde

MARKEDSUTVIKLING

Postens virksomhet består av to segmenter: Logistikk og Post.

Logistikksegmentet vokser

Logistikk er konsernets største segment og sto for 70 prosent av inntektene i 2018. Med en omsetning på 17 320 mill. kroner var veksten 4,8 prosent fra året før. Organisk vekst var 5,9 prosent i 2018.

Netthandel til private, inkludert hjemleveringstjenester, hadde god vekst både i og utenfor Norge. Det var også god vekst innen bedriftspakker, gods og internasjonal spedisjon.

Logistikkmarkedet er i stor grad påvirket av generelle økonomiske konjunkturer. I Norge og de øvrige nordiske land forventes fortsatt moderat vekst. Det bidrar til positive markedsutsikter for logistikkbransjen. Det forventes fortsatt høy vekst innen netthandel til private og innen oljesektoren.

Konsernets investeringer i et nytt landsdekkende logistikknettverk i Norge vil bestå av 18 nye felles terminaler for pakker og gods. 14 av disse er satt i drift og de resterende fire terminalene i Stavanger, Tromsø, Bergen og Førde skal stå ferdige i løpet av 2020. Målet er å effektivisere driften og øke lønnsomheten i logistikksegmentet. Felles terminaler gir større grad av samproduksjon og samkjøring av pakker og gods, og en forenkling av linjetrafikkene. Fra 2021 vil vi få full effekt av nye produksjonsprosesser og transportstyringssystemer i nettverket, og kan utnytte stordriftsfordelene.

Internasjonal handel øker og bedriftskundene krever gode logistikk- og transportløsninger på tvers av landegrenser. Gjennom Bring Trucking i Slovakia kan vi tilby konkurransedyktige transporttjenester til internasjonale kunder. Ved å eie selskapet har konsernet god kontroll på verdikjeden og kan sikre at lover, regler og konsernets etiske standard følges.

Postsegmentet i omstilling og utvikling

Omsetningen i postsegmentet i 2018 ble 8 088 mill. kroner som var 1 606 mill. kroner lavere enn året før. Hovedårsakene var salg av Bring Citymail Sweden, volumnedgang og inntektsreduksjon som følge av innføring av én adressert brevstrøm fra 2018.

Postsegmentet sto for 30 prosent av konsernets inntekter.

Adresserte brev volum i Norge falt med 12,9 prosent i 2018. Størst var volumnedgangen innen det offentlige på 24 prosent, mens bank- og finansnæringen hadde en volumnedgang på 17 prosent. Fallet i

adresserte brevolum har tiltatt gjennom året og var i siste halvår 14,9 prosent. Uadressert post falt med 11,4 prosent i 2018.

Det er digitaliseringen i samfunnet som fører til redusert etterspørsel etter fysiske brev. I 2018 mottok hver husstand i gjennomsnitt kun 3,4 brev i uken. I 2019 antas hver husstand i gjennomsnitt å motta tre brev i uken, og i 2022 vil dette være redusert til to brev i uken. Selv om økt netthandel fører til flere varesendinger i postnettet, utgjør småpakker kun én prosent av volumet i postkassen.

Postens sikre digitale postkasse, Digipost, får stadig større utbredelse og bruk. Sendingsvolumet økte med 37 prosent i 2018 og er drevet av nye avsenderkunder og vekst i brukertall. Antall registrerte brukere økte med 16 prosent i 2018 til 1 867 000 ved utgangen av året.

Bring Citymail Sweden ble i 2018 solgt til tyske Allegra Capital GmbH. Selskapet driver distribusjon av industriell post i Sverige og omsatte i 2017 for nærmere 2 milliarder svenske kroner.

LØNNSOMHET

Justert driftsresultat for 2018 ble 531 mill. kroner som var 172 mill. kroner svakere enn året før. Tiltakende fall i brevolumene hadde betydelige resultatkonsekvenser. Resultatutviklingen i logistikksegmentet er i bedring, men fortsatt ikke tilfredsstillende. Endringer i regelverket om kompensasjon for samordning mellom offentlig tjenestepensjon og privat avtalefestet pensjon (AFP) påvirket resultatet positivt med 104 mill. kroner.

Resultatforbedring i Logistikk

Justert driftsresultat for segment Logistikk var 135 mill. kroner for 2018, en bedring på 6 mill. kroner i forhold til 2017. Det var i starten av året ekstra ressursbruk ved nye pakke- og godsterminaler i Norge. Resultatet innen denne delen av virksomheten har det siste halve året vist en positiv trend med økt produktivitet og resultatforbedring. Samtidig er dette et krevende marked med høy konkurranse og lave marginer.

Det var også lønnsomhetsforbedringer for pakkevirksomheten utenfor Norge og innen internasjonal spedisjon som følge av høy vekst og mer effektiv drift. For områdene gods og temperert gods var det lønnsomhetsutfordringer.

Driftsresultat (EBIT) for 2018 ble negativt med 76 mill. kroner som følge av nedskrivning av goodwill og avsetninger for tap i deler av logistikkvirksomheten.

Omleggingen av det norske pakke- og godsnettverket vil pågå frem til 2020. Det gjennomføres omfattende forbedringstiltak for å få mer kostnadseffektiv drift. Iverksatte tiltak begynner å få effekt. For øvrige områder pågår det arbeid med å effektivisere driften og forbedre lønnsomheten.

Resultatnedgang i Post

Segment Post hadde i 2018 et justert driftsresultat på 657 mill. kroner, en reduksjon på 186 mill. kroner sammenlignet med 2017. Nedgangen skyldes hovedsakelig fall i adressert og uadressert brevvolum.

Posten har gjennomført betydelige kostnadstilpasninger i driften. Den største omleggingen var innføring av én adressert brevstrøm fra 2018. Med endringen kunne brevsorteringen sentraliseres og antall postterminaler reduseres fra ni til tre. I tillegg ble store deler av brevvolumene flyttet fra fly til bakketransport. Dette ga forventede kostnadseffekter, men ikke tilstrekkelig til å kompensere for den store nedgangen i adressert brevvolum.

I tillegg til strukturelle endringer gjennomføres kontinuerlig effektivitetsforbedringer i driften; blant annet volumtilpasninger, samkjøring av post og pakker, postkasseflytting, samt nye salgs- og betjeningsløsninger. Automatisering og robotisering av prosesser gir positive effekter og vurderes på stadig nye områder. I 2018 ble chatbot, som er en samtalerobot med kunstig intelligens, tatt i bruk for å besvare kundehenvendelser på nett. Dette er et supplement til og en avlastning av manuell kundeservice.

Ordningen med statens kjøp av ulønnsomme post- og banktjenester skal dekke netto merkostnader knyttet til leveringspliktige tjenester som Posten ikke ville tilbudt ut fra forretningsmessige vurderinger. Statens kjøp av ulønnsomme post- og banktjenester ble 536 mill. kroner i 2018. Dette var 193 mill. kroner høyere enn året før, og dekket i hovedsak merkostnadene ved å opprettholde fem dagers postomdeling i hele landet.

Driftsresultatet (EBIT) i 2018 på 748 mill. kroner inkluderer positive effekter knyttet til salg av eiendom og tilbakeført avsetning i forbindelse med salg av datterselskapet Bring Citymail Sweden.

Investeringer og kontantstrøm

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter i 2018 var positiv med 598 mill. kroner, på samme nivå som i 2017. Det var i 2018 lavere resultat før skatt sammenlignet med 2017, samtidig lavere betalte skatter. I tillegg var det i 2018 høyere netto innbetaling fra kunder/leverandører sammenlignet med året før.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter i 2018 var negativ med 853 mill. kroner. I hovedsak var dette knyttet til løpende driftsinvesteringer og salg av driftsmidler. Hovedtyngden av driftsinvesteringene var relatert til bygging av logistikkentre, samt IT-investeringer. I 2017 var kontantstrøm fra investeringsaktiviteter positiv som følge av innbetaling fra salg av selskaper og eiendom.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i 2018 var negativ med 69 mill. kroner, hovedsakelig som følge av utbetaling av utbytte med 194 mill. kroner, motvirket av netto økning rentebærende gjeld.

Finansiell handlefrihet

Konsernet hadde i 2018 netto finanskostnader på 49 mill. kroner, mot netto finanskostnader på 71 mill. kroner året før. Konsernets langsiktige likviditetsreserve per 31.12.2018 var 5 956 mill. kroner, mot 7 129 mill. kroner året før. Reserven besto av plasserte midler og tilgjengelige trekkfasiliteter. Konsernet legger

vekt på finansiell fleksibilitet, evne til å utnytte muligheter i markedet og evne til å gjennomføre strategiske investeringer.

Konsernets egenkapital per 31. desember 2018 var 6 481 mill. kroner, og egenkapitalandelen var 40,3 prosent. For å opprettholde finansiell kapasitet over tid er det avgjørende at konsernet får nødvendig regulatorisk frihet til å tilpasse tjenestene innenfor Post til markedsutviklingen, slik at kostnadene kan tilpasses i takt med fallende brevvolum. Alternativt må staten betale for de leveringspliktige ulønnsomme tjenestene som bestilles. Det er derfor viktig at den foreslåtte endringen i postloven blir gjennomført.

Høy egenkapitalandel underbygger konsernets soliditet. Konsernet implementerer ny regnskapsstandard IFRS 16 Leieavtaler fra 2019. Dette vil gi vesentlig regnskapsmessig effekt for konsernet og egenkapitalandelen estimeres til å bli redusert med 7-8 prosentpoeng. Konsernet vil ved implementeringstidspunktet ikke være i brudd med låneklausuler. Se for øvrig regnskapsprinsipper i konsernets finansielle årsrapport for oversikt over effekter ved implementering.

For å redusere finansiell risiko og øke den finansielle handlefriheten har konsernet en god likviditetsreserve og fokus på kontantstrøm.

Kreditt- og motpartsrisiko på plassering av overskuddslikviditet anses som begrenset da ratingen til Postens motparter gjennomgående er høy.

Låneklausuler

Enkelte av Postens låneavtaler inneholder klausuler som omfatter en begrensning i forhold til netto rentebærende gjeld/EBITDA på maksimum 3,5 og egenkapitalandel på minimum 20 prosent.

Per 31. desember 2018 var netto rentebærende gjeld/EBITDA 0,3 opp fra -0,1 i 2017. Egenkapitalandelen var 40,3 prosent, mot 37,6 prosent i 2017.

Risiko

Risikostyring og internkontroll er integrert i konsernets forretningsprosesser og står sentralt i Postens selskapsstyring. I utvikling av mål, strategier og forretningsplaner legges det til rette for verdiskapning gjennom å balansere vekst mot lønnsomhetsmål og risiko ved konsernets virksomhet.

Som en del av selskapsstyringen vektlegger styret god risikostyring og internkontroll. Styret behandler hvert halvår risikoanalyser som vurderer konsernets samlede risiko. Risikoanalysen inngår i konsernets forretningsprosesser. Det legges vekt på en kvantitativt uttrykt risikotilnærming. Det iverksettes risikoreducerende tiltak for å sikre at virksomheten når sine mål og det vurderes løpende om tiltakene gir ønsket effekt. Styret og administrasjonen følger aktivt opp konsernets risikoeksponering innenfor områdene strategisk, operasjonell, finansiell og omdømmerisiko, samt informasjonssikkerhet. Oppfølging av risiko knyttet til informasjonssikkerhet og integritet er forsterket.

Konsernet benytter derivater for å sikre markedsrisiko som oppstår som følge av konsernets ordinære virksomhet. Derivatene som benyttes er terminkontrakter, renteswapper og valutaswapper. Detaljert informasjon om derivater og sikringsforhold er omtalt i note 18 og 19 i årsregnskapet. Prosesser for risikostyring og internkontroll er nærmere beskrevet i redegjørelsen for selskapets eierstyring og selskapsledelse.

Disponering av årets resultat

Konsernet hadde i 2018 et resultat etter skatt på 248 mill. kroner, mot 388 mill. kroner året før.

Statens utbyttepolitikk er at 50 prosent av konsernets resultat etter skatt kan tas ut som utbytte. Før det årlige utbyttet fastsettes, skal det foretas en selvstendig vurdering av konsernets økonomiske situasjon og fremtidsutsikter.

Styret foreslår at det deles ut utbytte på 124 mill. kroner for 2018. Årets overskudd overføres til annen egenkapital. Det endelige utbyttet vil bli fastsatt på generalforsamlingen i 2019. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Bærekraft handler for Posten om langsiktig levedyktighet for verden og for konsernet. Det handler igjen om bruk av og påvirkning på ressurser. Styret er stolt av det gode arbeidet konsernet gjør for å bidra til en bærekraftig utvikling.

Konsernet har valgt å prioritere fire av FNs bærekraftmål som de mest relevante. Disse fire er: mål nr 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst, nr 9 Innovasjon og infrastruktur, nr 11 Bærekraftige byer og samfunn, og nr 13 Stoppe klimaendringene. Styret gir overordnet informasjon om disse områdene nedenfor. I tillegg har konsernet avgitt og offentliggjort en egen bærekraftrapport for 2018 i henhold til GRI (Global Reporting Initiative) som gir utfyllende informasjon, se www.postennorge.no.

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Medarbeiderne er konsernets viktigste ressurs. Konsernet har mål om et helsefremmende arbeidsmiljø der ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet. Arbeidet gir både sosiale og økonomiske gevinster for menneskene, bedriften og samfunnet.

Konsernet har i løpet av 2018 og hittil 2019 blitt rammet av to dødsulykker. Et postbud på jobb døde av skadene han fikk etter påkjørsel av en førerløs bil. En rumensk trailersjåfør, ansatt i Bring Trucking, omkom etter en trafikkulykke med sin privatbil underveis fra Slovakia til Tyskland. Konsernet jobber systematisk for å unngå skader på personell i alle aktiviteter. Alle alvorlige hendelser blir gransket og resultatene brukes til å legge til rette for læring for hele organisasjonen.

Etter mange år med nedgang i sykefraværet, gikk konsernets sykefravær opp til 6,0 prosent i 2018, fra 5,8 prosent i 2017. Økningen kom spesielt i det legemeldte langtidsfraværet. Sammenlignet med

bransjen ligger fraværet i Posten Norge AS på et noe lavere nivå, mens den svenske virksomheten ligger noe over bransjenivået i Sverige.

Antall personskader gikk ned med 9 skader i 2018 til 223. H2-verdien for konsernet (antall skader per million arbeidede time) endte på 9,0, som er 0,6 høyere enn i 2017 (tallene for 2017 inkluderer skader for det solgte datterselskapet Bring Citymail Sweden). Arbeidet med å bygge sikkerhetskultur fortsetter. Det settes ekstra fokus på å granske skader og rapportere nestenulykker som har høyt skadepotensial.

Styret peker på at konsernets langsiktige og systematiske HMS-arbeid de siste årene har gitt gode resultater, der både sykefravær og antall personskader har gått vesentlig ned. Tett samarbeid mellom vernetjenesten, tillitsvalgte og ledelsen har vært avgjørende for den positive fremgangen. Utviklingen i 2018 har ikke vært tilfredsstillende og arbeidet vil intensiveres.

Bemanningen i konsernet ved utgangen av 2018 var 14 459 årsverk – en reduksjon på 1 827 årsverk sammenlignet med utgangen av 2017. Reduksjonen i segment Post utgjorde 1 898 årsverk som i hovedsak var knyttet til salg av Bring Citymail Sweden, samt reduksjoner innenfor postproduksjon og distribusjon i den norske postvirksomheten. I segment Logistikk økte bemanningen som følge av nytt distribusjonssenter i Stockholm.

Medarbeidertilfredsheten i konsernet er høy. Organisasjonsundersøkelsen i 2018 ga et resultat på 80 (på en skala fra 1 til 100), mot 81 sist undersøkelsen ble gjennomført i 2016.

Lønn og likestilling

Konsernets hovedprinsipp er at lederlønnene skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Posten Norge AS ligger godt innenfor statens retningslinjer for lønnspolitikken i statlige foretak. Det er ikke signifikante lønnsforskjeller mellom menn og kvinner som kan tilskrives kjønn. For nærmere informasjon henvises det til bærekraftrapporten.

Posten er opptatt av likestilling på alle nivåer. I Postens konsernledelse var kvinneandelen 56 prosent ved utgangen av 2018, herunder kvinnelig konsernsjef. Kvinneandelen blant konsernets medarbeidere er 32 prosent og blant ledere 28 prosent.

Lønn, annen godtgjørelse og opptjent pensjon til konsernledelsen i Posten Norge AS utgjorde 38,0 mill. kroner i 2018, mot 34,5 mill. kroner året før.

Medarbeider- og lederutvikling

Konsernet er opptatt av å gi medarbeiderne utviklingsmuligheter for å mestre endringer i arbeidshverdagen og møte fremtiden. Alle medarbeidere skal ha medarbeidersamtaler med sin leder hvert år.

Kompetanseutvikling skjer på arbeidsplassen og det tilbys kurs gjennom konsernets læringsportal. I 2018 ble det gjennomført over 40.000 e-læringskurs for medarbeidere, eksterne sjåførere og butikkmedarbeidere i Post i butikk.

Konsernet ønsker at flest mulig medarbeidere skal ha relevant fagbrev. Ved utgangen av 2018 har konsernet 1 149 medarbeidere med fagbrev og 112 lærlinger under utdanning. De fleste innen sjåfør- og logistikkfag.

Medarbeidere i omstilling får tilbud om omskolering. Gjennom en stipendordning kan medarbeidere styrke sin formalkompetanse. Det ble tildelt 47 utdanningsstipend i 2018.

Det gjennomføres utviklingsprogram for ledergrupper og enkeltledere på ulike nivåer og etter behov. I 2018 ble det gjennomført tre førstelinjelederprogram med til sammen 54 deltakere, ett mellomlederprogram med 13 deltakere, samt et topplederprogram med 51 ledere knyttet til implementering av ny strategi.

Det arbeides systematisk med å identifisere ledertalenter i konsernet for å ha tilførsel av gode lederkandidater. I 2018 ble det gjennomført et lederspireprogram i E-handel og Logistikk med 12 deltakere som har potensiale til å bli førstelinjeledere. For 19. gang ble det i 2018 rekruttert traineer til et toårig trainee-program.

Konsernet har et stort mangfold og en målsetting om å fremme integrering og speile samfunnet. I 2018 hadde om lag 17 prosent av medarbeiderne i Posten Norge flerkulturell bakgrunn som er på nivå med mangfoldet i den norske befolkningen. I 2018 fortsatte arbeidet med å løfte frem innvandrere med høyere utdanning gjennom det interne traineeprogrammet «Du gjør forskjellen». De fire deltakerne som avsluttet programmet i 2018 fikk relevante stillinger i konsernet innen IT, ledelse, digital forretningsutvikling og salg.

Konsernet har en høy etisk standard og stiller strenge krav til integritet hos ledere og medarbeidere i alle deler av virksomheten. Det arbeides med bevisstgjøring og opplæring. De samme kravene stilles til underleverandører og samarbeidspartnere. Et integritetsprogram benyttes i arbeidet med å implementere konsernets etiske retningslinjer.

Forebyggende arbeid mot kriminalitet

Konsernet arbeider aktivt med å forebygge og utrede all type kriminalitet. Sikkerhetsnivå og beredskapsløsninger ses i sammenheng med blant annet myndighetenes trusselvurderinger og internasjonalt arbeid og prioriteringer, for eksempel i regi av Verdenspostforeningen (UPU) og International Civil Aviation Organization (ICAO).

Risikoen for kriminalitet mot Posten anses å være moderat. I tråd med overordnet risikovurdering har konsernet definert følgende fokusområder for sikkerhetsarbeidet: trusler og vold mot ansatte, interne misligheter, tyverier, bedragerier, arbeidslivskriminalitet og krisehendelser.

Informasjonssikkerhet

Konsernet er avhengig av god informasjonssikkerhet for å beskytte informasjonsverdier og forretningstjenester, da spesielt med tanke på å:

- beskytte personopplysninger til kunder og medarbeidere, samt å oppfylle konsernets forpliktelser i personopplysningsloven
- sørge for at informasjon er riktig og tilgjengelig ved behov, og at forretningssensitiv informasjon ikke blir kjent for våre konkurrenter

Økt digitalisering, bruk av skytjenester og mobile tjenester medfører lengre og mer komplekse verdikjeder. Både prosesser, mennesker og IT-systemer blir mer sammenvevd. Dette medfører flere flater der informasjon kan utveksles og spres. Av den grunn må alle som behandler informasjon på vegne av konsernet, gjøre dette med tilstrekkelig sikkerhet. Konsernet stiller krav til informasjonssikkerhet ved alle anskaffelser og har dette nedfelt i avtaler med leverandører. Under avtaleperioden følges sikkerhetsarbeidet opp i form av risikoanalyser, sårbarhetstester og sikkerhetsgjennomganger. Medarbeiderne gjennomfører regelmessig e-læringsleksjoner innen Informasjonssikkerhet og nettsvindl.

Konsernet har i 2018 startet et arbeid for å styrke evnen til å detektere og respondere på sikkerhetshendelser. Arbeidet vil foregå stegvis og evalueres underveis for å sikre at forventede effekter oppnås. Målet er å forebygge og begrense konsekvensen av alvorlige sikkerhetshendelser for å sikre virksomhetens drift, allmenn tillit og omdømme.

Konsernet har nedlagt et betydelig arbeide for å etterleve ny personvernlovgivning som ble gjeldende fra 2018. Rutiner og nødvendig dokumentasjon er etablert. Medarbeidere har gjennomført e-læringskurs om GDPR og nettsvindl.

Arbeidet med informasjonssikkerhet i konsernet baserer seg på rammeverket ISFs (Information Security Forum) Standard of Good Practice. Dette medfører at vi også følger kravene i ISO/IEC 27002, COBIT 5 og NIST Cybersecurity Framework.

Det er definert en egen sikkerhetsorganisasjon i Posten, samt en avdeling for informasjonssikkerhet og Informasjonssikkerhetsleder.

Innovasjon og infrastruktur

Konsernet driver innovasjon og finner løsninger på dagens utfordringer og fremtidens muligheter. Et kompetansemiljø for digital innovasjon er etablert. Det skal støtte og være pådriver for forretnings- og tjenesteutvikling i hele virksomheten.

Postens størrelse og tjenestespekter innebærer at konsernet er en stor innkjøper. Noen av disse innkjøpene kan være avgjørende for selskaper som utvikler ny teknologi eller produkter. Det legges vekt på god dialog med leverandørmarkedet for å få ny innsikt og læring som igjen kan påvirke senere innkjøpsprosesser og utvikling.

Nye tjenester til privatmarkedet er et viktig utviklingsområde. Konsernet tester og tilbyr stadig nye løsninger. I 2018 ble tjenestene Digitalt frimerke og Sende fra egen postkasse lansert. Pakkeautomat i borettslag ble testet, og verdens første selvkjørende brev- og pakkerobot som er utviklet av Posten, med Buddy Mobility som teknologipartner, ble presentert. Den kombinerte brev- og pakkeroboten testes på Kongsberg med post og pakkelevering til beboere i et boligområde.

For ekspress og budleveranser har konsernet utviklet en ny digital plattform; «Glow», med åpent grensesnitt mellom mottaker, kunde, sjåfør og trafikkleder. «Glow» er gradvis tatt i bruk for hjemleveranser til både privatkunder og bedrifter i Norge, Sverige, Danmark og Finland.

En rekke tjenester for hjemlevering når kundene ikke er hjemme er under utvikling. Det gjelder levering både utenfor og innenfor døren. Kundene vil ha tjenester som gir fleksibilitet og gjør hverdagen enklere. I 2019 vil Posten tilby valgfri levering hvor pakkene leveres der kundene ønsker.

Sammen med partnere testes nye tjenester for hjemlevering innenfor døren til husstander som har digital dørlås både i Norge og Sverige.

I 2018 ble Posten kåret til en av Norges mest innovative selskaper av innovasjonsmagasinet InnoMag. I kåringen ble det lagt vekt på både nye tjenester til kundene og konsernets miljøatsing.

Bærekraftige byer og samfunn

Konsernet arbeider med å redusere miljøpåvirkning og trafikkbelastning i byer og samfunn. Arbeidet omfatter en rekke tiltak både innenfor transport, bygg og holdningsskapende arbeid.

Nye felles terminaler i Norge og Sverige betyr at flere enheter samlokaliseres i nye energieffektive bygg. Det reduserer konsernets energiforbruk og transportbehov.

Nye kjøretøy og drivstoff-løsninger testes og tas i bruk og konsernet investerer i ny teknologi som bl.a. bestilling av Nikola Tre og Tesla Semi for levering i 2019-20.

Posten har Norges største flåte av el-kjøretøy og distribuerer brev og små pakker utslippsfritt i 49 byer i Norge. Nye elektriske varebiler ble tatt i bruk i Oslo på slutten av 2018 og elektriske varesykler prøves ut i Stockholm, Trondheim og Oslo.

Sterke nettverk

Posten er en betydelig samfunnsaktør i Norge og ivaretar et viktig samfunnsoppdrag gjennom et landsdekkende distribusjonsnett med høy kvalitet. Fra 2018 ble A- og B-post slått sammen til ett postprodukt med to dagers fremsendingstid. Samtidig ble kravet til fremsendingstid endret til 85 prosent av posten levert i løpet av to dager. I 2018 var 89,9 prosent av adressert post fremme innen to dager. De øvrige samfunnsplågte kravene til leveringskvalitet ble oppfylt med god margin.

Posten omdeler post til 2,4 millioner postkasser over hele landet. I tillegg kommer et finmasket ekspedisjonsnett som ved utgangen av 2018 besto av nærmere 3 000 utleveringspunkter, hvorav 1 450

landpostruter, 1314 post i butikk, 101 pakkeutleveringssteder, 30 postkontor, 26 pakkeautomater og 19 bedriftssentre.

Samtidig som Posten må gjøre nødvendige tilpasninger i det faste postnettet til alle landets postkasser, vil det i 2019 arbeides videre med å utvikle fremtidens utleveringsnett - i en digital tid. Det handler om ytterligere samordning av utlevering av post og pakker og utvidelse av tilbudet med flere utleveringssteder og nye løsninger for hjemlevering. Digitaliseringen gir nye muligheter for individuelle løsninger. På den måten vil Posten bidra til å gjøre hverdagen enklere.

Logistikknettverket i Norge er motoren i den norske logistikkvirksomheten. I de øvrige nordiske land samarbeider konsernet i stor grad med partnere. I 2018 ble en ny Bring-terminal åpnet i Gøteborg med samlokalisering av produksjonsområdene pakker, gods, temperert gods, hjemleveranser og lager. Ved Stockholm ble et eget distribusjonssenter etablert for å betjene en netthandelskunde.

I Danmark utvides nettverket i takt med vekst i pakke- og logistikkvolumene. Terminalen i København flyttes til nye og større lokaler i 2019 og i Kolding vurderes nye terminalløsninger.

Stoppe klimaendringene

Posten konsernet er en stor nordisk logistikkaktør som står for om lag 1 prosent av transportsektorens totale utslipp i Norge. For at Norge skal innfri EUs forventninger om å kutte 40 prosent av CO₂-utslippene innen 2030, må transportbransjen bidra. Posten ønsker å være pådriver til det grønne skiftet.

I 2018 har konsernets CO₂-utslipp blitt redusert med 4 prosent (15 850 tonn CO₂) fra 2017.

I løpet av de siste ti årene har konsernet redusert sine utslipp kontinuerlig og innfridd tidligere miljøambisjoner før målsatt tid. I 2017 ble det satt et nytt ambisiøst mål, om å kun å benytte fornybare energikilder i alle kjøretøy og bygg innen 2025. Konsernet har en offensiv miljøstrategi som bl.a. går ut på å teste og ta i bruk nye miljøeffektive kjøretøy og drivstoff, og flytter god fra veg til bane og sjø.

For å lykkes kreves teknologiutvikling. Konsernet vil være i forkant med å teste ny teknologi for bl.a. kjøretøy, men vil ikke gjøre utskifting i stor skala før dette er økonomisk forsvarlig.

Konsernet jobber sammen med bransjen for å påvirke offentlige myndigheter til å gjennomføre nødvendige infrastrukturinvesteringer i jernbanen og styrke rammebetingelsene for å godstogselskapene.

STYRETS ARBEID

Konsernet følger norsk standard og beste praksis for eierstyring og selskapsledelse, med basis i norsk lov og regjeringens til enhver tid gjeldende eierskapspolitikk.

Hvert år avgir styret en redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse som inngår som en del av den finansielle årsrapporten for 2018. Styret oppdaterer også styreinstruksen årlig.

I tillegg til å være et beslutnings- og kontrollorgan, ønsker styret å bidra til utviklingen av konsernet gjennom å være en verdifull diskusjonspartner for selskapets ledelse og eier, basert på god innsikt i Postens strategier, forretningsmodeller og verdikjede.

Styret foretar årlig en evaluering av sitt eget arbeid, kompetanse og arbeidsform, samt diskuterer aktuelle temaer for spesiell oppfølging, i tillegg til styrets egen utvikling og kompetanseheving.

På generalforsamlingen i 2018 gikk Randi B. Sætershagen, Anne Britt Berentsen og Morten Karlsen Sørby ut av styret. De nye styremedlemmene som ble valgt inn var Liv Fiksdahl, Henrik Højsgaard, Finn Kinserdal og Anne Carine Tanum. Kvinneandelen i styret ble dermed endret til 40 prosent, fra 44 prosent i 2017. Blant de aksjonærvalgte styremedlemmene er kvinneandelen 50 prosent.

Konsernets hovedkontor ligger i Oslo og størsteparten av virksomheten drives i Norge, mens den største virksomheten utenfor Norge foregår i Sverige.

UTSIKTER FREMOVER

Konsernet har en sterk markedsposisjon i Norge, men konkurransen foregår i hele Norden og markedet består av både internasjonale og lokale tradisjonelle aktører (samlastere), samt nye aktører med helt nye forretningsmodeller.

Norden er konsernets hjemmemarked. De store kundene ønsker én nordisk logistikkpartner som er til stede der virksomheten har behov for logistikk-løsninger og distribusjon.

Med et sterkt logistikknettverk i Norden er konsernet rigget for vekst og økt netthandel. Det nye nettverket i Norge og nye IT-systemer vil gi enklere og sømløs logistikk, økt produktivitet og styrket lønnsomhet.

I Logistikksegmentet arbeides det videre med å forbedre lønnsomheten og utvikle en betydelig og lønnsom e-handelsposisjon i Norden. Digitale løsninger og nye tjenester skal utvikles for å styrke verdiforslaget til kundene.

I Postsegmentet kreves det nye tiltak i takt med dramatisk og tiltagende fall i brevvolumene. Posten står overfor de største omstillingene noensinne. Med bare tre – og snart to brev i uken per husstand, har det aldri før vært viktigere å omstille postvirksomheten. Utviklingen er en konsekvens av digitaliseringen av samfunnet. Avvikling av 350-kroners grensen for fritak av merverdiavgift ved vareimport til Norge, vil forsterke volumfallet i postnettet.

Styret mener det er nødvendig å endre Postens rammebetingelser slik at det åpnes for postomdeling annenhver dag. Posten er avhengig av en snarlig avklaring på politiske og regulatoriske forhold for å kunne gjennomføre omleggingene fra 2020.

Redusert lønnsomhet i postsegmentet vil imidlertid ikke kunne kompenseres av økt inntjening i logistikksegmentet. Ytterligere omstillinger og tilpasninger av tjenestetilbudet vil derfor være nødvendig.

Fremtiden vil bestå av en rekke nye tjenester. Konsumentenes makt øker og digitaliseringen påvirker kundenes adferd og preferanser. Digitaliseringen gir konsernet nye muligheter - blant annet med økt netthandel. Arbeidet med å forme morgendagens utleveringsnett for post og pakker blir viktig fremover. Det vil bestå av flere utleveringssteder og mer hjemlevering – både utenfor og innenfor døren.

Styret er opptatt av å løfte konsernets innovasjonsevne og digitale handlekraft for å utvikle nye vekstområder og løsninger både for avsenderkunder og mottakere. Et eget fagmiljø for digital innovasjon støtter virksomheten og er pådriver for utvikling og bruk av ny teknologi. Konsernet har et godt utgangspunkt for å lykkes med sterke merkevarer, høy tillit, kompetente og engasjerte medarbeidere.

Som et ledd i å realisere konsernets strategi mot 2020, vil en ny kompetansestrategi sikre medarbeidere utvikling og konsernet kritisk kompetanse. I 2019 tester konsernledelsen «omvendt mentoring». Programmet gir konserndirektørene mulighet til å få innspill og lære av yngre medarbeidere.

Styret vil bidra til at konsernet fortsetter arbeidet for langsiktig levedyktighet innenfor de utvalgte bærekraftområder. Innsatsen innen helse, miljø og sikkerhet (HMS) vil forsterkes med mål om at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Styret takker alle medarbeidere, ledere og tillitsvalgte for godt samarbeid og medansvar i utviklingen av konsernet.

27. mars 2019

Idar Kreutzer (leder)

Tove Andersen (nestleder)

Henrik Højsgaard

Anne Carine Tanum

Finn Kinserdal

Liv Fiksdahl

Odd Christian Øverland

Lars Nilsen

Ann Elisabeth Wirgeness

Erling A. Wold

Tone Wille (konsernsjef)

Eierstyring og selskapsledelse

Styret i Posten Norge AS (Posten) avgir årlig en redegjørelse for etterlevelse av «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» (NUES-anbefalingen).

I pkt. 1 – 15 nedenfor redegjøres det for hvordan NUES-anbefalingen er fulgt opp i Posten. Dette innbefatter at det både redegjøres for hvordan prinsippene er oppfylt, hva som eventuelt er grunnen til avvik, og hvordan Posten har innrettet seg der forholdene avviker fra anbefalingen. I redegjørelsen nedenfor følges NUES-anbefalingens systematikk.

Den norske stat er eneeier av selskapet. Som følge av dette avviker Postens eierstyring og selskapsledelse fra NUES-anbefalingens pkt. 6 om generalforsamling, pkt. 7 om valgkomité og pkt. 14 om selskapsovertakelse.

Ansvar for å forvalte statens eierskap ligger hos Nærings- og fiskeridepartementet.

Styret skal etter regnskapsloven § 3-3b også gi opplysninger om foretaksstyring. Under pkt. 16 gis en oversikt over hvor opplysningskravene som er angitt i regnskapsloven § 3-3b, er beskrevet.

Pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Styret legger vekt på å etablere og videreutvikle en høy standard for eierstyring og selskapsledelse, tilsvarende norske standarder for beste praksis, herunder NUES-anbefalingen, se nues.no.

Posten er et aksjeselskap heleid av den norske stat. Konsernets eierstyring og selskapsledelse er basert på og i henhold til norsk lov og den norske stats til enhver tid gjeldende eierpolitikk.

God eierstyring og selskapsledelse er en forutsetning for et lønnsomt og kraftfullt selskap. Styret i Posten mener at det er en klar sammenheng mellom god eierstyring og selskapsledelse, og det å skape verdier for selskapets eier.

Pkt. 2 Virksomhet

Postens vedtekter § 3 beskriver selskapets virksomhet. Her fremgår det at selskapet på forretningsmessig grunnlag skal drive post- og logistikkvirksomhet, samt annen virksomhet som står i direkte sammenheng med dette. Selskapets vedtekter § 3 sier videre at selskapet skal være en tilbyder som kan møte samfunnets behov for landsdekkende posttjenester. Vedtektene finnes i sin helhet på postennorge.no.

Postens leveringspliktige posttjenester er beskrevet i postloven og Postens konsesjon, gitt av Samferdselsdepartementet. Någjeldende konsesjon gjelder fra 1. januar 2018 og til den avløses av avtaler eller vedtak om leveringspliktige tjenester i henhold til postloven § 6.

Styret fastsetter mål, strategier og risikoprofil, både på konsernnivå og for hvert segment. Disse støtter opp om konsernets mål. Jevnlige og minst årlig gjennomføres det vurderinger og prosesser som skal sikre at konsernet til enhver tid har en godt forankret og operasjonell strategi. Mål, strategier og risikoprofil besluttes basert på disse på vurderingene og prosessene. Se også pkt. 10 Risikostyring og internkontroll.

Posten er i kraft av sin virksomhet en betydelig samfunnsaktør, noe som innebærer et særlig ansvar for hvordan selskapets virksomhet utøves.

Konsernets felles verdigrunnlag danner et viktig fundament for virksomheten og styrets arbeid, både overfor medarbeidere og overfor eksterne omgivelser, som kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Konsernets felles verdier er «tar ansvar», «spiller på lag» og «vil mer». I tillegg til denne felles verdiplattformen er det utarbeidet etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper.

Posten legger vekt på å ta ansvar for hvordan virksomheten påvirker mennesker, miljø og samfunn. Dette gjøres ved å redusere virksomhetens påvirkning på ytre miljø, og ved å utvikle konsernet som en attraktiv arbeidsplass med et mangfoldig og inkluderende arbeidsmiljø. Det er styrets vurdering at Posten gjennom å ta samfunnsansvar bidrar til et godt omdømme og positiv verdiutvikling. Holdningene til samfunnsansvar er beskrevet i styrets årsberetning og i konsernets redegjørelse for bærekraft, jf. regnskapsloven § 3-3 c. Dokumentene er tilgjengelig på konsernets nettside, postennorge.no.

Postens virksomhet er arbeidsintensiv. Samlet sysselsetter konsernet omlag 14.500 årsverk. Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) er derfor et hovedsatsningsområde innenfor arbeidet med samfunnsansvar. Selskapets ambisjon er at ingen skal bli skadet eller syk som følge av å arbeide i eller for konsernet. Det arbeides kontinuerlig og målrettet med forebyggende og helsefremmende tiltak.

Det er utarbeidet etiske retningslinjer som inngår i konsernets integritetsprogram. Integritetsprogrammet har til formål å øke bevisstheten og kunnskapen knyttet til hvordan etiske dilemmaer skal håndteres. Dette skal bidra til å sikre at hensynet til blant annet menneskerettigheter, antikorrupsjon, arbeidstakerforhold, HMS, likebehandling og miljømessige forhold ivaretas i konsernet. Konsernets integritetsarbeid er nærmere beskrevet i bærekraftrapporten.

Samtidig som Posten skal drive lønnsomt på forretningsmessige vilkår, skal konsernet oppfylle leveringsplikten, oppfylle eiers avkastningskrav og tilpasse virksomheten til de strukturendringene som skjer i markedet. Dette betyr også at oppdragsgiver må betale for pålagte ulønnsomme tjenester.

Innenfor disse rammene har Posten de siste ti-årene utviklet seg til et industrikonsern som opererer innenfor virksomhetsområdene post og logistikk, med Norden som hjemmemarked. Markedene konsernet opererer i er preget av sterk konkurranse og kraftige teknologiske og strukturelle endringer. Endringene stiller Posten overfor betydelige utfordringer både når det gjelder tilpasning til nye kundebehov, konkurranseevne, markedsposisjon og lønnsomhet.

Følgende bærende prinsipper ligger til grunn for utviklingen av konsernet:

- Posten skal utvikle sterke, lønnsomme og bærekraftige markedsposisjoner innen de områder hvor konsernet driver virksomhet.
- Posten skal sikre tilfredsstillende avkastning på alle investeringer og konkurransedyktig verdiutvikling over tid.
- Posten skal tilby leveringspliktige tjenester.
- Postens virksomhet skal være kundeorientert, effektivt betjene kundenes behov og være tilgjengelig der hvor kunden er.
- Posten skal ha en balansert virksomhetsportefølje som styrker evnen til å betjene kundenes behov.
- Posten skal være en tiltrodd tredjepart for kundene.
- Posten skal sikre en enhetlig bedriftskultur basert på et felles verdigrunnlag, som også gir rom for mangfold.
- Posten skal arbeide for å hente ut kostnadsfordeler gjennom effektivisering, samordning av verdikjeder, industrialisering og kontinuerlig forbedring av prosesser, samt transparent og integrert virksomhetsstyring.
- Posten skal arbeide aktivt for å redusere virksomhetens påvirkning på det ytre miljø.
- Posten skal utvikle gode og attraktive arbeidsplasser.

Kontinuerlig forbedring er en viktig fellesnevner for utviklingen av konsernet. Dette innebærer kontinuerlig arbeid med produkt- og tjenesteporteføljer, strukturer, prosesser og systemer for å øke den totale kunde verdien og redusere ressursbruk.

Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte

Kapitalstruktur

Konsernets egenkapital var pr 31.12.2018 MNOK [6 471], hvilket gir en egenkapitalandel på [40,3] prosent (det forventes ikke vesentlige endringer i konsernets egenkapital ved implementering av IFRS 16 fra 1.1.2019, men egenkapitalandelen vil bli redusert til om lag 32-33 prosent). Fallet i brevvolumene for adressert post har tiltatt den siste tiden og påvirker selskapets kontantstrøm og resultat i stor grad. En må forvente at den negative utviklingen i brevvolumene fortsetter noe som utgjør en stor risiko for konsernets fremtidige kontantstrøm og resultat. For å sikre konsernets finansielle handlefrihet er det nødvendig med en tilfredsstillende egenkapitalandel og tilstrekkelige likvide midler. Konsernets kapitalstruktur, herunder egenkapitalen, anses som tilfredsstillende og nødvendig med tanke på konsernets evne til å gjennomføre selskapets mål og strategier innenfor en akseptabel risikoprofil.

Utbytte

Postens generalforsamling er ikke bundet av styrets forslag om utdeling av utbytte, jf. aksjeloven

§ 20-4 (4), og selskapet er dermed underlagt den til enhver tid gjeldende statlige utbyttepolitikk. Statens utbyttepolitikk er at 50 prosent av konsernoverskuddet etter skatt kan tas ut som utbytte. Før det årlige utbyttet fastsettes, skal det foretas en selvstendig vurdering av konsernets egenkapital og likviditet for å sikre et forsvarlig nivå ut fra risikoen ved og omfanget av konsernets virksomhet.

Pkt. 4 Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Alle aksjene i Posten eies av den norske stat. På grunn av det statlige eierskapet anses NUES-anbefalingen om emisjoner ikke relevant for Posten.

Når det gjelder transaksjoner med nærstående parter, redegjøres det for dette i årsrapporten, se note 24.

Pkt. 5 Aksjer og omsettelighet

Alle aksjene eies av den norske stat.

På grunn av det statlige eierskapet anser ikke styret dette punktet i NUES-anbefalingen som relevant for Posten.

Pkt. 6 Generalforsamling

Den norske stat ved Næringsministeren er selskapets generalforsamling.

I henhold til selskapets vedtekter § 8 skal ordinær generalforsamling holdes hvert år, innen utgangen av juni måned.

På dette punktet avviker Posten fra NUES-anbefalingen, da det følger av aksjeloven § 20-5 (1) at Nærings- og fiskeridepartementet står for innkallingen til både ordinær og ekstraordinær generalforsamling og bestemmer innkallingsmåten.

Styret, konsernsjef, selskapets revisor og Riksrevisjonen innkalles til generalforsamlingen.

Pkt. 7 Valgkomité

Den norske stat er eneste aksjeeier, og selskapet har derfor ikke valgkomité. De aksjeeiervalgte styremedlemmene nomineres av Nærings- og fiskeridepartementet og velges av generalforsamlingen i henhold til aksjeloven § 20-4 (1). På dette punktet avviker Posten fra NUES-anbefalingen.

Fire styremedlemmer velges av og blant konsernets ansatte i Norge. Det er etablert konsernordning for valg av ansattrepresentanter til styret i Posten. Dette innebærer at alle ansatte i den norske delen av konsernet er valgbare og har stemmerett.

Pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styrets sammensetning

Som eneste aksjeeier utpeker og velger staten alle de aksjeeiervalgte styremedlemmene, inkludert styrets leder. For tiden er det seks aksjeeiervalgte styremedlemmer. Det er ikke varamedlemmer for aksjeeierens representanter i styret.

I kraft av avtale er de ansatte gitt rett til å velge inntil fire medlemmer til styret.

Valgperioden for styremedlemmer begrenses oppad til to år av gangen.

Styremedlemmenes bakgrunn er beskrevet i årsrapporten og på konsernets nettside.

I løpet av 2018 har tre aksjeeiervalgte styremedlemmer blitt erstattet av fire nye. Det innebærer at styrets sammensetning i 2018 har vært som følger:

- Frem til 29. juni: Fem aksjeeiervalgte styremedlemmer (hvorav to menn og tre kvinner) og fire ansattvalgte styremedlemmer (hvorav tre menn og en kvinne).
- Fra 29. juni: Seks aksjeeiervalgte styremedlemmer (hvorav tre menn og tre kvinner) og fire ansattvalgte styremedlemmer (hvorav tre menn og en kvinne).

Styrets uavhengighet

Styret opptre som et kollegialt organ og ikke som individuelle representanter for ulike interessegrupper. Styret vurderer fortløpende styremedlemmenes uavhengighet. Alle de aksjeeiervalgte styremedlemmene anses pr. 31. desember 2018 som «uavhengige» styremedlemmer, idet de ikke anses å ha forretningsmessige, familiære eller andre relasjoner som kan antas å kunne påvirke deres vurderinger eller beslutninger som styremedlemmer i Posten.

Pkt. 9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver

Styret i Posten er ansvarlig for den overordnede forvaltningen av konsernet og for å føre tilsyn med konsernets aktiviteter generelt.

Dette overordnede ansvaret kommer detaljert til uttrykk i styrets vedtatte styreinstruks og i styrets plan for sitt arbeid. Begge disse dokumentene revideres årlig.

Styrets instruks til konsernsjefen er inntatt som del av styreinstruksen.

Samlet klargjør disse dokumentene styrets og konsernsjefens oppgaver og ansvar, herunder hvilke saker som skal, kan og bør styrebehandles. Dette innbefatter også konsernsjefens fullmaktsgrenser. Saker som jevnlig står på styrets agenda er utarbeidelse og gjennomføring av konsernets strategier, behandling og godkjenning av kvartals- og årsrapporter, månedlig resultatrapportering, HMS-temaer, investeringer og oppfølging av disse, vurdering av konsernets risiko og internkontroll, samt personal- og organisasjonsmessige forhold.

Styrets ansvar for gjennomgang og rapportering av risikostyring og internkontroll er nærmere beskrevet under punkt 10.

Postens etiske retningslinjer tillater ikke styremedlemmer eller ansatte å ta del i eller forsøke å påvirke en beslutning når det foreligger særlige forhold som er egnet til å svekke tilliten til deres uavhengighet. Den som blir oppmerksom på potensielle interessekonflikter skal straks melde fra om dette til nærmeste leder.

Styrets arbeid og dets møter ledes av styrets leder og baseres på saksfremlegg fra konsernsjefen. Selskapet legger vekt på at saksfremleggene utgjør et godt og tilfredsstillende behandlingsgrunnlag. Styret har valgt en nestleder som fungerer som møteleder dersom styreleder ikke kan eller bør lede styrets arbeid i konkrete saker.

Styret hadde syv styremøter i 2018.

Styret foretar årlig en evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse. Styret blir også evaluert av selskapets eier.

Styrets revisjonsutvalg

Styret har etablert et revisjonsutvalg i henhold til separat mandat. Revisjonsutvalget består av to aksjeeiervalgte styremedlemmer. Revisjonsutvalget møtes minimum fem ganger i året. Revisjonsutvalget skal virke som et saksforberedende organ for styret og støtte styret i utøvelsen av sitt ansvar for finansiell rapportering, risikostyring, internkontroll samt ekstern revisjon. Utvalgets hovedoppgaver er å forberede styrets oppfølging av regnskaps-rapporteringsprosesser (inkludert løpende kontakt med selskapets eksterne revisor om revisjonen av årsregnskapet), overvåke systemene for internkontroll og risikostyring, og å overvåke ekstern revisors arbeid og uavhengighet.

Revisjonsutvalget hadde fem møter i 2018.

Ekstern revisor deltar under alle relevante agendapunkter på møtene i revisjonsutvalget.

Styrets kompensasjonsutvalg

Det er etablert et kompensasjonsutvalg som er undergitt separat mandat. Frem til 23. august 2018 bestod dette av styrets leder og to styremedlemmer, hvorav ett av styremedlemmene er ansattrepresentant. Fra 23. august 2018 har kompensasjonsutvalget bestått av styrets leder og tre styremedlemmer, hvorav ett styremedlem er ansattrepresentant. Kompensasjonsutvalget møtes jevnlig gjennom året. Utvalget forbereder og anbefaler forslag til styret knyttet til kompensasjon til konsernsjef. For øvrig bidrar utvalget til en grundig og uavhengig behandling av kompensasjonsspørsmål til ledende ansatte.

Kompensasjonsutvalget hadde tre møter i 2018.

Pkt. 10 Risikostyring og internkontroll

Styret påser at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring og følger opp dette jevnlig. Styret vektlegger at konsernet har et godt og effektivt kontrollmiljø i tillegg til gode kontrollprosesser. Dette arbeidet er forankret i selskapets vedtekter, styreinstruksen og øvrige interne styrende dokumenter, samt gjennom generelle lovbestemmelser og klare anbefalinger basert på beste praksis.

Konsernets styrende dokumenter fastsetter hvordan ledelse og styring i konsernet skal utøves. Dokumentene stiller konsernfelles krav til atferd innen viktige områder og prosesser, herunder hvordan konsernet skal sikre hensynet til omverdenen i verdiskapningen.

Risikostyring og internkontroll skal være integrert i konsernets prosesser. Ledere på alle nivåer er ansvarlige for å sikre at risikostyring og god internkontroll er etablert innenfor deres egne områder, at disse innehar ønsket effekt og at de er automatisert i den grad dette anses formålstjenlig.

For å sikre at det er tilstrekkelig og effektiv internkontroll på utvalgte risikoområder, er det etablert en internkontrollkomité. Internkontrollkomiteén har ansvar for å sikre fremdrift og leveranser knyttet til sentralt besluttede internkontrollgjennomganger og er ansvarlig for rapportering av disse til konsernsjefen, revisjonsutvalget og styret. Det gjennomføres årlig internkontrollgjennomganger på prioriterte områder. Gjennomgangene resulterer i forslag til konkrete tiltak for å forbedre den interne kontrollen. Implementering av foreslåtte tiltak er et linjeansvar.

Det gjennomføres årlig en samlet vurdering av konsernets risiko. Risikoanalysen tar utgangspunkt i strategier, forretningsplaner og målsetninger. Prosessen er basert på COSOs rammeverk for risikostyring. Hensikten er å kartlegge risikoer av strategisk, finansiell, operasjonell og omdømmemessig karakter, samt risikoer knyttet til informasjonssikkerhet. Resultatene fra denne prosessen konsolideres til en vurdering av de overordnede risikoer som konsernet er eksponert for. Det gjøres også en årlig vurdering av risikovilje og risikoevne som beskrives i konsernets risikoanalyse. Risikohåndteringen skjer dels gjennom den operative ledelsen, dels gjennom preventive tiltak fra sentrale kontrollfunksjoner og dels gjennom uavhengig eksternt tilsyn. Den årlige risikovurderingen følges opp med tiltak for å redusere sannsynligheten for og konsekvensen av de enkelte risikofaktorer og unngå hendelser som kan være negative for konsernets drift og omdømme.

Postens konsernregnskap avlegges etter gjeldende IFRS-regelverk. Konsernets regnskapsrapporteringsprosess er beskrevet i konsernets styrende dokumenter, som inneholder rutiner og regler for måneds-, kvartals- og årsoppgjørsmelding. Konsernets regnskapsprinsipper er nærmere beskrevet i konsernets regnskapsmanual. Rapportering og konsolidering av finansiell regnskapsinformasjon foretas i et felles rapporteringssystem. Konsernet benytter en felles konsernkontoplan, og konsernregnskapsavdelingen benytter både innebygde systemkontroller og manuelle kontroller for å sikre fullstendig og konsistent regnskapsinformasjon. Konsolidering av regnskapsinformasjon skjer på flere nivåer i konsernet. Datterselskapene har ansvar for at eget konsern-/selskapsregnskap rapporteres i henhold til konsernets prinsipper og rutiner.

Konsernet har etablert en rådgivende investeringskomité som behandler alle saker som innebærer investeringer og salg i henhold til nærmere angitte fullmaktsgrenser.

En felles etisk standard gjelder for alle konsernets medarbeidere. Det arbeides kontinuerlig med å gjøre denne kjent. Denne standarden inngår i konsernets integritetsprogram som skal bidra til å sikre en høy og god etisk standard innenfor antikorrupsjon, konkurranseadferd, sosial dumping og håndtering av informasjon. Konsernets leverandører og samarbeidspartnere må signere konsernets «Etske standard for leverandører» ved kontraktsinngåelse, og på denne måten forplikte seg til å etterleve den samme etiske standarden. I tillegg til dette arbeides det målrettet med risikovurdering av leverandører og gjennomføring av kontroller/revisjoner.

Åpenhet er et vesentlig element i selskapets generelle risikostyring og internkontroll. Åpenhet er særlig viktig for at avvik skal kunne forhindres og korrigeres. Alle medarbeidere og samarbeidspartnere

oppfordres derfor til så raskt som mulig å si fra/varsle om kritikkverdige eller ulovlige forhold. Dette er en del av den enkeltes ansvar.

Det er etablert en varslingsordning som skal sikre betryggende mottak og oppfølging av varsler. Varslingsordningen følger opp at den som varsler ikke blir møtt med negative reaksjoner eller sanksjoner. Styrets revisjonsutvalg gjennomgår rapport fra konsernets varslingsordning hvert halvår. Revisjonsutvalget informerer styret i den grad det anses nødvendig.

Pkt. 11 Godtgjørelse til styret

Styremedlemmenes honorar fastsettes av generalforsamlingen hvert år. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig, og ingen av de aksjeeiervalgte styremedlemmene har opsjoner, pensjonsordning eller avtale om etterlønn fra selskapet. Spesifikasjon av godtgjørelsen til styremedlemmene for 2018 fremkommer av note 2 til årsregnskapet.

Pkt. 12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret har utarbeidet en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til daglig leder og andre ledende ansatte. Erklæringen er utarbeidet i henhold til vedtektenes § 7 og bygger på prinsippene i regjeringens retningslinjer for statlig eierskap om dette temaet. Erklæringen har to hoveddeler. Del I omhandler lederlønnspolitikken som har vært ført det foregående regnskapsåret, mens del II inneholder retningslinjer for fastsettelse av lederlønn for det kommende regnskapsåret.

Erklæringen blir behandlet på ordinær generalforsamling.

Styret anser insentivordninger som et viktig bidrag til at ledelsen fokuserer på å øke verdiskapningen i selskapet i tråd med eierens interesser. Det er på denne bakgrunn fastsatt retningslinjer for bonusordninger for ledende ansatte i konsernet. Utbetalinger under ordningene dekkes over selskapets drift.

Opplysninger om samlet godtgjørelse, samt styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er omtalt i note 2 til årsregnskapet.

Pkt. 13 Informasjon og kommunikasjon

Konsernet følger en åpen kommunikasjonsstrategi for å støtte forretningsstrategier, mål og verdier. God kommunikasjon skal bidra til et godt omdømme, sterke merkevarer, tilfredse kunder og stolte medarbeidere. Det er etablert retningslinjer som skal sikre at Posten opptrer profesjonelt og enhetlig i sin kommunikasjon.

Finansiell informasjon rapporteres kvartalsvis til nærmere fastsatte tidspunkter som er tilgjengelig på selskapets hjemmeside i henhold til Oslo Børs' informasjonskrav.

Styret vektlegger god kommunikasjon med selskapets eier også utenfor generalforsamlingen.

Pkt. 14 Selskapsovertakelse

På dette punktet avviker Posten fra NUES-anbefalingen. Posten er et aksjeselskap heleid av den norske stat, og styret anser derfor ikke dette punktet i NUES-anbefalingen som relevant.

Pkt. 15 Revisor

Posten har en uavhengig ekstern revisor valgt av generalforsamlingen etter innstilling fra styret.

For å bedre styrets beslutningsgrunnlag innkaller styret revisor til styremøter som behandler årsregnskapet. I samme eller i særskilt møte redegjør revisor for revisjonen, sitt syn på konsernets regnskapsprinsipper, risikoområder, interne kontrollrutiner og konsernets regnskapsførsel. Redegjørelsen oppsummeres i et årlig nummerert brev til styret.

Det følger av konsernets policy at revisor kan benyttes til naturlige revisjonsrelaterte oppgaver, i tillegg til lovbestemt revisjon.

Pkt. 16 Krav etter regnskapsloven § 3-3b

Styret skal etter regnskapsloven § 3-3b gi opplysninger om foretaksstyring. Nedenfor følger en oversikt over hvor i redegjørelsen ovenfor disse opplysningene fremgår.

1. «en angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge»

- Se redegjørelsens pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse.

2. «opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige»

- Se redegjørelsens pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse.

3. «en begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1»

- Det er tre avvik fra anbefalingen som er nærmere beskrevet i pkt. 6 Generalforsamling, pkt. 7 om valgkomité og pkt. 14, Selskapsovertakelse.

4. «en beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen»

- Se redegjørelsens pkt. 10 Risikostyring og internkontroll.

5. «vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5»

- Se redegjørelsens pkt. 6 Generalforsamling.

6. «sammensetning til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid»

- Se redegjørelsens pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet og pkt. 9 Styrets arbeid.

7. «vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer»

- Se redegjørelsens pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet.

8. «vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis»

- Posten har ikke vedtektsbestemmelser eller fullmakter som gir styret anledning til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis. Se for øvrig også redegjørelsens pkt. 3 Selskapskapital og utbytte og pkt. 4 Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående.

Årsregnskap Posten Norge Konsern 2018

Resultatregnskap

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Driftsinntekter	1	23 894	24 678
Vare- og tjenestekostnader		10 270	10 317
Lønn og personalkostnader	2	8 853	9 451
Avskrivninger	8,9	654	683
Nedskrivninger immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	8,9	158	59
Andre driftskostnader	4	3 586	3 524
Driftskostnader		23 522	24 034
Andre inntekter og (kostnader)	5	35	57
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	10	8	(9)
Driftsresultat		415	692
Finansinntekter	6	329	256
Finanskostnader	6	378	326
Netto finansinntekter og (kostnader)		(49)	(71)
Resultat før skatt		366	621
Skattekostnad	7	118	233
Årsresultat		248	388
Kontrollerende eierinteresser		246	382
Ikke-kontrollerende eierinteresser		2	6

Oppstilling av totalresultat

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Årsresultat		248	388
Pensjon	3,7	63	(27)
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat		63	(26)
Omregningsdifferanser			
Sikring	7,19	32	1
Omregningsdifferanser		(44)	130
Omregningsdifferanser		(12)	131
Kontantstrømsikring	7,19		(3)
Poster som vil bli reklassifisert til resultat		(11)	128
Endret skattesats	7	(2)	(6)
Utvidet resultat		50	96
Totalresultat		298	483
Totalresultat fordeler seg som følger			
Kontrollerende eierinteresser		296	477
Ikke-kontrollerende eierinteresser		2	6

Balanse

Beløp i mill. kroner

	Note	31.12. 2018	31.12. 2017
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	8	2 049	2 118
Utsatt skattefordel	7	224	281
Varige driftsmidler	9	5 812	5 794
Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	10	404	449
Rentebærende langsiktige fordringer	12,13	17	20
Andre finansielle anleggsmidler	12,19	223	188
Anleggsmidler		8 730	8 850
Varebeholdninger		15	14
Rentefrie kortsiktige fordringer	12,14,19	3 671	4 054
Rentebærende kortsiktige fordringer	12,13	42	107
Likvide midler	12,15	3 613	3 937
Omløpsmidler		7 341	8 112
Eiendeler		16 071	16 962
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital		3 120	3 120
Annen egenkapital		3 330	3 233
Ikke-kontrollerende eierinteresser		31	22
Egenkapital	20	6 481	6 375
Avsetninger for forpliktelser	3,11	1 201	1 505
Rentebærende langsiktig gjeld	12,16,19	3 015	3 072
Rentefri langsiktig gjeld	12,17,19	14	24
Langsiktig gjeld		3 030	3 096
Rentebærende kortsiktig gjeld	12,16,19	910	689
Rentefri kortsiktig gjeld	11,12,17,19	4 342	5 158
Betalbar skatt	7	107	138
Kortsiktig gjeld		5 359	5 986
Egenkapital og gjeld		16 071	16 962

27. mars 2019

Idar Kreutzer (leder)

Tove Andersen (nestleder)

Henrik Højsgaard

Anne Carine Tanum

Finn Kinserdal

Liv Fiksdahl

Odd Christian Øverland

Lars Nilsen

Ann Elisabeth Wirgeness

Erling A. Wold

Tone Wille (konsernsjef)

Kontantstrømoppstilling

Konsernet utarbeider kontantstrøm etter den indirekte metoden. Bruk av den indirekte metoden innebærer at kontantstrøm fra investerings- og finansieringsaktiviteter rapporteres brutto, mens det regnskapsmessige resultatet avstemmes mot kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Resultat før skatt		366	621
Periodens betalte skatter	7	(130)	(251)
Salgs(gevinst)/tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap		(64)	(271)
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	8,9,10	813	743
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	10	(8)	9
Finansposter uten kontantstrømeffekt		111	54
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld	14,16	(147)	(267)
Endring i øvrig arbeidskapital		(99)	(114)
Endring i andre tidsavgrensninger ¹⁾		(218)	73
Innbetalte renter		51	56
Utbetalte renter		(76)	(62)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		598	592
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	8,9	(962)	(959)
Kontanteffekt refusjoner på tidligere års investering		28	
Kontanteffekt ved kjøp av virksomhet	23	(3)	(40)
Kontanteffekt ved kjøp av tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet			(7)
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		81	232
Kontanteffekt ved salg av virksomhet	23	1	824
Kontanteffekt ved salg av tilknyttede selskaper	10	7	21
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper	10		2
Endringer i langsiktige fordringer og finansielle anleggsmidler		(4)	16
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(853)	88
Innbetaling ved opptak av gjeld	16	500	1 500
Utbetaling ved nedbetaling av gjeld	16	(375)	(100)
Utbetalt konsernbidrag/utbytte	20	(194)	(19)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(69)	1 382
Endring i likvider gjennom året		(324)	2 062
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		3 937	1 875
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		3 613	3 937

1) Sammenlignet med fjoråret skyldtes endringen i hovedsak tilbakeføring av pensjonsinntekt som følge av inntektsført planendring uten kontanteffekt i 2018, og at det i 2017 var en tilbakeført avsetning uten kontanteffekt

Egenkapitaloppstilling

Beløp i mill. kroner

	Kontrollerende eierinteresser						Ikke-kontrollerende eierinteresser	Total egenkapital
	Aksje-kapital	Over-kurs	Sikrings-reserve	Omregn.-differanse	Opptjent egenkapital	Annen egenkapital		
Egenkapital 01.01.2017	3 120	992		183	1 602	2 777	14	5 912
Årsresultat					382	382	6	388
Utvidet resultat			(3)	131	(32)	96		96
Totalresultat			(3)	131	350	477	6	483
Utbytte					(19)	(19)	(2)	(21)
Tilgang ikke kontrollerende eierinteresser							15	15
Øvrige endringer i egenkapital					(3)	(3)	(11)	(14)
Egenkapital 31.12.2017	3 120	992	(3)	314	1 930	3 233	22	6 375
Egenkapital 01.01.2018	3 120	992	(3)	314	1 930	3 233	22	6 375
Årsresultat					246	246	2	248
Utvidet resultat			(1)	(12)	62	50		50
Totalresultat			(1)	(12)	308	296	2	298
Utbytte					(194)	(194)	(4)	(198)
Tilgang ikke kontrollerende eierinteresser							10	10
Øvrige endringer i egenkapital					(5)	(5)		(5)
Egenkapital 31.12.2018	3 120	992	(3)	302	2 039	3 330	31	6 481

Posten Norge Konsern

Posten Norge AS ble etablert som selskap den 1. desember 1996 og er i dag et norskregistrert aksjeselskap med staten ved Nærings- og fiskeridepartementet som eneste aksjeeier. Posten Norge er et nordisk post- og logistikk-konsern som utvikler og leverer helhetlige løsninger innenfor post, kommunikasjon og logistikk i Norden. Posten Norge AS har adresse Biskop Gunnerus gt. 14, 0001 Oslo.

Regnskapsprinsipper

Konsernregnskapet til Posten Norge er utarbeidet i samsvar med gjeldende internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som er fastsatt av International Accounting Standards Board og vedtatt av EU.

Regnskapet er basert på et historisk kost-prinsipp, med unntak av finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater), som er vurdert til virkelig verdi.

Regnskapet er presentert i norske kroner (NOK), avrundet til nærmeste million, dersom ikke annet er angitt. Som følge av avrunding, kan det forekomme at tallene i en eller flere linjer eller kolonner i konsernregnskapet ikke lar seg summere til totalen i linjen eller kolonnen.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over relevante regnskapsprinsipper for konsernet, med henvisning til tilhørende noter og regnskapsstandarder.

Regnskapsprinsipp	Tilhørende note(r)	IFRS-standard
1. Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger		IAS 8
2. Vedtatte standarder som ikke er trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU		IAS 8
3. Regnskapsestimater	Note 3 Pensjoner Note 5 Andre inntekter og kostnader Note 7 Skatt Note 8 Immaterielle eiendeler Note 11 Avsetning for forpliktelser	IAS 12, IAS 19, IAS 36, IAS 37
4. Omregning av utenlandsk valuta		IAS 21
5. Konsolideringsprinsipper	Note 23 Endringer i konsernets struktur	IFRS 3, IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12, IAS 28
6. Segmentrapportering	Note 1 Segmenter	IFRS 8
7. Inntekter fra kontrakter med kunder	Note 1 Segmenter	IFRS 15
8. Pensjoner	Note 3 Pensjoner	IAS 19
9. Skatter	Note 7 Skatt	IAS 12
10. Immaterielle eiendeler	Note 8 Immaterielle eiendeler	IAS 38
11. Varige driftsmidler	Note 9 Varige driftsmidler	IAS 16
12. Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	Note 10 Investeringer i selskaper og virksomhet	IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12, IAS 28
13. Nedskrivning av ikke finansielle eiendeler	Note 8 Immaterielle eiendeler Note 9 Varige driftsmidler Note 10 Investeringer i selskaper og virksomhet	IAS 36
14. Avsetning for forpliktelser	Note 5 Andre inntekter og kostnader Note 11 Avsetning for forpliktelser	IAS 19, IAS 37
15. Betingede forpliktelser og eiendeler	Note 11 Avsetning for forpliktelser	IAS 37

Regnskapsprinsipp	Tilhørende note(r)	IFRS-standard
16. Finansielle instrumenter	Note 6 Finansinntekter og finanskostnader Note 12 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser Note 13 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer Note 14 Rentefrie kortsiktige fordringer Note 15 Likvide midler Note 16 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld Note 17 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld Note 18 Finansiell risiko og Kapitalstyring Note 19 Derivater og sikringsforhold	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 32
17. Kundefordringer	Note 14 Rentefrie kortsiktige fordringer	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IFRS 15, IAS 32
18. Kontanter og kontantekvivalenter	Note 15 Likvide midler	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 7, IAS 32
19. Innlån	Note 16 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld Note 17 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 32
20. Egenkapital	Egenkapitaloppstilling Note 20 Egenkapital	IAS 1
21. Leieforhold	Note 22 Leieforhold	IAS 17
22. Hendelser etter balansedagen	Note 25 Regulatoriske forhold	IAS 10

1. Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger

Regnskapsprinsippene som er anvendt er konsistente med tidligere år. I tillegg har konsernet implementert følgende nye standarder utgitt av IASB (International Accounting Standards Board) og vedtatt av EU som er relevant for virksomheten og har trådt i kraft for regnskapsåret som begynte 1. januar 2018.

1.1 IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* erstattet IAS 39 *Finansielle instrumenter – Innregning og måling*. Standarden introduserte nye krav til klassifisering og måling, verdifall og sikringsbokføring. Implementeringen av IFRS 9 hadde ingen vesentlig effekt for konsernet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som tidligere ble målt til virkelig verdi vurderes fortsatt til virkelig verdi etter IFRS 9. Dette vedrører derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner og lån i utenlandsk valuta hvor virkelig verdi opsjon er benyttet. Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser vedrører i hovedsak gjeldsinstrumenter og andre finansielle forpliktelser som måles til amortisert kost. For vurdering av verdifall introduserer IFRS 9 en «forventet tapsmodell». Overgangen fra en «påløpt tapsmodell» i IAS 39 hadde ingen vesentlig effekt, som følge av at konsernets finansielle eiendeler i hovedsak bestod av fordringer uten vesentlige finansieringselementer hvor en forenklet modell benyttes. Forventet kredittap over hele levetiden innregnes og det kreves ingen oppfølging av endring i kredittrisiko. Økonomiske sikringer som etter IAS 39 ble klassifisert som regnskapsmessige sikringsrelasjoner, kvalifiserer fortsatt for dette etter IFRS 9.

Konsernets regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter er nærmere omtalt i kapittel 16.

1.2 IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

IFRS 15 *Driftsinntekter fra kontrakter med kunder* erstattet IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Prinsippene i IFRS 15 medfører en mer strukturert fremgangsmåte for måling og innregning av inntekter. Grunnprinsippet er at innregning av inntekter skal reflektere overføring av varer eller tjenester til kunden. Inntekt innregnes når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten.

Basert på en vurdering av fem-stegsmodellen som den nye standarden bygger på, har konsernet fastslått at implementeringen av IFRS 15 ikke har medført vesentlige endringer i inntektsføring sammenlignet med tidligere år. Implementeringen av IFRS 15 har ikke hatt effekt på konsernets egenkapital.

IFRS 15 er implementert ved bruk av modifisert metode og ingen omarbeidelse av sammenligningstall er foretatt. Konsernets inntekter er inndelt i kategorier i tråd med nye opplysningskrav i IFRS 15.

Konsernets regnskapsprinsipper for inntektsføring er nærmere omtalt i kapittel 7.

I tillegg til de nye standardene over har konsernet implementert enkelte reviderte standarder og fortolkninger. Implementeringen av disse reviderte standardene og fortolkningene har ikke medført vesentlige endringer i konsernregnskapet.

2. Vedtatte standarder som ikke er trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU

Følgende standarder og uttalelser som er relevante for Posten er utstedt, men ikke trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU for regnskapsåret 2018:

2.1 IFRS 16 Leieavtaler

IASB utga i januar 2016 IFRS 16 *Leieavtaler*. Den nye standarden trer i kraft for regnskapsåret 2019. Standarden krever at *leietaker* balansefører leieavtaler, slik at verdien av bruksretten for en eiendel og den tilsvarende leieforpliktelsen vises i balansen. Leieforpliktelsen måles til nåverdien av leiebetalingene, og «Rett til bruk» eiendelen avledes fra denne beregningen. Ved etterfølgende måling skal «rett til bruk» eiendelen avskrives. Leieforpliktelsen reduseres med løpende avdrag. Det åpnes for unntak for leieavtaler som vedrører «eiendeler av mindre verdi» og kortsiktige leieavtaler, hvor leiebetalingene resultatføres direkte.

Konsernet har i 2018 i all hovedsak ferdigstilt implementeringsprosjektet for IFRS 16 og evaluert effektene av den nye standarden. Arbeidet har inkludert datainnsamling og registrering av alle leieavtaler i konsernet og implementering av systemstøtte for oppfølging og beregning av leieavtaler. Videre har konsernet valgt implementeringsmetode og regnskapsprinsipper, samt tolket standarden og utredet sentrale regnskapsvurderinger hvor standarden krever bruk av skjønn.

Ved implementering av IFRS 16 har konsernet lagt følgende implementerings- og regnskapsprinsipper til grunn:

Konsernets valg av implementeringsmetode

Konsernet har i 2018 vedtatt å benytte den modifiserte retrospektive metoden uten omarbeiding av sammenligningstall ved implementering av IFRS 16. Leide eiendeler og forpliktelser vil i utgangspunktet bli målt til samme beløp.

Videre er følgende praktiske løsninger på leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler lagt til grunn ved implementeringstidspunktet:

- Det er benyttet en felles diskonteringsrente for porteføljer av leieavtaler med lignende egenskaper.
- For leieavtaler hvor det i tråd med IAS 37 var avsatt for tapskontrakter, er brukseiendeler justert for verdien av tapskontraktene ved implementeringstidspunktet.
- Konsernet har utelatt direkte utgifter til avtaleinngåelse fra målingen av brukseiendelen ved implementeringstidspunktet. Utelatelsen har ingen vesentlig effekt.
- Konsernet har ved fastsettelse av leieperioden tatt hensyn til kjent informasjon om opsjoner.

Konsernets valg av regnskapsprinsipper

Konsernet vil benytte seg av unntakene i standarden. Leieavtaler som faller inn under definisjonen «eiendeler av mindre verdi» vil ikke balanseføres. «Eiendeler av mindre verdi» vurderes ut fra vesentlighetsbetraktningene angitt i IAS 1. Også for kortsiktige leieavtaler hvor den ikke-kansellerbare leieperioden er under 12 måneder, vil leiekostnadene resultatføres direkte.

Konsernet har valgt ikke å benytte IFRS 16 for immaterielle eiendeler.

Flere av konsernets leieavtaler inkluderer øvrige tjenester og komponenter, som for eksempel felleskostnader, forsikring, vedlikehold og service, drivstoff og avgifter. Ikke-leiekomponenter adskilles fra leieavtalen og innregnes som driftskostnad i konsernregnskapet.

Konsernets tolkning av standarden og utredelse av sentrale regnskapsvurderinger

Vurdering av avtaler i konsernet som tilfredsstillende standardens definisjon og krav for innregning

For at en avtale skal falle inn under kravene i IFRS 16 må avtalen oppfylle definisjonen av en leieavtale, herunder må eiendelene være identifiserbare og leietaker må ha rett til å kontrollere bruken av eiendelene i en gitt periode.

Vesentlige avtaler i konsernet vedrører i hovedsak leiekontrakter tilknyttet bygg og terminaler, samt konsernets bilpark. Konsernet har foretatt en gjennomgang av ulike leieavtaler og spesielt vurdert behandlingen av disse, samt avtaler med transportører (transportavtaler).

Leie av fast eiendom og transportmidler vil som hovedregel omfattes av definisjonen i standarden og klassifiseres som en leieavtale.

Hoveddelen av transportavtalene i konsernet er av en karakter hvor det ikke kan identifiseres noen spesifikk eiendel og disse faller derfor utenfor definisjonen av en leieavtale i henhold til standarden. De fleste av transportavtalene hvor det kan identifiseres en eiendel er kortsiktige avtaler (den ikke-kansellerbare leieperioden er under 12 måneder) eller avtaler med variabelt leiebeløp. Konsernet har basert på vurderingene definert at transportavtaler hovedsakelig faller utenfor definisjonen av en leieavtale i standarden.

Vurdering av leieperiode

Flere av konsernets vesentlige leieavtaler, spesielt innenfor eiendom, inkluderer opsjoner for forlengelse av leieavtalen. Etter IFRS 16 er det den ikke-kansellerbare leieperioden (inkludert oppsigelsesperiode) og eventuelle opsjoner hvor man er rimelig sikker på utøvelsen, som innregnes i leieforpliktelsen. Konsernet tolker «rimelig sikker» som et sannsynlighetsnivå betydelig høyere enn 50 prosent/«sannsynlig».

I vurderingen av om utøvelsen av en opsjon er rimelig sikker er det særlig lagt vekt på om eiendelen er viktig for operasjonell drift og inngår i konsernets strategiske planer. Konsernet har også tatt i betraktning

utøvelsestidspunktet til en opsjon, som følge av at graden av sikkerhet anses lavere dersom utøvelsestidspunktet er langt frem i tid.

Vurdering av leiebetalinger

«Rett til bruk» eiendeler og leieforpliktelser skal måles til nåverdien av leieavtalens leiebetalinger.

Leiebetalinger inkluderer faste betalinger og eventuelle betalinger som varierer med en indeks eller en rentesats, men ikke variable leiebetalinger som avhenger av bruken av eiendelen. For konsernet vil variable leiebetalinger hovedsakelig kun relateres til ikke-leiekomponenter, og adskilles fra leieavtalen i tråd med prinsippvalget over.

I tillegg inkluderer leiebetalinger restverdigarantier, kjøpsopsjoner og eventuelle termineringsutgifter. For en stor andel av konsernets leie av transportmidler er det stilt en restverdigaranti av bilimportør ovenfor utleier. Konsernet har normalt ikke stilt noen egen garanti. Slitasje og eventuelle skader som følge av rutinemessig bruk av den leide eiendelen vil kunne medføre en forpliktelse ovenfor utleier ved tilbakelevering, men vil normalt ikke medføre en økt eiendel/forpliktelse ved avtaleinngåelsen og kostnadsføres derfor etter hvert som forpliktelsen påløper.

Diskonteringsrenter

Nåverdien av leiebetalingene skal diskonteres med leietakers marginale lånerente når leieavtalens implisitte rente ikke enkelt kan fastsettes. Metoden for å fastsette konsernets marginale lånerenter anvendes konsistent og reflekterer (1) lånerenten for den aktuelle eiendelsklassen og (2) lengden på leieperioden.

Vurdering av fremleieavtaler

Fremleieavtaler skal klassifiseres som enten finansielle eller operasjonelle leieavtaler, og anses som finansielle dersom de i det vesentligste overfører all risiko og fordeler forbundet med «rett til bruk» eiendelen. Konsernet legger til grunn at dette er tilfellet dersom eiendelen, eller deler av denne, er fremleid for den vesentligste av gjenværende leieperiode i hovedavtalen.

Konsekvenser for regnskapsrapporteringen

Implementering av IFRS 16 vil ha vesentlig effekt for konsernet.

Balanse:

Estimert implementeringseffekt per 1. januar 2019 er som følger:

Beløp i mill kroner

	Bruks eien- del	Frem- leie	Eien- deler	Leie- forpl.	Avset- ninger for forpl.	Utsatt skatt	Gjeld	Egen- kapital
Innregning av leieavtaler	4 371		4 371	4 371			4 371	
Innregning av finansielle fremleieavtaler	(262)	132	(130)			(29)	(29)	(102)
Tilbakeføring av tapskontrakter knyttet til fremleieavtaler			0		(177)	39	(138)	138
Nedskrivning som følge av tapskontrakter	(159)		(159)		(159)		(159)	
Sum økning/(reduksjon)	3 950	132	4 082	4 371	(336)	10	4 046	36

Totalkapitalen til konsernet øker og dette medfører at konsernets egenkapitalandel vil reduseres til 32-33 prosent.

Konsernet vil ved implementeringstidspunktet ikke være i brudd med låneklausuler.

Resultat:

Leiebetalinger som etter dagens regnskapsregler inngår i andre driftskostnader vil etter IFRS 16 klassifiseres som avskrivninger og finanskostnader. Konsernets driftsresultat før avskrivninger vil forbedres, avskrivningskostnadene økes og finansresultat reduseres.

Effekten på resultatoppstillingen i 2019 er usikker på grunn av endringer i sammensetningen av leieavtaler, endringer i rentemarkedet, endringer i fornyelsesopsjoner og estimat for leieperiode. Basert på leieavtaler, rentenivå og leieperioder per 1. januar 2019, er forventede effekter i resultatregnskapet for 2019 estimert til følgende:

- Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) vil forbedres ved at andre driftskostnader reduseres med leiebetalinger i intervallet 900 - 1 000 mill. kroner.
- Årlige avskrivninger på leide eiendeler vil øke i intervallet 800 - 900 mill. kroner.
- Årlige finanskostnader relatert til leieforpliktelsen vil øke i intervallet 100 - 150 mill. kroner.

Kontantstrøm:

Endringen i regnskapsføring vil medføre en reklassifisering av leiebetalingene fra kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter til kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Sammenholdt med estimatene gitt i årsrapport for 2017 er effektene oppdatert som følge av endringer i vurderingen og sammensetningen av leieavtaler, herunder er gjenværende leieperiode for flere vesentlige kontrakter kortere, og antall avtaler ble redusert ved salg av Bring Citymail Sweden. Rentenivå og estimerte diskonteringsrenter har økt.

3. Regnskapsestimater

Utarbeidelse av konsernets årsregnskap innebærer at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld, tilhørende opplysninger, og opplysninger om betingede forpliktelser. Ledelsen gjennomfører sentrale regnskapsvurderinger (skjønn) ved anvendelsen av konsernets regnskapsprinsipper. Dette omfatter blant annet vurdering av eierandeler og kontroll for å vurdere om konsernet har betydelig innflytelse eller kontroll over selskaper ved valg av konsolideringsprinsipper. Ved vesentlig utøvelse av skjønn vil dette redegjøres for. Kilder til estimeringsusikkerhet og antagelser/forutsetninger om fremtiden, som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, beskrives nedenfor:

3.1 Estimert verdifall på eiendeler

Når balanseført verdi av en eiendel eller en kontantgenererende enhet (se definisjon i kapittel 13) overstiger dens gjenvinnbare beløp foreligger det et verdifall. Beregninger av gjenvinnbart beløp krever bruk av estimater. Det er knyttet usikkerhet til forutsetninger og parametere i forbindelse med estimering av fremtidige kontantstrømmer ved nedskrivningsvurderinger, samt valg av diskonteringsrente for beregning av nåverdien av kontantstrømmene. Disse estimatene er særlig relevante for vurdering av goodwill og andre immaterielle eiendeler. Tilleggsopplysninger om viktige forutsetninger benyttet ved beregning av en kontantgenererende enhets gjenvinnbare beløp, inkludert sensitivitetsanalyser, er nærmere beskrevet i [note 8](#).

3.2 Pensjoner

Det er også knyttet usikkerhet til vurdering av pensjonsforpliktelser. Nåverdien av pensjonsforpliktelsene avhenger av flere ulike faktorer som er bestemt av en rekke aktuariemessige forutsetninger. Endringer i disse forutsetningene vil påvirke balanseført verdi av pensjonsforpliktelsene.

Forutsetningene som benyttes ved beregning av netto pensjonskostnad (inntekt) inkluderer blant annet diskonteringsrente. Konsernet bestemmer egnet diskonteringsrente ved utgangen av hvert år. Dette er renten som skal brukes til å beregne nåverdien av fremtidige estimerte utgående kontantstrømmer som kreves for å gjøre opp pensjonsforpliktelsene. Ved fastsettelse av egnet diskonteringsrente, ser konsernet hen til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet som er utstedt i den valuta pensjonen blir utbetalt i, og som har forfall tilnærmet likt den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Tilleggsinformasjon er gitt i [note 3](#).

3.3 Avsetninger

Ved vurdering av virkelig verdi av restruktureringsavsetninger og andre avsetninger, er det gjort forutsetninger og estimater i tilknytning til diskonteringsrenter, forventet fremtidig oppgjørsverdi og forventet oppgjørstidspunkt. Tilleggsinformasjon er gitt i [note 11](#).

3.4 Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Ledelsen utøver skjønn for å avgjøre størrelsen på utsatt skattefordel som kan nyttiggjøres, basert på forventet tidspunkt for og verdi av skattemessige overskudd, samt fremtidig skatteplanlegging. Tilleggsinformasjon er gitt i [note 7](#).

4. Omregning av utenlandsk valuta

4.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes i det økonomiske miljøet enhetene i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta.

4.2 Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til kursen på transaksjonstidspunktet.

På balansedagen blir monetære poster i utenlandsk valuta omregnet til balansedagens kurs.

Valutagevinster- og tap ved oppgjør og omregning av monetære poster innregnes som henholdsvis finansinntekter og finanskostnader. Dersom valutaposisjonen anses som kontantstrømsikring eller sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet innregnes gevinst og tap som del av utvidet resultat.

Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til kursen på opprinnelig transaksjonstidspunkt. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi måles til kursen på tidspunktet for måling av virkelig verdi.

4.3 Datterselskaper, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

Ved konsolidering av datterselskaper, og innregning av investering i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter etter egenkapitalmetoden, omregnes resultat, eiendeler og forpliktelser til datterselskaper og investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter fra funksjonell valuta til norske kroner, som er konsernets presentasjonsvaluta. Eiendeler og forpliktelser omregnes basert på kursen på balansedagen. Inntekter og kostnader omregnes basert på månedlig gjennomsnittskurs. Omregningsdifferanser innregnes i utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen (se [Egenkapitaloppstillingen](#)). Ved avhendelse av utenlandske datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter blir akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til enheten resirkulert over resultatet og inkludert som en del av gevinst eller tap ved avhendelse.

5. Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede finansielle stillingen for morselskapet Posten Norge AS og selskaper som Posten Norge AS har kontroll over. Kontroll oppstår når konsernet er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra sitt engasjement i selskapet det er investert i, og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over selskapet som det er investert i.

Konsernregnskapet er utarbeidet med ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og andre hendelser under like forutsetninger. Klassifiseringen av poster i resultat og balanse er gjennomført etter ensartede definisjoner. Transaksjoner og mellomværende mellom selskaper i konsernet, inkludert intern fortjeneste og urealisert gevinst og tap, er eliminert.

5.1 Datterselskap

Selskaper hvor konsernet har kontroll (datterselskaper) er konsolidert 100 prosent linje for linje i konsernregnskapet. Datterselskap konsolideres fra tidspunktet kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Overskytende mellom summen av overført vederlag, ikke-kontrollerende eierinteresser og eventuelle tidligere eierinteresser, og identifiserbare eiendeler og gjeld klassifiseres som goodwill i balansen. Dersom det oppstår negativ goodwill fra virksomhetsoverdragelser foretas en revurdering av identifikasjon og måling av identifiserbare eiendeler og gjeld. Eventuell negativ goodwill som oppstår etter denne revurderingen inntektsføres umiddelbart.

Ved inngåelse av avtaler om tilleggsvederlag (betinget vederlag) i forbindelse med kjøp av selskaper måles tilleggsvederlaget til virkelig verdi og inngår i anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringen i tilleggsvederlaget føres mot goodwill kun dersom endringen er innenfor 12 måneder og er et resultat av nye eller endrede fakta og forhold som eksisterte på oppkjøpstidspunktet. Andre verdiendringer i tilleggsvederlaget blir resultatført. Justeringene vurderes til valutakurs på balansetidspunktet eller eventuelt kurs på fastsettelsestidspunktet dersom det avviker fra balansedagen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles for ethvert oppkjøp enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler. Andel av egenkapitalen tilknyttet ikke-kontrollerende eierinteresser er vist på egen linje i konsernets egenkapital. For ikke-kontrollerende eierinteresser vises andel av årsresultatet etter skatt i resultatoppstillingen og andel av totalresultatet i oppstilling av totalresultatet.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved tap av kontroll og dermed utgang datterselskap skal gevinst

eller tap innregnes i resultatet. Eventuell gjenværende investering måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet.

5.2 Tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

Som tilknyttet selskap defineres selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse. Betydelig innflytelse foreligger normalt når konsernet eier mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet er en type felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rettigheter til ordningens nettoeiendeler.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden. Investeringen innregnes på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost. Ved investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er goodwill inkludert i kostprisen til investeringen. Konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Mottatt utbytte reduserer investeringens balanseførte verdi. Konsernets andel av resultatet blir klassifisert som en driftspost.

6. Segmentrapportering

Rapporterbare segmenter aggregeres fra underliggende driftssegmenter basert på en vurdering av risiko og avkastning i forhold til type produkt eller tjeneste, produksjonsprosess, kundegrupper, distribusjonskanaler, lovmessige eller andre krav samt ledelsesrapportering. Inndeling av rapporterbare segmenter er utarbeidet i samsvar med områder hvor driftsresultater gjennomgås regelmessig av Postens styre for at styret skal kunne avgjøre hvilke ressurser som skal tilordnes segmentet og vurdere dets inntjening. Konsernet betrakter Postens styre som øverste beslutningstaker.

Segmentenes regnskapsprinsipper er de samme som benyttes for utarbeiding og presentasjon av konsernets regnskap.

7. Inntekter fra kontrakter med kunder

Salgsinntekter måles til virkelig verdi av vederlaget fratrukket merverdiavgift og rabatter. I alle segmentene innregnes inntekter fra vare- og tjenestesalg på det tidspunktet produktene eller tjenestene leveres kunden, og betydelig risiko er overført til kunden.

Innregning av inntekter skal reflektere overføring av varer eller tjenester til kunden. I alle segmentene innregnes inntekter når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten.

Konsernets løpende leveranseforpliktelser i begge segmenter er, i henhold til kontraktene som benyttes, kortsiktige (under 1 år). Konsernet opplyser derfor ikke om balansestørrelser knyttet til løpende leveranser.

Salgsinntekter måles til virkelig verdi av vederlaget fratrukket merverdiavgift og rabatter.

7.1 Inntekter: Segment Logistikk

Segmentets inntekter genereres hovedsakelig av terminal- og transporttjenester av pakker, gods og temperaturregulerte forsendelser, samt salg av lagertjenester.

Transporttjenestene omfatter nasjonal og internasjonal transport, samt ekspressleveranser og hjemlevering. Transporttjenester kan inkludere en rekke tilknyttede tilleggstjenester, men er i all hovedsak vurdert som en leveringsforpliktelse. Tjenestene inntektsføres løpende over tid fordi kunden anses å ha en fordel av at varen stadig kommer nærmere avtalt leveringssted. Hovedvekten av transporttjenestene leveres innen 1-7 dager og det foretas avsetninger for ikke ferdigstilt transport.

Det omsettes også lagertjenester i segmentet. Lagertjenester omfatter flere separate leveransforpliktelser, herunder lagring, håndtering og plukktjenester, i tillegg til lossing av bil, plastring av pall, montering/repasasjon av utstyr og oppbygging av salgspaller. Fordeling av transaksjonspriser til hver leveransforpliktelse vil normalt utledes direkte fra tilknyttet avtale. Lagring av varer inntektsføres løpende over tid som følge av at kunden mottar fordelene for hver dag varen står på lager. Lagerhåndtering inntektsføres imidlertid på det tidspunktet tjenesten er levert og kontroll anses overført til kunden.

7.2 Inntekter: Segment Post

Segmentets inntekter genereres av salg av posttjenester, banktjenester og dialogtjenester.

Levering av brevprodukter inntektsføres i utgangspunktet løpende over tid. Imidlertid har posttjenester ofte veldig kort leveringstid, 1-2 dager, og inntektsføring skjer derfor hovedsakelig når brevet leveres på postkontor/i postkasse. Posttjenester omfatter i tillegg salg av frimerker, frankering og internasjonal post. Salg av frimerker betraktes som forskuddsbetaling for levering av brevprodukter og inntektsføres når tjenesteleveransen finner sted. Frankeringsmaskiner (forhåndsbetalt frankering) inntektsføres på basis av kundens portoforbruk og annet salg av porto inntektsføres når brevproduktene leveres. Med internasjonal post menes inntekter fra utenlandske postverk i tråd med ordinær terminalavgiftsavtale. Dette inntektsføres løpende basert på avregning av volumer og foreløpige priser, og justeres året etter når de endelige prisene er mottatt fra International Post Cooperation.

Godtgjørelse for banktjenester inntektsføres på basis av utførte banktjenester.

Dialogtjenester, inkludert presise målgrupper, adresser, outsourcingtjenester innen salg, kundeservice og kunderettet markedsføring, inntektsføres på det tidspunktet tjenesten er levert og kontroll er overført til kunden.

I tillegg mottar Posten betaling for statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester som inntektsføres over tid når bevilgede midler mottas (månedlig), begrenset til et beløp som tilsvarer årets beregnede merkostnader vedrørende konsesjonskrav.

8. Pensjoner

Konsernet har både innskudds- og ytelsesordninger. Netto pensjonskostnader for ytelsesordninger omfatter periodens pensjonsopptjening, inkludert fremtidig lønnsvekst og rentekostnad på den beregnede forpliktelsen, fratrukket innskudd fra de ansatte og forventet avkastning på pensjonsmidlene. For innskuddsordninger blir premien kostnadsført løpende fratrukket ansattes bidrag over lønn.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningene er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengige aktuarer som anvender «påløpte ytelsers metode» ved beregningen. Ved overfinansiering føres forskuddsbetalt pensjon som langsiktig eiendel i balansen i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales. Innregning av pensjonsmidler er begrenset til nåverdien av alle økonomiske fordeler som materialiseres i form av tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i framtidige bidrag til ordningen.

Netto pensjonskostnader klassifiseres som lønnskostnader i resultatregnskapet med unntak av renteelementet som klassifiseres som finansinntekt/finanskostnad. Virkningen på tidligere opptjente rettigheter som følge av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart. Aktuarmessige gevinster og tap innregnes i utvidet resultat i den perioden de oppstår, og vil ikke bli resirkulert over resultatet i senere perioder.

9. Skatter

Skattekostnaden omfatter periodens betalbare skatt og endringene i utsatt skatt/-skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er innregnet i utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også innregnet i utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Netto utsatt skatt/-skattefordel er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskaps- og skattemessige verdier og ligningsmessig underskudd til fremføring, med unntak av:

- utsatt skatt som oppstår som følge av førstegangsinnregning av skattemessig ikke-avskrivbar goodwill
- utsatt skatt som oppstår som følge av førstegangsinnregning av en eiendel eller forpliktelse i en transaksjon som
 - ikke er en virksomhetssammenslutning og,
 - som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskapsmessig overskudd eller skattepliktig inntekt (skattemessig underskudd)
- utsatt skatt tilknyttet investeringer i datterforetak, filialer og tilknyttede foretak samt andeler i felleskontrollerte virksomheter hvor morforetaket kan kontrollere tidspunktet for tidspunktet for reversering av den midlertidige forskjellen, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reversere i overskuelig framtid

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres, er utlignet. Skatter utlignes ikke over landegrenser. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er balanseført til nominell verdi og oppført netto i balansen.

Dersom tidligere års ligning varsles endret, kostnadsføres normalt kravet i årets skattekostnad.

10. Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført dersom det kan påvises sannsynlig fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen og eiendelens anskaffelseskost kan måles pålitelig. Immaterielle eiendeler er balanseført til anskaffelseskost etter fradrag for eventuelle akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskost omfatter også egne lønnskostnader dersom innregningskriteriene er oppfylt.

Goodwill og andre immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for nedskrivning. Se nærmere beskrivelse under kapittel 13 «Nedskrivning av eiendeler». Immaterielle eiendeler med bestemt utnyttbar levetid avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Avskrivninger er foretatt fra det tidspunkt den immaterielle eiendelen er tilgjengelig for sitt tiltenkte bruk. Immaterielle eiendeler som ikke er tatt i bruk testes også for nedskrivning.

10.1 Immaterielle eiendeler: Utviklingskostnader

Utviklingskostnader i konsernet er i hovedsak knyttet til utvikling av IT-systemer der intensjonen er å ferdigstille systemet for internt bruk. Utgifter til utvikling balanseføres dersom samtlige av følgende kriterier er oppfylt:

- produktet eller prosessen er klart definert og kostnadselementer kan identifiseres og måles pålitelig
- den tekniske løsningen for produktet er demonstrert
- produktet eller prosessen vil bli solgt eller benyttet i virksomheten
- eiendelen vil generere fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser for å ferdigstille prosjektet er til stede

Først når alle kriteriene er oppfylt vil balanseføring av utgifter knyttet til utvikling påbegynnes. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende.

10.2 Immaterielle eiendeler: Goodwill

Goodwill oppstår ved oppkjøp av virksomhet, se nærmere beskrivelse i kapittel 5.1 og 5.2.

11. Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er balanseført til anskaffelseskost etter fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Kostprisen for anleggsmidler inkluderer utgifter direkte knyttet til anskaffelsen, tilvirkningen eller installasjon av eiendelene. For større investeringer med lang tilvirkningstid er renter balanseført som en del av anskaffelseskost. Det foretas dekomponering av kostprisen på anleggsmidler når anleggsmiddelet består av komponenter med ulik brukstid. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner

blir kostnadsført løpende. Kostnader ved utskiftninger og fornyelser som vesentlig øker driftsmidlenes brukstid balanseføres.

Varige driftsmidler avskrives lineært, slik at driftsmidlets anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet brukstid. Avskrivninger er foretatt fra det tidspunkt driftsmidlet er tilgjengelig for sitt tiltenkte bruk. Tomter avskrives ikke.

Eiendelenes eventuelle restverdi, avskrivningsmetode og brukstid vurderes årlig.

12. Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

I konsernregnskapet til Posten Norge konsolideres datterselskaper. Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Se nærmere beskrivelser under kapittel 5 «Konsolideringsprinsipper».

13. Nedskrivning av ikke-finansielle eiendeler

Det foreligger et nedskrivningsbehov hvis balanseført verdi for en vurderingsenhet overstiger gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi, hvor bruksverdi er nåverdi av estimerte kontantstrømmer knyttet til fremtidig bruk. Dersom kontantstrømmer knyttet til den enkelte eiendel er uavhengig av kontantstrømmer knyttet til andre eiendeler utgjør den enkelte eiendel vurderingsenheten. Hvis ikke, identifiseres en vurderingsenhet på et høyere nivå, kalt en kontantgenererende enhet. En kontantgenererende enhet skal avgrenses konsistent over tid. En kontantgenererende enhet er definert som den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer, og som i all vesentlighet er uavhengig av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Konsernet beregner fremtidige kontantstrømmer med basis i estimerte resultater (prognoser og langtidsplaner) over en periode på tre år, justert for avskrivninger, investeringer og endring i arbeidskapital. Fremskrivningsperioden inneholder en fremskrivning av kontantstrømmer etter prognoseperioden med en konstant vekstrate. Nåverdien av kontantstrømmen er beregnet med et vektet avkastningskrav på totalkapitalen og er beregnet før skatt.

Med unntak av goodwill blir nedskrivning kostnadsført i tidligere perioder, reversert når det foreligger informasjon om at nedskrivningsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivningsbehovet er redusert. Dog vil reversering ikke overstige den balanseførte verdien som ville ha vært dersom nedskrivning ikke hadde blitt kostnadsført.

13.1 Nedskrivning: Goodwill og andre eiendeler med ubestemt levetid

For goodwill, immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og immaterielle eiendeler under utvikling gjennomføres det en årlig nedskrivningstest, uavhengig av om det foreligger indikasjoner på verdifall.

13.2 Nedskrivning: Andre eiendeler med bestemt levetid

Det blir foretatt vurdering av nedskrivning av andre eiendeler med bestemt levetid når det foreligger indikasjon på verdifall.

14. Avsetning for forpliktelser

Avsetninger innregnes når konsernet har pådratt seg en forpliktelse (juridisk eller faktisk) som følge av en tidligere hendelse og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, samt at beløpets størrelse kan måles pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen. Når virkningen av tidsverdien av penger er vesentlig er forpliktelsen regnskapsført til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. For nærmere beskrivelse av avsetning til pensjonsforpliktelser henvises det til kapittel 8.

14.1 Avsetninger: Restrukturering

Restruktureringskostnader er kostnader konsernet pådrar seg ved en beslutning som medfører en vesentlig endring innenfor selskapets definerte virksomhetsområder, enten i omfanget av virksomheten eller måten virksomheten drives på. Avsetninger til restrukturering kostnadsføres når programmet er besluttet og bekjentgjort, og kostnadene er identifiserbare, kvantifiserbare og ikke dekkes av tilhørende inntekter.

14.2 Avsetninger: Tapskontrakter

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når konsernets forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som påløpte for å innfri forpliktelsene etter kontrakten. Konsernet definerer som hovedregel uunngåelige utgifter som direkte kostnader knyttet til tapet og tar ikke med indirekte kostnader i estimert avsetning. Avsetning foretas som hovedregel når det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet.

15. Betingede forpliktelser og eiendeler

Med betingede forpliktelser menes

- mulige forpliktelser som følge av tidligere hendelser hvor forpliktelsens eksistens avhenger av fremtidige hendelser
- forpliktelser som ikke er regnskapsført fordi det ikke er sannsynlig at den vil medføre utbetaling
- forpliktelser som ikke kan måles med tilstrekkelig pålitelighet

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet, med unntak av betingede forpliktelser overtatt i en virksomhetssammenslutning. Disse avsettes det for. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak for betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for oppgjør av forpliktelsen er lav.

En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

16. Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innregnes i balansen når konsernet har blitt part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Finansielle instrumenter fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene eller pliktene er oppfylt, kansellert, utløpt eller overført.

Førstegangs måling av finansielle instrumenter gjøres til virkelig verdi på oppgjørstidspunktet, normalt til transaksjonspris. Etterfølgende måling er avhengig av klassifiseringen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Klassifiseringen bestemmes av konsernets forretningsmodell for styring av finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet.

Finansielle eiendeler klassifiseres som senere målt til enten amortisert kost, virkelig verdi over utvidet resultat eller virkelig verdi over resultat. Finansielle forpliktelser klassifiseres som senere målt til enten amortisert kost eller virkelig verdi over resultat.

Konsernets finansielle eiendeler består i hovedsak av gjeldsinstrumenter (fordringer) og konsernet har ingen vesentlige egenkapitalinstrumenter. Fordringenes kontantstrømmer består kun av hovedstol og eventuelle renter og alle fordringene er kun holdt for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer (det foreligger ingen intensjon om salg). Fordringene klassifiseres som senere målt til amortisert kost.

Ingen av konsernets finansielle forpliktelser er holdt for handelsformål. Med unntak av lån i utenlandsk valuta (japanske yen) er virkelig verdi opsjon ikke benyttet. Forpliktelsene inneholder heller ikke innebygde derivater. I hovedsak klassifiseres derfor konsernets finansielle forpliktelser som senere målt til amortisert kost. Konsernet har benyttet muligheten for virkelig verdi opsjon (FVO) for finansielle forpliktelser i utenlandsk valuta (japanske yen) da en slik klassifisering i vesentlig grad reduserer en uoverensstemmelse i måling mellom forpliktelse og tilhørende derivater. Vesentlige endringer som skyldes egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat.

Finansielle instrumenter klassifiseres som langsiktige når forventet realisasjonsdato er mer enn tolv måneder etter balansedagen. Øvrige finansielle instrumenter klassifiseres som kortsiktige.

16.1 Finansielle instrumenter: Sikring

Konsernet benytter derivater for å håndtere valuta- og renterisiko. Konsernets kriterier for å klassifisere et derivat som et sikringsinstrument og enten hele eller deler av en enkelt post eller en gruppe poster som sikringsobjekt er som følger: (1) derivatet benyttes for å sikre en forventet transaksjon, en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet eller en innregnet eiendel eller forpliktelse, (2) sikringsforholdet øremerkes og dokumenteres, (3) krav til sikringseffektivitet oppfylles.

Sikringseffektivitet analyseres løpende og oppfylles når (1) det er et økonomisk forhold mellom sikringsobjektet og –instrumentet, det vil vanligvis si at konsernet forventer at verdiene endres systematisk ved endringer i underliggende risiko, (2) kredittrisiko dominerer ikke verdiendringene, (3) og sikringsgraden reflekterer faktisk mengde som sikres og benyttes for å sikre.

Sikringsbokføringen opphører når:

(a) Sikringsinstrumentet er forfalt, solgt, avsluttet eller utøvd, eller

(b) Sikringen ikke tilfredsstillende kravene nevnt ovenfor for sikring

16.1.a Kontantstrømsikring

Den effektive delen av endringene i virkelig verdi til et sikringsinstrument kvalifisert som en kontantstrømsikring innregnes i utvidet resultat. Den ineffektive delen av sikringsinstrumentet innregnes direkte i resultatet.

I de tilfeller der den sikrede kontantstrømmen resulterer i innregning av en eiendel eller gjeld, omklassifiseres gevinster og tap som tidligere er ført over utvidet resultat og innregnes sammen med eiendelen eller gjelden. For andre kontantstrømsikringer blir gevinster og tap som er innregnet i utvidet resultat og akkumulert i egenkapitalen reklassifisert til resultatet i samme periode som kontantstrømmen som utgjør sikringsobjektet resultatføres. Når et sikringsinstrument opphører å være svært effektivt avsluttes sikringsbokføringen prospektivt. I dette tilfellet, vil akkumulert gevinst eller tap på et sikringsinstrument i egenkapitalen, først reklassifiseres når den sikrede transaksjonen faktisk skjer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å finne sted, vil tidligere akkumulert gevinst eller tap på sikringsinstrumentet i egenkapitalen reklassifiseres og resultatføres umiddelbart.

16.1.b Sikring av nettoinvestering i en utenlandsk enhet

Konsernet benytter valutaterminkontrakter for å sikre nettoinvestering i utenlandske enheter. Endringer i valutaterminkontrakter som er bestemt for sikringsformål innregnes i utvidet resultat sammen med omregningsdifferanser av investeringen inntil en eventuell avhending av investeringen, hvoretter akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til investeringen reklassifiseres over resultatet. Den delen av sikringen som ikke er effektiv resultatføres direkte.

16.1.c Virkelig verdi-sikring

Derivater som kvalifiserer for sikring av virkelig verdi, måles til virkelig verdi og endring i virkelig verdi innregnes i resultatregnskapet. Tilsvarende er endring i virkelig verdi knyttet til sikret risiko i sikringsobjektet resultatført.

16.2 Finansielle instrumenter: Derivater som ikke er sikringsinstrumenter

Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner måles til virkelig verdi over resultat. Endringer i virkelig verdi av slike derivater resultatføres direkte.

16.3 Nedskrivning: Finansielle instrumenter

For finansielle eiendeler som måles til amortisert kost avsetter konsernet for forventet kredittap.

Konsernets finansielle eiendeler består i hovedsak av fordringer, herunder kundefordringer, uten vesentlige finansieringselementer. For finansielle eiendeler uten vesentlige finansieringselementer benyttes

en forenklet modell, hvor forventet kredittap over hele levetiden innregnes (ved bruk av enkle metoder for å anslå kredittap). Den forenklete modellen krever ingen oppfølging av endring i kredittisiko.

Dersom det konstateres et påløpt (faktisk) kredittap, som følge av at konsernet ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne enten hele eller deler av en finansiell eiendel, reduseres den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi direkte.

Nedskrivninger av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost innregnes i resultatregnskapet.

17. Kundefordringer

Kundefordringer innregnes første gang til virkelig verdi og måles deretter til amortisert kost, fratrukket avsetning til forventet kredittap. Konsernet benytter forenklet metode for avsetning til forventet kredittap på kundefordringer og måler tapsavsetningen til et beløp som tilsvarer forventede kredittap i levetiden. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av individuelle vurderinger, og sjablongmessige vurderinger med basis i forfallsanalyse og historiske data. Påløpte (faktiske) kredittap reduserer kundefordringens balanseførte verdi direkte.

18. Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter i kasse og bankbeholdninger. Kontanter og kontantekvivalenter er kortsiktige likvide investeringer som kan konverteres til et kjent beløp i kontanter innen 3 måneder og som inneholder uvesentlig risiko.

19. Innlån

Innlån innregnes første gang til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. Lånene blir i etterfølgende perioder innregnet til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Med amortisert kost forstås det beløp som den finansielle forpliktelsen måles til ved førstegangsinnregning, fratrukket tilbakebetalinger (eksempelvis avdrag, renter og gebyrer), inklusiv effektive renter.

20. Egenkapital

Posten har i henhold til IAS 1 valgt å presentere henholdsvis totalresultat og endringer i egenkapital for perioden som egen oppstilling.

20.1 Egenkapital: Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser oppstår i forbindelse med valutaforskjeller i konsolideringen av utenlandske datterselskaper og ved innregning etter egenkapitalmetoden av utenlandske tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter. Valutaforskjeller på pengeposter (gjeld eller fordring hvis oppgjør hverken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid) som i realiteten er en del av et selskaps netto investering i en utenlandsk enhet behandles som omregningsdifferanser. Ved avhendelse av utenlandsk enhet vil akkumulert omregningsdifferanse knyttet til enheten reklassifiseres til resultatet i samme periode som gevinsten eller tapet ved avhendelsen resultatføres.

20.2 Egenkapital: Sikringsreserve

Sikringsreserven inkluderer den samlede netto endringen i virkelig verdi på sikringsinstrumentet i en kontantstrømsikring, inntil den sikrede kontantstrøm skjer eller ikke lenger er forventet å skje.

20.3 Egenkapital: Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til egenkapitaltransaksjoner blir innregnet direkte i egenkapitalen etter fradrag for skatt. Øvrige transaksjonskostnader resultatføres.

21. Leieforhold

Leieavtaler klassifiseres som enten operasjonelle eller finansielle, basert på en gjennomgang av det reelle innholdet i de enkelte avtalene. En finansiell leieavtale er en avtale hvor konsernet overtar det vesentligste av risiko og avkastning knyttet til eierskapet av den underliggende eiendelen.

Konsernet presenterer finansielle leieavtaler i regnskapet som eiendel og gjeld, lik kostprisen til eiendelen eller, dersom lavere, nåverdien av kontantstrømmen i leiekontrakten. Ved beregning av nåverdien til leiekontrakten brukes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten når denne kan beregnes. Alternativt benyttes selskapets marginale lånerente. Eiendelen avskrives over den korteste perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid. Månedlig leiebeløp blir fordelt i et renteelement og et tilbakebetalingselement.

Ved operasjonelle leieavtaler klassifiseres leiebetalingen som en driftskostnad, og innregnes i resultatet over kontraktsperioden.

22. Hendelser etter rapporteringsperioden

Ny informasjon om selskapets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke selskapets posisjon i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Segmentinformasjon

Note 1 Segmenter

Segmenter i konsernet rapporteres i henhold til områder hvis driftsresultater gjennomgås regelmessig av Postens styre, for at styret skal avgjøre hvilke ressurser som skal fordeles på segmentene og vurdere deres inntjening. Inntekter, eiendeler og investeringer rapporteres også etter geografi, med inndeling i Norge og øvrige land. Det vises for øvrig til kapittel 6 «Segmentrapportering» og kapittel 7 «Inntekter» i konsernets regnskapsprinsipper.

For finansiell rapportering har konsernet delt virksomheten inn i to segmenter, Logistikk og Post.

Inndelingen er i henhold til internasjonal regnskapsstandard (IFRS). Segment Logistikk består av divisjon E-handel og logistikk, Internasjonal logistikk og Ekspress, segment Post består av divisjon Post.

Divisjonene er sentrale enheter i styringen av konsernet, og utvikler og gjennomfører forretningsstrategier innenfor egne virksomhetsområder som understøtter konsernstrategien. Divisjonene er ansvarlige for å utvikle og levere tjenester med tilhørende service og kvalitet.

I de ulike segmentene inngår:

Segment Logistikk består av stykk- og partigods, pakker, lagerservice, temperaturregulerte tjenester, ekspress og hjemlevering. Transporttjenestene omfatter nasjonal og internasjonal transport, samt ekspress- og hjemleveranser. De ulike tjenestene i segmentet er beskrevet nedenfor.

Godstransport er transport av varer som overstiger 35 kilo. Leveransen går med bil, båt, tog eller fly, internasjonalt og lokalt. Tjenesten består av følgende kategorier:

- Stykk- og partigods som hovedsakelig er frakt på bil eller tog
- Flyfrakt
- Temperaturregulert transport
- Rutinemessige leveringer til installasjoner på land og til havs på den norske sokkelen
- Spesialtransport med en lasteevne på opptil 130 tonn

Sjøtransport er store forsendelser som fremføres med skip i faste ruter.

Pakke-transport er forsendelser av pakker, både internasjonalt og nasjonalt. Tjenesten består av følgende kategorier:

- Bedriftspakker, pakker direkte til tredjepart
- Servicepakker, sende pakker som mottakeren henter på utleveringspunkt
- Pakker i postkassen

Lagertjenester er lagring, håndtering og plukktjenester, i tillegg til lossing av bil, plastring av pall, montering/reparasjon av utstyr og oppbygging av salgspaller. Tjenesten består av følgende kategorier:

- lagring
- mellom lagring
- toll-lagring
- kjøle- og fryselaagring

Segmentet omfatter også konsernets norske og internasjonale bil- og utstyrsdrift.

I segmentet inngår divisjonene E-handel og logistikk, Internasjonal logistikk og Ekspress.

Divisjon E-handel og logistikk har ansvaret for alle pakkeproduktene mot e-handelskundene, i tillegg til stykk- og partigods, samt termo og lager i Norge. Divisjonen har et spesielt fokus på å realisere stordriftsfordeler i sitt nettverk, sikre effektiv samhandling med Post og Internasjonal logistikk, samt utvikle integrerte løsninger for å møte kundenes behov.

Divisjon Internasjonal logistikk har ansvaret for internasjonal godstrafikk innenfor vei, bane, fly og sjø samt industrielt direktegods og bransjeløsninger for industri- og offshorekunder. Divisjonen driver også bildrift primært for logistikknettverket i Norge, som skal levere et konkurransedyktig og kostnadseffektivt tilbud av transportkapasitet.

Divisjon Ekspress har nordisk ansvar for tjenesteområdene bud, ekspress og hjemlevering. Divisjonen har også ansvaret for drift av pakkenettverket i Sverige, Danmark og Finland basert på en «asset light» driftsmodell. Spesielt fokus for divisjonen er innovasjon og utvikling av markedet for «same-day» leveranser i Norden.

Segment Post består av brevtjenester (adresserte og uadresserte), banktjenester og dialogtjenester. I segmentet inngår divisjon Post, samt virksomhet innenfor Bring Mail Nordic og Netlife Gruppen.

Divisjon Post har ansvar for de tradisjonelle posttjenestene i Norge (herunder konsesjonsbelagte tjenester). Tjenester som leveres av Posten er salg og kundeservice, Post i Butikk, postkontor, landpostbud og bedriftssenter. I tillegg har divisjonen ansvar for å drive konsernets satsing på digitale tjenester og dialogtjenester, gjennom Digipost og Netlife Gruppen.

Annet består av eierfunksjon og fellesfunksjoner (Konsernstaber). Konsernet har etablert konsernstaber med ansvar for ledelse, fellesfunksjoner, samt faglig utvikling innenfor HR, Kommunikasjon, Strategi, Økonomi, Finans, Eiendom, Juridisk, Lean samt IT og Digitalisering. Konsernstabene utvikler og profesjonaliserer fagmiljøene i konsernet, er pådrivere og bidrar til å realisere forretningsstrategiene.

Eliminering: elimineringer av interne transaksjoner.

Resultat for segmentene

2018	Logistikk	Post	Annet	Eliminering	Konsern
Eksterne inntekter	16 666	7 239			23 894
Interne inntekter	654	849	1 303	(2 817)	
Driftsinntekter	17 320	8 088	1 303	(2 817)	23 894
Eksterne kostnader inkl. avskrivninger	15 560	6 266	1 549		23 363
Interne kostnader	1 625	1 165	16	(2 817)	
Nedskrivninger immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	154	3	2		158
Driftskostnader	17 338	7 434	1 566	(2 817)	23 522
Andre inntekter og (kostnader)	(62)	90	6		35
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	5	3			8
Driftsresultat	(73)	748	(260)		415
Netto finansposter					(49)
Skattekostnad					(118)
Årsresultat					248

2017	Logistikk	Post	Annet	Eliminering	Konsern
Eksterne inntekter	15 726	8 952			24 678
Interne inntekter	807	742	1 295	(2 844)	
Driftsinntekter	16 533	9 694	1 295	(2 844)	24 678
Eksterne kostnader inkl. avskrivninger	14 916	7 542	1 517		23 975
Interne kostnader	1 489	1 309	47	(2 844)	
Nedskrivninger immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	55	1	2		59
Driftskostnader	16 460	8 852	1 566	(2 844)	24 034
Andre inntekter og (kostnader)	80	(5)	(18)		57
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	8	(18)			(9)
Driftsresultat	162	819	(290)		692
Netto finansposter					(71)
Skattekostnad					(233)
Årsresultat					388

Interne inntekter er omsetning mellom segmentene i konsernet. Prising av transaksjoner med andre segmenter er basert på kommersielle vilkår som om segmentene var uavhengige parter. Interne inntekter er eliminert mot interne kostnader.

Inntektskategorier (eksterne inntekter)

Konsernets leveranser består hovedsakelig av transport- og posttjenester som leveres over tid og kan inkludere én rekke tilknyttede tilleggstjenester. Det er vurdert at det vesentligste av tilleggstjenester i all hovedsak inngår i en leveringsforpliktelse. Mottatte vederlag for tjenestene er således ikke dekomponert.

Konsernets eiendeler knyttet til kontraktene er i alt det vesentlige kundefordringer, se [note 14](#). Konsernets løpende leveranseforpliktelser i begge segmenter er, i henhold til kontraktene som benyttes, kortsiktige (under 1 år). Konsernet opplyser derfor ikke om balansestørrelser knyttet til løpende leveranseforpliktelser.

Leveranser over tid¹⁾	2018
Pakker og Gods	7 888
Øvrig Logistikkvirksomhet	8 777
Sum Segment Logistikk	16 666
Post- og banktjenester	6 425
Statlig kjøp	536
Annet	278
Sum Segment Post	7 239
Annet	
Sum driftsinntekter	23 894

1) Enkelte av konsernets tjenester leveres på et bestemt tidspunkt. Disse tjenestene er ikke separert fra inntekter som leveres over tid da de er ansett som uvesentlig

Geografisk informasjon

Posten Norge har hovedkontor i Oslo, Norge, men har også virksomhet i Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Hong Kong, Italia, Nederland, Polen, Slovakia, Sverige, Storbritannia og Tyskland. Under vises en oversikt over fordelingen av inntekter og eiendeler mellom Norge, Sverige og øvrige land.

	2018	2017
Eksterne inntekter		
Norge	15 145	15 183
Sverige	5 035	5 889
Øvrige land	3 714	3 606
Sum inntekter	23 894	24 678
Eiendeler		
Norge	14 356	1 4914
Sverige*	889	1 220
Øvrige land	826	828
Sum eiendeler	16 071	16 962
Periodens investeringer		
Norge	820	845
Sverige	87	81
Øvrige land	55	31
Sum investeringer	962	959

* Tallene for 2017 er endret da klassifisering av investering i tilknyttet selskap er flyttet mellom segment

Balanse for segmentene

2018	Logistikk	Post	Annet	Eliminering	Konsern
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	402	2			404
Øvrige anleggsmidler	5 842	2 025	217		8 085
Omløpsmidler	2 988	725	31	(58)	3 686
Allokerte eiendeler	9 232	2 752	248	(58)	12 175
Utsatt skattefordel					224
Rentebærende fordringer					59
Likvide midler					3 613
Ikke allokerte eiendeler					3 896
Eiendeler					16 071
Avsetning for forpliktelser	787	428	(14)		1 201
Sum rentefri gjeld	2 579	1 686	255	(58)	4 463
Allokert gjeld	3 367	2 114	241	(58)	5 664
Sum rentebærende gjeld					3 926
Ikke allokert gjeld					3 926
Gjeld					9 590

2017	Logistikk	Post	Annet	Eliminering	Konsern
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet ¹⁾	427	22			449
Øvrige anleggsmidler	5 672	2 247	182		8 100
Omløpsmidler	2 928	1 145	17	(22)	4 068
Allokerte eiendeler	9 027	3 413	198	(22)	12 617
Utsatt skattefordel					281
Rentebærende fordringer					127
Likvide midler					3 937
Ikke allokerte eiendeler					4 345
Eiendeler					16 962
Avsetning for forpliktelser	902	603			1 505
Sum rentefri gjeld	2 809	2 328	205	(22)	5 321
Allokert gjeld	3 711	2 931	205	(22)	6 825
Sum rentebærende gjeld					3 761
Ikke allokert gjeld					3 761
Gjeld					10 587

1) I årsrapporten 2017 inneholdt denne linjen også investeringer i andre aksjer. Dette er i 2018 flyttet til linjen øvrige anleggsmidler (15 mill. kroner)

Utsatt skattefordel, rentebærende fordringer og likvide midler inngår i ikke allokerte eiendeler.

Rentebærende gjeld fra obligasjonslån, sertifikatlån og annen langsiktig finansiering inngår i ikke allokert gjeld.

Investeringer for segmentene

2018	Logistikk	Post	Annet	Konsern
Investering i anleggsmidler	656	109	197	962
Investering i anleggsmidler ved kjøp av selskap (note 23)	4	13		17
Avskrivninger	390	261	3	654
Nedskrivninger	154	3	2	158

2017	Logistikk	Post	Annet	Konsern
Investering i anleggsmidler	610	148	202	959
Investering i anleggsmidler ved kjøp av selskap (note 23)		22		22
Avskrivninger	368	309	6	683
Nedskrivninger	55	1	2	59

Kontantstrøm for segmentene

Kontantstrøm er fordelt basert på segmentenes løpende drift og allokering av balanseposter per segment.

2018	Logistikk	Post	Annet	Konsern
Resultat før skatt	(130)	719	(223)	366
Salgs(gevinst)/tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap	6	(64)	(6)	(64)
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	543	264	5	813
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	(5)	(3)		(8)
Endringer i arbeidskapital og øvrige tidsavgrensninger	(307)	(176)	20	(464)
Periodens betalte skatter				(130)
Finansposter uten kontantstrømeffekt				111
Netto rentebetalinger				(25)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	107	740	(204)	598
Kontanteffekt ved kjøp	(775)	(148)	(15)	(937)
Kontanteffekt ved salg	64	25		89
Endringer i langsiktige fordringer og finansielle anleggsmidler	(1)		(3)	(4)
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(712)	(122)	(18)	(853)
Innbetaling ved opptak av gjeld				500
Utbetaling ved nedbetaling av gjeld				(375)
Utbetalt utbytte				(194)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				(69)
Endring i likvider gjennom året				(324)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse				3 937
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt				3 613
2017	Logistikk	Post	Annet	Konsern

Resultat før skatt	94	782	(255)	621
Salgs(gevinst)/tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap	(108)	(179)	16	(271)
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	423	311	9	743
Resultat fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	(8)	18		9
Endringer i arbeidskapital og øvrige tidsavgrensninger	(443)	31	107	(308)
Periodens betalte skatter				(251)
Finansposter uten kontantstrømeffekt				54
Netto rentebetalinger				(7)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(42)	963	(123)	592
Kontanteffekt ved kjøp	(610)	(196)	(202)	(1 007)
Kontanteffekt ved salg	848	228	0	1 077
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper		2	0	2
Endringer i langsiktige fordringer og finansielle anleggsmidler				16
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	239	35	(202)	88
Innbetaling ved opptak av gjeld				1 500
Utbetaling ved nedbetaling av gjeld				(100)
Utbetalt utbytte				(19)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				382
Endring i likvider gjennom året				2
Beholdning av likvider gjennom året				062
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse				1 875
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt				3
				937

Resultatposter

Note 2 Lønnskostnader og andre godtgjørelser

Noten viser konsernets lønnskostnad for ansatte og kostnadsførte godtgjørelser til konsernets styre, ledende ansatte og revisor. Informasjon om bonusordninger, pensjonsordninger og lederlønnserklæring vises også i noten.

	2018	2017
Lønninger	7 132	7 470
Arbeidsgiveravgift	1 061	1 191
Pensjonskostnader	445	575
Andre ytelser	215	215
Lønnskostnader	8 853	9 451
Antall heltidsstillinger/årsverk	14 459	16 286
Antall ansatte 31.12 ¹⁾	15 021	17 226

1) Antall ansatte er antall faste og midlertidige ansatte som har generert lønnskostnader i desember måned

Arbeidsgiveravgift på pensjoner er klassifisert som pensjonskostnader, se nærmere spesifisering i [note 3](#).

	2018	2017
Styrehonorar¹⁾	2 562	2 478
Honorar for ordinær revisjon - konsernrevisor	6 673	7 276
Honorar for ordinær revisjon til andre revisjonsfirmaer	1 008	767
Honorar for andre attestasjonstjenester	567	946
Honorar for skatterådgivning	478	482
Honorar for andre tjenester utenfor revisjon	1 044	897
Honorar til revisor	9 770	10 369

(Alle beløp i tusen kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift og merverdiavgift)

1) Inkluderer styrehonorar til eksterne styremedlemmer i deleide datterselskap

Honoraret til konsernrevisor i gjaldt revisjonsselskapet EY.

Styret

Eksterne styremedlemmer har ingen pensjonsordninger eller andre godtgjørelser utover honorar. Ansattes representanter har kun pensjonsordninger relatert til sitt ansettelsesforhold i Posten Norge AS.

Generalforsamlingen fastsetter godtgjørelsen til styret i Posten Norge AS. Styrehonorarene for 2018 ble godkjent på generalforsamlingen 29. juni 2018 og styrets medlemmer fikk utbetalt følgende godtgjørelser:

2018

Godtgjørelse	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg
Idar Kreutzer, leder ²⁾	440 001		11 850
Randi B. Sætershagen, nestleder (til 30.06.2018)	131 502		2 550
Anne Britt Berentsen (til 30.06.2018)	108 501	19 851	
Tove Andersen, nestleder ³⁾	243 000	34 050	
Morten Karlsen Sørby (til 30.06.2018) ³⁾	108 501	33 300	
Henrik Højsgaard (fra 01.07.2018)	111 000		2 601
Anne Carine Tanum (fra 01.07.2018)	111 000		2 601
Finn Kinserdal (fra 01.07.2018)	111 000	20 301	
Liv Fiksdahl (fra 01.07.2018)	111 000		
Odd Christian Øverland, ansattrepresentant ¹⁾	219 501		5 151
Ann Elisabeth Wirgeness, ansattrepresentant ¹⁾	219 501		
Erling Andreas Wold, ansattrepresentant	222 501		
Lars Nilsen, ansattrepresentant ¹⁾	219 501		
Petter Torp (vararepresentant)	33 000		
Totalt	2 389 509	107 502	24 753

(Alle beløp i hele kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift)

1) For ansattrepresentanter er kun godtgjørelse for det gjeldende verv oppgitt

2) Leder av Kompensasjonsutvalget

3) Leder av Revisjonsutvalget

2017

Godtgjørelse	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg
Idar Kreutzer, leder ²⁾	430 998		11 604
Randi B. Sætershagen, nestleder ³⁾	260 754	45 548	
Terje Wold (til 29.06.2017)	106 500		
Anne Britt Berentsen	215 001	39 351	
Tove Andersen, nestleder	215 001		
Morten Karlsen Sørby	215 001	22 200	3 352
Odd Christian Øverland, ansattrepresentant ¹⁾	215 001		5 052
Ann Elisabeth Wirgeness, ansattrepresentant ¹⁾	215 001		
Erling Andreas Wold, ansattrepresentant (fra 01.01.2017) ¹⁾	212 001		
Lars Nilsen, ansattrepresentant ¹⁾	215 001		
Petter Torp (vararepresentant)	11 000		
Totalt	2 311 259	107 099	20 008

(Alle beløp i hele kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift)

1) For ansattrepresentanter er kun godtgjørelse for det gjeldende verv oppgitt

2) Leder av Kompensasjonsutvalget

3) Leder av Revisjonsutvalget

Konsernledelsen – kompensasjon

Konsernledelsen er definert som personer som har myndighet og ansvar for utførelse og overvåking av driften i foretaket. Dersom ikke annet er oppgitt omfatter beløpene nedenfor hele året.

2018

Konsernledelsen	Grunnlønn ¹⁾	Bonus ²⁾	Andre ytelser ³⁾	Pensjonskostnad	Oppsigelses-tid	Avtale om etterlønn
Tone Wille ⁸⁾	4 563 488	805 000	290 603	113 839	6 mnd.	Nei
Eli Giske (til 16.05.2018) ⁷⁾	1 029 481		3 007 156	45 641	6 mnd.	7)
Ulf Aas (16.05-31.12.2018) ⁴⁾	1 253 231	248 625	132 383	139 130	6 mnd.	Nei
Gro Bakstad	2 794 915	434 290	254 022	1 527 066	6 mnd.	Nei
Erik Roth (fra 15.10.2018) ⁵⁾	488 441	92 839	40 228	19 512	6 mnd.	Nei
Randi Løvland	1 910 922	338 081	221 286	302 967	6 mnd.	9 mnd.
Tore K. Nilsen (til 15.10.2018)	2 586 080	254 283	226 222	537 725	6 mnd.	9 mnd.
Per Öhagen ⁵⁾	3 237 500	470 438	177 648	113 839	6 mnd.	Nei
Morten Stødle	2 512 807	549 000	184 150	113 839	6 mnd.	Nei
Alexandra Saab Bjertnæs ⁵⁾	1 932 472	453 375	241 387	113 839	6 mnd.	Nei
Thomas Tscherning ⁶⁾	2 943 508	586 390	10 626	690 631	6 mnd.	9 mnd.
Sum	25 252 845	4 232 320	4 785 711	3 718 029		

(Alle beløp i hele kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift)

1) Grunnlønn inkluderer lønn og feriepenger

2) Avsatt bonus per 31.12.2018, utbetales i 2019

3) Andre ytelser inkluderer fri bil (skattepliktig del av firmabil), billønn (fast kontant ytelse), pensjonskompensasjon og elektronisk kommunikasjon, samt ytelser vedrørende sluttlønn

4) Ulf Aas har vært konstituert som konserndirektør fra 16.05.2018 og frem til 31.12.2018

5) Har avtale om etterlønn i inntil et år hvis konkurranseklausul etter arbeidsmiljøloven § 14 A skulle tre i kraft

6) Konserndirektør Thomas Tscherning har mottatt lønn i svenske kroner. Omregnet til norske kroner med gjennomsnittskurs for året 0,9363

7) Beløpet under andre ytelser inkluderer kroner 2 926 645 som gjelder lønn i oppsigelsestid (6 mnd) og sluttlønn i ytterligere 6 mnd (avkortet i sin helhet mot eventuell ny arbeidsinntekt i perioden)

8) Konsernsjefens lønnsvilkår er fastsatt til 4,5 mill. kroner per år. I tillegg kommer fri telefon/bredbånd, billønn på 283 tusen kroner per år og parkering på arbeidssted. Det ble også inngått avtale om bonus med en øvre ramme på 1 millioner kroner. For øvrig er konsernsjefen medlem i selskapets pensjons- og personalforsikringer i tråd med til enhver tid gjeldende kollektive ordninger i Posten Norge AS

2017

Konsernledelsen	Grunnlønn ¹⁾	Bonus ²⁾	Andre ytelser ³⁾	Pensjonskostnad	Oppsigelses-tid	Avtale om etterlønn
Tone Wille ⁷⁾	3 995 541	457 625	280 663	109 127	6 mnd.	Nei
Eli Giske	2 269 231	504 000	185 419	109 127	6 mnd.	Nei
Gro Bakstad Elisabeth H. Gjølme (til 01.06.2017)	2 685 094	594 000	218 559	1 484 251	6 mnd.	Nei
Randi Løvland	735 417	145 000	111 367	269 583	6 mnd.	9 mnd.
Tore K. Nilsen Gunnar Henriksen ⁴⁾	1 835 160	420 000	224 339	289 068	6 mnd.	9 mnd.
Morten Stødle	3 150 722	820 000	289 231	631 550	6 mnd.	9 mnd.
Alexandra Saab Bjertnæs (fra 01.06.2017) ⁵⁾	2 229 129	480 000	120 334	375 798	6 mnd.	Nei
Thomas Tscherning ⁶⁾	2 473 103	558 000	187 049	109 127	6 mnd.	Nei
Sum	23 534 376	4 888 625	1 758 868	4 303 786		

(Alle beløp i hele kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift)

1) Grunnlønn inkluderer lønn og feriepenger

2) Avsatt bonus per 31.12.2017

3) Andre ytelser inkluderer fri bil (skattepliktig del av firmabil), billønn (fast kontant ytelse), pensjonskompensasjon og elektronisk kommunikasjon

4) Gunnar Henriksen var konserndirektør i perioden 01.01.-31.05.2017 og konstituert som konserndirektør frem til 31.12.2017

5) Har avtale om etterlønn i inntil et år hvis konkurranseklausul etter arbeidsmiljøloven § 14 A skulle tre i kraft

6) Konserndirektør Thomas Tscherning har mottatt lønn i svenske kroner. Omregnet til norske kroner med gjennomsnittskurs for året 0,9680

7) Konsernsjefen lønnsvilkår var fastsatt til 4 mill. kroner per år. I tillegg kommer fri telefon/bredbånd, billønn på 274 tusen kroner per år og parkering på arbeidssted. Det ble også inngått avtale om bonus med en øvre ramme på 500 tusen kroner. For øvrig er konsernsjefen medlem i selskapets pensjons- og personalforsikringer i tråd med til enhver tid gjeldende kollektive ordninger i Posten Norge AS

Bonusordninger

Posten Norge AS har en bonusordning gjeldende for konsernsjefen og konsernledelsen. Ordningen har to deler, en basert på konsernresultater og en på individuelle resultater, med en økonomisk ramme på inntil seks månedslønninger. For konsernsjefen ble det satt en øvre grense for bonus utbetaling på 1 million kroner. Endelig beslutning om bonus fastsettes av styret (konsernsjefen for konsernledelsen). Bonus utbetales som hovedregel kun til personer som sitter i stillingen per 31. desember.

Posten Norge AS og de fleste av konsernets datterselskaper har bonusordninger for nøkkelpersoner i ledelsen knyttet til resultatoppgjør og/eller individuelle kriterier. Se for øvrig «erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte».

Pensjonsordninger

Ledende ansatte har de samme pensjonsordninger og pensjonsvilkår som øvrige ansatte i konsernet. Se for øvrig punkt 5 under «Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Posten Norge AS og Posten Norge AS' heleide datterselskaper».

Det er unntak for én ledende ansatt som trådte inn i konsernledelsen før 31. desember 2006. Vedkommende har ytelsespensjon på 66 prosent over drift, og hvor pensjonsalder er 64 år. Denne ordningen ble lukket per 31. desember 2006.

Medlemmer av konsernledelsen som tiltrådte i tidsrommet 2007 – 2014 har innskuddspensjon over drift, hvor årlig innskudd er begrenset til 25 prosent av pensjonsgrunnlaget over 12 G. For øvrige ledende ansatte som tiltrådte i samme periode var årlig innskudd begrenset til 15 prosent av pensjonsgrunnlaget over 12 G. Disse ordningene ble lukket i februar 2015 for ansatte i Posten Norge AS og i oktober 2015 for ansatte i norske datterselskaper.

Etterlønn

For medlemmer av konsernledelsen som har avtale om etterlønn er det inngått avtale om avkortning av denne mot annen inntekt.

Lån og sikkerhetsstillelse

Det var ikke ytt lån eller sikkerhetsstillelse til medlemmer av konsernledelsen.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Posten Norge AS og Posten Norge AS' heleide datterselskaper

(Vedtatt av styret 15. februar 2019)

Denne erklæringen bygger på «Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel» (fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13. februar 2015), og er utarbeidet av styret i henhold til selskapets vedtekter § 7, jf. allmennaksjeloven § 6-16 a.

Erklæringen skal behandles på Posten Norge AS' ordinære generalforsamling. Erklæringen gjelder til styret opphever den eller vedtar en ny erklæring.

Erklæringen gjelder for konsernsjefen og konserndirektører som rapporterer til konsernsjefen (konsernledelsen). Tilsvarende gjelder erklæringen for daglig leder og ledere som rapporterer til daglig leder i Posten Norge AS' heleide datterselskaper. Disse gruppene betegnes «ledende ansatte».

Erklæringen har to hoveddeler. Del I omhandler lederlønnspolitikken som har vært ført det foregående regnskapsåret, jf. allmennaksjeloven § 6-16 a, første, tredje og fjerde ledd. Del II inneholder retningslinjer for fastsettelse av lederlønn for det kommende regnskapsåret, jf. allmennaksjeloven § 6-16 a, andre ledd. Retningslinjene i Del II gjelder fullt ut når nye avtaler inngås i det kommende regnskapsåret, og skal ellers søkes fulgt så langt som mulig innenfor rammene av de avtaler som er inngått tidligere.

Del I (lederlønnspolitikken foregående år)

1. Posten Norge AS

Godtgjørelsene til ledende ansatte har i 2018 vært i samsvar med «Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Posten Norge AS og Posten Norge AS' heleide datterselskaper», vedtatt 15. februar 2018 (heretter «Fjorårets Lederlønnserklæring»).

Det er i løpet av 2018 tilsatt to nye konserndirektører. Vilkårene i begge avtalene er i henhold til Fjorårets Lederlønnserklæring.

Styret har i 2018 ikke fastsatt noen langsiktig incentivordning for ledende ansatte, slik erklæringen gir mulighet for.

Avtalene for tre av selskapets konserndirektører som er inngått før 31. mars 2011 avviker fra statens retningslinjer ved at de aktuelle konserndirektørene har 6 måneders oppsigelsestid og i tillegg avtale om 9 måneders etterlønn.

Tre av selskapets ledende ansatte har avtaler som er inngått før 31. mars 2011 og som avviker fra statens retningslinjer ved at de aktuelle ansatte har alderspensjon hvor pensjonsgrunnlaget overstiger 12G. Av disse har én ansatt avtale om ytelsesbasert pensjonsordning. For en fullstendig oversikt over godtgjørelse i 2018 til konsernledelsen, vises det til [note 2](#) og [3](#) i årsregnskapet for 2018.

2. Posten Norge AS' heleide datterselskaper

Godtgjørelsene til ledende ansatte i heleide datterselskaper har med nedenstående unntak i 2018 vært i samsvar med statens retningslinjer.

Det er ingen ledende ansatte som har avlønning i form av aksjer eller opsjoner. Det er heller ikke fastsatt noen langsiktig incentivordning for ledende ansatte i heleide datterselskaper.

I et heleid norsk datterselskap ble det, før 13. februar 2015, etablert en forsikringsordning som innebærer at selskapets ledende ansatte har ytelser som avviker fra de øvrige ansattes. Forsikringsordningen opphørte i 2018 slik at de ledende ansatte og øvrige ansatte nå har lik ordning.

Til sammen seks ledende ansatte i heleide norske datterselskaper har avtaler som er inngått før 31. mars 2011 og som avviker fra statens retningslinjer ved at de aktuelle ansatte har alderspensjon hvor pensjonsgrunnlaget overstiger 12G.

Del II (lederlønnspolitikken kommende år)

Retningslinjene i denne Del II gjelder for Posten Norge AS. Dersom ikke annet fremkommer av teksten, gjelder retningslinjene tilsvarende for Posten Norge AS' heleide datterselskaper.

1. Hovedprinsipper for lederlønnspolitikken

Den samlede godtgjørelse, som i det følgende omtales som lederlønningene, skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenliknet med tilsvarende selskaper. Styret i det enkelte selskap skal ha oversikt over den enkelte leders samlede godtgjørelse.

Posten Norge AS skal ha oversikt og se til at lederlønnserklæringen etterleves i alle selskap erklæringen gjelder for.

2. Elementer i lederlønningene

2.1 Grunnlønn

Hovedelementet i lederlønningen skal være den faste grunnlønnen. Målsetningen er å ha konkurransedyktig lønnsnivå uten å være lønnsledende for tilsvarende type stillinger.

For å understøtte løpende vurderinger av lønnsnivået, skal det hvert annet år innhentes markedsinformasjon om lederlønninger fra et anerkjent internasjonalt selskap med tilfredsstillende statistisk materiale fra Norge, Sverige og Danmark.

2.2 Variabel lønn

Det kan inngås individuelle avtaler med ledende ansatte om variabel lønn basert på prestasjon, med en økonomisk ramme på inntil seks månedslønninger. En ordning med variabel lønn (bonusordning) må være transparent og klart forståelig.

De individuelle målene skal fastsettes for ett år av gangen og skal være beskrevet og basert på objektive, definerbare og målbare kriterier som lederen kan påvirke.

Grunnlaget for beregning av bonus skal bestå av både konsernfelles mål og individuelle mål for den enkelte leder. Målene skal knyttes til oppnådde resultater som understøtter konsernets 4 hovedmål:

- Engasjerte og kompetente medarbeidere
- Innovativ og bærekraftig utvikling
- Fornøyde og lojale kunder
- Kostnadseffektivitet og lønnsom vekst

Mål som bidrar til å nå hovedmålene vil være innenfor kategoriene: økonomiske/ finansielle mål, HMS (helse, miljø og sikkerhet), ytre miljø, kunder, strategi, samt den enkelte leders fagansvar.

Økonomiske/ finansielle mål beregnes etter måloppnåelse av fastsatt budsjett, og kan være både et konsernfelles mål og et individuelt mål for den enkelte leder. Bonusmål skal alltid inkludere konsernets ROIC og minst ett HMS-mål.

De konsernfelles målene skal for medlemmer av konsernledelsen utgjøre mellom 60 og 100 prosent av bonuspotensialet, mens de individuelle målene skal utgjøre mellom 0 og 40 prosent av bonuspotensialet. I heleide datterselskaper skal konsernmålene utgjøre minimum 20 prosent av bonuspotensialet.

Innenfor den økonomiske rammen på seks måneder kan styret i Posten Norge AS i tillegg fastsette en langsiktig incentivordning som måler verdiskapningen over tid.

2.3 Andre ytelser

Ledende ansatte kan ha naturalytelser som er vanlig for sammenliknbare stillinger.

2.4 Forsikringer

Ledende ansatte skal ha forsikringsdekninger på samme nivå som øvrige ansatte.

2.5 Sluttvederlag

Det kan inngås forhåndsavtale om et rimelig sluttvederlag for ledende ansatte i Posten Norge AS som får virkning dersom den ansatte ikke bestrider oppsigelsen. Med unntak av forhåndsavtaler der virksomhetens øverste leder fraskriver seg stillingsvernet, skal ikke sluttvederlagets størrelse være endelig fastsatt i forhåndsavtalen.

Sluttvederlag og lønn i oppsigelsestiden skal ikke i sum overstige 12 måneders lønn. Sluttvederlag bør reduseres forholdsmessig med ny årsinntekt.

Sluttvederlag benyttes ikke ved frivillig avgang. Sluttvederlag benyttes ikke dersom vilkårene for avskjed foreligger, eller hvis det i perioden hvor det ytes sluttvederlag, oppdages uregelmessigheter eller forsømmelser som kan lede til erstatningsansvar eller at vedkommende blir tiltalt for lovbrudd.

3. Opsjoner, aksjeprogrammer

Ledende ansatte skal ikke ha avlønning i form av opsjoner eller aksjer i mor- eller datterselskaper, eller kontantbonus knyttet til en vurdert verdiutvikling av aksjen.

4. Styrehonorar

Ledende ansatte skal ikke motta særskilt godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i konsernet.

5. Pensjonsytelser

Ledende ansatte skal ha de samme pensjonsordninger og pensjonsvilkår som øvrige ansatte i selskapet. I Posten Norge AS og de norske heleide datterselskapene skal det være innskuddsbaserte pensjonsordninger, hvor pensjonsgrunnlaget ikke kan overstige 12G. For utenlandske heleide datterselskap følges nasjonalt regelverk og markedspraksis.

Arbeidsgivers innbetaling på en innskuddsordning skal kun gjøres løpende i ansettelsesperioden, slik at det ikke påløper kostnader etter at en ledende ansatt har fratrudd stillingen i selskapet.

Note 3 Pensjoner

Konsernet har både innskudds- og ytelsesbaserte ordninger. Ytelsesordningene er forutsigbare for den ansatte ved at ytelsene er avtalt på forhånd. Premiebetalingene avhenger blant annet av medlemmenes tjenestetid, alder og lønnsnivå. I innskuddsordningene blir innbetalinger fastsatt som en prosentsats av den ansattes lønn. Pensjonskapitalens størrelse avgjør hvor stor pensjon den ansatte kan ta ut, og de ansatte har dermed avkastningsrisikoen på det som er innbetalt til ordningen. Majoriteten av konsernets pensjonsordninger er innskuddsbaserte. Det henvises forøvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 8 «Pensjoner» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Pensjonskostnader:		
Nåverdi av årets opptjening	119	130
Netto rentekostnad av nettoforpliktelse	22	29
Resultatførte planendringer	(104)	
Brutto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift (ytelsesbaserte)	37	160
Ansattes innskudd	(1)	(1)
Renteelement reklassifisert til finanspost	(20)	(26)
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift (ytelsesbaserte)	16	133
Innskuddsbaserte pensjonsplaner	539	550
Ansattes innskudd	(110)	(107)
Pensjonskostnader innregnet i årets driftsresultat	445	575
Netto pensjonsforpliktelser:		
Estimerte påløpte sikrede forpliktelser	(516)	(506)
Estimert verdi av pensjonsmidlene	252	260
Netto estimerte sikrede pensjons(forpliktelser)/-midler	(263)	(246)
Estimerte påløpte usikrede forpliktelser	(618)	(848)
Netto pensjonsforpliktelser i balansen	(882)	(1 094)
Pensjonsforpliktelse ført som avsetning for forpliktelse	882	(1 094)
Endringer i forpliktelsen:		
Netto forpliktelse 1.1.	(1 094)	(1 052)
Brutto pensjonskostnad	(37)	(160)
Premiebetalinger og utbetalte ytelser	163	162
Bidrag fra deltakere i ordningen	1	1
Korreksjon tidligere perioders pensjonsforpliktelse	(2)	
Tilbakebetaling av tidligere innbetalt pensjonspremie	1	
Estimatavvik ført mot utvidet resultat	82	(35)
Omregningsdifferanser	4	(11)
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	(882)	(1 094)

	2018	2017
Hovedkategorier av pensjonsmidler til virkelig verdi:		
EK-instrumenter (aksjer, obligasjoner)	98	100
Gjeldsinstrumenter	99	103
Eiendom	20	21
Andre eiendeler	35	36
Pensjonsmidler	252	260
Estimatavvik gevinst/(tap) 01.01.	473	508
Endringer i pensjonsplan, pensjonsforpliktelse	124	
Endringer i diskonteringsrenten, pensjonsforpliktelse	7	(10)
Endringer i andre økonomiske forutsetninger, pensjonsforpliktelse	(20)	(6)
Endringer i demografiske forutsetninger, pensjonsforpliktelse	(1)	(1)
Endringer i andre faktorer, pensjonsforpliktelse	(18)	(25)
Endringer i økonomiske forutsetninger, pensjonsmidler	(7)	
Endringer i demografiske forutsetninger, pensjonsmidler	(4)	
Endringer i andre faktorer, pensjonsmidler	2	8
Årets gevinst/(tap) i utvidet resultat	82	(35)
Estimatavvik gevinst/(tap) 31.12.	555	473
Innskuddsbaserte pensjonsordninger		
Antall medlemmer	17 922	19 494
Andel av lønn	1-57 %	1-49 %
Ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Aktuarmessige forutsetninger:		
Diskonteringsrente	2,38-2,85 %	2,4-2,7 %
Forventet lønnsregulering	2,0-2,95 %	2,0-2,95 %
Forventet G-regulering	2,5-2,95 %	2,25-2,95 %
Forventet pensjonsregulering	0,8-2,5 %	0,4-1,5 %
Forventet avkastning	2,38-2,85 %	2,4-2,7 %
Forventet frivillig avgang (under 50 år)	3,5-5 %	3,5-5 %
Forventet frivillig avgang (over 50 år)	1,0-5 %	1,5-5 %
Uttakstilbøyelighet AFP	40-60 %	40-60 %
Demografiske forutsetninger om dødelighet	K2013	K2013

Innskuddsordninger

Konsernet har innskuddsbaserte pensjonsordninger for de fleste ansatte i Norge, Sverige og Danmark og premien blir kostnadsført løpende etter som det betales til pensjonsleverandør.

De norske virksomhetene har hovedsakelig noe lavere innskuddssatser og lavere pensjonsgrunnlag enn morselskapet, se [note 2](#) for Posten Norge AS.

Enkelte selskaper i konsernets svenske virksomhet hadde ytelsesbaserte pensjonsordninger som etter IAS 19 ikke kvalifiserer til balanseføring. I samsvar med svenske regler er pensjonsforpliktelsen dekket via en kapitalforsikring, og blir i konsernregnskapet regnskapsført som en innskuddsordning.

Innskuddsordningene i Sverige og Danmark hadde varierende innskuddssatser basert på forskjellig beregningsgrunnlag og intervall av satser.

AFP-ordning

Fra 1. januar 2011 gikk morselskapet og de fleste norske konsernselskaper over til en ny AFP-ordning (Fellesordningen for AFP i privat sektor). Den nye AFP-ordningen er en flerforetaksordning som er vurdert til å være en ytelsesordning. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til at pensjonsforpliktelsen kan måles på en pålitelig måte, slik at ordningen regnskapsmessig behandles som en innskuddsordning.

Ytelsesordninger

Konsernet har pensjonsordninger definert som ytelsesbaserte. Enkelte av disse ordningene presenteres likevel som innskuddsbaserte og kostnadsføres løpende. En vesentlig del av konsernets ytelsesbaserte ordninger knytter seg til at Posten Norge AS gikk ut av Statens Pensjonskasse, ved at de som var ansatte på overgangstidspunktet fikk rett til ulike kompensasjons- og garantiordninger, se [note 2](#) for Posten Norge AS. I 2018 ble dette regelverket endret slik at samordningen blir vesentlig mindre. På bakgrunn av dette har det blitt estimert en reduksjon i pensjonsforpliktelsen med 228 mill. kroner i 2018. Dette er regnskapsført som en planendring, hvor 104 mill. kroner er ført som reduksjon av årets pensjonskostnad og 124 mill. kroner som en del av årets estimatavvik i utvidet resultat.

Pensjonsmidler i konsernet tilhører i hovedsak ytelsesordninger for selskaper i Bring Cargo konsernet og Bring Frigo AB.

Forutsetninger

For 2018 er det gjort endringer i de økonomiske forutsetningene, hovedsakelig i tråd med anbefalinger fra Norsk Regnskaps Stiftelse (NRS). Posten Norge benytter obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som grunnlag for diskonteringsrente. Posten har vurdert at obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i 2018 kvalifiserer som foretaksobligasjoner med tilstrekkelig høy kredittverdighet og markedsdybde, til at disse papirene kan danne basis for diskonteringsrenten under IAS 19.

Datterselskapene har i hovedsak benyttet de samme langsiktige økonomiske forutsetningene for ytelsesordningene som morselskapet, men de er justert for landspesifikke makroøkonomiske forhold. Se [note 2](#) for Posten Norge AS.

Sensitivitet

Tabellen nedenfor viser estimerte effekter ved endring i enkelte forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner. Estimatenes er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2018 og forutsetter alle andre forutsetninger uendret. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Pensjonsregulering		Frivillig avgang	
Endring (prosentpoeng)	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %
Endring i brutto pensjonsforpliktelse (reduksjon)/økning	(122)	144	22	(14)	(9)	19
Endring i prosent	-14 %	17 %	3 %	-2 %	-1 %	2 %

Note 4 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader er kostnader som ikke er direkte knyttet til salg av varer og tjenester, lønn og personalkostnader eller avskrivninger/nedskrivninger.

	2018	2017
Kostnader lokaler	1 094	1 090
Andre leiekostnader	322	342
IT-tjenester	660	602
Andre fremmede tjenester	585	472
Reisekostnader	164	173
Verktøy, inventar, driftsmateriell	113	109
Reparasjon og vedlikehold utstyr	136	112
Forsikring, garanti- og erstatningskostnader	123	108
Markedsføring	98	95
Regnskaps- og lønnstjenester	45	46
Øvrige kostnader	247	376
Driftskostnader	3 586	3 524

Veksten i kostnader knyttet til IT-tjenester skyldtes høy prosjektaktivitet. Aktiviteten var hovedsakelig basert på forretningsmessige forbedringer av eksisterende system, samt økte lisenskostnader.

Økningen i andre fremmede tjenester skyldtes høyere bruk av vikarer hovedsakelig grunnet innføring av én adressert brevstrøm i segment Post.

Øvrige kostnader bestod av telefon- og portokostnader, fraktkostnader, kontor og IT-rekvisita, trykksaker, kontingenter, interne øvrige driftskostnader og tap på fordringer. Nedgangen skyldtes i hovedsak avgangen av Bring Citymail Sweden.

Note 5 Andre inntekter og kostnader

Andre inntekter og kostnader er vesentlige inntekter og kostnader som ikke er gjentakende. Dette omfatter blant annet omstillingskostnader og gevinst og tap ved salg av anleggsmidler. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 14 «Avsetning for forpliktelser» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Omstillings(kostnader)	(22)	15
Gevinst ved salg av anleggsmidler og datterselskap	68	270
Andre inntekter/(kostnader)	(11)	(229)
Andre inntekter og (kostnader)	35	57

Omstillingskostnader

Omstillingskostnader inkluderer restruktureringskostnader og kostnader til ventelønn.

I konsernet ble det i 2018 avsatt omstillingskostnader på 27 mill. kroner, og tilbakeført avsetninger fra tidligere år på 5 mill. kroner. Av årets avsetning på 27 mill. kroner gjaldt 16 mill. kroner personalmessige tiltak, 5 mill. kroner lokaler og 6 mill. kroner øvrige tiltak. Avsetningene ble hovedsakelig foretatt i forbindelse med driftstilpasninger i segment Logistikk.

Tilsvarende avsetning i 2017 var 47 mill. kroner, og tilbakeføring 62 mill. kroner. For 2017 gjaldt omstillingskostnadene i hovedsak omlegging av terminalstruktur i segment Logistikk, samt omstilling i konsernets stab og støttefunksjoner.

Samlede avsetninger til omstilling vises i [note 11](#).

Gevinst ved salg av anleggsmidler og datterselskap

Gevinst ved salg av anleggsmidler og datterselskaper i 2018 var i hovedsak knyttet til salg av Posten Eiendom Svanholmen AS med en gevinst på 47 mill. kroner, samt ekspropriering av eiendom med en gevinst på 17 mill. kroner.

Gevinst ved salg av anleggsmidler i 2017 var i hovedsak knyttet til salg av Posten Eiendom Kanalveien AS med en gevinst på 180 mill. kroner, terminal i Bergen med en gevinst på 60 mill. kroner, Bring SCM med en gevinst på 15 mill. kroner, samt Bring Cargo Fastighets AB med en gevinst på 13 mill. kroner.

Andre inntekter og kostnader

Andre inntekter og kostnader i 2018 bestod i hovedsak av tapsavsetninger i segment Logistikk på 37 mill. kroner. I tillegg ble det tilbakeført avsetninger på 34 mill. kroner etter at konsernet i første kvartal 2018 solgte datterselskapet Bring Citymail Sweden til det tyske selskapet Allegra Capital GmbH, og avtalens

utfall resulterte i lavere tap enn forventet, se [note 23](#) for nærmere informasjon. Andre inntekter og kostnader i 2017 vedrørte i hovedsak avsetninger for en underforstått plikt til å gjennomføre tiltak i tilknytning til dette salget.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

Noten gir en oversikt over konsernets finansinntekter og finanskostnader, herunder inntekter og kostnader knyttet til konsernets finansiering, valutaomregningseffekter fra fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, samt gevinster og tap fra finansielle derivater. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Renteinntekter	52	71
Valutakursgevinster	204	134
Gevinst derivater	68	21
Gevinst på lån til virkelig verdi over resultatet ¹⁾		28
Andre finansinntekter	5	2
Finansinntekter	329	256
Rentekostnader	98	86
Valutakurstap	192	123
Tap derivater	6	78
Tap på lån til virkelig verdi over resultatet ¹⁾	50	
Andre finanskostnader	33	40
Finanskostnader	378	326
Netto finansinntekter og (kostnader)	(49)	(71)

¹⁾ Verdiendring av lån i japanske yen hvor det er benyttet "virkelig verdi opsjon". Motsvares av verdiendringer i kombinerte rente- og valutaswapper regnskapsført som "Gevinst derivater" eller "Tap derivater". For nærmere informasjon henvises det til [note 19](#).

Renteinntekter i 2018 bestod hovedsakelig av avkastning på markedsbaserte plasseringer og rentefond.

Netto valutakursgevinster og netto gevinst på derivater skyldtes hovedsakelig gevinster og tap grunnet kursutviklingen mellom norske og svenske kroner, samt mellom norske kroner og euro. Se [note 18](#) og [19](#) for nærmere omtale om derivater.

Rentekostnader vedrørte hovedsakelig rentekostnader knyttet til langsiktig finansiering. I 2018 var det inkludert rentekostnader på netto pensjonsforpliktelser som utgjorde 22 mill. kroner for konsernet.

Se også [note 18](#) for nærmere beskrivelse av konsernets finansielle risiko og kapitalstyring.

Note 7 Skatt

Noten omhandler myndighetenes beskatning av overskudd i konsernets selskaper. Skattekostnaden beregnes på grunnlag av regnskapsmessig resultat og splittes i periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/-skattefordel. Utsatt skatt/skattefordel oppstår når regnskapsmessig og skattemessig periodisering er forskjellig. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 9 «Skatter» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Resultatskatt		
Betalbar skattekostnad	100	133
Nedgang utsatt skattefordel	19	100
Skattekostnad	118	233
Årets betalbare skatt	104	123
(For mye)/for lite betalt tidligere år	(5)	10
Annet		(1)
Betalbar skattekostnad	100	133
Effektiv skattesats	32 %	38 %
Avstemming effektiv skattesats mot norsk skattesats:		
Resultat før skatt	366	621
23 % skatt (24 % i 2017)	84	149
Nedskrivning av goodwill	33	12
Ikke fradragsberettigede kostnader	25	86
Ikke skattepliktige inntekter	(18)	(69)
Effekt av skattesatser i andre land	3	(7)
Virkning av endring i skattesats over resultatet	(1)	(3)
Justering fra tidligere år	(7)	5
Endring ikke balanseført utsatt skattefordel		60
Skattekostnad	118	233

	2018	2017
Estimatavvik pensjon	19	(8)
Resultat sikring av utenlandske enheter	10	1
Kontantstrømsikring		(1)
Effekt av endret skattesats	2	6
Endring utsatt skatt innregnet i utvidet resultat for året	31	(2)

Nedgangen i effektiv skattesats sammenlignet med fjoråret, fra 38 prosent til 32 prosent for konsernet, skyldtes i hovedsak reduksjon i ikke fradragsberettigede kostnader som følge av salg av Bring Citymail Sweden, samt lavere ikke skattepliktige inntekter. Ikke skattepliktige inntekter var i hovedsak knyttet til salg av datterselskap.

Endringer i utsatt skattefordel

	01.01 2018	Tilgang kjøpte DS	Ført mot Utvidet res/EK	Resultat - ført årsres.	Annet	Omregn. diff	Effekt endret skatte- sats ¹⁾	31.12 2018
Varige driftsmidler	(8)	1		44			(4)	34
Gevinst og tapskonto	(8)		2	(23)			(4)	(33)
Fordringer	(1)							(1)
Valuta	3			(3)				
Pensjon	(226)		19	30		1	6	(169)
Innskuddsfond	23			(15)				8
Avsetninger	(69)			12			1	(57)
Finansielle instrumenter	(8)		10	(12)				(9)
Annet	9			(5)				3
Underskudd til fremføring	(482)	90	3	(10)	16		2	(397)
Utsatt skattefordel	(767)	92	34	20	34	1	1	(621)
Ikke balanseført utsatt skattefordel	486	(91)			(22)	1		396
Balanseført utsatt skattefordel	(281)	1	34	20	13	2	1	(224)

1) Kolonnen inkluderer effekt av endret skattesats som er ført over resultat og utvidet resultat på henholdsvis -1 mill. kroner og 2 mill. kroner

	01.01 2017	Tilgang kjøpte DS	Ført mot Utvidet res/EK	Resultat - ført årsres.	Annet	Omregn. diff	Effekt endret skatte- sats ¹⁾	31.12 2017
Varige driftsmidler	(60)	6		30	18	(1)	(2)	(8)
Gevinst og tapskonto	3			(5)			(5)	(8)
Fordringer	(2)			1				(1)
Valuta	5			(2)				3
Pensjon	(226)		(8)			(1)	10	(226)
Innskuddsfond	20			4			(1)	23
Avsetninger	(117)			51		(4)	1	(69)
Finansielle instrumenter	4		(1)	(12)			1	(8)
Annet	9							9
Underskudd til fremføring	(442)	2	2	(24)	16	(28)		(473)
Utsatt skattefordel	(807)	9	(7)	43	34	(34)	3	(759)
Sum ikke balanseført utsatt skattefordel	410			60	(22)	29		477
Balanseført utsatt skattefordel	(396)	8	(7)	103	13	(5)	3	(281)

1) Kolonnen inkluderer effekt av endret skattesats som er ført over resultat og utvidet resultat på henholdsvis -3 mill. kroner og 6 mill. kroner

Ordinær skattesats for selskaper hjemmehørende i Norge ble redusert fra 23 prosent til 22 prosent med virkning fra 2019. Skattesats på 22 prosent er lagt til grunn ved beregningen av verdien av utsatt skattefordel for konsernets norske selskaper. Dette medførte en reduksjon i utsatt skattefordel med 1 mill. kroner.

Utsatt skattefordel ble redusert med 57 mill. kroner hovedsakelig som følge av redusert utsatt skattefordel knyttet til netto pensjonsforpliktelser og økt utsatt skatt knyttet til varige driftsmidler.

Det ble foretatt en vurdering av selskaper med utsatt skattefordel med hensyn på kriterier for innregning i balanse. Utsatt skattefordel som ikke ble innregnet vedrørte hovedsakelig underskudd til fremføring i Sverige og Danmark. Underskudd til fremføring som var med i grunnlaget for balanseført utsatt skattefordel ble balanseført basert på forventede fremtidige overskudd og konsernbidragmuligheter. Det er ingen tidsbegrensning knyttet til underskuddene. Reduksjon i ikke balanseført utsatt skattefordel skyldtes salg av Bring Citymail Sweden som hadde fremførbart underskudd som ikke var balanseført.

Effekt av endret skattesats knyttet seg til underliggende eiendeler som er innregnet delvis over resultatet og delvis over utvidet resultat. Skatteeffekten er innregnet tilsvarende. Effekt av endret skattesats innregnet i utvidet resultat på 2 mill. kroner knytter seg hovedsakelig til estimatavvik pensjon, motvirket av sikring av utenlandske datterselskap.

Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser

Note 8 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er ikke-fysiske eiendeler og vedrører hovedsakelig balanseført IT-utvikling, herunder spesialtilpasset programvare, samt goodwill i forbindelse med oppkjøp av virksomhet. Immaterielle eiendeler og goodwill vil være utsatt for betydelig estimatusikkerhet. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 10 «Immaterielle eiendeler» i konsernets regnskapsprinsipper.

	IT- utvikling	Prosj. under utvikling	Goodwill	Sum
Balanseført verdi 01.01.2018	397	227	1 495	2 118
Tilgang	33	158		191
Tilgang internt opparbeidede imm. eiendeler		29		29
Tilgang ved kjøp av selskap (note 23)			17	17
Avgang ved salg av selskap (note 23)	(14)			(14)
Årets avskrivninger	(130)			(130)
Årets nedskrivninger	(8)		(141)	(149)
Justering av kostpris/Utrangering	(3)			(3)
Omregningsdifferanser	(1)		(10)	(11)
Overføring fra prosjekter under utvikling	61	(61)		
Balanseført verdi 31.12.2018	335	353	1 361	2 049
Anskaffelseskost 01.01.2018	2 384	233	3 228	5 845
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2018	(1 987)	(6)	(1 733)	(3 726)
Anskaffelseskost 31.12.2018	2 381	359	3 108	5 849
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2018	(2 046)	(6)	(1 748)	(3 800)
Balanseført verdi 31.12.2018	335	353	1 361	2 049
Avskrivningsmetode	Lineær			
Brukstid	3 - 10 år			

	IT- utvikling	Prosj. under utvikling	Goodwill	Sum
Balansført verdi 01.01.2017	320	203	1 671	2 194
Tilgang	72	138		210
Tilgang internt opparbeidede imm. eiendeler		38		38
Tilgang ved kjøp av selskap (note 23)	4		18	22
Avgang ved salg av selskap (note 23)		(1)	(174)	(175)
Årets avskrivninger	(149)			(149)
Årets nedskrivninger	(3)		(49)	(52)
Omregningsdifferanser	1		29	29
Overføring fra prosjekter under utvikling	151	(151)		
Balansført verdi 31.12.2017	397	227	1 495	2 118
Anskaffelseskost 01.01.2017	2 167	209	3 297	5 673
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2017	(1 847)	(6)	(1 626)	(3 479)
Anskaffelseskost 31.12.2017	2 384	233	3 228	5 845
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2017	(1 987)	(6)	(1 733)	(3 726)
Balansført verdi 31.12.2017	397	227	1 495	2 118
Avskrivningsmetode	Lineær			
Brukstid	3 - 10 år			

IT-utvikling

Totalt balanseførte immaterielle eiendeler knyttet til IT-utvikling per 31. desember 2018 utgjorde 335 mill. kroner, hvorav 291 mill. kroner vedrørte Posten Norge AS. Om lag 140 mill. kroner av balansført verdi vedrørte prosjekter i det konsernfelles transformasjonsprogrammet Nye Posten og Bring (NPB).

Prosjektene omfattet nytt ERP-, produksjons- og tollsystem for deler av virksomheten i konsernet, samt nytt CRM-system. Konsernfelles IT-plattform var balansført med 21 mill. kroner. I tillegg var det balansført investeringer i utviklingsplattform og felles klientprogramvare for bruk på håndholdte terminaler, løsninger knyttet til adresse- og ruteregister, produksjonsstøttesystem, samt flere prosjekter som gjaldt webløsninger.

Som en del av Postens tilpasning av tjenestetilbudet til nye brukerbehov, er det utviklet en løsning for sikker digital post, Digipost, som ved årsskiftet hadde om lag 1,9 millioner brukere. Systemet var balansført til 24 mill. kroner ved årsslutt.

Avgang ved salg av selskap i 2018 vedrører hovedsakelig avgang av balansført IT-utvikling i Bring Citymail Sweden. Det henvises til [note 23](#) for nærmere informasjon.

For immaterielle eiendeler med bestemt levetid var avskrivningstiden for konsernet fra 3 til 10 år i 2018 (tilsvarende i 2017), avhengig av utnyttbar levetid på hver enkelt eiendel, basert på en individuell vurdering. Årets avskrivning/amortisering presenteres i resultatregnskapet i linjen for avskrivninger.

Prosjekter under utvikling

Prosjekter under utvikling utgjorde totalt 353 mill. kroner per 31. desember 2018. Om lag 290 mill. kroner vedrørte IT-investeringer knyttet til prosjekter i det konsernfelles transformasjonsprogrammet Nye Posten og Bring (NPB). Programmet har som mål å etablere systemer som skal støtte linjeledelsen i arbeidet med å oppnå konsernets strategiske og operative mål. Programmet består av konsernfelles forbedringstiltak og IT-investeringer som i sum skal bidra til å gi konsernet en forbedret virksomhetsplattform. I tillegg var IT-investeringer knyttet til å oppdatere og forbedre forvaltningen av konsernets infrastruktur balanseført til 30 mill. kroner per 31. desember 2018.

Nedskrivning av IT-utvikling og prosjekter under utvikling

Alle prosjekter under utvikling blir årlig, og ved eventuelle indikasjoner på verdifall, testet for nedskrivningsbehov. I 2018 og 2017 ble det ikke foretatt vesentlige nedskrivninger av IT-utvikling eller prosjekter under utvikling.

Goodwill

Goodwill allokteres til kontantgenererende enheter basert på en vurdering av inngående kontantstrømmer knyttet til den virksomheten eller virksomhetsgruppe (driftssegment) goodwill tilhører. Er en virksomhets eller virksomhetsgruppes inngående kontantstrøm uavhengig av andres inngående kontantstrømmer utgjør den enkelte virksomheten/virksomhetsgruppen den kontantgenererende enheten, og goodwill allokteres til denne enheten. Hvis ikke allokteres goodwill til en kontantgenererende enhet på et høyere nivå. Konsernets goodwillposter oppsummeres nedenfor.

	Bal. ført verdi 01.01.18	Tilgang	Avgang	Konsern- over- føring	Ned- regnings- skrivn.	Om- regnings- diff	Bal. ført verdi 31.12.18
Bring Mail Nordic	27					(1)	26
Netlife Gruppen	122	13					135
Sum Segment Post	149	13				(1)	161
Posten Norge AS - E-handel og logistikk	556			(34)			522
Bring Express Norge	101			34			135
Bring Express Sverige	57					(2)	56
Bring Express Danmark	41						42
Bring Warehousing	64				(64)		
Bring Cargo	254				(74)		180
Bring Frigo Sverige	44					(1)	42
Bring Linehaul	9						10
Bring Cargo International	220					(6)	213
Bring Transportløsninger		4			(4)	0	(0)
Sum Segment Logistikk	1 346	4			(141)	(9)	1 200
Posten Norge Konsern	1 495	17			(141)	(10)	1 361

	Bal. ført verdi 01.01.17	Tilgang	Avgang	Konsern- over- føring	Ned- skrivn.	Om- regnings- diff	Bal. ført verdi 31.12.17
Bring Mail Nordic	26					1	27
Netlife Gruppen	104	18					122
Sum Segment Post	130	18				1	149
Posten Norge AS - divisjon logistikk	556						556
Bring Express Norge	101						101
Bring Express Sverige	55					2	57
Bring Express Danmark	38					3	41
Bring Warehousing	64						64
Bring Cargo	253					1	254
Bring Frigo Sverige	208		(174)			9	44
Bring Linehaul				9			9
Bring Cargo International	209					11	220
Bring Transportløsninger	58			(9)	(49)	1	
Sum Segment Logistikk	1 541		(174)		(49)	27	1 346
Posten Norge Konsern	1 671	18	(174)		(49)	29	1 495

Tilgang og avgang goodwill

Tilgang på 17 mill. kroner vedrørte hovedsakelig Netlife Gruppen, hvorav 13 mill. kroner var en følge av endelig kjøpsprisallokering (PPA) for selskapet Delivermore AS.

Kjøp og salg av selskaper, samt øvrige endringer i konsernets struktur, er nærmere omtalt i [note 23](#).

Nedskrivning goodwill

Det gjøres årlige tester av goodwill for verdifall. Dersom det foreligger indikasjoner på verdifall gjennom året, testes goodwill når slike indikasjoner foreligger. Konsernet benytter bruksverdi som gjenvinnbart beløp for goodwill.

Prognoser (driftsresultat)

Fremtidige kontantstrømmer er beregnet med basis i estimerte resultater som dekker en periode på tre år, justert for avskrivninger, investeringer og endring i arbeidskapital. Prognosene og langtidsplanene til konsernets enheter blir utarbeidet og godkjent av ledelsen basert på sist kjente konjunktur- og markedsforventninger, og vurderes opp mot strategiske mål, historikk og andre faktorer.

I segment Logistikk preges fortjenestemarginene av sterk konkurranse og prispress. Det arbeides på flere hold med kostnadseffektiverende tiltak i segmentet. Basert på dette inneholder konsernets prognoser for segment Logistikk lønnsomhetsforbedringer. Vesentlige kostnadselementer er eksterne tjenestekostnader som påvirkes av prisforhandlinger og inflasjon. Konjunkturer i Norge og Norden påvirker konsernet, spesielt når det gjelder logistikkvirksomheten. Dette er hensyntatt i vekstratene til konsernets enheter.

Segment Post preges av fallende postvolumer, noe økt prispress samt effektivisering i produksjon og distribusjon. Vesentlige kostnadselementer er lønn og eksterne tjeneste- og driftskostnader som påvirkes av prisforhandlinger og inflasjon. Netlife gruppen inngår som en del av segment Post. Imidlertid omfatter virksomheten til Netlife gruppen ikke tradisjonell postvirksomhet, men i hovedsak IT konsulent- og rådgivningstjenester, samt markeds- og kundeanalyse.

Øvrige forutsetninger (vekst og avkastningskrav)

Fremskrivningsperioden inneholder en beregning av kontantstrømmer etter prognoseperioden med en konstant vekstrate. Størrelsen på vekstrate per segment er angitt i tabellen nedenfor. Vekstraten overstiger ikke den langsiktige gjennomsnittsraten i områdene konsernet opererer.

Nåverdien av kontantstrømmen er beregnet med et vektet avkastningskrav på totalkapitalen for det enkelte segment og er beregnet før skatt. Egenkapitalavkastningskravet er beregnet ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Avkastningskravet for gjeld estimeres ut fra langsiktig risikofri rente tillagt en kredittmargin utledet av konsernets marginale langsiktige lånerente. Konsernets avkastningskrav per segment vurderes hvert år for vesentlige endringer i faktorer som påvirker kravet. Konsernet opererer i hovedsak i det norske og svenske markedet med kontantstrømmer i norske og svenske kroner. Avkastningskrav benyttet per segment er angitt i tabellen nedenfor.

Oversikt over goodwill og nøkkelforutsetninger per segment:

Segment	Goodwill	Diskonteringssats før skatt (WACC)		Langsiktig vekstrate	
		2018	2017	2018	2017
Post	161	9,4 %	8,8 %	0 – 2 %	0 – 2 %
Logistikk	1 200	9,4 %	9,1 %	2 %	2 %
Sum konsern	1 361				

Resultat nedskrivningstester 2018

Basert på kriteriene beskrevet over ble det i 2018 nedskrevet totalt 141 mill. kroner knyttet til goodwill som gjaldt segment Logistikk (49 mill. kroner i 2017).

Goodwill tilknyttet Bring Cargo ble nedskrevet med totalt 74 mill. kroner. Enheten opererer innenfor forretningsområdene «Industri og offshore» og «Internasjonal spedisjon». Nedskrivningen skyldtes hovedsakelig at virksomheten innenfor «Industri og offshore» var preget av sterk konkurranse og lønnsomhetsutfordringer.

Goodwill tilknyttet Bring Warehousing på totalt 64 mill. kroner ble nedskrevet i sin helhet grunnet lønnsomhetsutfordringer i virksomheten.

I tillegg ble annen goodwill på totalt 4 mill. kroner nedskrevet.

Det er ikke avdekket nedskrivningsbehov for øvrige goodwillposter per 31. desember 2018.

Sensitivitetsanalyser

Det er gjennomført analyser knyttet til sensitiviteten i nøkkelforutsetninger for de kontantgenererende enhetene i konsernet. Forutsetninger som ble analysert var vekst, avkastningskrav og EBIT-margin. Analysen ga ved endring i vekstforutsetningene og avkastningskrav kun utslag på nedskrivningsbehovet for den kontantgenererende enheten Bring Cargo.

Ved endring i prognostisert EBIT (redusert med 10 til 50 prosent) viste analysene økt nedskrivningsbehov for de kontantgenererende enhetene som er listet i tabellen nedenfor.

For øvrige kontantgenererende enheter ville det ikke vært behov for nedskrivninger.

Sensitivitet:

Endrede forutsetninger		Økt behov for nedskrivning
Vekst i terminalledd	Bring Cargo	
1,0 %	(42)	
0,0 %	(74)	

Endrede forutsetninger		Økt behov for nedskrivning
Avkastningskrav	Bring Cargo	
9,6 %	(27)	
10,1 %	(51)	

Endrede forutsetninger		Økt behov for nedskrivning		
Prognostisert EBIT	Bring Cargo	Posten Norge AS - div logistikk	Bring Cargo International	Bring Frigo Sverige
10 % lavere	(43)			
30 % lavere	(129)			
50 % lavere	(215)	(150)	(38)	(36)

Note 9 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler representerer ulike typer eiendommer og driftsmidler som er nødvendige for den virksomheten konsernet driver. De største verdiene representeres av post- og logistikkterminaler. Det henvises for øvrig til kapittel 11 «Varige driftsmidler» i konsernets regnskapsprinsipper.

	Maskiner	Transp. midler, inventar, utstyr	Bygg og fast eiendom	Anlegg under utførelse Maskiner	Anlegg under utførelse Bygg	Sum
Balansført verdi 01.01.2018	513	966	4 031	107	177	5 794
Tilgang	47	298	84	131	182	742
Avgang		(50)	1	(1)		(50)
Avgang ved salg av selskap (note 23)	(33)	1	(54)			(85)
Årets avskrivninger	(76)	(273)	(175)			(524)
Årets nedskrivninger	(4)	(4)	(1)			(9)
Justering av kostpris/utrangering	1	(6)	(30)	(8)		(43)
Omregningsdifferanser	(3)	(7)	(3)			(13)
Overføring fra anlegg under utførelse	88	23	168	(111)	(168)	
Balansført verdi 31.12.2018	534	949	4 022	117	191	5 812
Anskaffelseskost 01.01.2018	1 513	2 566	5 460	107	177	9 823
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2018	(1 000)	(1 600)	(1 429)			(4 029)
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 399	2 624	5 484	117	191	9 815
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2018	(865)	(1 675)	(1 462)			(4 002)
Balansført verdi 31.12.2018	534	949	4 022	117	191	5 812
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær			
Brukstid	3 - 20 år	3 - 15 år	3 - 50 år			

	Maskiner	Transp. midl, inventar, utstyr	Bygn. og fast eiendom	Anlegg under utf. maskiner og anlegg	Anlegg under utf. bygg	Sum
Balansført verdi 01.01.2017	348	1 008	2 992	233	1 284	5 866
Tilgang	22	262	77	159	189	709
Avgang		(78)	(57)			(135)
Avgang ved salg av selskap (note 23)		(2)	(123)			(125)
Årets avskrivninger	(85)	(277)	(172)			(535)
Årets nedskrivninger	(5)		(1)			(7)
Justering av kostpris/utrangering	(11)	(11)	3			(19)
Omregningsdifferanser	4	20	16			40
Overføring fra anlegg under utførelse	240	45	1 296	(285)	(1 296)	
Balansført verdi 31.12.2017	513	966	4 031	107	177	5 794
Anskaffelseskost 01.01.2017	1 385	2 557	4 494	233	1 284	9 954
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2017	(1 037)	(1 549)	(1 502)			(4 088)
Anskaffelseskost 31.12.2017	1 513	2 565	5 460	107	177	9 822
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2017	(1 000)	(1 599)	(1 429)			(4 028)
Balansført verdi 31.12.2017	513	965	4 031	107	177	5 794
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær			
Brukstid	4 - 20 år	1 - 15 år	5 - 50 år			

Tilgang varige driftsmidler

En vesentlig del av investeringene de siste to år gjaldt nybygg og produksjonsutstyr i forbindelse med etablering av nytt landsdekkende logistikknettverk og ny felles terminalstruktur. Det besluttet en ny terminalstruktur med totalt 18 terminaler for å støtte samhandling og etablering av en integrert verdikjede mellom pakker og gods. Dette for å få til en reduksjon av det totale kostnadsnivået og sikre nødvendig konkurransekraft. 14 av terminalene er satt i drift og 3 av de resterende 4 vil stå klare i løpet av 2020. De største prosjektene i 2018 gjaldt bygging av nye logistikkentre i Vestfold, Stavanger og Bergen.

I mai 2016 kjøpte Posten Eiendom Vestfold en tomt på Borgeskogen Industriområde i Vestfold. Tomten ble benyttet til å bygge et nytt produksjonsbygg for pakker og gods og bygget ble tatt i bruk september 2018. Balansført verdi per 31. desember 2018 var 154 mill. kroner.

Gjennom kjøpet av Posten Eiendom Stavanger i juli 2016, anskaffet konsernet en tomt i Stavanger som skulle benyttes til utvikling av Posten og Brings logistikkentre i Stavanger. Anlegget er under oppføring og blir ferdigstilt i mars/april 2019. Anlegget var per 31. desember 2018 balansført med 331 mill. kroner.

I februar 2017 kjøpte konsernet en tomt på Kokstad i nærheten av Flesland flyplass i Bergen. Tomten skal brukes til å bygge et nytt produksjonsbygg for pakker og gods og bygget skal ferdigstilles i 2021/2022. Byggingen har en ramme på 605 mill. kroner.

Avgang varige driftsmidler

Årets avgang av varige driftsmidler (inklusive salg av selskap) utgjorde 135 mill. kroner, og gjaldt hovedsakelig, avgang av maskiner og utstyr i forbindelse med salg av Bring Citymail Sweden, salg av Posten Eiendom Svanholmen AS som omfattet et terminalbygg utenfor Stavanger, samt salg av transportmidler.

Ytterligere informasjon om tilgang ved kjøp/salg av selskap fremgår av [note 23](#).

Øvrige forhold

Byggelånsrenter

Varige driftsmidler i konsernet inkluderte balanseførte byggelånsrenter med 89 mill. kroner per 31. desember 2018 (87 mill. kroner per 31. desember 2017), og gjaldt i hovedsak postterminalen på Robsrud (Østlandsterminalen) og logistikkcenteret på Alnabru i Oslo.

Forsikringer

Konsernet har sikret vesentlige deler av sin virksomhet og materielle verdier gjennom tradisjonelle forsikringsdekninger. For biler har konsernet kun lovpålagt ansvarsdekning. Konsernet er selvassurandør for kaskodelen.

Note 10 Investeringer i selskaper og virksomheter

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Det henvises for øvrig til kapittel 5 «Konsolideringsprinsipper» og kapittel 12 "Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet" i konsernets regnskapsprinsipper.

Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

Enhet	Land/ By	Eier- andel	Bal.ført verdi 01.01. 2018	Tilgang/ avgang 2018 inkl. omregn. diff.	Resultat - andel 2018	Endring omregn. diff.	Bal.ført verdi 31.12. 2018
Danske Fragtmænd A/S	Danmark	31,7 %	418	(32)	4	3	393
Materiallageret AS	Long- yearbyen	34 %	9		1		9
Svensk Adressändring AB	Sverige		17	(21)	4		
AdressPoint AB	Sverige		3	(3)			
Bring Citymail Stockholm KB	Sverige		1	(1)			
Øvrig				2			2
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet			449	(55)	8	3	404

Enhet	Land/ By	Eier- andel	Bal.ført verdi 01.01. 2017	Resultat- andel 2017	Utbytte 2017	Øvrige just.	Bal.ført verdi 31.12. 2017
Danske Fragtmænd A/S	Danmark	34 %	347	8	(16)	79	418
Svensk Adressändring AB	Sverige	15 %	17	2	(2)	1	17
AdressPoint AB	Sverige	15 %	3				3
Bring Citymail Stockholm KB ¹⁾	Sverige	50 %	1	(20)		20	1
Materiallageret AS	Long- yearbyen	34%	9				9
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet			377	(9)	(19)	100	449

1) Da selskapet er et kommandittselskap tas resultater inn selv om egenkapitalen er negativ. Dette klassifiseres som en innskuddsforpliktelse.

Danske Fragtmænd A/S

Danske Fragtmænd A/S er Danmarks største logistikkelskap for innenlandstransport av gods. Posten Norge AS' eierandel i Danske Fragtmænd A/S ble kjøpt i juli 2013. Resterende aksjer i Danske Fragtmænd A/S eies av Fragtmænd Holding A/S som igjen eies av om lag 40 «fragtmænd». Disse opererer som underleverandører av godstransport for selskapet Danske Fragtmænd A/S.

Posten Norge AS erstattet i 2018 avtale om utøvelse av salgsoptjening på aksjene i Danske Fragtmænd A/S fra 2017 med en ny avtale. Den nye avtalen innebærer en tilbakekjøpsperiode på 5 år. I tillegg betales renter. Avtalen sikrer Posten betydelig innflytelse ved at flere forhold krever enstemmighet i styret. Per 31. desember 2018 er 7 prosent av konsernets aksjer i selskapet solgt og eierandelen er redusert med 3,3 prosentpoeng fra 34 prosent til 31,7 prosent. Konsernet har vurdert at investeringen behandles som tilknyttet selskap etter egenkapitalmetoden i regnskapet frem til konsernet ikke lenger har betydelig innflytelse. Avtalt salgssum forsvares bokført verdi i regnskapet.

Posten Norge AS' eierandel i Danske Fragtmænd A/S var innregnet i konsernets balanse med følgende verdier:

År	Balanseført verdi 01.01	Avgang inkl. omregn. diff.	Resultatandel	Utbytte	Omregnings differanser	Balanseført verdi 31.12
2018	418	(32)	4		3	393
2017	347		8	(16)	79	418

Ved utgangen av 2018 var det innregnet omregningsdifferanser på 82 mill. kroner.

Sammenfattet finansiell informasjon om tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet (100 prosent basis)

Selskap	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Omsetning	Årsresultat
Danske Fragtmænd A/S	1 672	1 008	665	3 674	86
Materiallageret AS	27	10	18	8	2

Note 11 Avsetning for forpliktelser

Konsernets avsetninger består av avsetninger tilknyttet omstillinger, pensjoner og andre typer avsetninger. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater», kapittel 14 «Avsetning for forpliktelser» og kapittel 15 «Betingede forpliktelser og eiendeler» i konsernets regnskapsprinsipper.

	Omstilling	Pensjon	Andre	Sum
Balanse 01.01.2017	295	1 052	365	1 712
Avsatt i løpet av året	47		27	74
Reverserte avsetninger fra tidligere år	(62)		(1)	(62)
Renteeffekt av neddiskontering			15	15
Omregningsdifferanser	3	11	21	34
Benyttet avsetning gjennom året	(108)		(44)	(152)
Årets endring pensjonsforpliktelse		31		31
Balanse 31.12.2017	174	1 094	383	1 653
Avsatt i løpet av året	27		42	69
Reverserte avsetninger fra tidligere år	(5)		(2)	(6)
Renteeffekt av neddiskontering			15	15
Omregningsdifferanser	(1)	(4)	(5)	(10)
Benyttet avsetning gjennom året	(86)		(64)	(150)
Årets endring pensjonsforpliktelse		(208)		(208)
Balanse 31.12.2018	109	882	371	1 362
Kortsiktig del av avsetninger	79		83	161
Langsiktig del av avsetninger	30	882	289	1 201

Omstilling

I konsernet ble det i 2018 avsatt omstillingskostnader på 27 mill. kroner, og tilbakeført avsetninger fra tidligere år på 5 mill. kroner. De nye avsetningene var hovedsakelig knyttet til Posten Norge AS, samt termovirksomheten i konsernet. Av årets avsetning på 27 mill. kroner gjaldt 16 mill. kroner personalmessige tiltak, 5 mill. kroner lokaler og 6 mill. kroner øvrige tiltak. Av benyttet avsetning gjennom året utgjorde utbetalinger i tilknytning til avsetning «én felles adressert brevstrøm» 31 mill. kroner, og tidligere avvirket virksomhet 18 mill. kroner. Resterende forbruk var utbetalinger tilknyttet gavepensjoner, ventelønn og andre avsetninger til omstilling.

Forpliktelsene per 31. desember er spesifisert under:

	2018	2017
Personalmessige tiltak	59	101
Husleie tomme lokaler	34	52
Øvrige tiltak	14	17
Ventelønn	2	5
Omstilling	109	174

Det er forventet at utbetalingene i konsernet fordeler seg med 79 mill. kroner i 2019 og 30 mill. kroner i senere år. Se for øvrig [note 5](#) for ytterligere opplysninger.

Pensjon

Pensjoner er nærmere beskrevet i [note 3](#).

Andre

Nye avsetninger i 2018 på 42 mill. kroner, knyttet seg hovedsakelig til tapskontrakter og tomme lokaler i Logistikk segmentet. Av benyttede avsetninger på 64 mill. kroner var 50 mill. kroner knyttet til avsetninger for tapskontrakter i fryselagre.

Andre avsetninger i konsernet per 31. desember 2018 var på 371 mill. kroner og knyttet seg hovedsakelig til tapskontrakter tilknyttet fryselagre. Avsetningene følger av reduserte nivåer i leiemarkedet for fryselager i gjenværende periode for leieavtalene (2024-2026). Fremtidig oppløsning av avsetningene vil gjøres med tilnærmet årlige like beløp.

Tvister

Posten mottok i 2017 et krav om erstatning fra leverandør knyttet til endring i innkjøpsvolum. Saken er forlikt i 2019 uten vesentlig effekt på regnskapet.

Konsernet har i 2018 ikke registrert ytterligere tvistesaker med vesentlig risikoeksponering for konsernet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Note 12 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser

Noten gir en oversikt over klassifiseringen av konsernets finansielle eiendeler og forpliktelser med tilhørende bokførte verdier. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle Instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

2018	Note	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 2018
			FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK ¹⁾	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler								
Rentebærende langsiktige fordringer	13					17		17
Andre finansielle anleggsmidler	19	2		210	3	10		223
Rentefrie kortsiktige fordringer	14					3 671		3 671
Rentebærende kortsiktige fordringer	13					42		42
Likvide midler	15							3 613
Finansielle eiendeler								7 566
Forpliktelser								
Rentebærende langsiktig gjeld	16	2	657				2 359	3 015
Rentefri langsiktig gjeld	17,19	2		10	2		2	14
Rentebærende kortsiktig gjeld	16						910	910
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	7,17,19	2		5	27		4 416	4 449
Finansielle forpliktelser								8 389
Verdsettelsesnivå 1 (netto)								
Verdsettelsesnivå 2 (netto)			(657)	194	(27)			(489)
Verdsettelsesnivå 3 (netto)								

1) Derivater som inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner

2017	Note	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 2017
			FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler								0
Rentebærende langsiktige fordringer	13					20		20
Andre finansielle anleggsmidler	19	2		163		25		188
Rentefrie kortsiktige fordringer	14					4 053		4 054
Rentebærende kortsiktige fordringer	13					107		107
Likvide midler	15							3 937
Finansielle eiendeler								8 306
Forpliktelser								
Rentebærende langsiktig gjeld	16	2	607				2 465	3 072
Rentefri langsiktig gjeld	17,19	2		19	3		2	24
Rentebærende kortsiktig gjeld	16						689	689
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	7,17,19	2		3	13		5 280	5 296
Finansielle forpliktelser								9 082
Verdsettelsesnivå 1 (netto)								
Verdsettelsesnivå 2 (netto)			(607)	142	(16)			(481)
Verdsettelsesnivå 3 (netto)								

Tabellene over er utgangspunkt for den videre informasjonen om finansielle eiendeler og forpliktelser og henviser til påfølgende noter. Tabellen viser i tillegg til klassifisering i målekategorier, også på hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet konsernets finansielle instrumenter som ble målt til virkelig verdi er vurdert å befinne seg. Tabellen for 2018 er basert på ny IFRS 9 standard. Tabellen for 2017 er i tråd med overgangsreglene ikke omarbeidet og er basert på IAS 39.

Opplysninger om virkelig verdi

Benyttede metoder for fastsettelse av virkelig verdi defineres i tre kategorier, som reflekterer ulik grad av verdsettelsesusikkerhet, basert på hvor objektiv målemetoden er:

Nivå 1: Bruk av noterte priser i aktive markeder.

Nivå 2: Bruk av verdsettelsesmetoder med observerbare markedsdata som input.

Nivå 3: Bruk av verdsettelsesmetoder hvor input er basert på vesentlig grad av ikke-observerbare markedsdata.

Ingen finansielle eiendeler eller forpliktelser har blitt reklassifisert i 2018 på en slik måte at verdsettelsesmetode har blitt endret fra amortisert kost til virkelig verdi eller motsatt. Det var ingen

overføringer mellom nivå 1 eller nivå 2 virkelig verdi målinger i 2018, og ingen føringer inn eller ut av nivå 3, hverken av finansielle eiendeler eller forpliktelser.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi i balansen

Måling av virkelig verdi av konsernets derivater, samt lån i utenlandsk valuta (japanske yen) hvor virkelig verdi opsjon (Fair Value Option-FVO) etter IFRS 9 er benyttet, ble verdsatt med utgangspunkt i kilder beskrevet i nivå 2. For nærmere beskrivelse henvises det til [note 19](#).

Virkelig verdi av finansielle instrumenter målt til amortisert kost i balansen

Det skal gis informasjon om virkelig verdi i tråd med opplysningskrav i IFRS 7, selv om eiendelene eller forpliktelsene ikke måles til virkelig verdi i balansen.

Virkelig verdi av fordringer og andre finansielle forpliktelser var per 31. desember 2018 tilnærmet lik bokført verdi (amortisert kost).

Note 13 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer

Forringene består i hovedsak av innskudds- og premiefond. Det henvises forøvrig til kapittel 16 «Finansielle instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Andre langsiktige fordringer	17	20
Rentebærende langsiktige fordringer	17	20
Andre kortsiktige fordringer	42	107
Rentebærende kortsiktige fordringer	42	107

Konsernets andre rentebærende kortsiktige fordringer bestod i hovedsak av forskuddsbetalinger til innskudds- og premiefond i DNB Liv for Posten Norge AS. Reduksjonen fra fjoråret skyldtes endringer i premiefondet og innskuddsfondet.

Note 14 Rentefrie kortsiktige fordringer

Noten gir en oversikt over konsernets rentefrie kortsiktige fordringer, inkludert kundefordringer. I tillegg vises aldersfordeling av kundefordringer, samt avsetning til tap på kundefordringer. Det henvises for øvrig til kapittel 17 «Kundefordringer» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Kundefordringer	2 988	3 235
Opptjente inntekter	342	410
Forskuddsbetalte kostnader	217	240
Fordringer ansatte	4	4
Øvrige fordringer	120	166
Rentefrie kortsiktige fordringer	3 671	4 054
Aldersfordelte kundefordringer:		
Ikke forfalt	2 572	2 750
0 - 30 dager	326	360
30 - 60 dager	50	72
60 - 90 dager	14	22
Over 90 dager	64	69
Avsetning tap på fordringer	(39)	(39)
Sum kundefordringer	2 988	3 235
Forventet kredittap:		
Balanse 01.01	39	40
Avsatt i løpet av året	36	25
Faktiske tap ført mot avsetning	(19)	(17)
(For mye)/for lite avsatt tidligere år	(16)	(11)
Omregningsdifferanser		1
Balanse 31.12	39	39
Sum faktiske tap på fordringer	19	18
Fordeling forventet kredittap:		
Individuelle krav	24	22
Kollektiv avsetning	15	17
Fordeling	39	39

Konsernets balanseførte verdi av kundefordringer var tilnærmet lik virkelig verdi per 31. desember 2018. Dette begrunnes med at det vesentligste av utestående kundefordringer ikke har forfalt. Konsernet hadde ingen vesentlig kredittrisiko knyttet til én enkelt motpart eller flere motparter som kunne sees på som en gruppe på grunn av likheter i kredittrisikoen. Konsernet har retningslinjer for å påse at kredittsalg kun foretas til kunder med tilfredsstillende betalingsevne og at utestående beløp ikke overstiger fastsatte kredittammer. Konsernet benytter forenklet metode for avsetning til forventet kredittap på kundefordringer og måler tapsavsetningen til et beløp som tilsvarer forventede kredittap i levetiden. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av individuelle vurderinger, og sjablongmessige vurderinger med basis i

forfallsanalyse og historiske data. Det er ingen indikasjoner på at kundefordringer som ikke er forfalt eller allerede avsatt for ved balansedagen, ikke skal kunne inndrives.

Øvrige rentefrie kortsiktige fordringer har forfallstid under ett år og nominell verdi anses å være lik virkelig verdi.

Opptjente inntekter var i hovedsak inntekter fra utenlandsk postverk, samt ikke fakturerte, leverte logistikkjenester.

Øvrige fordringer var i hovedsak fordringer knyttet til utenlandsk merverdiavgift, trygderefusjoner, samt fordringer tilknyttet banktjenester og post i butikk.

Note 15 Likvide midler

Likvide midler inkluderer kontanter, bankinnskudd og kortsiktige markedsplasseringer med lav risiko. Det henvises for øvrig til kapittel 18 «Kontanter og kontantekvivalenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Bank/kontanter	339	702
Kortsiktige plasseringer	3 274	3 235
Likvide midler	3 613	3 937

Reduksjonen i likvide midler skyldtes hovedsakelig utbetaling til driftsinvesteringer og nedbetaling av leverandørgjeld.

Det benyttes et konsernkontosystem i Nordea i både Norge, Sverige, Danmark og England hvor Posten Norge AS i henhold til avtalene er konsernkonto innehaver. Bankene kan avregne trekk og innestående mot hverandre slik at nettoposisjonen representerer mellomværende mellom banken og konsernkonto innehaver. Per 31. desember 2018 hadde Posten ubenyttede trekkrettigheter på konsernkontoordninger i Nordea på 500 mill. kroner, og i DNB en ubenyttet trekkramme på 50 mill. kroner.

Konsernets kortsiktige plasseringer bestod av investeringer i likvide rentefond med lav risiko. Plasseringene utgjorde en viktig del av selskapets likviditetsreserve. Informasjon om markedsbaserte plasseringer og rentefond omtales også i [note 17](#).

Konsernet hadde kontanter som en del av de likvide midlene. Kontantbeholdningen var knyttet opp til likviditetsbehovet i salgsnett. Konsernet har forpliktet seg i kasseholdsavtalen med DNB til enhver tid å ha tilstrekkelig med kontanter tilgjengelig til å kunne betjene bankens kunder.

Konsernet har etablert en bankgaranti i Nordea som sikkerhet for de ansattes forskuddstrekk på opptil 550 mill. kroner.

Note 16 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld

Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld omfatter gjeld til kredittinstitusjoner, obligasjonslån, finansielle leieavtaler, sertifikatlån og annen rentebærende gjeld. Langsiktig gjeld vises fordelt på fast rente og flytende rente. Første års avdrag av rentebærende langsiktig gjeld inngår i rentebærende kortsiktig gjeld. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle instrumenter» og kapittel 19 «Innlån» i konsernets regnskapsprinsipper.

Rentebærende langsiktig gjeld

	2018	2017
Gjeld med fastrente		
Gjeld til kredittinstitusjoner	484	558
Obligasjonslån	613	613
Sum langsiktig gjeld med fastrente	1 097	1 170
Gjeld med flytende rente		
Gjeld til kredittinstitusjoner	772	749
Obligasjonslån	1 113	1 113
Annen langsiktig gjeld	34	40
Sum langsiktig gjeld med flytende rente	1 919	1 902
Rentebærende langsiktig gjeld	3 015	3 072

Rentebærende kortsiktig gjeld

	2018	2017
1. års avdrag langsiktig gjeld	100	375
Sertifikatlån	800	300
Annen kortsiktig gjeld	10	14
Rentebærende kortsiktig gjeld	910	689

Konsernet tok i 2018 ikke opp nye langsiktige lån. Det ble gjort planlagt nedbetaling og ordinært avdrag på lån med totalt 375 mill. kroner.

Per 31. desember 2018 hadde konsernet langsiktig gjeld (inkludert 1. års avdrag på langsiktig gjeld) med fastrente på 1 197 mill. kroner. Disse hadde en vektet gjennomsnittlig rente på 2,8 prosent og forfaller i perioden 2019 – 2023. Samtidig hadde konsernet 1 919 mill. kroner i langsiktig gjeld med flytende rente med en vektet gjennomsnittlig rente per desember 2018 på 2,1 prosent.

Per 31. desember 2018 hadde konsernet sertifikatlån på 800 mill. kroner. Sertifikatlånene var klassifisert som kortsiktig rentebærende gjeld og utestående saldo økte med 500 mill. kroner fra 2017.

Det henvises til [note 18](#) for informasjon om avdragsprofilene for gjeld.

Avstemming av forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

	2018	2017
Forpliktelser 1.1	3 707	2 335
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	125	1 400
Endring i virkelig verdi	50	(28)
Forpliktelser 31.12	3 882	3 707

Note 17 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld

Konsernets rentefrie gjeld vedrører i hovedsak kortsiktige poster, som leverandørgjeld, andre avsetninger knyttet til lønn, offentlige avgifter og andre påløpte kostnader. Konsernets langsiktige rentefrie gjeld består i hovedsak av derivater (se [note 19](#)). Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Langsiktige derivater	13	22
Annen langsiktig gjeld	2	2
Rentefri langsiktig gjeld	14	24
Lønnsavsetninger og offentlige avgifter	1 820	1 936
Leverandørgjeld	922	1 222
Avsetning påløpte kostnader	890	904
Forskuddsbetalte inntekter	360	414
Omstilling	79	86
Kortsiktige derivater	33	16
Annen kortsiktig gjeld	237	580
Rentefri kortsiktig gjeld	4 342	5 158

Lønnsavsetninger og offentlige avgifter inneholdt i hovedsak avsetning til feriepenger, opptjent ikke utbetalt lønn og offentlige avgifter som arbeidsgiveravgift, skattetrekk og merverdiavgift. Reduksjonen fra 2018 skyldtes hovedsakelig færre ansatte i 2018, samt avgang av Bring Citymail Sweden.

Reduksjonen i leverandørgjeld i 2018 skyldtes blant annet avgang av Bring Citymail Sweden og nedbetaling av leverandørgjeld i desember 2018 grunnet overgang til nytt ERP-system.

Avsetning påløpte kostnader inneholdt i hovedsak avsetninger for godtgjørelse for «Post i butikk»-tjenester, kostnader til utenlandske postselskap, samt vedlikehold og service knyttet til konsernets bilpark.

Forskuddsbetalte inntekter er i hovedsak knyttet til forhåndsfakturering av frankeringsmaskiner og ubenyttede solgte frimerker.

For avsetning til omstillingskostnader se [note 11](#).

Annen kortsiktig gjeld gjaldt blant annet avsetninger for tapskontrakter (kortsiktig del), samt sikkerhetsstillelse for finansielle instrumenter. Reduksjonen i 2018 skyldtes i hovedsak reduksjon av avsetninger for tap i segment Post foretatt i 2017, i tillegg til salg av Bring Citymail Sweden.

Note 18 Finansiell risiko og kapitalstyring

I noten beskrives konsernets finansielle risikoer, herunder markedsrisiko (valuta- og renterisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernet benytter derivater for å redusere markedsrisiko og i [note 19](#) gis detaljert informasjon om derivater og sikringsforhold. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle Instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

Posten Norge har en sentralisert finansfunksjon. Denne har som hovedformål å sikre konsernets finansielle handlefrihet, samt overvåke og styre finansiell risiko.

Risikokategorier

Finansiell risiko omfatter:

1. Markedsrisiko: Oppstår som følge av konsernets åpne posisjoner i valuta- og renteinstrumenter. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser eller kurser.
2. Kredittrisiko: Risiko for tap som skyldes at konsernets motparter/kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor konsernet. Kredittrisiko vedrører alle finansielle eiendeler med motparter/kunder, i hovedsak kundefordringer, rentebærende verdipapirer, innvilgede ikke benyttede kreditter/trekkfasiliteter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter.
3. Likviditetsrisiko: Risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine finansielle forpliktelser.

1. Markedsrisiko

Bruk av finansielle derivater og risikohåndteringsstrategi

Finansielle derivater i Posten Norge benyttes for å håndtere markedsrisiko som oppstår som følge av konsernets ordinære virksomhet. Finansielle derivater er avtaler som inngås for å fastsette rentevilkår, valutakurser og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder.

Følgende derivater benyttes for sikringsformål i konsernet:

Terminer: Avtale om å kjøpe/selge valuta på et fremtidig tidspunkt til en på forhånd avtalt pris. Posten Norge benytter i hovedsak valutaterminer for å sikre investeringer i og utlån til datterselskaper i utenlandsk valuta, samt inntekter og kostnader i utenlandsk valuta.

Swapper: Avtale der to parter bytter kontantstrømmer over en bestemt tidsperiode. De viktigste swappene som benyttes av Posten Norge er:

- Renteswapper: Bytte av rentebetingelser knyttet til en avtalt hovedstol i en bestemt tidsperiode. I den avtalte perioden bytter partene i swappen fast rente og flytende rente i samme valuta.
- Valutaswapper: En avtale mellom to parter om å bytte en valuta mot en annen, samtidig som det inngås en avtale om å bytte disse tilbake på et fremtidig tidspunkt til en på forhånd avtalt kurs.
- Kombinert rente- og valutaswapper: Partene bytter både valuta- og rentebetingelser.

Valutarisiko

Valutarisiko begrenses ved å redusere effekter av endring i valutakurser gjennom bruk av terminkontrakter. Valutabalanser på bankkontoer søkes minimert på datterselskapsnivå og styres aktivt på konsernnivå for å unngå vesentlige positive/negative effekter.

Konsernets viktigste valutakurser:	Valutakurs 01.01.2018	Gjennomsnittlig valutakurs 2018	Valutakurs 31.12.2018
Svenske kroner (SEK)	0,9996	0,9363	0,9701
Danske kroner (DKK)	1,3218	1,2880	1,3322
Euro (EUR)	9,8403	9,5996	9,9483
Britiske Pund (GBP)	11,0910	10,8502	11,1213
US Dollar (USD)	8,2050	8,1329	8,6885

Da konsernets funksjonelle- og presentasjonsvaluta er norske kroner, er Posten Norge eksponert for valutarisiko knyttet til konsernets nettoinvesteringer i utenlandsk valuta. Posten Norge inngår terminkontrakter for å redusere denne valutarisikoen.

Morselskapet finansierer datterselskapene ved å gi langsiktig finansiering i datterselskapenes funksjonelle valuta. Dette gir morselskapet en valutaeksponering dersom utlån skjer i annen valuta enn norske kroner. For å sikre denne eksponeringen inngås terminkontrakter.

Konsernet har netto inntekter fra utenlandske postselskaper for distribusjon av post i Norge. Dette fører til inntekter i utenlandsk valuta, hovedsakelig i euro. Konsernet har valgt å delvis sikre oppgjørskursen gjennom terminkontrakter.

Renterisiko

Renterisiko er hovedsakelig knyttet til konsernets gjeldsportefølje. Denne risikoen styres på konsernnivå. Konsernet har som målsetning å ha 20-70 prosent av den langsiktige låneporteføljen i fast rente (inkluderer første års avdrag langsiktig gjeld, men ekskluderer verdjusteringer av lån og øvrig rentebærende gjeld). Per 31. desember 2018 var det inngått fastrenteavtaler på 1 061 mill. kroner (37 prosent) av konsernets langsiktige rentebærende gjeldsportefølje (1 161 mill. kroner i 2017). I tillegg har konsernet inngått to renteswapper med fremtidig startdato som medfører faste rentebetingelser for lån som per 31. desember har flytende rente. Se for øvrig [note 19](#) for nærmere beskrivelse.

Sensitivitetsanalyser

2018 Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

	Kjøps- valuta	Valuta- beløp	Salgs- valuta	Valuta- beløp	Forfall	Effekt ved endring +/- 20 % (NOK) ¹⁾	
						Over resultat	Over utvidet resultat
Sikring av euro inntekter	NOK	73	EUR	8	2019		15
Sikring av investering i utenlandske enheter	NOK	611	SEK	653	2019		127
Sikring av valutilån til datterselskap	NOK	106	SEK	113	2019	22	
Sikring av valutilån til datterselskap	NOK	70	EUR	7	2019	14	

1) Valutakurs pr 31.12.

	Bokført verdi	Effekt ved endring +/- 100 basispunkter	
		Over resultat	Over utvidet resultat
Netto rentebærende gjeld (fordring) med flytende rente ¹⁾	(884)	(9)	

1) Netto rentebærende gjeld (fordring) med flytende rente beregnes som rentebærende gjeld med flytende rente fratrukket likvide midler.

Regnskapsmessig effekt fra endring i markedsrisiko er klassifisert over resultat eller over utvidet resultat etter hvor effekten først innregnes

2017 Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

	Kjøps- valuta	Valuta- beløp	Salgs- valuta	Valuta- beløp	Forfall	Effekt ved endring +/- 20 % (NOK) ¹⁾	
						Over resultat	Over utvidet resultat
Sikring av euro inntekter	NOK	98	EUR	10	2018		20
Sikring av investering i utenlandske enheter	NOK	836	SEK	843	2018		170
Sikring av valutilån til datterselskap	NOK	110	SEK	113	2018	23	
Sikring av valutilån til datterselskap	NOK	70	EUR	7	2018	14	

1) Valutakurs pr 31.12.

	Bokført verdi	Effekt ved endring +/- 100 basispunkter	
		Over resultat	Over utvidet resultat
Netto rentebærende gjeld (fordring) med flytende rente ¹⁾	(1 446)	(14)	

1) Netto rentebærende gjeld (fordring) med flytende rente beregnes som rentebærende gjeld med flytende rente fratrukket likvide midler.

Regnskapsmessig effekt fra endring i markedsrisiko er klassifisert over resultat eller over utvidet resultat etter hvor effekten først innregnes

Tabellen over viser sensitivitet på konsernets valuta- og rentederivater.

Valutasensitiviteten viser effekt over resultat eller utvidet resultat ved endring i valutakurs per 31. desember 2018 +/- 20 prosent. Valutaterminer knyttet til sikring av euro inntekter og utenlandske investeringer innregnes i utvidet resultat, mens verdiendring av valutaterminer knyttet til utlån i valuta i sin helhet resultatføres da det vil motvirke effekt av resultatførte endringer i lånene som følge av valuta.

Rentesensitiviteten viser resultateffekt ved endring i den flytende renten +/- 1 prosentpoeng.

Der derivatene inngår i sikringsrelasjoner forventes det at påvirkning på resultat og utvidet resultat utlignes av svingninger i tilhørende sikringsobjekter.

2. Kredittrisiko

Konsernet har følgende retningslinjer for å redusere kredittrisiko:

Kundefordringer

Konsernet har retningslinjer for å påse at kredittsalg kun foretas til kunder med tilfredsstillende betalingsevne, og at utestående beløp ikke overstiger fastsatte kredittrammer, se for øvrig [note 14](#). Konsernet har per 31. desember 2018 ingen vesentlig kreditteksponering mot én enkelt motpart.

Markedsbaserte plasseringer

Som en del av likviditetsstyringen har konsernet vesentlige plasseringer i rentefond. Den 31. desember 2018 hadde konsernet 3,3 mrd. kroner plassert i ulike rentefond (3,2 mrd. kroner i 2017). Konsernets retningslinjer fastslår at rentefond som benyttes skal være likvide og ha en rating på minimum BBB-. For nærmere beskrivelse henvises det til [note 15](#).

Bankinnskudd

Konsernets hovedbankforbindelse er ratet AA-.

Derivater

For å redusere kredittrisiko har konsernet retningslinjer om kun å inngå derivatkontrakter med motparter med rating lik eller bedre enn A-. For å ytterligere redusere kredittrisiko inngikk konsernet en CSA (Credit Support Annex)-avtale på ett av derivatene knyttet til lån i japanske yen, se [note 19](#) for nærmere beskrivelse.

Trekkrettigheter

Konsernet har en avtale om trekkfasilitet som per 31. desember 2018 var ubenyttet. Trekkfasiliteten er avtalt med et nordisk banksyndikat hvor alle deltagere har rating A- eller bedre. Fasiliteten ble reforhandlet i 2015 og løper i 5 år med gjensidig opsjon på ytterligere to års forlengelse. Opsjon for første

års forlengelse ble utøvd i 2016 for år 2021 og opsjon for andre års forlengelse ble utøvd i 2017 for år 2022. Trekkfasiliteten er på 350 mill. euro i avtalens 5 første år og reduseres til 280. mill euro i år 2021 og 2022.

Maksimal risikoeksponering

Da konsernet ikke hadde finansielle eiendeler utenom balansen per 31. desember 2018, anses maksimal risikoeksponering å være representert ved bokført verdi av de finansielle eiendelene i balansen. Se [note 14](#) for nærmere spesifisering av kortsiktige rentefrie fordringer inklusiv aldersfordelte kundefordringer og avsetning for forventede tap på fordringer.

Konsernet hadde ikke garantert for tredjeparters gjeld per 31. desember 2018. Se for øvrig [note 21](#) for garantiansvar/pantstillelse.

3. Likviditetsrisiko

Tilgjengelig likviditet og eventuell valutaeksponering følges daglig opp fra konsernets sentraliserte finansfunksjon. I tillegg til konsernets kassekreditt benyttes sertifikatlån for å dekke kortsiktige kapitalbehov.

Tabellen under viser forfallstruktur på konsernets gjeld.

Forfallsstruktur på konsernets lån/finansielle forpliktelser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹⁾	900	304	111	111	410	111		1 947
Obligasjonslån		375	1 000	350				1 725
Finansielle derivater (renteswapper) ²⁾	5	5						9
Finansielle derivater (valutaterminer) ²⁾	33							33
Øvrig gjeld eks finansielle derivater	4 428	9	6	5	5	8		4 462
Sum konsern	5 366	693	1 117	467	415	119		8 176
Forventede renteutbetalinger ³⁾	72	64	48	18	9	1		213
Gjennomsnittlig rente								2,1 %

1) Verdiendring av lån i Japanske Yen på 210 mill. kroner er i oppstillingen utlignet av valutaswapper, se [note 19](#) for nærmere informasjon

2) Inkluderer også derivater regnskapsført som eiendeler

3) Basert på rentenivå per 31.12

Kapitalstyring

Konsernet har en sentral forvaltning av kapitalstrukturen og har sentralisert det overordnede ansvaret for konsernets likviditetsstyring. Dette skal sikre effektiv utnyttelse av konsernets kapital, samt finansiell trygghet og fleksibilitet.

Konsernet har som målsetting å oppnå størst mulig tilgjengelighet, fleksibilitet og avkastning på likvide midler samtidig som kreditttrisikoen begrenses. Dette oppnås ved å konsentrere mest mulig av tilgjengelig likviditet i konsernets konsernkontoordning, samt å ha en konservativ forvaltningsprofil med stor vekt på likvide plasseringer.

For å sikre konsernet finansiell handlefrihet, er det definert mål på likviditetsreserve. Likviditetsreserven består av markedsbaserte plasseringer og ubenyttede trekkrettigheter fratrukket sertifikatlån, og skal utgjøre minimum 15 prosent av konsernets driftsinntekter for de siste 12 månedene. Konsernets langsiktige likviditetsreserve per 31. desember 2018 var 5 956 mill. kroner (7 129 mill. kroner i 2017), noe som tilsvarer 24,9 prosent av konsernets driftsinntekter.

Konsernet har langsiktige trekkfasiliteter som utgjør en god finansieringsreserve. I tillegg har konsernet diversifisert sine kapitalkilder og har både obligasjoner, «private placement» lån fra internasjonale långivere, samt bilaterale avtaler med nordiske finansinstitusjoner. Datterselskaper tillates ikke å etablere ekstern finansiering, men får finansiering gjennom konserninterne langsiktige lån eller trekkfasiliteter og kortsiktige trekkrammer innenfor konsernkontosystemet.

Konsernet måler kapitalutnyttelsen ved å anvende gjeldsgradratio som er netto rentebærende gjeld dividert med egenkapital. Netto rentebærende gjeld består av rentebærende kortsiktig og langsiktig gjeld fratrukket likvide midler i form av kontanter, bankbeholdninger og kortsiktige plasseringer.

I tillegg brukes netto rentebærende gjeld dividert på driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) for å måle om resultatet fra driften er tilstrekkelig for å betjene konsernets eksterne gjeld. Det var ingen endringer i konsernets målsetninger, prinsipper eller prosesser knyttet til kapitalstyring i løpet av 2018.

Nøkkeltall for kapitalstyring:

	2018	2017
Rentebærende gjeld	3 926	3 761
Rentebærende likvide midler	3 613	3 937
Netto rentebærende gjeld	312	(176)
Egenkapital	6 481	6 375
Gjeldsgrad	0,0	0,0
Egenkapitalandel	40,3 %	37,6 %
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	1 185	1 386
Netto gjeld/Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	0,3	(0,1)

Låneklausuler (debt covenants)

Konsernet har låneklausuler i forbindelse med ekstern finansiering. Overholdelse av klausulene beregnes basert på konsernets regnskapstall.

Konsernets trekkrettighet på 350 mill. euro har en klausul som sier at netto rentebærende gjeld ikke kan overstige 3,5 ganger 12 måneders rullerende driftsresultat før avskrivninger (EBITDA). Per 31. desember 2018 var netto rentebærende gjeld 0,3 ganger driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) (-0,1 i 2017).

Videre har Posten Norge låneavtaler med klausuler som krever en egenkapitalandel på minimum 20 prosent. Konsernet hadde en egenkapitalandel per 31. desember 2018 på 40 prosent (38 prosent i 2017). Estimert egenkapitalandel vil ved implementering av ny regnskapsstandard IFRS 16 fra 1. januar 2019 være 32-33 prosent. Se for øvrig kapittel 2 i regnskapsprinsipper for ytterligere informasjon om implementeringseffekter. Konsernet vil ved implementeringstidspunktet ikke være i brudd med låneklausuler.

I tillegg gjelder følgende klausuler for de fleste låneavtaler:

- «Change of control»: minimum 51 prosent statlig eierskap
- «Negative pledge»: forbud mot å pantsette aktiva
- «Cross default»: mislighold i en avtale medfører at alle avtaler anses misligholdt

Brudd på låneklausuler kan innebære krav om innfrielse av all rentebærende gjeld, eventuelt reforhandling av låneavtaler.

Det foreligger ingen klausuler om årlig regulering på nivåene av klausulene i låneavtalene. Nivået på de finansielle nøkkeltall i låneklausulene følges opp og rapporteres til ledelsen regelmessig.

Konsernet har gjennom hele 2018 og ved utgangen av året overholdt klausulene i låneavtalene.

Note 19 Derivater og sikringsforhold

Alle derivater anvendes i økonomiske sikringer av valuta- og renterisiko. Verdien av derivatene svinger i forhold til underliggende priser, og noten viser virkelig verdi av åpne derivater på balansedagen. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Finansielle instrumenter» i konsernets regnskapsprinsipper.

2018	Eiendeler	Gjeld	Nominell verdi ¹⁾
a) Kontantstrømsikring			
Renteswapper NOK	3	(2)	1 383
Valutaterminkontrakter EUR		(2)	8
b) Sikring av nettoinvestering			
Valutaterminkontrakter SEK		(25)	653
c) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)			
Renteswapper NOK	1	(10)	248
Valutaterminkontrakter SEK		(5)	113
Valutaterminkontrakter EUR			7
Kombinert rente-/valutaswapper NOK	210		447
Sum	213	(46)	

1) Beløp i transaksjonsvaluta

2017	Eiendeler	Gjeld	Nominell verdi ¹⁾
a) Kontantstrømsikring			
Renteswapper NOK		(3)	725
Valutaterminkontrakter EUR		(2)	10
b) Sikring av nettoinvestering			
Valutaterminkontrakter SEK		(12)	843
c) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)			
Renteswapper NOK	3	(19)	786
Valutaterminkontrakter SEK		(3)	113
Valutaterminkontrakter EUR			7
Kombinert rente-/valutaswapper NOK	160		447
Sum	164	(38)	

1) Beløp i transaksjonsvaluta

Derivatene i tabellen over er klassifisert etter type regnskapsmessig sikring, og formålet med derivatene beskrives nedenfor.

Opplysninger om virkelig verdi

Virkelig verdi av terminkontrakter i valuta fastsettes ved å benytte terminkursen på balansedagen.

Virkelig verdi av rente- og valutaswapper fastsettes hovedsakelig ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer med diskonteringsrenter utledet av observerbare markedsdata.

For alle derivater er virkelig verdi kontrollert mot den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

a) Kontantstrømsikring

Renteswapper

Konsernet hadde ved utgangen av 2018 et bilateralt lån på 200 mill. kroner. For å sikre faste rentebetingelser ble det fra september 2015 inngått en fastrenteswap med tilsvarende beløp og forfallstruktur.

I 2015 inngikk Posten Norge en fastrenteswap på 175 mill. kroner knyttet til et underliggende obligasjonslån på 375 mill. kroner med 5 års løpetid. Samme år tok Posten Norge opp et 7 årig obligasjonslån på 350 mill. kroner til fast kupong som i sin helhet ble swappet til flytende rente i samme transaksjon. 88 mill. kroner ble swappet tilbake til fast rente i 2015 og 100 mill. kroner i 2017. Ved implementering av IFRS 9 i 2018 kvalifiserte sikringsrelasjonene for sikringsbokføring, dette er en endring fra innregning i henhold til IAS 39.

I 2017 tok Posten Norge opp et obligasjonslån på 1 000 mill. kroner med forfall 28. september 2021. Lånet har flytende referanserente og ble delvis sikret gjennom en fastrenteswap på 250 mill. kroner. I tillegg inngikk Posten Norge et amortiserende bilateralt lån med flytende rentebetingelser og forfall 16. desember 2024. Halvparten av lånet ble i 2018 sikret med en fastrenteswap med fremtidig startdato om 3 år. Lånet har dermed flytende rentebetingelser i 3 år og faste betingelser for deler av lånet de siste 4 årene.

For forfallsanalyse av de finansielle forpliktelsene se også [note 18](#).

Tilnærmet alle kritiske betingelser (dato for rentefastsettelse, kalkuleringsmetoder, referanserenter med videre) knyttet til derivatene beskrevet over samsvarer med underliggende låneavtaler.

Kontantstrømmene til renteswappene vil derfor i all hovedsak motsvare rentebetalingene på lånene. Det er således ingen vesentlige kilder til sikringsineffektivitet.

Valutaterminkontrakter EUR

Posten Norge hadde inntekter på 20 mill. euro for distribusjon av post fra utlandet i 2018 (24 mill. euro i 2017) og forventer i overkant av 20 mill. euro i inntekter i 2019. En andel av valutakursrisikoen sikres ved å selge valutaterminer over en tidsperiode. Verdiendringen for valutaterminer som er effektive sikringsinstrumenter innregnes i utvidet resultat. Per 31. desember 2018 var det inngått sikringskontrakter for euroinntekter for 2019 på 8 mill. euro med en negativ verdi på 2 mill. kroner. Som

følge av realiserte terminer i 2018 ble det reklassifisert 2 mill. kroner fra egenkapital til reduksjon av driftsinntekter i segment Post (2 mill. kroner til i reduksjon av driftsinntekter i 2017).

Sikringsreserve i egenkapital

Bevegelser i sikringsreserver i egenkapital (se Egenkapitaloppstilling) fordelt på renteswapper og terminkontrakter:

	Renteswap	Terminkontrakter	Sum sikringsreserver
Balanse 31.12.2016	(2)	2	
Verdiendringer	(1)	(5)	(6)
Overføring til resultat ¹⁾		2	2
Utsatt skatt		1	1
Balanse 31.12.2017	(2)	(1)	(3)
Verdiendringer	1	(3)	(2)
Overføring til resultat ¹⁾	0	2	2
Utsatt skatt	(0)	(0)	(1)
Balanse 31.12.2018	(2)	(2)	(3)

¹⁾ Positive tall tilsvarer tap

b) Sikring av netto investering i utenlandske enheter

Posten Norge benytter valutaterminkontrakter for sikring av investeringer i utenlandske datterselskaper og har inngått rullerende terminkontrakter på totalt 653 mill. svenske kroner i 2018 (843 mill. svenske kroner i 2017). Verdiendringene av terminene inklusive realisert tap/gevinst ved rullinger, innregnes i utvidet resultat og motvirker omregningsdifferanser fra investeringene inntil investeringene avhendes. I 2018 utgjorde dette en gevinst på 43 mill. kroner (tap på 32 mill. kroner i 2017). Ved eventuell sikringsineffektivitet føres verdiendringen mot resultatet. I 2018 ble 1 mill. kroner reklassifisert til resultatet (inntekt) ved avhending av Bring Citymail Sweden (34 mill. kroner i 2017).

c) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)

Valutaterminkontrakter SEK og EUR

Posten Norge benytter valutaterminkontrakter i svenske kroner og euro for sikring av lån i valuta gitt fra morselskapet til utenlandske datterselskaper. Rullerende terminkontrakter utgjorde totalt 113 mill. svenske kroner og 7 mill. euro per 31. desember 2018. Verdiendringene innregnes i resultatet og vil motvirke resultatførte endringer i lånene som følge av valuta.

Kombinert rente-/valutaswapper

I 2008 og 2013 inngikk konsernet langsiktige låneavtaler med japanske livselskaper på henholdsvis 3 mrd. japanske yen og 5 mrd. japanske yen (JPY) til faste rentebetingelser. Simultant med inngåelse av disse lånene ble det inngått kombinerte rente- og valutaswapavtaler som effektivt gir konsernet lån i norske kroner og flytende rente.

Posten Norge har benyttet seg av muligheten til å ta i bruk «virkelig verdi opsjon» i henhold til IFRS 9 for måling av disse lånene. Endringer i renter eller valutakurser som fører til endringer i verdien av JPY-lånene målt i norske kroner, motsvares av endringer i verdien av de kombinerte rente- og valutaswappene.

Per 31. desember 2018 var de to lånene fra japanske livselskaper bokført til en totalverdi på 657 mill. kroner (607 mill. kroner i 2017) hvor verdiendringer fra opptakstidspunktet utgjorde 210 mill. kroner (160 mill. kroner i 2017). Denne verdiendringen motsvares av rente- og valutaswapavtalene og derivatene er regnskapsført som en eiendel.

Det var også inngått en renteswap knyttet til hele lånet på 3 mrd. japanske yen som omgjorde dette lånet til et fastrentelån. I tillegg var det inngått en renteswap på om lag en tredjedel av lånet på 5 mrd. japanske yen som delvis omgjorde lånet til fastrente. Renteswappene har samme forfallsdato som lånene, men kvalifiserer ikke for sikringsbokføring. I tabellen for derivater er disse inkludert i linjen renteswapper med en virkelig verdi per 31. desember 2018 på -10 mill. kroner.

Ved inngåelse av lånet på 5 mrd. japanske yen i 2013 og den kombinerte rente- og valutaswappen inngikk Posten Norge en tilhørende CSA (Credit Support Annex)-avtale. Denne avtalen definerer hvordan to swapmotparter skal forholde seg når verdien av en inngått swap endrer seg til den enes favør i løpet av kontraktperioden. Et depositum skal betales/mottas for å minske kredittrisikoen dersom swappen får en verdi større enn terskelverdien (2 mill. euro). Hver måned måles verdien av swappen og dersom verdien i den ene partens favør er større enn 2 mill. euro, skal den overskytende verdien innbetales til motpartens konto. Det er også definert at minimumsbeløp for en slik betaling er på 0,5 mill. euro. Per 31. desember 2018 hadde Posten Norge mottatt 9 mill. euro fra motparten. Dette ligger registrert som en forpliktelse i balansen som annen kortsiktig gjeld.

Egenkapitalinformasjon

Note 20 Egenkapital

Aksjene i morselskapet Posten Norge AS er i sin helhet eid av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. I norske konsernforhold er det aksjekapitalen i morselskapet som har betydning, og det er egenkapitalen som er beregningsgrunnlag og begrensning for utdeling av utbytte. Det henvises for øvrig til kapittel 20 «Egenkapital» i konsernets regnskapsprinsipper.

Aksjekapital per 31. desember 2018 bestod av 3 120 000 aksjer til pålydende verdi av 1 000 kroner.

Utbyttepolitikken innebærer et utbytte på 50 prosent av konsernets resultat etter skatt. Før det årlige utbyttet blir fastsatt, skal det gjøres en selvstendig vurdering av den økonomiske situasjonen og fremtidsutsiktene for konsernet. Foreslått utbytte for regnskapsåret 2018 er 124 mill. kroner.

På generalforsamlingen i juni 2018 ble det vedtatt å dele ut 194 mill. kroner i utbytte, tilsvarende styrets forslag i årsregnskapet for 2017. Utbyttet ble utbetalt i august 2018.

Eiers egenkapitalavkastningskrav til Posten er satt til 9 prosent etter skatt.

Andre forhold

Note 21 Garantiansvar/pantstillelser

Konsernet har gitt ulike former for garantier, herunder husleiegarantier, kontraktsgarantier, gjeldsgarantier og andre betalingsgarantier. Garantiene er stilt i forbindelse med løpende drift. Konsernet har ikke stilt eiendeler av vesentlig verdi som pant.

	2018	2017
Garantier for konsernselskaper	948	997
Øvrige garantier	252	188
Sum garantier	1 200	1 185

Garantier for konsernselskaper bestod i hovedsak av garantier Posten Norge AS har gitt for sine datterselskaper i Norge og Sverige knyttet til husleie, leie av biler og pensjonsforpliktelser. I tillegg har Bring Frigo AB stilt garantier knyttet til husleie for deres datterselskap. Posten Norge AS har også gitt Nordea garanti for å holde banken skadesløs for eventuelle utbetalinger i forbindelse med bankgarantier stilt for konsernets datterselskaper. I tillegg har Bring Cargo AS stilt garanti for drivstoffkjøp i datterselskapet Bring Trucking A.S. Reduksjon i garantier for konsernselskaper skyldtes i hovedsak nedgang i husleiegarantier.

Øvrige garantier bestod av garanti Posten Norge AS har stilt til EVRY ASA i forbindelse med en IT-driftsavtale og garantier knyttet til billeasing og husleie som ble stilt for den solgte virksomheten Citymail Sweden AB.

Note 22 Leieforhold

Noten viser konsernets leiekostnader, samt kortsiktige og langsiktige forpliktelser for inngåtte avtaler om leie av driftsmidler. Videre vises leieinntekter og fremtidige leieinntekter for utleie av driftsmidler. De fleste av konsernets leieavtaler er vurdert til å være operasjonelle. Det henvises forøvrig til kapittel 21 «Leieforhold» i konsernets regnskapsprinsipper.

1. Leietaker

1.1 Finansielle leieavtaler

Konsernet hadde ingen vesentlige finansielle leieavtaler per 31. desember 2018. Fra 2019 vil konsernet implementere IFRS 16 leieavtaler. Standarden krever at leietaker balansefører leieavtaler, se konsernets prinsippnote kapittel 2.3.

1.2 Operasjonelle leieavtaler

	2018	2017
Ordinære leiebetalinger bygg ¹⁾	698	912
Ordinære leiebetalinger transportmidler	378	313
Ordinære leiebetalinger datautstyr	3	2
Ordinære leiebetalinger annet	30	82
Fremleieinntekter	(58)	(64)
Leiekostnad	1 052	1 245
Fremtidig minsteleie knyttet til ikke-kansellerbare leieavtaler forfaller som følger²⁾:		
Innen 1 år	926	808
1 til 5 år	2 207	1 840
Etter 5 år	1 675	852
Forfall fremtidig minsteleie	4 808	3 500

1) Ordinære leiebetalinger bygg i 2017 inkluderer konsernet sin andel av felleskostnader og driftskostnader

2) Inkluderer fremleie, samt opsjoner hvor utøvelsen er antatt å være rimelig sikker

Av operasjonelle leieavtaler i konsernet gjaldt de vesentligste avtalene leie av kontorlokaler, bygg og biler. Den operasjonelle avtalen med lengst varighet strekker seg til 31. mai 2034. Konsernet har i mange av avtalene rett til å forlenge leieperioden ved avtalenes utløp. Der hvor det er rimelig sikkert at slik forlengelse vil finne sted, er leiebeløpet medregnet i minsteleien i tabellen over.

De vesentligste leieavtalene gjaldt Posthuset Biskop Gunnerus' gate 14 A, bygg i lagervirksomheten, samt leie av frysehus.

Leieperioden for Posthuset Biskop Gunnerus' gate 14 A utløper den 31. desember 2025, uten mulighet for tidligere oppsigelse, men med rett til fornyelse for en periode på 10 år. Leien indeksreguleres årlig.

Bring Frigo hadde totale husleiekostnader på 168 mill. kroner, samtidig som det var inntektsført 51 mill. kroner i fremleie.

Konsernet har om lag 6000 avtaler om leie og drift av kjøretøy. Kontrakten for hvert enkelt kjøretøy vil normalt være av 2 til 5 års varighet. Konsernet har ingen rett eller plikt til forlenget leie eller kjøp ved avtalenes utløp.

2. Utleier

Konsernet hadde ingen vesentlige leieavtaler som utleier per 31. desember 2018.

Note 23 Endringer i konsernets struktur

Noten omhandler vesentlige endringer i konsernets struktur gjennom kjøp og salg av selskaper og virksomheter. Det er også vist annen relevant informasjon om endringer i konsernets struktur. Det henvises for øvrig til kapittel 5 «Konsolideringsprinsipper» i konsernets regnskapsprinsipper.

Følgende vesentlige endringer i konsernets struktur har funnet sted i 2018:

Selskaper anskaffet i 2018

I 2018 har konsernet anskaffet selskapene Bring Linehaul Polska ZOO og All Transport AS. Selskapene omsetter for om lag 35 mill. kroner og har om lag 35 ansatte totalt. Bakgrunn for anskaffelsene er strategisk geografisk plassering for logistikkvirksomheten.

Følgende selskaper er solgt ut av konsernet i 2018

Selskap	Eierandel	Salgs- tidspunkt	Salgspris	Bokført gev/tap	Kontant- effekt
Bring Citymail Sweden AB ¹⁾	100 %	Mar. 2018	155		(102)
Posten Eiendom Svanholmen AS	100 %	Okt. 2018	103	47	102

¹⁾Det ble gjort avsetning for en underforstått plikt til å gjennomføre tiltak i Bring Citymail Sweden AB i 2017. Tapet ble dermed innregnet i 2017

Konsernet solgte i mars 2018 sin eierandel i Bring Citymail Sweden til det tyske selskapet Allegra Capital GmbH, med regnskapsmessig virkning fra 1. mars 2018. Bring Citymail Sweden driver postdistribusjon i Sverige og vil drive virksomheten videre under navnet Citymail, med kontinuitet for kunder og medarbeidere. Salget medførte avgang av driftsmidler, kortsiktige fordringer og gjeldsposter relatert til driften av virksomheten, samt investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

I oktober solgte konsernet sin eierandel på 100 prosent i Posten Eiendom Svanholmen AS. Salget medførte avgang av eiendom for konsernet.

Øvrige endringer i konsernets struktur 2018

Det ble gjennomført en virksomhetsoverdragelse av Home Delivery virksomheten fra Posten Norge AS til Bring Express Norge AS med virkning fra 1. januar 2018.

Bring Danmark A/S har endret navn til Bring Cargo International A/S og Express-virksomheten er fisjonert ut i et eget selskap Bring Express Danmark A/S.

Selskapet Bring Frigo Norge AS som var et holdingselskap uten drift er avviklet 2018.

Note 24 Nærstående parter

To parter er nærstående dersom en part kan påvirke den annen parts beslutninger. Relasjoner med nærstående parter anses som normalt i forretningsvirksomhet.

Posten Norge AS' nærstående parter er hovedsakelig datterselskaper i konsernet, hvor Posten Norge AS kjøper eller selger tjenester fra/til disse selskapene. Posten Norge AS er morselskap og har direkte og indirekte kontroll i cirka 100 selskaper, hovedsakelig i Norden. Direkte eide datterselskaper er presentert i [note 9](#) i regnskapet for Posten Norge AS.

Posten Norge AS har direkte og indirekte eierandeler i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper. Disse presenteres etter egenkapitalmetoden. For transaksjoner med disse, se tabell nedenfor.

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand, og felleskostnader i Posten Norge AS er fordelt på konsernselskapene i henhold til fordelingsnøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene.

	2018	2017
Kjøp av varer og tjenester fra tilknyttede selskaper	5	23
Salg av varer og tjenester fra tilknyttede selskaper	5	30
Leie av eiendom fra tilknyttede selskaper	1	1

Balansen inkluderte følgende beløp som følge av transaksjoner med nærstående parter:

	2018	2017
Kundefordringer		42
Leverandørgjeld	4	40
Øvrig gjeld		33
Netto	(4)	(31)

Godtgjørelse til styret og ledelsen

For godtgjørelse til styret og ledelsen se [note 2](#).

Noen av styremedlemmene hadde styreverv eller lederposisjoner i andre foretak. Noen av medlemmene i konsernledelsen hadde styreverv i andre foretak. Konsernet er ikke kjent med transaksjoner hvor disse vervene har hatt påvirkning.

Note 25 Regulatoriske forhold

Regulatoriske forhold beskriver relevante forhold og rammebetingelser som ikke er omtalt i andre noter.

REGULATORISKE FORHOLD

Postregelverk

Postregelverket består av lov om posttjenester med tilhørende forskrift, samt konsesjon gitt Posten som leveringspliktig tilbyder.

Det ble ikke gjort vesentlige endringer i lov eller forskrift i 2018, men 1. januar 2018 slo Posten sammen A- og B-post til én felles brevstrøm med to dagers fremsendingstid. Dette var i samsvar med endring i ny, midlertidig konsesjon som trådte i kraft fra samme tidspunkt.

Grunnleggende banktjenester i landpostnettet

Posten er forpliktet til å tilby grunnleggende banktjenester i landpostnettet, jf. Lov om tilbud av grunnleggende banktjenester gjennom Posten Norge AS' ekspedisjonsnett. Plikten omfatter kun landpostnettet, men Posten formidler også banktjenester i resten av Postens ekspedisjonsnett (Postkontor og Post i Butikk). Tjenestene formidles gjennom en agentavtale med DNB.

Statens kjøp og produktregnskap

I henhold til postloven skal Posten føre et produktregnskap for regulatoriske formål. Regnskapet skal oversendes Nasjonal kommunikasjonsmyndighet årlig. Postens valgte revisor foretar kontrollhandlinger og utarbeider en bekreftelse på at regnskapet er avgitt i samsvar med kravene.

Postens nettokostnader knyttet til leveringspliktige ulønnsomme posttjenester er i henhold til postloven forutsatt dekket av statens kjøp bevilget over statsbudsjettet. Tilsvarende gjelder for grunnleggende banktjenester gjennom Postens ekspedisjonsnett. Den årlige forhåndsbevilgningen til statens kjøp blir justert året etter basert på en etterberegning av behovet i forbindelse med produktregnskapet. Etterberegningen skal sikre mot over- eller underdekning.

For 2018 fikk Posten utbetalt 507 mill. kroner i statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester. Dette er 185 mill. kroner lavere enn nettokostnaden Posten hadde forhåndsberegnet.

Resultateffekten for endelig oppgjør av statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester for 2017 utgjorde 29 mill. kroner i 2018. 14 mill. kroner gjaldt reversert avsetning og 16 mill. kroner (inkl. renter) gjaldt etterberegning for 2017 i tråd med Stortingets vedtak.

Totalt ble det i 2018 inntektsført 536 mill. kroner i statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester.

Fremtidsutsikter

Samferdselsdepartementet sendte i januar 2018 et høringsforslag om å endre postlovens krav om postomdeling fra fem dager i uken til annenhver dag. Med høringen fulgte en utredningsrapport fra Copenhagen Economics om fremtidig behov for statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester ved å videreføre kravet til omdeling 5 dager i uken. Rapporten viste at man ved å gjennomføre den foreslåtte endringen med iverksettelse 1. januar 2020, kan oppnå en kostnadsbesparelse over statsbudsjettet på cirka 500 mill. kroner i 2020, og videre at dersom det ikke gjøres endringer i omdelingsfrekvens, vil statens kjøp av samfunnspålagte ulønnsomme posttjenester kunne utgjøre 1 mrd. kroner i 2025. Volumfallet har i løpet av 2018 tiltatt kraftigere enn forventet og er betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn i denne rapporten.

Regjeringens forslag til å redusere postlovens krav til omdelingsdager er bebudet fremlagt for Stortinget. En omlegging til færre omdelingsdager vil tidligst kunne gjennomføres i 2020. For Posten er det vesentlig at staten fremover betaler Posten for nettokostnadene ved de leveringspliktige tjenestene gjennom statens kjøp dersom det ikke gis rom for fortsatt tilpasning av tjenestenivået i tråd med fallende brevvolumer og de store endringene i kundebehovene.

I Stortingets budsjettbehandling for 2019 ble regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti enige om å be regjeringen fremme forslag om å fjerne det gjeldende fritaket for merverdiavgift («350-kroners-grensen») på privatimport av lavverdivarer fra 1. januar 2020, dvs. innføre «merverdiavgift fra første krone». Forslaget skal fremmes i forbindelse med statsbudsjettet for 2020. Endringen vil innebære at mottakerne vil bli belastet med fortollingsgebyr knyttet til kostnadene ved enkeltvis fortolling av sendinger som med gjeldende fritak ikke fortolles. Dette forventes å føre til et betydelig volumfall og negative økonomiske konsekvenser for Posten.

Note 26 Hendelser etter rapporteringsperioden

«Hendelser etter rapporteringsperioden» er de hendelser som finner sted mellom slutten av rapporteringsperioden og tidspunktet da finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring. Det kan være hendelser som gir ny kunnskap om forhold som forelå ved slutten av rapporteringsperioden og hendelser som vedrører forhold som oppstod etter rapporteringsperioden.

Restrukturering ruteklargjøring

Høsten 2018 startet drøftinger mellom Posten Norge AS og fagforeninger om mulighet for restrukturering gjennom flytting av ruteklargjøring og deler av Postens Reklamesentre.

Bakgrunnen for omstillingen er den store økonomiske utfordringen segment Post står overfor som følge av det tiltakende volumfallet for adressert post. Effekten av omstruktureringen er forventet å være:

- Utnyttelse av stordriftsfordeler i investeringer foretatt på de sentrale terminalene
- Flytting av nattsortering til dagtid
- Reduksjon av transportkostnader ved å benytte eksisterende linjetrafikker på en mer optimal måte
- Reduksjon av arealbruk og/eller reduksjon av reinvesteringer i nye bygg

Drøftingene hadde ved årsslutt 2018 ikke resultert i noen spesifikk plan for omstillingen og det ble derfor ikke gjort noen avsetning for forholdet.

Under ny drøfting 1. februar 2019 ble en spesifikk plan for gjennomføring vedtatt av partene. Denne planen inkluderer også flytting av deler av Postens Reklamesentre. Gjennomføring av omstillingene vil finne sted fra september 2019 til mars 2020. Foreløpig omstillingskostnad er estimert til 120-130 mill. kroner og omfatter om lag 300 årsverk.

Årsregnskap Posten Norge AS 2018

Resultatregnskap

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Driftsinntekter		13 130	13 162
Vare- og tjenestekostnader		3 051	3 048
Lønn og personalkostnader	1	6 621	6 800
Avskrivninger	7,8	323	347
Nedskrivninger immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	7,8	12	4
Andre driftskostnader	3	2 783	2 587
Driftskostnader		12 790	12 787
Andre inntekter og (kostnader)	4	(180)	(244)
Driftsresultat		160	131
Finansinntekter	5	497	428
Finanskostnader	5	267	302
Netto finansinntekter		231	125
Resultat før skatt		391	256
Skattekostnad	6	119	124
Årsresultat		272	132

Oppstilling av totalresultat

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Årsresultat		272	132
Pensjon		80	(27)
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat		80	(27)
Kontantstrømsikring			(3)
Sum poster som vil bli reklassifisert til resultat			(3)
Endret skattesats	6	(3)	(2)
Utvidet resultat		77	(33)
Totalresultat		349	99

Balanse

Beløp i mill. kroner

	Note	31.12. 2018	31.12. 2017
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	7	1 162	1 129
Utsatt skattefordel	6	90	178
Varige driftsmidler	8	987	976
Investeringer i datterselskap	9	3 401	3 693
Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	9	296	317
Rentebærende langsiktige fordringer	11,12	1 545	1 346
Andre finansielle anleggsmidler	11,18	216	169
Anleggsmidler		7 697	7 808
Varebeholdninger		9	9
Rentefrie kortsiktige fordringer	11,13,18	1 680	1 695
Rentebærende kortsiktige fordringer	11,12	2 184	2 352
Likvide midler	11,14	3 515	3 842
Omløpsmidler		7 389	7 898
Eiendeler		15 086	15 706
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital		3 120	3 120
Annen egenkapital		2 584	2 335
Egenkapital	19	5 704	5 455
Avsetninger for forpliktelser	2,10	653	923
Rentebærende langsiktig gjeld	11,15,18	2 982	3 032
Rentefri langsiktig gjeld	11,16,18	14	24
Langsiktig gjeld		2 996	3 056
Rentebærende kortsiktig gjeld	11,15,18	2 739	2 821
Rentefri kortsiktig gjeld	10,11,16,18	2 936	3 409
Betalbar skatt	6	57	43
Kortsiktig gjeld		5 733	6 272
Egenkapital og gjeld		15 086	15 706

27. mars 2019

Idar Kreutzer (leder)

Tove Andersen (nestleder)

Henrik Højsgaard

Anne Carine Tanum

Finn Kinserdal

Liv Fiksdahl

Odd Christian Øverland

Lars Nilsen

Ann Elisabeth Wirgeness

Erling A. Wold

Tone Wille (konsernsjef)

Kontantstrømoppstilling

Selskapet utarbeider kontantstrøm etter den indirekte metoden. Bruk av den indirekte modellen innebærer at kontantstrøm fra investerings- og finansieringsaktiviteter rapporteres brutto, mens det regnskapsmessige resultatet avstemmes mot netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Beløp i mill. kroner

	Note	2018	2017
Resultat før skatt		391	256
Periodens betalte skatter	6	(43)	(167)
Salgs(gevinst)/tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap		(86)	(103)
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	7,8	335	351
Nedskrivning aksjer i datterselskap	9	279	166
Tilbakeføring av mottatt utbytte fra datterselskap og tilknyttet selskap		(174)	(131)
Finansposter uten kontantstrømeffekt		4	7
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld	13,15	(138)	(46)
Endring i øvrig arbeidskapital		(110)	99
Endring i andre tidsavgrensninger		(169)	95
Endring mellomværende konsernkonto		(227)	(262)
Innbetalte renter		105	116
Utbetalte renter		(88)	(70)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		80	309
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	7,8	(435)	(490)
Kontanteffekt ved kjøp av aksjer	9		(153)
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		152	30
Kontanteffekt ved salg av aksjer		(13)	228
Kontanteffekt ved salg av tilknyttede selskaper		7	21
Mottatt utbytte fra datterselskaper		174	131
Kontantstrøm fra fusjoner			307
Endringer i lån til datterselskaper	9	(214)	332
Endringer i andre finansielle anleggsmidler		(8)	11
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(338)	417
Innbetaling ved opptak av gjeld	15	500	1 500
Utbetaling ved nedbetaling av gjeld	15	(375)	(100)
Utbetalt utbytte	19	(194)	(19)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(69)	1 381
Endring i likvider gjennom året		(327)	2 107
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		3 842	1 735
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	14	3 515	3 842

1) Sammenlignet med fjoråret skyldtes endringen i hovedsak tilbakeføring av pensjonsinntekt som følge av inntektsført planendring uten kontanteffekt i 2018, og at det i 2017 var en tilbakeført avsetning uten kontanteffekt

Egenkapitaloppstilling

Beløp i mill. kroner

	Aksje- kapital	Over- kurs	Sikr- ingsres- erve	Opptjent egen- kapital	Annen egen- kapital	Total egen- kapital
Egenkapital 01.01.2017	3 120	992		1 054	2 045	5 165
Årsresultat				132	132	132
Utvidet resultat			(3)	(30)	(33)	(33)
Totalresultat			(3)	103	99	99
Utbytte				(19)	(19)	(19)
Øvrige endringer i egenkapital ¹⁾				210	210	210
Egenkapital 31.12.2017	3 120	992	(3)	1 347	2 335	5 455
1) Fusjon mellom Posten Norge AS og Bring Express AS						
Egenkapital 01.01.2018	3 120	992	(3)	1 347	2 335	5 455
Årsresultat				272	272	272
Utvidet resultat			(1)	78	77	77
Totalresultat			(1)	350	349	349
Utbytte				(194)	(194)	(194)
Øvrige endringer i egenkapital ²⁾				94	94	94
Egenkapital 31.12.2018	3 120	992	(3)	1 595	2 584	5 704
2) Virksomhetsoverdragelse mellom Posten Norge AS og Bring Express AS						

Posten Norge AS

Posten Norge AS ble etablert som selskap den 1. desember 1996 og er i dag et norskregistrert aksjeselskap med staten ved Nærings- og fiskeridepartementet som eneste aksjeeier. Posten Norge AS er et nordisk post- og logistikk-konsern som utvikler og leverer helhetlige løsninger innenfor post, kommunikasjon og logistikk i Norden. Posten Norge AS har adresse Biskop Gunnerus gt. 14, 0001 Oslo.

Regnskapsprinsipper

Selskapsregnskapet til Posten Norge AS er utarbeidet i samsvar med gjeldende internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som er fastsatt av International Accounting Standards Board og vedtatt av EU.

Regnskapet er basert på et historisk kost-prinsipp, med unntak finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) som er vurdert til virkelig verdi.

Regnskapet er presentert i norske kroner (NOK), avrundet til nærmeste million, dersom ikke annet er angitt. Som følge av avrunding kan det forekomme at tallene i en eller flere linjer eller kolonner i regnskapet ikke lar seg summere til totalen i linjen eller kolonnen.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over relevante regnskapsprinsipper for selskapet, med henvisning til tilhørende noter og regnskapsstandarder.

Regnskapsprinsipp	Tilhørende note(r)	IFRS-standard
1. Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger		IAS 8
2. Vedtatte standarder som ikke er trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU		IAS 8
3. Regnskapsestimater	Note 2 Pensjoner Note 4 Andre inntekter og kostnader Note 6 Skatt Note 7 Immaterielle eiendeler Note 10 Avsetning for forpliktelser	IAS 12, IAS 19, IAS 36, IAS 37
4. Omregning av utenlandsk valuta		IAS 21
5. Inntekter fra kontrakter med kunder		IFRS 15
6. Pensjoner	Note 2 Pensjoner	IAS 19
7. Skatter	Note 6 Skatt	IAS 12
8. Immaterielle eiendeler	Note 7 Immaterielle eiendeler	IAS 38
9. Varige driftsmidler	Note 8 Varige driftsmidler	IAS 16
10. Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	Note 9 Investeringer i selskaper og virksomhet	IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12, IAS 27, IAS 28
11. Nedskrivning av ikke finansielle eiendeler	Note 7 Immaterielle eiendeler Note 8 Varige driftsmidler Note 9 Investeringer i selskaper og virksomhet	IAS 36
12. Avsetning for forpliktelser	Note 4 Andre inntekter og kostnader Note 10 Avsetning for forpliktelser	IAS 19, IAS 37
13. Betingede forpliktelser og eiendeler	Note 10 Avsetning for forpliktelser	IAS 37

Regnskapsprinsipp	Tilhørende note(r)	IFRS-standard
14. Finansielle instrumenter	Note 5 Finansinntekter og finanskostnader Note 11 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser Note 12 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer Note 13 Rentefrie kortsiktige fordringer Note 14 Likvide midler Note 15 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld Note 16 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld Note 17 Finansiell risiko og Kapitalstyring Note 18 Derivater og sikringsforhold	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 32
15. Kundefordringer	Note 13 Rentefrie kortsiktige fordringer	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IFRS 15, IAS 32
16. Kontanter og kontantekvivalenter	Note 14 Likvide midler	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 32
17. Innlån	Note 15 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld Note 16 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld	IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IAS 32
18. Egenkapital	Egenkapitaloppstilling Note 19 Egenkapital	IAS 1
19. Leieforhold	Note 21 Leieforhold	IAS 17
20. Hendelser etter balansedagen	Note 23 Regulatoriske forhold	IAS 10

1. Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger

Regnskapsprinsippene som er anvendt er konsistente med tidligere år. I tillegg har selskapet implementert følgende nye standarder utgitt av IASB og vedtatt av EU som er relevant for virksomheten og har trådt i kraft for regnskapsåret som begynte 1. januar 2018.

1.1 IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* erstattet IAS 39 *Finansielle instrumenter – Innregning og måling*.

Standarden introduserte nye krav til klassifisering og måling, verdifall og sikringsbokføring.

Implementeringen av IFRS 9 hadde ingen vesentlig effekt for selskapet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som tidligere ble målt til virkelig verdi vurderes fortsatt til virkelig verdi etter IFRS 9. Dette vedrører derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner og lån i utenlandsk valuta hvor virkelig verdi opsjon er benyttet. Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser vedrører i hovedsak gjeldsinstrumenter og andre finansielle forpliktelser som måles til amortisert kost. For vurdering av verdifall introduserer IFRS 9 en «forventet tapsmodell». Overgangen fra en «påløpt tapsmodell» i IAS 39 hadde ingen vesentlig effekt for selskapets lån til konsernselskaper. Selskapets øvrige finansielle eiendeler er uten vesentlige finansieringselementer. For disse tillates det en forenklet modell, hvor forventet kredittap over hele levetiden innregnes og det kreves ingen oppfølging av endring i kredittrisiko. Økonomiske sikringer som etter IAS 39 ble klassifisert som regnskapsmessige sikringsrelasjoner, kvalifiserer fortsatt for dette etter IFRS 9.

Selskapets regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter er nærmere omtalt i kapittel 14.

1.2 IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

IFRS 15 *Driftsinntekter fra kontrakter med kunder* erstattet IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Prinsippene i IFRS 15 medfører en mer strukturert fremgangsmåte for måling og innregning av inntekter. Grunnprinsippet er at innregning av inntekter skal reflektere overføring av varer eller tjenester til kunden. Inntekt innregnes når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten.

Basert på en vurdering av fem-stegsmodellen som den nye standarden bygger på, har selskapet fastslått at implementeringen av IFRS 15 ikke har medført vesentlige endringer i inntektsføring sammenlignet med tidligere år. Implementeringen av IFRS 15 har ikke hatt effekt på selskapets egenkapital.

IFRS 15 er implementert ved bruk av modifisert metode og ingen omarbeidelse av sammenligningstall er foretatt.

Selskapets regnskapsprinsipper for inntektsføring er nærmere omtalt i kapittel 5.

I tillegg til de nye standardene over har selskapet implementert enkelte reviderte standarder og fortolkninger. Implementeringen av disse reviderte standardene og fortolkningene har ikke medført vesentlige endringer i regnskapet.

2. Vedtatte standarder som ikke er trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU

Følgende standarder og uttalelser som er relevante for Posten Norge AS er utstedt, men ikke trådt i kraft eller manglet godkjenning av EU for regnskapsåret 2018:

2.1 IFRS 16 Leieavtaler

IASB utga i januar 2016 IFRS 16 *Leieavtaler*. Den nye standarden trer i kraft for regnskapsåret 2019. Standarden krever at *leietaker* balansefører leieavtaler, slik at verdien av bruksretten for en eiendel og den tilsvarende leieforpliktelsen vises i balansen. Leieforpliktelsen måles til nåverdien av leiebetalingene, og «Rett til bruk» eiendelen avledes fra denne beregningen. Ved etterfølgende måling skal «rett til bruk» eiendelen avskrives. Leieforpliktelsen reduseres med løpende avdrag. Det åpnes for unntak for leieavtaler som vedrører «eiendeler av mindre verdi» og kortsiktige leieavtaler, hvor leiebetalingene resultatføres direkte.

Selskapet har i 2018 i all hovedsak ferdigstilt implementeringsprosjektet for IFRS 16 og evaluert effektene av den nye standarden. Arbeidet har inkludert datainnsamling og registrering av alle leieavtaler i konsernet og implementering av systemstøtte for oppfølging og beregning av leieavtaler. Videre har konsernet valgt implementeringsmetode og regnskapsprinsipper, samt tolket standarden og utredet sentrale regnskapsvurderinger hvor standarden krever bruk av skjønn.

Ved implementering av IFRS 16 har selskapet lagt følgende implementerings- og regnskapsprinsipper til grunn:

Konsernets valg av implementeringsmetode

Selskapet har i 2018 vedtatt å benytte den modifiserte retrospektive metoden uten omarbeiding av sammenligningstall ved implementering av IFRS 16. Leide eiendeler og forpliktelser vil i utgangspunktet bli målt til samme beløp.

Videre er følgende praktiske løsninger på leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler lagt til grunn ved implementeringstidspunktet:

- Det er benyttet en felles diskonteringsrente for porteføljer av leieavtaler med lignende egenskaper.
- For leieavtaler hvor det i tråd med IAS 37 var avsatt for tapskontrakter, er brukseiendeler justert for verdien av tapskontraktene ved implementeringstidspunktet.
- Konsernet har utelatt direkte utgifter til avtaleinngåelse fra målingen av brukseiendelen ved implementeringstidspunktet. Utelatelsen har ingen vesentlig effekt.
- Selskapet har ved fastsettelse av leieperioden tatt hensyn til kjent informasjon om opsjoner.

Selskapets valg av regnskapsprinsipper

Selskapet vil benytte seg av unntakene i standarden. Leieavtaler som faller inn under definisjonen «eiendeler av mindre verdi» vil ikke balanseføres. «Eiendeler av mindre verdi» vurderes ut fra vesentlighetsbetraktningene angitt i IAS 1. Også for kortsiktige leieavtaler hvor den ikke-kansellerbare leieperioden er under 12 måneder, vil leiekostnadene resultatføres direkte.

Selskapet har valgt ikke å benytte IFRS 16 for immaterielle eiendeler.

Flere av selskapets leieavtaler inkluderer øvrige tjenester og komponenter, som for eksempel felleskostnader, forsikring, vedlikehold og service, drivstoff og avgifter. Ikke-leiekomponenter adskilles fra leieavtalen og innregnes som driftskostnad i regnskapet.

Selskapets tolkning av standarden og utredelse av sentrale regnskapsvurderinger

Vurdering av avtaler i selskapet som tilfredsstillende standardens definisjon og krav for innregning

For at en avtale skal falle inn under kravene i IFRS 16 må avtalen oppfylle definisjonen av en leieavtale, herunder må eiendelene være identifiserbare og leietaker må ha rett til å kontrollere bruken av eiendelene i en gitt periode.

Vesentlige avtaler i selskapet vedrører i hovedsak leiekontrakter tilknyttet bygg og terminaler, samt selskapets bilpark. Selskapet har foretatt en gjennomgang av ulike leieavtaler og spesielt vurdert behandlingen av disse, samt avtaler med transportører (transportavtaler).

Leie av fast eiendom og transportmidler vil som hovedregel omfattes av definisjonen i standarden og klassifiseres som en leieavtale.

Hoveddelen av transportavtalene i selskapet er av en karakter hvor det ikke kan identifiseres noen spesifikk eiendel og disse faller derfor utenfor definisjonen av en leieavtale i henhold til standarden. De fleste av transportavtalene hvor det kan identifiseres en eiendel er kortsiktige avtaler (den ikke-kansellerbare leieperioden er under 12 måneder) eller avtaler med variabelt leiebeløp. Selskapet har basert på vurderingene definert at transportavtaler hovedsakelig faller utenfor definisjonen av en leieavtale i standarden.

Vurdering av leieperiode

Flere av selskapets vesentlige leieavtaler, spesielt innenfor eiendom, inkluderer opsjoner for forlengelse av leieavtalen. Etter IFRS 16 er det den ikke-kansellerbare leieperioden (inkludert oppsigelsesperiode) og eventuelle opsjoner hvor man er rimelig sikker på utøvelsen, som innregnes i leieforpliktelsen. Selskapet tolker «rimelig sikker» som et sannsynlighetsnivå betydelig høyere enn 50 prosent/«sannsynlig».

I vurderingen av om utøvelsen av en opsjon er rimelig sikker er det særlig lagt vekt på om eiendelen er viktig for operasjonell drift og inngår i konsernets strategiske planer. Selskapet har også tatt i betraktning

utøvelsestidspunktet til en opsjon, som følge av at graden av sikkerhet anses lavere dersom utøvelsestidspunktet er langt frem i tid.

Vurdering av leiebetalinger

«Rett til bruk» eiendeler og leieforpliktelser skal måles til nåverdien av leieavtalens leiebetalinger.

Leiebetalinger inkluderer faste betalinger og eventuelle betalinger som varierer med en indeks eller en rentesats, men ikke variable leiebetalinger som avhenger av bruken av eiendelen. For selskapet vil variable leiebetalinger hovedsakelig kun relateres til ikke-leiekomponenter, og adskilles fra leieavtalen i tråd med prinsippvalget over.

I tillegg inkluderer leiebetalinger restverdigarantier, kjøpsopsjoner og eventuelle termineringsutgifter. For en stor andel av selskapets leie av transportmidler er det stilt en restverdigaranti av bilimportør ovenfor utleier. Selskapet har normalt ikke stilt noen egen garanti. Slitasje og eventuelle skader som følge av rutinemessig bruk av den leide eiendelen vil kunne medføre en forpliktelse ovenfor utleier ved tilbakelevering, men vil normalt ikke medføre en økt eiendel/forpliktelse ved avtaleinngåelsen og kostnadsføres derfor etter hvert som forpliktelsen påløper.

Diskonteringsrenter

Nåverdien av leiebetalingene skal diskonteres med leietakers marginale lånerente når leieavtalens implisitte rente ikke enkelt kan fastsettes. Metoden for å fastsette selskapets marginale lånerenter anvendes konsistent og reflekterer (1) lånerenten for den aktuelle eiendelsklassen og (2) lengden på leieperioden.

Vurdering av fremleieavtaler

Fremleieavtaler skal klassifiseres som enten finansielle eller operasjonelle leieavtaler, og anses som finansielle dersom de i det vesentligste overfører all risiko og fordeler forbundet med «rett til bruk» eiendelen. Selskapet legger til grunn at dette er tilfellet dersom eiendelen, eller deler av denne, er fremleid for den vesentligste av gjenværende leieperiode i hovedavtalen.

Konsekvenser for regnskapsrapporteringen

Implementering av IFRS 16 vil ha vesentlig effekt for selskapet.

Balanse:

Estimert implementeringseffekt per 1. januar 2019 er som følger:

Beløp i mill kroner

	Bruks eien- del	Frem- leie	Eien- deler	Leie- forpl.	Avset- ninger for forpl.	Utsatt skatt	Gjeld	Egen- kapital
Innregning av leieavtaler	7 856		7 856	7 856			7 856	
Innregning av finansielle fremleieavtaler	(320)	326	6			1	1	4
Nedskrivning som følge av tapskontrakter	(33)		(33)		(33)		(33)	
Sum økning/(reduksjon)	7 503	326	7 829	7 856	(33)	1	7 824	4

Totalkapitalen til selskapet øker og dette medfører at selskapets egenkapitalandel vil reduseres til 24-25 prosent.

Selskapet vil ved implementeringstidspunktet ikke være i brudd med låneklausuler.

Resultat:

Leiebetalinger som etter dagens regnskapsregler inngår i andre driftskostnader vil etter IFRS 16 klassifiseres som avskrivninger og finanskostnader. Selskapets driftsresultat før avskrivninger vil forbedres, avskrivningskostnadene økes og finansresultat reduseres.

Effekten på resultatoppstillingen i 2019 er usikker på grunn av endringer i sammensetningen av leieavtaler, endringer i rentemarkedet, endringer i fornyelsesopsjoner og estimat for leieperiode. Basert på leieavtaler, rentenivå og leieperioder per 1. januar 2019, er forventede effekter i resultatregnskapet for 2019 estimert til følgende:

- Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) vil forbedres ved at andre driftskostnader reduseres med leiebetalinger i intervallet 800 - 900 mill. kroner.
- Årlige avskrivninger på leide eiendeler vil øke i intervallet 600 - 700 mill. kroner.
- Årlige finanskostnader relatert til leieforpliktelsen vil øke i intervallet 250 - 300 mill. kroner.

Kontantstrøm:

Endringen i regnskapsføring vil medføre en reklassifisering av leiebetalingene fra kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter til kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Sammenholdt med estimatene gitt i årsrapport for 2017 er effektene oppdatert som følge av endringer i vurderingen og sammensetningen av leieavtaler. For enkelte avtaler er leieperioden økt grunnet endret vurdering av sannsynligheten for utøvelse av fornyelsesopsjon. Videre er det inngått nye avtaler som følge av at selskapet har tatt i bruk nye terminaler. For øvrig er gjenværende leieperiode for flere kontrakter kortere. Rentenivå og estimerte diskonteringsrenter har økt.

3. Regnskapsestimater

Utarbeidelse av selskapets årsregnskap innebærer at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld, tilhørende opplysninger, og opplysninger om betingede forpliktelser. Ledelsen gjennomfører sentrale regnskapsvurderinger (skjønn) ved anvendelsen av selskapets regnskapsprinsipper. Ved vesentlig utøvelse av skjønn vil dette redegjøres for. Kilder til estimeringsusikkerhet og antagelser/forutsetninger om fremtiden, som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, beskrives nedenfor:

3.1 Estimert verdifall på eiendeler

Når balanseført verdi av en eiendel eller en kontantgenererende enhet (se definisjon i kapittel 13) overstiger dens gjenvinnbare beløp foreligger det et verdifall. Beregninger av gjenvinnbart beløp krever bruk av estimater. Det er knyttet usikkerhet til forutsetninger og parametere i forbindelse med estimering av fremtidige kontantstrømmer ved nedskrivningsvurderinger, samt valg av diskonteringsrente for beregning av nåverdien av kontantstrømmene. Disse estimatene er særlig relevante for vurdering av goodwill og andre immaterielle eiendeler. Tilleggsopplysninger om viktige forutsetninger benyttet ved beregning av en kontantgenererende enhets gjenvinnbare beløp, inkludert sensitivitetsanalyser, er nærmere beskrevet i [note 7](#).

3.2 Pensjoner

Det er også knyttet usikkerhet til vurdering av pensjonsforpliktelser. Nåverdien av pensjonsforpliktelsene avhenger av flere ulike faktorer som er bestemt av en rekke aktuariemessige forutsetninger. Endringer i disse forutsetningene vil påvirke balanseført verdi av pensjonsforpliktelsene.

Forutsetningene som benyttes ved beregning av netto pensjonskostnad (inntekt) inkluderer blant annet diskonteringsrente. Selskapet bestemmer egnet diskonteringsrente ved utgangen av hvert år. Dette er renten som skal brukes til å beregne nåverdien av fremtidige estimerte utgående kontantstrømmer som kreves for å gjøre opp pensjonsforpliktelsene. Ved fastsettelse av egnet diskonteringsrente, ser selskapet hen til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet som er utstedt i den valuta pensjonen blir utbetalt i, og som har forfall tilnærmet likt den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Tilleggsinformasjon er gitt i [note 2](#).

3.3 Avsetninger

Ved vurdering av virkelig verdi av restruktureringsavsetninger og andre avsetninger, er det gjort forutsetninger og estimater i tilknytning til diskonteringsrenter, forventet fremtidig oppgjørsverdi og forventet oppgjørstidspunkt. Tilleggsinformasjon er gitt i [note 10](#).

3.4 Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Ledelsen utøver skjønn for å avgjøre størrelsen på utsatt skattefordel som kan nyttiggjøres, basert på forventet tidspunkt for og verdi av skattemessige overskudd, samt fremtidig skatteplanlegging. Tilleggsinformasjon er gitt i [note 6](#).

4. Omregning av utenlandsk valuta

4.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK). Dette er også selskapets funksjonelle valuta.

4.2 Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til kursen på transaksjonstidspunktet.

På balansedagen blir monetære poster i utenlandsk valuta omregnet til balansedagens kurs. Valutagevinster- og tap ved oppgjør og omregning av monetære poster innregnes som henholdsvis finansinntekter og finanskostnader.

Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til kursen på opprinnelig transaksjonstidspunkt. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi måles til kursen på tidspunktet for måling av virkelig verdi.

5. Inntekter fra kontrakter med kunder

Innregning av inntekter skal reflektere overføring av varer eller tjenester til kunden. Inntekter innregnes når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten.

Selskapets løpende leveranseforpliktelser er kortsiktige i henhold til kontraktene som benyttes (under 1 år). Konsernet opplyser derfor ikke om balansestørrelser knyttet til løpende leveranser.

Salgsinntekter måles til virkelig verdi av vederlaget fratrukket merverdiavgift og rabatter.

Inntekter genereres hovedsakelig av transporttjenester, salg av posttjenester og banktjenester:

Transporttjenestene omfatter nasjonal og internasjonal transport. Transporttjenester består hovedsakelig av transport av, pakker og gods og kan inkludere en rekke tilknyttede tilleggstjenester, men er i all hovedsak vurdert som en leveringsforpliktelse. Tjenestene inntektsføres løpende over tid fordi kunden

anses å ha en fordel av at varen stadig kommer nærmere avtalt leveringssted. Hovedvekten av transporttjenestene leveres innen 1-7 dager og det foretas avsetninger for ikke ferdigstilt transport.

Posttjenester omfatter levering av brevprodukter og inntektsføres i utgangspunktet løpende over tid. Imidlertid har posttjenester ofte veldig kort leveringstid, 1-2 dager, og inntektsføring skjer derfor hovedsakelig når brevet leveres på postkontor/i postkasse. Posttjenester omfatter i tillegg salg av frimerker, frankering og internasjonal post. Salg av frimerker betraktes som forskuddsbetaling for levering av brevprodukter og inntektsføres når tjenesteleveransen finner sted. Frankeringsmaskiner (forhåndsbetalt frankering) inntektsføres på basis av kundens portoforbruk og annet salg av porto inntektsføres når brevproduktene leveres. Med internasjonal post menes inntekter fra utenlandske postverk i tråd med ordinær terminalavgiftsavtale. Dette inntektsføres løpende basert på avregning av volumer og foreløpige priser, og justeres året etter når de endelige prisene er mottatt fra International Post Cooperation.

Godtgjørelse for banktjenester inntektsføres på basis av utførte banktjenester

I tillegg mottar Posten betaling for statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester som inntektsføres over tid når bevilgede midler mottas (månedlig), begrenset til et beløp som tilsvarer årets beregnede merkostnader vedrørende konsesjonskrav.

6. Pensjoner

Selskapet har både innskudds- og ytelsesordninger. Netto pensjonskostnader for ytelsesordninger omfatter periodens pensjonsopptjening, inkludert fremtidig lønnsvekst og rentekostnad på den beregnede forpliktelsen, fratrukket innskudd fra de ansatte og forventet avkastning på pensjonsmidlene. For innskuddsordninger blir premien kostnadsført løpende fratrukket ansattes bidrag over lønn.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningene er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengige aktuarer som anvender «påløpte ytelsers metode» («projected unit credit method») ved beregningen. Ved overfinansiering føres forskuddsbetalt pensjon som langsiktig eiendel i balansen i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales. Innregning av pensjonsmidler er begrenset til nåverdien av alle økonomiske fordeler som materialiseres i form av tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i framtidige bidrag til ordningen.

Netto pensjonskostnader klassifiseres som lønnskostnader i resultatregnskapet med unntak av renteelementet som klassifiseres som finansinntekt/finanskostnad. Virkningen på tidligere opptjente rettigheter som følge av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart. Aktuarmessige gevinster og tap innregnes i utvidet resultat i den perioden de oppstår, og vil ikke bli resirkulert over resultatet i senere perioder.

7. Skatter

Skattekostnaden omfatter periodens betalbare skatt og endringene i utsatt skatt/-skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er innregnet i utvidet resultat eller direkte

mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også innregnet i utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Netto utsatt skatt/-skattefordel er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskaps- og skattemessige verdier og ligningsmessig underskudd til fremføring, med unntak av:

- utsatt skatt som oppstår som følge av førstegangsinnregning av skattemessig ikke-avskrivbar goodwill
- utsatt skatt som oppstår som følge av førstegangsinnregning av en eiendel eller forpliktelse i en transaksjon som
 - o ikke er en virksomhetssammenslutning og,
 - o som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskapsmessig overskudd eller skattepliktig inntekt (skattemessig underskudd)
- utsatt skatt tilknyttet investeringer i datterforetak, filialer og tilknyttede foretak samt andeler i felleskontrollerte virksomheter hvor morforetaket kan kontrollere tidspunktet for tidspunktet for reversering av den midlertidige forskjellen, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reversere i overskuelig framtid

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres, er utlignet. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er balanseført til nominell verdi og oppført netto i balansen.

Dersom tidligere års ligning varsles endret, kostnadsføres normalt kravet i årets skattekostnad.

8. Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført dersom det kan påvises sannsynlig fremtidig økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen og eiendelens anskaffelseskost kan måles pålitelig. Immaterielle eiendeler er balanseført til anskaffelseskost etter fradrag for eventuelle akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskost omfatter også egne lønnskostnader dersom innregningskriteriene er oppfylt.

Goodwill og andre immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for nedskrivning. Se nærmere beskrivelse under kapittel 11 «Nedskrivning av eiendeler». Immaterielle eiendeler med bestemt utnyttbar levetid avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Avskrivninger er foretatt fra det tidspunkt den immaterielle eiendelen er tilgjengelig for sitt tiltenkte bruk. Immaterielle eiendeler som ikke er tatt i bruk testes også for nedskrivning.

8.1 Immaterielle eiendeler: Utviklingskostnader

Utviklingskostnader i selskapet er i hovedsak knyttet til utvikling av IT-systemer der intensjonen er å ferdigstille systemet for internt bruk. Utgifter til utvikling balanseføres dersom samtlige av følgende kriterier er oppfylt:

- produktet eller prosessen er klart definert og kostnadselementer kan identifiseres og måles pålitelig
- den tekniske løsningen for produktet er demonstrert
- produktet eller prosessen vil bli solgt eller benyttet i virksomheten
- eiendelen vil generere fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser for å ferdigstille prosjektet er til stede

Først når alle kriteriene er oppfylt vil balanseføring av utgifter knyttet til utvikling påbegynnes. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende.

8.2 Immaterielle eiendeler: Goodwill

Goodwill oppstår ved oppkjøp av virksomhet. Goodwill er det overskytende mellom summen av overført vederlag og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld på overtakelsestidspunktet ved et oppkjøp.

9. Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er balanseført til anskaffelseskost etter fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Kostprisen for anleggsmidler inkluderer utgifter direkte knyttet til anskaffelsen, tilvirkningen eller installasjon av eiendelene. For større investeringer med lang tilvirkningstid er renter balanseført som en del av anskaffelseskost. Det foretas dekomponering av kostprisen på anleggsmidler når anleggsmiddelet består av komponenter med ulik brukstid. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført løpende. Kostnader ved utskiftninger og fornyelser som vesentlig øker driftsmidlenes brukstid balanseføres.

Varige driftsmidler avskrives lineært, slik at driftsmidlets anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet brukstid. Avskrivninger er foretatt fra det tidspunkt driftsmidlet er tilgjengelig for sitt tiltenkte bruk. Tomter avskrives ikke.

Eiendelenes eventuelle restverdi, avskrivningsmetode og brukstid vurderes årlig.

10. Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

Posten Norge AS regnskapsfører investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet til historisk kost.

11. Nedskrivning av ikke-finansielle eiendeler

Det foreligger et nedskrivningsbehov hvis balanseført verdi for en vurderingsenhet overstiger gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi, hvor bruksverdi er nåverdi av estimerte kontantstrømmer knyttet til fremtidig bruk. Dersom kontantstrømmer knyttet til den enkelte eiendel er uavhengig av kontantstrømmer knyttet til andre eiendeler utgjør den enkelte eiendel vurderingsenheten. Hvis ikke, identifiseres en vurderingsenhet på et høyere nivå, kalt en kontantgenererende enhet. En kontantgenererende enhet skal avgrenses konsistent over tid. En kontantgenererende enhet er definert som den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer

inngående kontantstrømmer, og som i all vesentlighet er uavhengig av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Selskapet beregner fremtidige kontantstrømmer med basis i estimerte resultater (prognoser og langtidsplaner) over en periode på tre år, justert for avskrivninger, investeringer og endring i arbeidskapital. Fremskrivingsperioden inneholder en fremskrivning av kontantstrømmer etter prognoseperioden med en konstant vekstrate. Nåverdien av kontantstrømmen er beregnet med et vektet avkastningskrav på totalkapitalen og er beregnet før skatt.

Med unntak av goodwill blir nedskrivning kostnadsført i tidligere perioder, reversert når det foreligger informasjon om at nedskrivningsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivningsbehovet er redusert. Dog vil reversering ikke bli foretatt i den grad reverseringen medfører at innregnet verdi vil overstige den balanseførte verdien som ville ha vært dersom nedskrivning ikke hadde blitt kostnadsført.

11.1 Nedskrivning: Goodwill og andre eiendeler med ubestemt levetid

For goodwill, immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og immaterielle eiendeler under utvikling gjennomføres det en årlig nedskrivningstest, uavhengig av om det foreligger indikasjoner på verdifall.

11.2 Nedskrivning: Andre eiendeler med bestemt levetid

Det blir foretatt vurdering av nedskrivning av andre eiendeler med bestemt levetid når det foreligger indikasjon på verdifall.

12. Avsetning for forpliktelser

Avsetninger innregnes når selskapet har pådratt seg en forpliktelse (juridisk eller faktisk) som følge av en tidligere hendelse og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, samt at beløpets størrelse kan måles pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen. Når virkningen av tidsverdien av penger er vesentlig er forpliktelsen innregnet til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. For nærmere beskrivelse av avsetning til pensjonsforpliktelser henvises det til kapittel 6 «Pensjoner» i selskapets regnskapsprinsipper.

12.1 Avsetninger: Restrukturering

Restruktureringskostnader er kostnader selskapet pådrar seg ved en beslutning som medfører en vesentlig endring innenfor selskapets definerte virksomhetsområder, enten i omfanget av virksomheten eller måten virksomheten drives på. Avsetninger til restrukturering kostnadsføres når programmet er besluttet og bekjentgjort, og kostnadene er identifiserbare, kvantifiserbare og ikke dekkes av tilhørende inntekter.

12.2 Avsetninger: Tapskontrakter

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når selskapets forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som påløpte for å innfri forpliktelsene etter kontrakten. Selskapet definerer som hovedregel uunngåelige utgifter som direkte kostnader knyttet til tapet og tar ikke med

indirekte kostnader i estimert avsetning. Avsetning foretas som hovedregel når det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet.

13. Betingede forpliktelser og eiendeler

Med betingede forpliktelser menes

- mulige forpliktelser som følge av tidligere hendelser hvor forpliktelsens eksistens avhenger av fremtidige hendelser
- forpliktelser som ikke er regnskapsført fordi det ikke er sannsynlig at den vil medføre utbetaling
- forpliktelser som ikke kan måles med tilstrekkelig pålitelighet

Betingede forpliktelser er ikke innregnet i årsregnskapet, med unntak av betingede forpliktelser overtatt i en virksomhetssammenslutning. Disse avsettes det for. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak for betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for oppgjør av forpliktelsen er lav.

En betinget eiendel er ikke innregnet i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte selskapet.

14. Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innregnes i balansen når selskapet har blitt part i instrumentets kontraktmessige betingelser. Finansielle instrumenter fraregnes når de kontraktmessige rettighetene eller pliktene er oppfylt, kansellert, utløpt eller overført.

Førstegangs måling av finansielle instrumenter gjøres til virkelig verdi på oppgjørstidspunktet, normalt til transaksjonspris. Etterfølgende måling er avhengig av klassifiseringen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Klassifiseringen bestemmes av selskapets forretningsmodell for styring av finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet.

Finansielle eiendeler klassifiseres som senere målt til enten amortisert kost, virkelig verdi over utvidet resultat eller virkelig verdi over resultat. Finansielle forpliktelser klassifiseres som senere målt til enten amortisert kost eller virkelig verdi over resultat.

Selskapets finansielle eiendeler består i hovedsak av gjeldsinstrumenter (fordringer) og selskapet har ingen vesentlige egenkapitalinstrumenter. Fordringenes kontantstrømmer består kun av hovedstol og eventuelle renter og alle fordringene er kun holdt for å motta kontraktmessige kontantstrømmer (det foreligger ingen intensjon om salg). Fordringene klassifiseres som senere målt til amortisert kost.

Ingen av selskapets finansielle forpliktelser er holdt for handelsformål. Med unntak av lån i utenlandsk valuta (japanske yen) er virkelig verdi opsjon ikke benyttet. Forpliktelsene inneholder heller ikke innebygde derivater. I hovedsak klassifiseres derfor selskapets finansielle forpliktelser som senere målt til amortisert kost. Selskapet har benyttet muligheten for virkelig verdi opsjon (FVO) for finansielle forpliktelser i utenlandsk valuta (japanske yen) da en slik klassifisering i vesentlig grad reduserer en

uoverensstemmelse i måling mellom forpliktelse og tilhørende derivater. Vesentlige endringer som skyldes egen kredittisiko innregnes i utvidet resultat.

Finansielle instrumenter klassifiseres som langsiktige når forventet realisasjonsdato er mer enn tolv måneder etter balansedagen. Øvrige finansielle instrumenter klassifiseres som kortsiktige.

14.1 Finansielle instrumenter: Sikring

Selskapet benytter derivater for å håndtere valuta- og renterisiko.

Selskapets kriterier for å klassifisere et derivat som et sikringsinstrument og enten hele eller deler av en enkelt post eller en gruppe poster som sikringsobjekt er som følger: (1) derivatet benyttes for å sikre en forventet transaksjon eller en innregnet eiendel eller forpliktelse, (2) sikringsforholdet øremerkes og dokumenteres, (3) krav til sikringseffektivitet oppfylles.

Sikringseffektivitet analyseres løpende og oppfylles når (1) det er et økonomisk forhold mellom sikringsobjektet og –instrumentet, det vil vanligvis si at selskapet forventer at verdiene endres systematisk ved endringer i underliggende risiko, (2) kredittisiko dominerer ikke verdiendringene, (3) og sikringsgraden reflekterer faktisk mengde som sikres og benyttes for å sikre.

Sikringsbokføringen opphører når:

- (a) Sikringsinstrumentet er forfalt, solgt, avsluttet eller utøvd, eller
- (b) Sikringen ikke tilfredsstillende kravene nevnt ovenfor for sikring

14.1.a Kontantstrømsikring

Den effektive delen av endringene i virkelig verdi til et sikringsinstrument kvalifisert som en kontantstrømsikring innregnes i utvidet resultat. Den ineffektive delen av sikringsinstrumentet innregnes direkte i resultatet.

I de tilfeller der den sikrede kontantstrømmen resulterer i innregning av en eiendel eller gjeld, omklassifiseres gevinster og tap som tidligere er innregnet i utvidet resultat og innregnes sammen med eiendelen eller gjelden. For andre kontantstrømsikringer blir gevinster og tap som er innregnet i utvidet resultat og akkumulert i egenkapitalen reklassifisert til resultatet i samme periode som kontantstrømmen som utgjør sikringsobjektet resultatføres. Når et sikringsinstrument opphører å være svært effektivt avsluttes sikringsbokføringen prospektivt. I dette tilfellet, vil akkumulert gevinst eller tap på et sikringsinstrument i egenkapitalen, først reklassifiseres når den sikrede transaksjonen faktisk skjer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å finne sted, vil tidligere akkumulert gevinst eller tap på sikringsinstrumentet i egenkapitalen reklassifiseres og resultatføres umiddelbart.

14.1.b Virkelig verdi-sikring

Derivater som kvalifiserer for sikring av virkelig verdi, måles til virkelig verdi og endring i virkelig verdi innregnes i resultatregnskapet. Tilsvarende er endring i virkelig verdi knyttet til sikret risiko i sikringsobjektet resultatført.

14.2 Finansielle instrumenter: Derivater som ikke er sikringsinstrumenter

Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner måles til virkelig verdi over resultat. Endringer i virkelig verdi av slike derivater resultatføres direkte.

14.3 Nedskrivning: Finansielle instrumenter

For finansielle eiendeler som måles til amortisert kost avsetter selskapet for forventet kredittap.

Selskapet innregner enten de neste tolv måneders forventede tap, eller forventet tap over levetiden dersom det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangsinregning av den finansielle eiendelen. Metoden benyttes hovedsakelig for finansiering av og utlån til selskapets datterselskaper. Vurderingen av endring i kredittrisiko foretas ved hver rapporteringsperiode. Risikodrivere for interne utlån vil blant annet være kortsiktige og gjentatte mislighold, utvikling i rammeutnyttelse på konsernkontoordningen og avdragsutsettelse.

Selskapets øvrige finansielle eiendeler består i hovedsak av fordringer, herunder kundefordringer, uten vesentlige finansieringselementer. For finansielle eiendeler uten vesentlige finansieringselementer benyttes en forenklet modell, hvor forventet kredittap over hele levetiden innregnes (ved bruk av enkle metoder for å anslå kredittap). Den forenklede modellen krever ingen oppfølging av endring i kredittrisiko.

Dersom det konstateres et påløpt (faktisk) kredittap, som følge av at selskapet ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne enten hele eller deler av en finansiell eiendel, reduseres den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi direkte.

Nedskrivninger av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost innregnes i resultatregnskapet.

15. Kundefordringer

Kundefordringer innregnes første gang til virkelig verdi og måles deretter til amortisert kost, fratrukket avsetning til forventet kredittap. Selskapet benytter forenklet metode for avsetning til forventet kredittap på kundefordringer og måler tapsavsetningen til et beløp som tilsvarer forventede kredittap i levetiden. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av individuelle vurderinger, og sjablongmessige vurderinger med basis i forfallsanalyse og historiske data. Påløpte (faktiske) kredittap reduserer kundefordringens balanseførte verdi direkte.

16. Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter i kasse og bankbeholdninger. Kontanter og kontantekvivalenter er kortsiktige likvide investeringer som kan konverteres til et kjent beløp i kontanter innen 3 måneder og som inneholder uvesentlig risiko.

17. Innlån

Innlån innregnes første gang til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. Lånene blir i etterfølgende perioder innregnet til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Med amortisert kost forstås det beløp som den finansielle forpliktelsen måles til ved førstegangsinnregning, fratrukket tilbakebetalinger (eksempelvis avdrag, renter og gebyrer), inklusiv effektive renter.

18. Egenkapital

Posten Norge AS har i henhold til IAS 1 valgt å presentere henholdsvis totalresultat og endringer i egenkapital for perioden som egen oppstilling.

18.1 Egenkapital: Sikringsreserve

Sikringsreserven inkluderer den samlede netto endringen i virkelig verdi på sikringsinstrumentet i en kontantstrømsikring, inntil den sikrede kontantstrøm skjer eller ikke lenger er forventet å skjje.

18.2 Egenkapital: Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til egenkapitaltransaksjoner blir innregnet direkte i egenkapitalen etter fradrag for skatt. Øvrige transaksjonskostnader resultatføres.

19. Leieforhold

Leieavtaler klassifiseres som enten operasjonelle leieavtaler eller finansielle leieavtaler, basert på en gjennomgang av det reelle innholdet i de enkelte avtalene. En finansiell leieavtale er en avtale hvor selskapet overtar det vesentligste av risiko og avkastning knyttet til eierskapet av den underliggende eiendelen.

Selskapet presenterer finansielle leieavtaler i regnskapet som eiendel og gjeld, lik kostprisen til eiendelen eller, dersom lavere, nåverdien av kontantstrømmen i leiekontrakten. Ved beregning av nåverdien til leiekontrakten brukes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten når denne kan beregnes. Alternativt benyttes selskapets marginale lånerente. Eiendelen avskrives over den korteste perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid. Månedlig leiebeløp blir fordelt i et renteelement og et tilbakebetalingselement.

Ved operasjonelle leieavtaler klassifiseres leiebetalinger som en driftskostnad, og innregnes i resultatet over kontraktsperioden.

20. Hendelser etter rapporteringsperioden

Ny informasjon om selskapets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke selskapets posisjon i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Resultatposter

Note 1 Lønnskostnader og andre godtgjørelser

Noten viser lønnskostnad for ansatte, kostnadsførte godtgjørelser til selskapets styre, samt ledende ansatte og revisor i Posten Norge AS. Informasjon om bonus, pensjonsordning for ledende ansatte og lederlønnserklæring vises i [note 2](#) for konsernet.

	2018	2017
Lønninger	5 423	5 445
Arbeidsgiveravgift	717	730
Pensjonskostnader	312	420
Andre ytelser	169	206
Lønnskostnader	6 621	6 800
Antall heltidsstillinger/årsverk	10 643	11 128
Antall ansatte 31.12 ¹⁾	10 935	11 692

1) Antall ansatte er antall faste og midlertidige ansatte som har generert lønnskostnader i desember måned

Arbeidsgiveravgift på pensjoner er klassifisert som pensjonskostnader, se nærmere spesifikasjon i [note 2](#).

(Alle beløp i tusen kroner og ekskl. arbeidsgiveravgift og merverdiavgift)

	2018	2017
Styrehonorar	2 522	2 438
Honorar for ordinær revisjon	1 646	1 745
Honorar for andre attestasjonstjenester	527	894
Honorar for skatterådgivning	394	250
Honorar for andre tjenester utenfor revisjon	710	374
Honorar til revisor	3 277	3 263

Honoraret til revisor gjaldt revisjonsselskapet EY. Nærmere opplysninger om godtgjørelse til styret og ledende ansatte er oppgitt i [note 2](#) for konsernet.

Bonusordninger

Posten Norge AS har en bonusordning gjeldende for konsernsjefen og konsernledelsen. Se [note 2](#) for konsernet for nærmere omtale.

Posten Norge AS har i tillegg bonusbasert avlønning for divisjonsledelse, regionsledelse, andre nøkkelpersoner og salgspersonell. Bonusutbetalingen er basert på definerte konsernfelles, konsernfastsatte og individuelle mål. Det er definert øvre rammer for utbetaling av bonus i de ulike ordningene.

Pensjonsordninger

Ledende ansatte har i hovedsak de samme pensjonsordninger og pensjonsvilkår som øvrige ansatte i selskapet, se for øvrig [note 2](#) for konsernet. Se også «Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Posten Norge AS og Posten Norge AS' heleide datterselskaper», i [note 2](#) for konsernet.

Ansatte som tiltrådte etter 31. desember 2006 har innskuddspensjon over drift. For ansatte med lønn som overstiger 12 G er årlig innskudd begrenset til 25 prosent av pensjonsgrunnlaget over 12 G. Denne ordningen ble lukket i februar 2015.

Lån og sikkerhetsstillelse

Det var ikke ytt lån eller sikkerhetsstillelse til medlemmer av konsernledelsen.

Note 2 Pensjoner

Selskapet har både innskudds- og ytelsesbaserte ordninger. Ytelsesordningene er forutsigbare for den ansatte ved at ytelsene er avtalt på forhånd. Premiebetalingene avhenger blant annet av medlemmenes tjenestetid, alder og lønnsnivå. I innskuddsordningene blir innbetalinger fastsatt som en prosentsats av den ansattes lønn. Pensjonskapitalens størrelse avgjør hvor stor pensjon den ansatte kan ta ut, og de ansatte har dermed avkastningsrisikoen på det som er innbetalt til ordningen. Det henvises forøvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 6 «Pensjoner» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Pensjonskostnader:		
Nåverdi av årets opptjening	113	124
Netto rentekostnad av nettoforpliktelse	16	24
Resultatførte planendringer	(104)	
Brutto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift (ytelsesbaserte)	24	147
Ansattes innskudd	(1)	(1)
Renteelement reklassifisert til finanspost	(14)	(21)
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift (ytelsesbaserte)	10	126
Innskuddsbaserte pensjonsplaner	406	399
Ansattes innskudd	(104)	(104)
Pensjonskostnader innregnet i årets driftsresultat	312	420
Netto pensjonsforpliktelser:		
Estimerte påløpte sikrede forpliktelser	(24)	(24)
Estimert verdi av pensjonsmidlene	24	22
Netto estimerte sikrede pensjons-(forpliktelser)/midler		(2)
Estimerte påløpte usikrede forpliktelser	(608)	(839)
Netto pensjonsforpliktelser i balansen	(608)	(840)
Endringer i forpliktelsen:		
Netto forpliktelser 1.1.	(840)	(811)
Brutto pensjonskostnad	(24)	(147)
Premiebetalinger og utbetalte ytelser	154	153
Bidrag fra deltakere i ordningen	1	1
Tilbakebetaling av tidligere innbetalt pensjonspremie	(2)	
Estimatavvik ført mot utvidet resultat	104	(36)
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	(608)	(840)

	2018	2017
Hovedkategorier av pensjonsmidler til virkelig verdi:		
EK-instrumenter (aksjer, obligasjoner)	4	3
Gjeldsinstrumenter	16	15
Eiendom	3	3
Andre eiendeler	1	1
Pensjonsmidler	24	22
Estimatavvik gevinst/(tap) 01.01.	349	385
Endringer i pensjonsplan, pensjonsforpliktelse	124	
Endringer i diskonteringsrenten, pensjonsforpliktelse	7	(14)
Endringer i andre økonomiske forutsetninger, pensjonsforpliktelse	(7)	
Endringer i demografiske forutsetninger, pensjonsforpliktelse	(6)	
Endringer i andre faktorer, pensjonsforpliktelse	(17)	(23)
Endringer i andre faktorer, pensjonsmidler	2	0
Årets gevinst/(tap) i utvidet resultatet	104	(36)
Estimatavvik gevinst/(tap) 31.12.	453	349
Innskuddsbaserte pensjonsordninger		
Antall medlemmer	14 484	15 089
Andel av lønn	5,7-21,3 %	5,4-21 %
Ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Aktuarmessige forutsetninger:		
Diskonteringsrente	2,6 %	2,4 %
Forventet lønnsregulering	2,75 %	2,5 %
Forventet G-regulering	2,5 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	1,5-2,5 %	1,5-2,25 %
Forventet avkastning	2,6 %	2,4 %
Forventet frivillig avgang (under 50 år)	3,5 %	3,5 %
Forventet frivillig avgang (over 50 år)	1,0 %	1,5 %
Uttakstilbøyelighet AFP	40-60 %	40-60 %
Demografiske forutsetninger om dødelighet	K2013	K2013

Innskuddsordninger

Hoveddelen av selskapets kostnader til pensjon gjelder innskuddspensjon og uførepensjon, som kostnadsføres med det som betales til pensjonsleverandøren hvert år. Ansatte trekkes i lønn og bidrar til innskuddene.

Frem til 1. juli 2018 var innskuddssatsene det samme som for 2017, altså 5,4 prosent for inntekter inntil 7,1 folketrygdens grunnbeløp (G) og 21 prosent for inntekter i intervallet 7,1 til 12 G. Fra 1. juli 2018 ble satsene endret til 5,7 prosent for inntekter inntil 7,1 folketrygdens grunnbeløp (G) og 21,3 prosent for inntekter i intervallet 7,1 til 12 G.

AFP-ordning

Fra 1. januar 2011 gikk selskapet over til en ny AFP-ordning (Fellesordningen for AFP i privat sektor). Se [note 3](#) for konsernet.

Ansatte som fortsatt er medlem av Statens Pensjonskasse (SPK) har beholdt sine rettigheter i samsvar med AFP ordningen i offentlig sektor.

AFP-ordningen i Spekter-området ble avviklet i 2016 og konsernet har i den forbindelse mottatt tilsammen 52 mill. kroner, hvorav 46 mill. kroner ble mottatt i 2016. Restoppgjøret knyttet til dette ble på 6 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner reduserte pensjonskostnaden i 2018.

Ytelsesordninger

Hoveddelen av selskapets ytelsesbaserte ordninger knytter seg til at Posten Norge AS gikk ut av SPK 1. januar 2006, og at de som var ansatte på overgangstidspunktet fikk rett til ulike kompensasjons- og garantiordninger.

Det ble i 2010 besluttet at offentlig tjenestepensjon skulle samordnes med privat AFP, noe som ville redusere pensjonen fra SPK for svært mange ansatte i Posten. Det ble derfor avtalt en kompensasjonsordning for dette, og regnskapsført en forpliktelse i balansen. I 2018 ble dette regelverket endret slik at samordningen blir vesentlig mindre, og faller helt bort for personer født i 1963 og senere. Endringen ble først avtalt mellom personalorganisasjonene og arbeidsgiversiden i offentlig sektor, og nødvendig lovendring ble vedtatt av Stortinget i juni 2018. På bakgrunn av dette har Posten estimert en reduksjon i pensjonsforpliktelsen med 228 mill. kroner i 2018. Dette er regnskapsført som en planendring, hvor 104 mill. kroner er ført som reduksjon av årets pensjonskostnad og 124 mill. kroner som en del av årets estimatavvik i utvidet resultat.

Selskapet har en uførepensjon uten fripoliseopptjening, med ytelser tilsvarende det maksimalt tillatte etter tjenestepensjonsloven, som blir i resultatet innregnet som en innskuddsordning. Selskapet har også vesentlige forpliktelser knyttet til lønn over 12 G. Pensjonsforpliktelsene knyttet til lønn over 12 G og førtidspensjonering finansieres over driften i selskapet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene til Posten Norge AS ble lukket 31. desember 2005, med unntak av ytelsesordninger for ledende ansatte som ble lukket 31. desember 2006. Forpliktelsen for de fleste av ordningene vil derfor bli avviklet over tid. Pensjonsmidlene i ordningene forvaltes av livselskaper.

Forutsetninger

For 2018 er det gjort endringer i de økonomiske forutsetningene, hovedsakelig i tråd med anbefalinger fra Norsk Regnskaps Stiftelse (NRS). Posten Norge AS benytter obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som grunnlag for diskonteringsrente, og denne ble satt til 2,6 prosent i 2018 mot 2,4 prosent i 2017.

Utover endringen i diskonteringsrente er forskjell mellom estimert og faktisk uttakstilbøyelighet og avgangsalder i ordningene hovedårsaken til årets endring i estimatavvik. Hovedårsaken til endring i estimatavvik for 2018 skyldtes planendring, samt høyere AFP-uttak og lavere uttaksalder enn forventet.

I all hovedsak er pensjonsalder for de norske ansatte 67 år.

Sensitivitet

Tabellen nedenfor viser estimerte effekter ved endring i enkelte forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner. Estimaten er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2018 og forutsetter alle andre forutsetninger uendret. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Pensjonsregulering		Frivillig avgang	
Endring (prosentpoeng)	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %
Endring i brutto pensjonsforpliktelse (reduksjon)/økning	(45)	51	27	(23)	(7)	18
Endring i prosent	-8 %	9 %	5 %	-4 %	-1 %	3 %

Note 3 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader er kostnader som ikke er direkte knyttet til salg av varer og tjenester, lønn og personalkostnader eller avskrivninger/nedskrivninger.

	2018	2017
Kostnader lokaler	975	953
Andre leiekostnader	261	250
IT-tjenester	652	598
Andre fremmede tjenester	324	231
Reparasjon og vedlikehold utstyr	109	89
Verktøy, inventar, driftsmateriell	91	87
Markedsføring	87	83
Reisekostnader	69	72
Forsikring, garanti- og erstatningskostnader	53	53
Regnskaps- og lønnstjenester	35	35
Telefon- og portokostnader	30	31
Øvrige kostnader	97	105
Driftskostnader	2 783	2 587

Selskapet har hatt økte kostnader knyttet til leie av lokaler, grunnet ferdigstilling av flere nye terminaler i Vestfold og Stavanger, samt utvidelse av eksisterende terminaler som leies. I tillegg har det vært vekst i selskapets energikostnader.

Veksten i kostnader knyttet til IT-tjenester skyldtes høy prosjektaktivitet. Aktiviteten var hovedsakelig basert på forretningsmessige forbedringer av eksisterende system, samt økte lisenskostnader.

Økningen i andre fremmede tjenester skyldtes høyere bruk av vikarer hovedsakelig grunnet innføring av én adressert brevstrøm i segment Post.

Øvrige kostnader bestod av fraktkostnader, kontor og IT-rekvisita, trykksaker, kontingenter, interne øvrige driftskostnader og tap på fordringer.

Note 4 Andre inntekter og kostnader

Andre inntekter og kostnader er vesentlige inntekter og kostnader som ikke er gjentakende. Dette omfatter blant annet omstillingskostnader, nedskrivning av aksjer og gevinst og tap ved salg av anleggsmidler. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 12 «Avsetning for forpliktelser» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Omstillings(kostnader)	(6)	24
Gevinst ved salg av anleggsmidler	86	103
Andre inntekter/(kostnader)	(260)	(371)
Andre inntekter og (kostnader)	(180)	(244)

Omstillingskostnader

Omstillingskostnader inkluderer restruktureringskostnader og kostnader til ventelønn.

I Posten Norge AS ble det i 2018 avsatt omstillingskostnader på 8 mill. kroner, og tilbakeført avsetninger fra tidligere år på 2 mill. kroner, mens det i 2017 var avsatt 30 mill. kroner, og tilbakeført 54 mill. kroner. Av avsetningen på 8 mill. kroner gjaldt 3 mill. kroner personalmessige tiltak og 5 mill. kroner lokaler.

Samlede avsetninger til omstilling vises i [note 10](#).

Gevinst ved salg av anleggsmidler

I 2018 solgte Posten Norge AS 100 prosent av aksjene i Posten Eiendom Svanholmen AS, med en gevinst på 79 mill. kroner. Øvrig netto gevinst ved salg av anleggsmidler vedrørte i hovedsak salg av transportmidler, inventar og lignende som en del av normal drift.

I 2017 solgte selskapet det heleide selskapet Posten Eiendom Kanalveien AS med en gevinst på 100 mill. kroner.

Andre inntekter og kostnader

I 2018 bestod andre inntekter og kostnader i hovedsak av nedskrivninger aksjer i datterselskap på 279 mill. kroner, tilbakeføring av tap i forbindelse med salget av Bring Citymail Sweden på 32 mill. kroner, samt tapsavsetning i logistikkvirksomheten på 20 mill. kroner.

Nedskrivningene gjaldt i hovedsak aksjer i Bring Frigo AB med 126 mill. kroner, Bring Frigo AS med 59 mill. kroner, og Bring Warehousing AS med 52 mill. kroner. Se [note 9](#) for ytterligere informasjon.

Andre inntekter og kostnader i 2017 vedrørte hovedsakelig avsetning til tap på lån, og en forpliktelse til å normalisere driftskapitalen i Bring Citymail Sweden, totalt 201 mill. kroner. I tillegg ble det nedskrevet aksjer i datterselskap på 166 mill. kroner.

Note 5 Finansinntekter og finanskostnader

Noten gir en oversikt over selskapets finansinntekter og finanskostnader, herunder inntekter og kostnader knyttet til selskapets finansiering, valutaomregningseffekter fra fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, samt gevinster og tap fra finansielle derivater. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Renteinntekter fra selskaper i samme konsern	58	64
Renteinntekter	48	68
Gevinst derivater	136	49
Gevinst på lån til virkelig verdi over resultatet ¹⁾		28
Valutakursgevinster	77	87
Mottatt utbytte	174	131
Andre finansinntekter	5	1
Finansinntekter	497	428
Rentekostnader til selskaper i samme konsern	12	11
Rentekostnader	90	79
Tap derivater	30	121
Tap på lån til virkelig verdi over resultatet ¹⁾	50	
Valutakurstap	68	78
Andre finanskostnader	17	14
Finanskostnader	267	302
Netto finansinntekter	231	125

¹⁾ Verdiendring av lån i japanske yen hvor det er benyttet "virkelig verdi opsjon". Motsvares av verdiendringer i kombinerte rente- og valutawapper regnskapsført som "Gevinst derivater". For nærmere informasjon henvises det til [note 18](#)

Renteinntekter fra selskaper i samme konsern var hovedsakelig knyttet til utlån og konsernkontoordning. Renteinntekter i 2018 bestod hovedsakelig av avkastning på markedsbaserte plasseringer og rentefond.

Netto valutakursgevinster og netto gevinst på derivater skyldtes hovedsakelig gevinster og tap grunnet kursutviklingen mellom norske og svenske kroner, samt mellom norske kroner og euro. Se konsernets [note 18](#) for nærmere omtale om derivater.

Mottatt utbytte kom fra selskapets investeringer i Bring Frigo AB og Netlife Gruppen AS.

Rentekostnader vedrørte hovedsakelig rentekostnader knyttet til langsiktig finansiering. I 2018 var det inkludert rentekostnader på netto pensjonsforpliktelser som utgjorde 16 mill. kroner for selskapet.

Se også [note 18](#) i konsernregnskapet for nærmere beskrivelse av konsernets finansielle risiko og kapitalstyring.

Note 6 Skatt

Noten omhandler myndighetenes beskatning i selskapet. Skattekostnaden beregnes på grunnlag av regnskapsmessig resultat og splittes i periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Utsatt skatt/skattefordel oppstår når regnskapsmessig og skattemessig periodisering er forskjellig. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 7 «Skatter» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Resultatskatt		
Betalbar skattekostnad	57	43
(Økning)/Nedgang utsatt skattefordel	61	82
Skattekostnad	119	124
Årets betalbare skatt	57	22
(For mye)/for lite betalt tidligere år		21
Betalbar skattekostnad	57	43
Effektiv skattesats	30 %	48 %
Avstemming effektiv skattesats mot norsk skattesats:		
Resultat før skatt	391	256
23 % skatt (24 % i 2017)	90	61
Andre ikke fradragsberettigede kostnader	88	103
Skattefrie inntekter	(60)	(66)
Virkning av endring i skattesats over resultatet	1	6
Justering fra tidligere år		20
Skattekostnad	119	124

	2018	2017
Estimatavvik pensjon	24	(9)
Kontantstrømsikring		(1)
Effekt av endret skattesats	3	2
Endring utsatt skatt innregnet i utvidet resultat for året	27	(8)

Effektiv skattesats var 30 prosent. Dette skyldes i hovedsak ikke fradragsberettigede kostnader. Ikke fradragsberettigede kostnader var hovedsakelig knyttet til nedskrivninger. Skattefrie inntekter gjaldt mottatt utbytte og salg av aksjer. Redusert skattesats til 22 prosent i Norge trer i kraft fra 2019 og er lagt til grunn ved beregning av utsatt skattefordel. Effekt av endret skattesats som er innregnet i resultatet er 1 mill. kroner.

Endringer i utsatt skattefordel

	01.01 2018	Ført mot EK	Resultatført årsresultat	Effekt endret skattesats ¹⁾	31.12 2018
Varige driftsmidler	14		42	(2)	53
Gevinst og tapskonto	1		(0)		2
Fordringer	(5)		1		(4)
Valuta	3		(3)		
Pensjon	(193)	24	29	6	(134)
Innskuddsfond	23		(15)		8
Avsetninger	(13)		7		(7)
Finansielle instrumenter	(8)		(2)		(10)
Balanseført utsatt skatt / (skattefordel)	(178)	24	60	4	(90)

1) Kolonnen inkluderer effekt av endret skattesats som er ført over resultat og utvidet resultat på henholdsvis 1 mill. kroner og 3 mill. kroner

	01.01 2017	Ført mot EK	Resultatført årsresultat	Effekt endret skattesats ¹⁾	31.12 2017
Varige driftsmidler	(18)		33	(1)	14
Gevinst og tapskonto	1		(1)		1
Fordringer	(5)				(5)
Valuta	5		(2)		3
Pensjon	(195)	(9)	2	9	(193)
Innskuddsfond	20		4	(1)	23
Avsetninger	(64)		51	1	(13)
Finansielle instrumenter	4	(1)	(11)	1	(8)
Balanseført utsatt skatt / (skattefordel)	(252)	(10)	76	8	(178)

Utsatt skattefordel ble redusert med 88 mill. kroner hovedsakelig som følge av reduksjon i utsatt skattefordel knyttet til pensjon. Dette ble motvirket av økt utsatt skatt knyttet til driftsmidler. Økt utsatt skatt knyttet til varige driftsmidler skyldtes i hovedsak avgang goodwill (skattemessig) med på 128 mill. kroner. For øvrig skyldtes forskjellen ulik avskrivningsprofil mellom regnskap og skatt. Endret skattesats reduserte utsatt skattefordel med 4 mill. kroner.

Effekt av endret skattesats knyttet seg til underliggende eiendeler som er innregnet delvis over resultatet og delvis over utvidet resultat. Skatteeffekten ble innregnet tilsvarende.

Ikke finansielle eiendeler og forpliktelser

Note 7 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er ikke-fysiske eiendeler og vedrører hovedsakelig balanseført IT-utvikling, herunder spesialtilpasset programvare, samt goodwill i forbindelse med oppkjøp av virksomhet. Immaterielle eiendeler og goodwill vil være utsatt for betydelig estimatusikkerhet. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater» og kapittel 8 «Immaterielle eiendeler» i selskapets regnskapsprinsipper.

	IT- utvikling	Prosj. under utvikling	Goodwill	Sum
Balanseført verdi 01.01.2018	359	215	556	1 129
Tilgang	26	154		180
Tilgang internt opparbeidede imm. eiendeler		29		29
Årets avskrivninger	(122)			(122)
Årets nedskrivninger	(6)			(6)
Konsernoverføringer	(15)		(34)	(49)
Overføring fra prosjekter under utvikling	50	(50)		
Balanseført verdi 31.12.2018	291	349	522	1 162
Anskaffelseskost 01.01.2018	2 087	221	556	2 864
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2018	(1 728)	(6)		(1 734)
Anskaffelseskost 31.12.2018	2 091	355	522	2 968
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2018	(1 800)	(6)		(1 806)
Balanseført verdi 31.12.2018	291	349	522	1 162
Avskrivningsmetode	Lineær			
Brukstid	3 - 10 år			

	IT- utvikling	Prosj. under utvikling	Goodwill	Sum
Balansført verdi 01.01.2017	292	203	556	1 051
Tilgang	53	126		179
Tilgang internt opparbeidede imm. eiendeler		38		38
Årets avskrivninger	(137)			(137)
Overføring fra prosjekter under utvikling	151	(151)		
Balansført verdi 31.12.2017	359	215	556	1 129
Anskaffelseskost 01.01.2017	1 889	209	556	2 653
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2017	(1 596)	(6)		(1 603)
Anskaffelseskost 31.12.2017	2 087	221	556	2 864
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2017	(1 728)	(6)		(1 734)
Balansført verdi 31.12.2017	359	215	556	1 129
Avskrivningsmetode	Lineær			
Brukstid	3 - 10 år			

IT-utvikling

Totalt balansførte immaterielle eiendeler knyttet til IT-utvikling per 31. desember 2018 utgjorde 291 mill. kroner. 140 mill. kroner av balansført verdi vedrørte prosjekter i det konsernfelles transformasjonsprogrammet Nye Posten og Bring (NPB). Prosjektene omfattet nytt ERP-, produksjons- og tollsystem for deler av virksomheten i konsernet, samt nytt CRM-system. Konsernfelles IT-plattform var balansført med 21 mill. kroner. I tillegg var det balansført utviklingsplattform og felles klientprogramvare for bruk på håndholdte terminaler, løsninger knyttet til adresse- og ruteregister, produksjonsstøttesystem, samt flere prosjekter som gjaldt webløsninger.

Som en del av selskapets tilpasning av tjenestetilbudet til nye brukerbehov er det utviklet en løsning for sikker digital post, Digipost, som ved årsskiftet hadde om lag 1,9 millioner brukere. Systemet var balansført til 24 mill. kroner ved årsslutt.

For immaterielle eiendeler med bestemt levetid var avskrivningstiden fra 3 til 10 år i 2018 (tilsvarende i 2017), avhengig av utnyttbar levetid på hver enkelt eiendel, basert på en individuell vurdering. Årets avskrivning/amortisering presenteres i resultatregnskapet på linjen for avskrivninger.

Prosjekter under utvikling

Prosjekter under utvikling utgjorde totalt 349 mill. kroner per 31. desember 2018. Om lag 290 mill. kroner vedrørte IT-investeringer knyttet til det konsernfelles transformasjonsprogrammet Nye Posten og Bring (NPB). Programmet har som mål å etablere systemer som skal støtte linjeledelsen i arbeidet med å oppnå selskapets strategiske og operative mål. Programmet består av konsernfelles forbedringstiltak og IT-investeringer som i sum skal bidra til å gi selskapet og dets datterselskaper en forbedret

virksomhetsplattform. I tillegg var IT-investeringer knyttet til å oppdatere og forbedre forvaltningen av konsernets infrastruktur balanseført til 30 mill. kroner per 31. desember 2018.

Nedskrivning av IT-utvikling og prosjekter under utvikling

Nedskrivningskostnader er presentert i resultatregnskapet på linjen for nedskrivninger.

Alle prosjekter under utvikling blir årlig og ved eventuelle indikasjoner på verdifall, testet for nedskrivningsbehov. I 2018 og 2017 ble det ikke foretatt vesentlige nedskrivninger av IT-utvikling eller prosjekter under utvikling.

Goodwill

Goodwill allokteres til kontantgenererende enheter basert på en vurdering av inngående kontantstrømmer knyttet til den virksomheten eller virksomhetsgruppe (driftssegment) goodwill tilhører. Er en virksomhets eller virksomhetsgruppes inngående kontantstrøm uavhengig av andres inngående kontantstrømmer utgjør den enkelte virksomheten/virksomhetsgruppen den kontantgenererende enheten, og goodwill allokteres til denne enheten. Hvis ikke allokteres goodwill til en kontantgenererende enhet på et høyere nivå. Posten Norge AS har goodwill på 522 mill. kroner (556 mill. kroner i 2017) og den er i helhet knyttet til E-handel og logistikk.

Avgang goodwill

Home Delivery virksomheten til Posten Norge AS ble virksomhetsoverdratt til datterselskapet Bring Express Norge AS 1. januar 2018. Transaksjonen medførte en konsernoverføring av goodwill på 34 mill. kroner.

Nedskrivning goodwill

Det gjøres årlige tester av goodwill for verdifall. Dersom det foreligger indikasjoner på verdifall gjennom året, testes goodwill når slike indikasjoner foreligger. Selskapet benytter bruksverdi som gjenvinnbart beløp for goodwill.

Prognoser (driftsresultat)

Fremtidige kontantstrømmer er beregnet med basis i estimerte resultater som dekker en periode på tre år, justert for avskrivninger, investeringer og endring i arbeidskapital. Prognosene og langtidsplanene blir utarbeidet av divisjonsledelsen basert på sist kjente konjunktur- og markedsforventninger, og vurderes opp mot strategiske mål, historikk og andre faktorer. Endelige prognoser godkjennes av ledelsen.

I den kontantgenererende enheten E-handel og logistikk preges fortjenestemarginene av sterk konkurranse og prispress. Det arbeides på flere hold med kostnadseffektiverende tiltak i segmentet. Basert på dette inneholder konsernets prognoser for segment Logistikk lønnsomhetsforbedringer. Vesentlige kostnadselementer er eksterne tjenestekostnader som påvirkes av prisforhandlinger og

inflasjon. Konjunkturer i Norge påvirker i hovedsak logistikkvirksomheten i Posten Norge AS. Dette er hensyntatt i vekstratene til divisjonen.

Øvrige forutsetninger (vekst og avkastningskrav)

Fremskrivningsperioden inneholder en beregning av kontantstrømmer etter prognoseperioden med en konstant vekstrate. Størrelsen på vekstrate til E-handel og Logistikk er angitt i tabellen nedenfor. Vekstraten overstiger ikke den langsiktige gjennomsnittsraten i områdene E-handel og Logistikk opererer i.

Nåverdien av kontantstrømmen er beregnet med et vektet avkastningskrav på totalkapitalen i konsernet for det enkelte segment og er beregnet før skatt. Egenkapitalavkastningskravet er beregnet ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Avkastningskravet for gjeld estimeres ut fra langsiktig risikofri rente tillagt en kredittmargin utledet av konsernets marginale langsiktige lånerente. Avkastningskravet vurderes hvert år for vesentlige endringer i faktorer som påvirker kravet. Avkastningskravet benyttet for E-handel og Logistikk er angitt i tabellen nedenfor.

Oversikt over goodwill og nøkkelforutsetninger

	Goodwill	Diskonteringssats før skatt (WACC)		Langsiktig vekstrate	
		2018	2017	2018	2017
E-handel og logistikk	522	9,4 %	9,1 %	2 %	2 %

Resultat nedskrivningstester 2018

Basert på kriteriene beskrevet over ble det i 2018 ikke avdekket behov for nedskrivning av goodwill (tilsvarende i 2017).

Sensitivitetsanalyser

Det ble gjennomført analyser knyttet til sensitiviteten i nøkkelforutsetninger for de kontantgenererende enhetene i selskapet. Forutsetninger som ble analysert var vekst (reduisert til 1 og 0 prosent), avkastningskrav (økning på 0,5 og 1 prosentpoeng) og driftsresultat (EBIT)-margin (reduisert med 10 til 50 prosent). Det ble ikke avdekket økt nedskrivingsbehov. Bruksverdi vurderes å være betydelig høyere enn balanseført verdi for den kontantgenererende enheten.

Note 8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler representerer ulike typer eiendommer og driftsmidler som er nødvendige for den virksomheten selskapet driver. De største verdiene representeres av post- og logistikkterminaler. Det henvises for øvrig til kapittel 9 «Varige driftsmidler» i selskapets regnskapsprinsipper.

	Maskiner	Transp. midler, inventar, utstyr	Bygg og fast eiendom	Anlegg under utførelse Maskiner	Anlegg under utførelse Bygg	Sum
Balansført verdi 01.01.2018	423	400	54	97	2	976
Tilgang	40	77	2	101	7	226
Avgang		(8)				(8)
Årets avskrivninger	(68)	(122)	(11)			(201)
Årets nedskrivninger	(4)	(1)				(5)
Konsernoverføringer	(1)					(1)
Overføring fra anlegg under utførelse	88	23	7	(111)	(7)	
Balansført verdi 31.12.2018	478	369	51	88	1	987
Anskaffelseskost 01.01.2018	1 318	1 135	140	97	2	2 692
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2018	(895)	(734)	(87)			(1 716)
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 231	1 148	127	88	1	2 594
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2018	(753)	(779)	(76)			(1 607)
Balansført verdi 31.12.2018	478	369	51	88	1	987
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær			
Brukstid	3 - 20 år	3 - 15 år	3 - 20 år			

	Maskiner	Transp. midler, inventar, utstyr	Bygg og fast eiendom	Anlegg under utførelse Maskiner	Anlegg under utførelse Bygg	Sum
Balansført verdi 01.01.2017	255	388	55	232	2	931
Tilgang	9	101	4	150	10	274
Avgang		(21)				(21)
Årets avskrivninger	(78)	(120)	(12)			(210)
Årets nedskrivninger	(3)		(1)			(4)
Konsernoverføringer		7	(1)			6
Overføring fra anlegg under utførelse	240	44	10	(285)	(10)	
Balansført verdi 31.12.2017	423	400	54	97	2	976
Anskaffelseskost 01.01.2017	1 157	1 102	148	232	2	2 641
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.2017	(902)	(715)	(93)			(1 710)
Anskaffelseskost 31.12.2017	1 318	1 135	140	97	2	2 692
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2017	(895)	(734)	(87)			(1 716)
Balansført verdi 31.12.2017	423	400	54	97	2	976
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær			
Brukstid	5 - 15 år	4 - 15 år	10 - 40 år			

Tilgang varige driftsmidler

Av totale tilganger på 226 mill. kroner i 2018 var om lag 125 mill. kroner maskinelt post- og pakkebehandlingsutstyr tilknyttet brev- og logistikkterminaler i Oslo, Stavanger, Vestfold og Bodø. Det resterende gjaldt IKT-utstyr, transportutstyr og inventar.

Note 9 Investeringer i selskaper og virksomhet

I selskapsregnskapet til Posten Norge AS regnskapsføres investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet til historisk kost. Det henvises for øvrig til kapittel 10 "Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet" i selskapets regnskapsprinsipper.

Investering i datterselskap

Datterselskaper	Anskaffet/ Stiftet	Adresse	Hoved- virksomhet	Stemme- og eierandel 31.12.18	Balanse- ført verdi 31.12.18	Balanse- ført verdi 31.12.17
Bring Cargo AS	10.06.2004	Oslo	Transport	100 %	1 137	1 137
Bring Express Norge AS	12.11.1997	Oslo	Ekspress	100 %	497	497
Posten Eiendom Robsrud AS	08.06.2006	Oslo	Eiendom	100 %	480	480
Bring Frigo AB	20.01.2006	Sverige	Transport	100 %	290	416
Bring Cargo International AB	23.03.2011	Sverige	Transport	100 %	233	233
Netlifte Gruppen AS	31.07.2016	Oslo	Dialog tjenester	87 %	202	202
Bring Express Sverige AB	24.05.1991	Sverige	Ekspress	100 %	142	142
Bring Parcels AB	1999/2008	Sverige	Transport	100 %	91	91
Bring Mail Nordic AB	01.09.2005	Sverige	Post	100 %	86	86
Bring Warehousing AS	12.04.2000	Oslo	Tredjeparts logistikk	100 %	62	114
Posten Eiendom Alnabru AS	01.01.2008	Oslo	Eiendom	100 %	57	57
Bring Transportløsninger AS	30.06.2016	Oslo	Transport	100 %	47	46
Bring Linehaul AS	2000/2009	Jaren	Transport	100 %	37	37
Bring Express Suomi OY	01.07.2003	Finland	Ekspress	100 %	31	36
Espelاند Transport AS	30.06.2016	Alvdal	Transport	100 %	8	22
Bring Shared Services AB	07.06.2011	Sverige	Fellestjenester	100 %	1	1
Bring Cargo International A/S (tidl Bring Danmark A/S)	18.11.2010	Danmark	Transport	100 %		7
Bring Frigo AS	01.01.2006	Oslo	Transport	100 %		
Bring Cargo Inrikes AB	30.11.2012	Sverige	Transport	100 %		
Posten Eiendom AS	08.06.2006	Oslo	Eiendom	100 %		
Posten Eiendom Bodø AS	04.05.2015	Oslo	Eiendom	100 %		
Posten Eiendom Molde AS	04.05.2015	Oslo	Eiendom	100 %		
Neaktiva 1 AB (tidl Bring Citymail AB A/S)	01.05.2002	Sverige	Holding	100 %		
Bring Logistik AB	31.10.2011	Sverige	Fellestjenester	100 %		
Bring AS	08.03.2005	Oslo	Ingen	100 %		
Fetch AS	31.07.2017	Oslo	Transport	100 %		
Solgte, avviklede og fusjonerte selskap						
Posten Eiendom Svanholmen AS	11.04.2014	Oslo	Eiendom			14
Bring Citymail Sweden AB	01.05.2002	Sverige	Post			
Bring Frigo Norge AS	10.06.2004	Oslo	Transport			58
Bring Gudbrandsdalen AS	11.06.2014	Lom	Transport			16
Sum investeringer i datterselskap					3 401	3 693

Posten Norge AS solgte i mars 2018 Bring Citymail Sweden til det tyske selskapet Allegra Capital GmbH, med regnskapsmessig virkning fra 1. mars 2018. Se også [note 23](#) i konsernregnskapet.

I oktober 2018 solgte selskapet sin eierandel (100 prosent) i Posten Eiendom Svanholmen AS, med en gevinst på 79 mill. kroner.

I 2018 ble det vedtatt en fusjon mellom Bring Gudbrandsdalen AS og Bring Transportløsninger AS. Fusjonen ble gjennomført i henhold til aksjeloven § 13-24 om vederlagsfri fusjon mellom selskap med samme eier.

Kapitaltilskudd og nedskrivninger av aksjer

For de selskaper der balanseført verdi av aksjer oversteg bruksverdi av netto eiendeler, ble det gjennomført nedskrivninger av aksjer i datterselskap. Det ble også gitt kapitaltilskudd til enkelte selskaper som ble bokført som en tilgang på investeringen. Oversikten nedenfor viser nedskrivninger og kapitaltilskudd som ble foretatt i 2018 og 2017.

2018: Selskap	Nedskrivning	Kapitaltilskudd
Bring Frigo AB	126	
Bring Frigo AS	59	
Bring Warehousing AS	52	
Bring Transportløsninger AS	16	
Espeland Transport AS	15	
Bring Cargo International A/S	7	
Bring Express Soumi OY	5	
Bring Citymail Sweden AB		159
SUM	279	159

2017: Selskap	Nedskrivning	Kapitaltilskudd
Bring Citymail Sweden AB	140	67
Bring Express Suomi OY	25	61
Bring Danmark A/S		5
SUM	166	133

Bring Citymail Sweden fikk kapitaltilskudd i forbindelse med salg av selskapet i mars 2018. Det ble i 2017 gjort en avsetning for nedskrivning av dette kapitalinnskuddet som en underforstått plikt til å gjennomføre tiltak i selskapet, se [note 5](#).

I 2017 var tilsvarende nedskrivning av aksjer i datterselskap 166 mill. kroner, mens kapitaltilskudd utgjorde 133 mill. kroner.

Investering i tilknyttet selskap

	Anskaffet	Adresse	Hoved- virksomhet	Stemme- og eierandel 31.12.18	Balanse- ført verdi 31.12.18	Balanse- ført verdi 31.12.17
Danske Fragtmænd A/S	04.07.2013	Danmark	Transport	31,7 %	296	317

Posten Norge AS erstattet i 2018 avtale om utøvelse av salgsoptjening på aksjene i Danske Fragtmænd A/S fra 2017 med en ny avtale. Den nye avtalen innebærer en tilbakekjøpsperiode på 5. I tillegg betales renter. Avtalen sikrer Posten betydelig innflytelse ved at flere forhold krever enstemmighet i styret. Per 31. desember 2018 er 7 prosent av konsernets aksjer i selskapet solgt og eierandelen er redusert med 3,3 prosentpoeng fra 34 prosent til 31,7 prosent.

Note 10 Avsetning for forpliktelser

Selskapets avsetninger består av avsetninger tilknyttet omstillinger, pensjoner og andre typer avsetninger. Det henvises for øvrig til kapittel 3 «Regnskapsestimater», kapittel 12 «Avsetning for forpliktelser» og kapittel 13 «Betingede forpliktelser og eiendeler» i selskapets regnskapsprinsipper.

	Omstilling	Pensjon	Andre	Sum
Balanse 01.01.2017	226	811	4	1 041
Avsatt i løpet av året	30		10	40
Reverserte avsetninger fra tidligere år	(54)			(54)
Benyttet avsetning gjennom året	(65)			(65)
Årets endring pensjonsforpliktelse		30		30
Balanse 31.12.2017	137	840	14	992
Avsatt i løpet av året	8		22	31
Reverserte avsetninger fra tidligere år	(2)			(2)
Benyttet avsetning gjennom året	(64)		(8)	(72)
Årets endring pensjonsforpliktelse		(232)		(232)
Balanse 31.12.2018	79	608	28	715
Kortsiktig del av avsetninger	55		7	62
Langsiktig del av avsetninger	24	608	21	653

Omstilling

Av årets avsetning på 8 mill. kroner var 3 mill. kroner knyttet til personalmessige tiltak, og 5 mill. kroner til lokaler. Av benyttet avsetning gjennom året utgjorde utbetalinger i tilknytning til avsetning «én felles adressert brevstrøm» 31 mill. kroner.

I tillegg til restrukturering, inkluderer omstilling ventelønn. Ventelønn utbetales til ansatte i staten som blir oppsagt fra sin stilling, frem til de får nytt arbeid. For ansatte i Posten Norge AS gjelder ordningen for oppsigelser foretatt til og med 31. desember 2004.

Forpliktelsene per 31. desember er spesifisert under:

	2018	2017
Personalmessige tiltak	50	94
Husleie tomme lokaler	27	29
Øvrige tiltak		10
Ventelønn	2	5
Omstilling	79	137

Det er forventet at utbetalingene fordeler seg med 55 mill. kroner i 2019 og 24 mill. kroner i senere år.

Pensjon

Pensjoner er nærmere beskrevet i [Note 2](#).

Andre

Årets avsetninger i 2018 på 22 mill. kroner, knyttet seg hovedsakelig til tapskontrakter grunnet tomme lokaler i logistikkvirksomheten.

Tvister

Posten mottok i 2017 et krav om erstatning fra leverandør knyttet til endring i innkjøpsvolum. Saken er forlikt i 2019 uten vesentlig effekt på regnskapet.

Konsernet har i 2018 ikke registrert ytterligere tvistesaker med vesentlig risikoeksponering for konsernet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Note 11 Oversikt finansielle eiendeler og forpliktelser

Noten gir en oversikt over klassifiseringen av selskapets finansielle eiendeler og forpliktelser med tilhørende bokførte verdier. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle Instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

2018	Note	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 2018
			FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK ¹⁾	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler								
Rentebærende langsiktige fordringer	12					1 545		1 545
Andre finansielle anleggsmidler	18	2		210	3	3		216
Rentefrie kortsiktige fordringer	13,18					1 680		1 680
Rentebærende kortsiktige fordringer	12					2 184		2 184
Likvide midler	14					3 515		3 515
Finansielle eiendeler								9 141
Forpliktelser								
Rentebærende langsiktig gjeld	15,18	2	657				2 325	2 982
Rentefri langsiktig gjeld	16,18	2		10	2		2	14
Rentebærende kortsiktig gjeld	15						2 739	2 739
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	6,16,18	2		30	2		2 961	2 993
Finansielle forpliktelser								8 729
Verdsettelsesnivå 1 (netto)								
Verdsettelsesnivå 2 (netto)								
Verdsettelsesnivå 3 (netto)								

1) Derivater som inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner

2017	Note	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 2017
			FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler								
Rentebærende langsiktige fordringer	12					1 346		1 346
Andre finansielle anleggsmidler	9,18	2		163		6		169
Rentefrie kortsiktige fordringer	13,18							1 695
Rentebærende kortsiktige fordringer	12							2 352
Likvide midler	14							3 842
Finansielle eiendeler								9 404
Forpliktelser								
Rentebærende langsiktig gjeld	15,18	2	607				2 425	3 032
Rentefri langsiktig gjeld	16,18	2		19	3		2	24
Rentebærende kortsiktig gjeld	15						2 821	2 821
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	6,16,18	2		15	2		3 435	3 452
Finansielle forpliktelser								9 328
Verdsettelsesnivå 1 (netto)								
Verdsettelsesnivå 2 (netto)			(607)	130	(4)			(481)
Verdsettelsesnivå 3 (netto)								

Tabellene over er utgangspunkt for den videre informasjonen om finansielle eiendeler og forpliktelser og henviser til påfølgende noter. Tabellen viser i tillegg til klassifisering i målekategorier, også på hvilket nivå i verdsetteshierarkiet selskapets finansielle instrumenter som ble målt til virkelig verdi er vurdert å befinne seg. Tabellen for 2018 er basert på ny IFRS 9 standard. Tabellen for 2017 er i tråd med overgangsreglene ikke omarbeidet og er basert på IAS 39.

Opplysninger om virkelig verdi

Benyttede metoder for fastsettelse av virkelig verdi defineres i tre kategorier, som reflekterer ulik grad av verdsettelsesusikkerhet, basert på hvor objektiv målemetoden er:

Nivå 1: Bruk av noterte priser i aktive markeder.

Nivå 2: Bruk av verdsettelsesmetoder med observerbare markedsdata som input.

Nivå 3: Bruk av verdsettelsesmetoder hvor input er basert på vesentlig grad av ikke-observerbare markedsdata.

Ingen finansielle eiendeler eller forpliktelser har blitt reklassifisert i 2018 på en slik måte at verdsettelsesmetode har blitt endret fra amortisert kost til virkelig verdi eller motsatt. Det var ingen overføringer mellom nivå 1 eller nivå 2 virkelig verdi målinger i 2018, og ingen føringer inn eller ut av nivå 3, hverken av finansielle eiendeler eller forpliktelser.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi i balansen

Måling av virkelig verdi av selskapets derivater, samt lån i utenlandsk valuta (japanske yen) hvor virkelig verdi opsjon (Fair Value Option-FVO) etter IFRS 9 er benyttet, ble verdsatt med utgangspunkt i kilder beskrevet i nivå 2. For nærmere beskrivelse henvises det til [note 18](#).

Virkelig verdi av finansielle instrumenter målt til amortisert kost i balansen

Det skal gis informasjon om virkelig verdi i tråd med opplysningskrav i IFRS 7, selv om eiendelene eller forpliktelsene ikke måles til virkelig verdi i balansen.

Virkelig verdi av fordringer og andre finansielle forpliktelser var per 31. desember 2018 tilnærmet lik bokført verdi (amortisert kost).

Note 12 Rentebærende langsiktige og kortsiktige fordringer

Langsiktige og kortsiktige fordringer består i hovedsak av lån fra Posten Norge AS til øvrige selskaper i konsernet. Første års avdrag av rentebærende langsiktig fordring inngår i rentebærende kortsiktig fordring. Det henvises forøvrig til kapittel 14 «Finansielle instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Lån til konsernselskaper	1 533	1 327
Andre langsiktige fordringer	11	19
Rentebærende langsiktige fordringer	1 545	1 346
Lån til konsernselskaper	2 149	2 253
Andre kortsiktige fordringer	35	99
Rentebærende kortsiktige fordringer	2 184	2 352

Økningen i rentebærende langsiktige fordringer skyldtes i hovedsak utlån til Postens Eiendomsselskaper grunnet bygging av nye terminaler. Det er også foretatt reklassifisering av 1. års avdrag til rentebærende kortsiktige fordringer.

Andre kortsiktige rentebærende fordringer består i hovedsak av innbetalinger til innskuddsfond og premiefond i DNB.

Kortsiktige lån til konsernselskaper består i hovedsak av fordringer knyttet til konsernkontoordningen.

Note 13 Rentefrie kortsiktige fordringer

Noten gir en oversikt over selskapets rentefrie kortsiktige fordringer, inkludert kundefordringer. I tillegg vises aldersfordeling av kundefordringer, samt avsetning til tap på kundefordringer. Det henvises for øvrig til kapittel 17 «Kundefordringer» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Kundefordringer	1 078	1 124
Fordringer konsernselskaper	187	101
Opptjente inntekter	257	274
Forskuddsbetalte kostnader	110	124
Fordringer ansatte	1	1
Øvrige fordringer	47	71
Rentefrie kortsiktige fordringer	1 680	1 695
Aldersfordelte kundefordringer:		
Ikke forfalt	977	1 011
0 - 30 dager	82	91
30 - 60 dager	16	17
60 - 90 dager	1	5
Over 90 dager	8	7
Avsetning tap på fordringer	(6)	(8)
Sum kundefordringer	1 078	1 124
Forventet kredittap		
Balanse 01.01	8	7
Avsatt i løpet av året	24	21
Faktiske tap ført mot avsetning	(14)	(13)
(For mye)/for lite avsatt tidligere år	(12)	(7)
Balanse 31.12	6	8
Sum faktiske tap på fordringer	14	13
Fordeling forventet kredittap:		
Kollektiv avsetning	6	8

Selskapets balanseførte verdi av kundefordringer var tilnærmet lik virkelig verdi per 31. desember 2018. Dette begrunnes med at det vesentligste av utestående kundefordringer ikke har forfalt. Selskapet hadde ingen vesentlig kredittrisiko knyttet til en enkelt motpart eller flere motparter som kunne sees på som en gruppe på grunn av likheter i kredittrisikoen. Selskapet har retningslinjer for å påse at kredittsalg kun foretas til kunder med tilfredsstillende betalingsevne og at utestående beløp ikke overstiger fastsatte kredittammer. Selskapet benytter forenklet metode for avsetning til forventet kredittap på kundefordringer og måler tapsavsetningen til et beløp som tilsvarer forventede kredittap i levetiden. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av individuelle vurderinger, og sjablongmessige vurderinger med basis i forfallsanalyse og historiske data. Det var ingen indikasjoner på at kundefordringer som ikke var forfalt eller allerede avsatt for ved balansedagen, ikke skulle kunne inndrives.

Opptjente inntekter bestod i hovedsak av inntekter fra utenlandske postvirksomheter. Øvrige fordringer bestod i hovedsak av fordringer knyttet til trygderefusjoner, samt fordringer tilknyttet banktjenester og post i butikk.

Note 14 Likvide midler

Likvide midler inkluderer kontanter, bankinnskudd og kortsiktige markedsplasseringer med lav risiko. Det henvises for øvrig til kapittel 16 «Kontanter og kontantekvivalenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Bank/kontanter	241	607
Kortsiktige plasseringer	3 274	3 235
Likvide midler	3 515	3 842

Reduksjonen i likvide midler skyldtes hovedsakelig utbetaling til driftsinvesteringer og nedbetaling av leverandørgjeld.

Det benyttes et konsernkontosystem i Nordea i både Norge, Sverige, Danmark og England hvor Posten Norge AS i henhold til avtalene er konsernkonto innehaver. Bankene kan avregne trekk og innestående mot hverandre slik at nettoposisjonen representerer mellomværende mellom banken og konsernkonto innehaver. Per 31. desember 2018 hadde Posten ubenyttede trekkrettigheter på konsernkontoordninger i Nordea på 500 mill. kroner, og i DNB en ubenyttet trekkramme på 50 mill. kroner.

Selskapets kortsiktige plasseringer bestod av investeringer i likvide rentefond med lav risiko. Plasseringene utgjorde en viktig del av selskapets likviditetsreserve. Informasjon om markedsbaserte plasseringer og rentefond omtales også i [note 17](#).

En betydelig del av kontantene var knyttet opp til likviditetsbehovet i salgsnett. Posten har forpliktet seg i kasseholdsavtalen med DNB til enhver tid å ha tilstrekkelig med kontanter tilgjengelig til å kunne betjene bankens kunder. Kassebeholdningen per 31.12.2018 utgjorde 65 mill. kroner, (tilsvarende beløp i 2017 var 68 mill. kroner) og beregnes ut fra et krav om å kunne møte 95 prosent av historiske netto utbetalinger. Godtgjørelse for disse tjenestene inngikk i driftsinntektene, mens rentekompensasjon fra kasseholdet ble ført som finansinntekter.

Selskapet har etablert en bankgaranti i Nordea som sikkerhet for de ansattes forskuddstrekk på opptil 550 mill. kroner.

Note 15 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld

Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld omfatter gjeld til kredittinstitusjoner, obligasjonslån, finansielle leieavtaler, sertifikatlån og annen rentebærende gjeld. Langsiktig gjeld vises fordelt på fast rente og flytende rente. Første års avdrag av rentebærende langsiktig gjeld inngår i rentebærende kortsiktig gjeld. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle instrumenter» og kapittel 17 «Innlån» i selskapets regnskapsprinsipper.

Rentebærende langsiktig gjeld

	2018	2017
Gjeld med fastrente		
Gjeld til kredittinstitusjoner	484	558
Obligasjonslån	613	613
Sum langsiktig gjeld med fastrente	1 097	1 170
Gjeld med flytende rente		
Gjeld til kredittinstitusjoner	772	749
Obligasjonslån	1 113	1 113
Sum langsiktig gjeld med flytende rente	1 885	1 862
Rentebærende langsiktig gjeld	2 982	3 032

Rentebærende kortsiktig gjeld

	2018	2017
1. års avdrag langsiktig gjeld	100	375
Sertifikatlån	800	300
Gjeld konsernselskaper	1 839	2 143
Annen kortsiktig gjeld		3
Rentebærende kortsiktig gjeld	2 739	2 821

Posten Norge AS tok i 2018 ikke opp nye langsiktige lån. Det ble gjort planlagt nedbetaling og ordinært avdrag på lån med totalt 375 mill. kroner.

Per 31. desember 2018 hadde Posten Norge AS langsiktig gjeld (inkludert 1. års avdrag på langsiktig gjeld) med fastrente på 1 197 mill. kroner. Disse hadde en vektet gjennomsnittlig rente på 2,8 prosent og forfaller i perioden 2019 – 2023. Samtidig hadde Posten Norge AS 1 885 mill. kroner i langsiktig gjeld med flytende rente med en vektet gjennomsnittlig rente per desember 2018 på 2,1 prosent.

Per 31. desember 2018 hadde Posten Norge AS sertifikatlån på 800 mill. kroner. Sertifikatlånene var klassifisert som kortsiktig rentebærende gjeld og utestående saldo økte med 500 mill. kroner fra 2017.

Gjeld til konsernselskaper vedrørte konsernkontoordningen.

Det henvises til konsernets [note 18](#) for informasjon om avdragsprofilene for gjeld.

Avstemming av forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

	2018	2017
Forpliktelser 1.1	3 707	2 335
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	125	1 400
Endring i virkelig verdi	50	(28)
Forpliktelser 31.12	3 882	3 707

Note 16 Rentefri langsiktig og kortsiktig gjeld

Rentefri gjeld vedrørte i hovedsak kortsiktige poster, som leverandørgjeld, andre avsetninger knyttet til lønn, offentlige avgifter og andre påløpte kostnader. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

	2018	2017
Langsiktige derivater	13	22
Annen langsiktig gjeld	2	2
Rentefri langsiktig gjeld	14	24
Lønnsavsetninger og offentlige avgifter	1 444	1 515
Leverandørgjeld	302	403
Avsetning påløpte kostnader	491	492
Forskuddsbetalte inntekter	342	395
Gjeld konsernselskap	168	203
Omstilling	55	62
Kortsiktige derivater	33	16
Annen kortsiktig gjeld	101	322
Rentefri kortsiktig gjeld	2 936	3 409

Lønnsavsetninger og offentlige avgifter inneholdt i hovedsak avsetning til feriepenger, opptjent ikke utbetalt lønn og offentlige avgifter som arbeidsgiveravgift, skattetrekk og merverdiavgift. Reduksjonen i 2018 skyldtes hovedsakelig færre ansatte i 2018.

Reduksjonen i leverandørgjeld og gjeld til konsernselskaper i 2018 skyldtes i hovedsak nedbetaling av leverandørgjeld i desember 2018 grunnet overgang til nytt ERP-system.

Avsetning påløpte kostnader inneholdt i hovedsak avsetninger for godtgjørelse for «Post i butikk»-tjenester, kostnader til utenlandske postselskap, samt vedlikehold og service knyttet til selskapets bilpark.

Forskuddsbetalte inntekter er i hovedsak knyttet til forhåndsfakturering av frankeringsmaskiner og ubenyttede solgte frimerker.

For avsetning til omstillingskostnader se [note 10](#).

Annen kortsiktig gjeld gjaldt i hovedsak sikkerhetsstillelser for finansielle instrumenter. Reduksjonen i 2018 skyldtes i hovedsak reduksjon av avsetning for tap i et av datterselskapene i postvirksomheten. Dette selskapet er solgt i 2018, se konsernets [note 23](#).

Note 17 Finansiell risiko og kapitalstyring

Posten Norge AS har en sentralisert finansfunksjon. Denne har som hovedformål å sikre konsernets finansielle handlefrihet, samt overvåke og styre finansiell risiko.

Konsernets [note 18](#) beskriver finansielle risikoer for konsernet og er gjeldende for Posten Norge AS, herunder markedsrisiko (valuta- og renterisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Selskapet benytter derivater for å redusere markedsrisiko og i [note 18](#) gis detaljert informasjon om derivater og sikringsforhold. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle Instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

Note 18 Derivater og sikringsforhold

Alle derivater anvendes i økonomiske sikringer av valuta- og renterisiko. Verdien av derivatene svinger i forhold til underliggende priser, og noten viser virkelig verdi av åpne derivater på balansedagen. Det henvises for øvrig til kapittel 14 «Finansielle instrumenter» i selskapets regnskapsprinsipper.

2018	Eiendeler	Gjeld	Nominell verdi ¹⁾
a) Kontantstrømsikring			
Renteswapper NOK	3	(2)	1 383
Valutaterminkontrakter EUR		(2)	8
b) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)			
Renteswapper NOK	1	(10)	248
Valutaterminkontrakter SEK		(30)	766
Valutaterminkontrakter EUR			7
Kombinert rente-/valutaswapper NOK	210		447
Sum	213	(46)	

1) Beløp i transaksjonsvaluta

2017	Eiendeler	Gjeld	Nominell verdi ¹⁾
a) Kontantstrømsikring			
Renteswapper NOK		(3)	725
Valutaterminkontrakter EUR		(2)	10
b) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)			
Renteswapper NOK	3	(19)	786
Valutaterminkontrakter SEK		(15)	956
Valutaterminkontrakter EUR			7
Kombinert rente-/valutaswapper NOK	160		447
Sum	164	(38)	

1) Beløp i transaksjonsvaluta

Derivatene i tabellen over er klassifisert etter type regnskapsmessig sikring, og formålet med derivatene beskrives nedenfor.

Opplysninger om virkelig verdi

Virkelig verdi av terminkontrakter i valuta fastsettes ved å benytte terminkursen på balansedagen.

Virkelig verdi av rente- og valutaswapper fastsettes hovedsakelig ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer med diskonteringsrenter utledet av observerbare markedsdata.

For alle derivater er virkelig verdi kontrollert mot den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

a) Kontantstrømsikring

Renteswapper

Selskapet hadde ved utgangen av 2018 et bilateralt lån på 200 mill. kroner. For å sikre faste rentebetingelser ble det fra september 2015 inngått en fastrenteswap med tilsvarende beløp og forfallstruktur.

I 2015 inngikk Posten Norge AS en fastrenteswap på 175 mill. kroner knyttet til et underliggende obligasjonslån på 375 mill. kroner med 5 års løpetid. Samme år tok Posten Norge opp et 7-årig obligasjonslån på 350 mill. kroner til fast kupong som i sin helhet ble swappet til flytende rente i samme transaksjon. 88 mill. kroner ble swappet tilbake til fast rente i 2015 og 100 mill. kroner i 2017. Ved implementering av IFRS 9 kvalifiserer sikringsrelasjonene for sikringsbokføring, dette er en endring fra innregning i henhold til IAS 39.

I 2017 tok Posten Norge opp et obligasjonslån på 1 000 mill. kroner med forfall 28. september 2021. Lånet har flytende referanserente og ble delvis sikret gjennom en fastrenteswap på 250 mill. kroner. I tillegg inngikk Posten Norge et amortiserende bilateralt lån med flytende rentebetingelser og forfall 16. desember 2024. Halvparten av lånet ble i 2018 sikret med en fastrenteavtale med fremtidig startdato om 3 år. Lånet har dermed flytende rentebetingelser i 3 år og faste betingelser for deler av lånet de siste 4 årene.

For forfallsanalyse av de finansielle forpliktelsene se også konsernets [note 18](#).

Tilnærmet alle kritiske betingelser (dato for rentefastsettelse, kalkuleringsmetoder, referanserenter med videre) knyttet til derivatene beskrevet over samsvarer med underliggende låneavtaler.

Kontantstrømmene til renteswappene vil derfor i all hovedsak motsvare rentebetalingene på lånene. Det er således ingen vesentlige kilder til sikringsineffektivitet.

Valutaterminkontrakter EUR

Selskapet hadde inntekter på om lag 20 mill. euro for distribusjon av post fra utlandet i 2018 (24 mill. euro i 2017) og forventer i overkant av 20 mill. euro i inntekter i 2019. En andel av valutakursrisikoen sikres ved å selge valutaterminer over en tidsperiode. Verdiendringen for valutaterminer som er effektive sikringsinstrumenter innregnes i utvidet resultat. Per 31. desember 2018 var det inngått sikringskontrakter for euroinntekter for 2019 på 8 mill. euro med en negativ verdi på 2 mill. kroner. Som

følge av realiserte terminer i 2018 ble det reklassifisert 2 mill. kroner fra egenkapital til reduksjon av driftsinntekter i divisjon Post (2 mill. kroner til reduksjon av driftsinntekter i 2017).

Sikringsreserve i egenkapital

Bevegelser i sikringsreserver i egenkapital (se egenkapitaloppstilling) fordelt på renteswapper og terminkontrakter:

	Renteswap	Terminkontrakter	Sum sikringsreserver
Balanse 31.12.2016	(2)	2	
Verdiendringer	(1)	(5)	(6)
Overføring til resultat ¹⁾		2	2
Utsatt skatt		1	1
Balanse 31.12.2017	(2)	(1)	(3)
Verdiendringer	1	(3)	(2)
Overføring til resultat ¹⁾		2	2
Utsatt skatt		(0)	(1)
Balanse 31.12.2018	(2)	(2)	(3)

¹⁾ Positive tall tilsvarer tap

b) Andre økonomiske sikringer (Derivater som ikke inngår i regnskapsmessige sikringsrelasjoner etter IFRS)

Valutaterminkontrakter SEK og EUR

Selskapet benytter valutaterminkontrakter i svenske kroner og euro for sikring av lån i valuta gitt fra selskapet til utenlandske datterselskaper. Rullerende terminkontrakter utgjorde totalt 113 mill. svenske kroner og 7 mill. euro per 31. desember 2018. Verdiendringene føres over resultatet og vil motvirke resultatførte endringer i lånene som følge av valuta.

Investeringer i utenlandske datterselskap sikres på konsernnivå gjennom valutaterminkontrakter i Posten Norge. Per 31. desember 2018 har selskapet inngått terminkontrakter på totalt 653 mill. svenske kroner (843 mill. i 2017).

Kombinert rente-/valutaswapper

I 2008 og 2013 inngikk selskapet langsiktige låneavtaler med japanske livselskaper på henholdsvis 3 mrd. japanske yen og 5 mrd. japanske yen (JPY) til faste rentebetingelser. Simultant med inngåelse av disse lånene ble det inngått kombinerte rente- og valutaswapavtaler som effektivt gir selskapet lån i norske kroner med flytende rente.

Posten Norge AS har benyttet seg av muligheten til å ta i bruk «virkelig verdi opsjon» i IFRS 9 for disse lånene. Endringer i renter eller valutakurser som fører til endringer i verdien av JPY-lånene målt i norske kroner, motsvares av endringer i verdien av de kombinerte rente- og valutaswappene.

Per 31. desember 2018 var de to lånene fra japanske livselskaper bokført til en totalverdi på 657 mill. kroner (607 mill. kroner i 2017) hvor verdiendringer fra opptakstidspunktet utgjorde 210 mill. kroner (160 mill. kroner i 2017). Denne verdiendringen motsvares av rente- og valutaswapavtalene og derivatene var regnskapsført som en eiendel.

Det var også inngått en renteswap knyttet til hele lånet på 3 mrd. japanske yen som omgjorde dette lånet til et fastrentelån. I tillegg var det inngått en renteswap på om lag en tredjedel av lånet på 5 mrd. japanske yen som delvis omgjorde lånet til fastrente. Renteswappene har samme forfallsdato som lånene, men kvalifiserer ikke for sikringsbokføring. I tabellen for derivater er disse inkludert i linjen renteswapper med en virkelig verdi per 31. desember 2018 på -10 mill. kroner.

Ved inngåelse av lånet på 5 mrd. japanske yen i 2013 og den kombinerte rente- og valutaswappen inngikk selskapet en tilhørende CSA (Credit Support Annex)-avtale. Denne avtalen definerer hvordan to swapmotparter skal forholde seg når verdien av en inngått swap endrer seg til den enes favør i løpet av kontraksperioden. Et depositum skal betales/mottas for å minske kredittrisikoen dersom swappen får en verdi større enn terskelverdien (2 mill. euro). Hver måned måles verdien av swappen og dersom verdien i den ene partens favør er større enn 2 mill. euro, skal den overskytende verdien innbetales til motpartens konto. Det er også definert at minimumsbeløp for en slik betaling er på 0,5 mill. euro. Per 31. desember 2018 hadde selskapet mottatt 9 mill. euro fra motparten. Dette ligger registrert som en forpliktelse i balansen under annen kortsiktig gjeld.

Egenkapitalinformasjon

Note 19 Egenkapital

Aksjene i Posten Norge AS er i sin helhet eid av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. Det henvises for øvrig til kapittel 18 «Egenkapital» i selskapets regnskapsprinsipper.

Aksjekapital bestod per 31. desember 2018 av 3 120 000 aksjer til pålydende verdi av 1 000 kroner.

Utbyttepolitikken innebærer et utbytte på 50 prosent av konsernets resultat etter skatt. Før det årlige utbyttet blir fastsatt, skal det gjøres en selvstendig vurdering av den økonomiske situasjonen og fremtidsutsiktene for konsernet og Posten Norge AS. Foreslått utbytte for regnskapsåret 2018 er 124 mill. kroner.

På generalforsamlingen i juni 2018 ble det vedtatt å dele ut 194 mill. kroner i utbytte, tilsvarende styrets forslag i årsregnskapet for 2017. Utbyttet ble utbetalt i august 2018.

Andre forhold

Note 20 Garantiansvar/pantstillelser

Selskapet har gitt ulike former for garantier, herunder husleiegarantier, kontraktsgarantier, gjeldsgarantier og andre betalingsgarantier. Garantiene er stilt i forbindelse med løpende drift. Selskapet har ikke stilt eiendeler av vesentlig verdi som pant.

	2018	2017
Garantier for konsernselskaper	656	682
Øvrige garantier	241	176
Sum garantier	897	858

Posten Norge AS hadde per 31. desember 2018 stilt et «Letter of support» for Bring Cargo International A/S overfor Dansk Retursystem og en leveransegaranti overfor Statoil Petroleum AS for Bring Cargo AS. Det er i tillegg stilt «Letter of support» for datterselskapet Bring Cargo International A/S.

Se forøvrig [note 21](#) Garantiansvar/pantstillelser for konsernet.

Note 21 Leieforhold

Noten viser selskapets leiekostnader, samt kortsiktige og langsiktige forpliktelser for inngåtte avtaler om leie av driftsmidler. Videre vises leieinntekter og fremtidige leieinntekter for utleie av driftsmidler. De fleste av selskapets leieavtaler er vurdert til å være operasjonelle. Det henvises forøvrig til kapittel 19 «Leieforhold» i selskapets regnskapsprinsipper.

1. Leietaker

1.1 Finansielle leieavtaler

Selskapet hadde ingen vesentlige finansielle leieavtaler per 31. desember 2018. Fra 2019 vil konsernet implementere IFRS 16 leieavtaler. Standarden krever at leietaker balansefører leieavtaler, se selskapets prinsippnote kapittel 2.3.

1.2 Operasjonelle leieavtaler

	2018	2017
Ordinære leiebetalinger bygg ¹⁾	735	873
Ordinære leiebetalinger transportmidler	245	236
Ordinære leiebetalinger datautstyr	1	2
Ordinære leiebetalinger annet	10	9
Fremleieinntekter	(89)	(80)
Sum leiekostnad	903	1 039
Fremtidig minsteleie knyttet til ikke-kansellerbare leieavtaler forfaller som følger²⁾:		
Innen 1 år	813	625
1 til 5 år	2 409	1 301
Etter 5 år	7 464	937
Forfall fremtidig minimumsleie	10 686	2 863

1) Ordinære leiebetalinger bygg inkluderer Posten Norge sin andel av felleskostnader og driftskostnader

2) Inkluderer fremleie, samt opsjoner hvor utøvelsen er antatt å være rimelig sikker

Selskapet har om lag 700 inngåtte leieavtaler for ulike typer eiendom. Dette er avtaler som gjelder blant annet kontor- og omdelingslokaler, terminaler, postkontor, parkeringsanlegg mv. Avtalene utløper i perioden 2018-2047. Selskapet har i mange av avtalene rett til å forlenge leieperioden ved avtalenes utløp. Der hvor det er rimelig sikkert at slik forlengelse vil finne sted, er leiebeløpet medregnet i minsteleien i tabellen over

De vesentligste leieavtalene gjaldt Østlandsterminalen på Robsrud, Posten og Brings logistikkcenter på Alnabru som består av tre terminaler, en gods-, pakke- og fryse/kjøleterminal og Posthuset, Biskop Gunnerus' gate 14 A. I tillegg leies postterminalene i Bergen og Stavanger, samt Posten og Brings logistikkcenter i Trondheim, Narvik og Vestfold.

Leieavtalen for Østlandsterminalen løper til 30. november 2026, men inneholder opsjon om forlengelse med 4 pluss 5 år.

Leiekontraktene på byggene ved Posten og Brings logistikkcenter på Alnabru løper til henholdsvis 31. desember 2032 (bygget B1) og 31. desember 2047 (Byggene B2 og B3). Leien indeksreguleres årlig og leiekontraktene har opsjon på forlengelse 2 pluss 10 år.

Leieperioden for Posthuset Biskop Gunnerus' gate 14 A utløper den 31. desember 2025, uten mulighet for tidligere oppsigelse, men med rett til fornyelse for en periode på 10 år. Leien indeksreguleres årlig.

Leieavtalen for postterminalen i Bergen løper til 20. desember 2022, godsterminalen i Bergen (Jekteviken) løper til 15. desember 2022. Leieavtalen for postterminalen i Stavanger (Forus) løper til 30. juni 2019 med rett til forlengelse på inntil 2 måneder og godsterminalen i Stavanger er løpende med 12 måneders oppsigelsesvarsel. Posten og Brings logistikkcenter i Trondheim løper til 30. april 2037 med opsjon 2 pluss 10 år. Posten og Brings logistikkcenter i Vestfold løper til 1. oktober 2038 med opsjon på 2 pluss 10 år.

Vesentlige er også leieavtalene for Bring terminalene i Ålesund (Digerneset), og Drammen, med utløpstid i henholdsvis 2032 og 2029.

Øvrige leieavtaler vedrører hovedsakelig post- og godsterminaler i Norge.

Selskapet har en avtale med LeasePlan Norge AS om leie og drift av alle typer kjøretøy. Kontrakten for hvert enkelt kjøretøy vil normalt være av 2 til 5 års varighet. Selskapet har ingen rett eller plikt til forlenget leie eller kjøp ved avtalenes utløp. Antall leide kjøretøy ved utgangen av 2018 var om lag 3 500, samt om lag 120 hengere.

2. Utleier

Selskapet hadde ingen vesentlige leieavtaler som utleier per 31. desember 2018.

Note 22 Nærstående parter

To parter er nærstående dersom en part kan påvirke den annen parts beslutninger. Relasjoner med nærstående parter anses som normalt i forretningsvirksomhet.

Selskapets nærstående parter er hovedsakelig datterselskaper i konsernet som Posten Norge AS har transaksjoner med. Posten Norge AS er morselskap, og har direkte og indirekte kontroll i cirka 100 selskaper, hovedsakelig i Norden. Direkte eide datterselskaper er presentert i [note 9](#). Posten Norge AS har i tillegg eierandeler i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper, se [note 9](#). For transaksjoner med datterselskaper og andre nærstående parter, se tabell nedenfor.

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand, og felleskostnader i Posten Norge AS er fordelt på konsernselskapene i henhold til fordelingsnøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene.

	2018	2017
Kjøp av varer og tjenester fra		
Datterselskap	559	564
Tilknyttede selskaper		
Salg av varer og tjenester til		
Datterselskap	1 426	1 308
Tilknyttede selskaper		
Leie av eiendom fra		
Datterselskap	364	364
Leie av eiendom til		
Datterselskap	68	47

Økningen i salg av varer og tjenester til datterselskap fra 2017 til 2018 skyldtes hovedsakelig salg til Bring Parcels AB og Bring Express Norge AS. Økningen i leie av eiendom til datterselskap skyldtes økt leie fra Bring Warehousing AS og Bring Frigo AS.

Balansen inkluderte følgende beløp som følge av transaksjoner med nærstående parter:

	2018	2017
Kundefordringer	160	91
Øvrige fordringer	3 710	3 591
Leverandørgjeld	30	43
Øvrig gjeld	1 978	2 303
Netto	1 862	1 336

Øvrige fordringer og øvrig gjeld

Øvrige fordringer og øvrig gjeld hos selskapet gjaldt i hovedsak konsernkontoordningen og lån til datterselskaper. Se også [note 12](#) og [15](#).

Godtgjørelse til styret og ledelsen

For godtgjørelse til styret og ledelsen se [note 1](#), samt [note 2](#) i konsernets regnskap.

Noen av styremedlemmene har styreverv eller lederposisjoner i andre foretak. Noen av medlemmene i Posten Norge AS sin konsernledelse har styreverv i andre foretak. Posten Norge AS er ikke kjent med transaksjoner hvor disse vervene har hatt påvirkning.

Note 23 Regulatoriske forhold

Regulatoriske forhold beskriver relevante forhold og rammebetingelser som ikke er omtalt i andre noter.

REGULATORISKE FORHOLD

Postregelverk

Postregelverket består av lov om posttjenester med tilhørende forskrift, samt konsesjon gitt Posten som leveringspliktig tilbyder.

Det ble ikke gjort vesentlige endringer i lov eller forskrift i 2018, men 1. januar 2018 slo Posten sammen A- og B-post til én felles brevstrøm med to dagers fremsendingstid. Dette var i samsvar med endring i ny, midlertidig konsesjon som trådte i kraft fra samme tidspunkt.

Grunnleggende banktjenester i landpostnettet

Posten er forpliktet til å tilby grunnleggende banktjenester i landpostnettet, jf. Lov om tilbud av grunnleggende banktjenester gjennom Posten Norge AS' ekspedisjonsnett. Plikten omfatter kun landpostnettet, men Posten formidler også banktjenester i resten av Postens ekspedisjonsnett (Postkontor og Post i Butikk). Tjenestene formidles gjennom en agentavtale med DNB.

Statens kjøp og produktregnskap

I henhold til postloven skal Posten føre et produktregnskap for regulatoriske formål. Regnskapet skal oversendes Nasjonal kommunikasjonsmyndighet årlig. Postens valgte revisor foretar kontrollhandlinger og utarbeider en bekreftelse på at regnskapet er avgitt i samsvar med kravene.

Postens nettokostnader knyttet til leveringspliktige ulønnsomme posttjenester er i henhold til postloven forutsatt dekket av statens kjøp bevilget over statsbudsjettet. Tilsvarende gjelder for grunnleggende banktjenester gjennom Postens ekspedisjonsnett. Den årlige forhåndsbevilgningen til statens kjøp blir justert året etter basert på en etterberegning av behovet i forbindelse med produktregnskapet. Etterberegningen skal sikre mot over- eller underdekning.

For 2018 fikk Posten utbetalt 507 mill. kroner i statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester. Dette er 185 mill. kroner lavere enn nettokostnaden Posten hadde forhåndsberegnet.

Resultateffekten for endelig oppgjør av statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester for 2017 utgjorde 29 mill. kroner i 2018. 14 mill. kroner gjaldt reversert avsetning og 16 mill. kroner (inkl. renter) gjaldt etterberegning for 2017 i tråd med Stortingets vedtak.

Totalt ble det i 2018 inntektsført 536 mill. kroner i statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester.

Fremtidsutsikter

Samferdselsdepartementet sendte i januar 2018 et høringsforslag om å endre postlovens krav om postomdeling fra fem dager i uken til annenhver dag. Med høringen fulgte en utredningsrapport fra Copenhagen Economics om fremtidig behov for statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme post- og banktjenester ved å videreføre kravet til omdeling 5 dager i uken. Rapporten viste at man ved å gjennomføre den foreslåtte endringen med iverksettelse 1. januar 2020, kan oppnå en kostnadsbesparelse over statsbudsjettet på cirka 500 mill. kroner i 2020, og videre at dersom det ikke gjøres endringer i omdelingsfrekvens, vil statens kjøp av samfunnspålagte ulønnsomme posttjenester kunne utgjøre 1 mrd. kroner i 2025. Volumfallet har i løpet av 2018 tiltatt kraftigere enn forventet og er betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn i denne rapporten.

Regjeringens forslag til å redusere postlovens krav til omdelingsdager er bebudet fremlagt for Stortinget. En omlegging til færre omdelingsdager vil tidligst kunne gjennomføres i 2020. For Posten er det vesentlig at staten fremover betaler Posten for nettokostnadene ved de leveringspliktige tjenestene gjennom statens kjøp dersom det ikke gis rom for fortsatt tilpasning av tjenestenivået i tråd med fallende brevvolumer og de store endringene i kundebehovene.

I Stortingets budsjettbehandling for 2019 ble regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti enige om å be regjeringen fremme forslag om å fjerne det gjeldende fritaket for merverdiavgift («350-kroners-grensen») på privatimport av lavverdivarer fra 1. januar 2020, dvs. innføre «merverdiavgift fra første krone». Forslaget skal fremmes i forbindelse med statsbudsjettet for 2020. Endringen vil innebære at mottakerne vil bli belastet med fortollingsgebyr knyttet til kostnadene ved enkeltvis fortolling av sendinger som med gjeldende fritak ikke fortolles. Dette forventes å føre til et betydelig volumfall og negative økonomiske konsekvenser for Posten.

Note 24 Hendelser etter rapporteringsperioden

«Hendelser etter rapporteringsperioden» er de hendelser som finner sted mellom slutten av rapporteringsperioden og tidspunktet da finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring. Det kan være hendelser som gir ny kunnskap om forhold som forelå ved slutten av rapporteringsperioden og hendelser som vedrører forhold som oppstod etter rapporteringsperioden.

Restrukturering ruteklargjøring

Høsten 2018 startet drøftinger mellom Posten Norge AS og fagforeninger om mulighet for restrukturering gjennom flytting av ruteklargjøring og deler av Postens Reklamesentre.

Bakgrunnen for omstillingen er den store økonomiske utfordringen segment Post står overfor som følge av det tiltakende volumfallet for adressert post. Effekten av omstruktureringen er forventet å være:

- Utnyttelse av stordriftsfordeler i investeringer foretatt på de sentrale terminalene
- Flytting av nattsortering til dagtid
- Reduksjon av transportkostnader ved å benytte eksisterende linjetrafikker på en mer optimal måte
- Reduksjon av arealbruk og/eller reduksjon av reinvesteringer i nye bygg

Drøftingene hadde ved årsslutt 2018 ikke resultert i noen spesifikk plan for omstillingen og det ble derfor ikke gjort noen avsetning for forholdet.

Under ny drøfting 1. februar 2019 ble en spesifikk plan for gjennomføring vedtatt av partene. Denne planen inkluderer også flytting av deler av Postens Reklamesentre. Gjennomføring av omstillingene vil finne sted fra september 2019 til mars 2020. Foreløpig omstillingskostnad er estimert til 120-130 mill. kroner og omfatter om lag 300 årsverk.

Alternative resultatmål (APM) benyttet i årsrapporten 2018

Konsernets finansielle informasjon er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). I tillegg er det opplyst om alternative resultatmål som jevnlig følges opp av ledelsen for å forbedre forståelsen av resultatene. De alternative resultatmålene som presenteres kan defineres ulikt av andre selskaper.

Som følge av retningslinjer for «Alternative resultatmål i finansiell rapportering» har konsernet tydeliggjort definisjonen av resultatmål og andre måltall benyttet i årsrapporten og som ikke er en del av regnskapsoppstillingene.

Etterfølgende omtales konsernets resultatmål og andre måltall som er benyttet i års- og kvartalsrapportene.

Organisk vekst

Organisk vekst gir konsernets ledelse, styret og øvrige brukere av den finansielle informasjonen mulighet til å analysere underliggende vekst av den operasjonelle virksomheten.

	31.12 2018	31.12 2017
+ Driftsinntekter (årets)	23 894	24 678
- Driftsinntekter (fjorår)	24 678	24 772
= Nominell endring i driftsinntekter	(783)	(94)

	31.12 2018	31.12 2017
+ Nominell endring i driftsinntekter	(783)	(94)
+/- Valutaeffekt	64	121
+/- Kjøp av virksomhet		161
+/- Salg av virksomhet ¹⁾	1 306	
+/- Endring statlig kjøp	(193)	(6)
= Organisk endring i driftsinntekter	394	182

1) Justering av driftsinntekter i forrige år for virksomhet solgt i år

	31.12 2018	31.12 2017
Organisk endring i driftsinntekter/ Justert driftsinntekt ¹⁾	394	182
= Organisk vekst	1,7 %	0,7 %

1) Justert driftsinntekt er driftsinntekter justert for valutaeffekter, oppkjøp og statlig kjøp.

Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA), justert driftsresultat, driftsresultat (EBIT)

Konsernets ledelse følger opp konsernets økonomiske situasjon gjennom bruk av felles måltall (KPI'er) og måltall som viser inntekter og kostnader knyttet til konsernets ordinære operasjonelle drift. De alternative målene som benyttes i rapportering til konsernledelsen består av inntjening eksklusiv poster som ikke er av driftsmessig karakter.

Resultat før skatt, finansposter og avskrivninger (EBITDA) er viktige finansielle parametere for konsernet og danner basis for begrepet justert driftsresultat. Justert driftsresultat er EBITDA før andre inntekter og kostnader og inkluderer avskrivninger. Driftsresultat (EBIT) inkluderer konsernets nedskrivninger, andre inntekter og kostnader, samt inntekt fra tilknyttede- og felleskontrollerte selskaper.

Måltallene er nyttig for brukere av Postens finansielle opplysninger, herunder ledelse, styret og eksterne parter. Det gir brukere av den finansielle informasjonen muligheten til å vurdere driftsresultatet basert på variable løpende poster, da det utelukker avskrivninger og amortiseringskostnader, engangsposter og øvrige gevinster og tap knyttet til investeringer. Det antas også at måltallene gir mulighet for en mer sammenlignbar evaluering av driftsresultat i forhold til konsernets konkurrenter.

	2018	2017
+ Driftsinntekter	23 894	24 678
- Vare- og tjenestekostnad	10 270	10 317
- Lønn og personalkostnader	8 853	9 451
- Andre driftskostnader	3 586	3 524
= Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	1 185	1 386

	2018	2017
+ Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	1 185	1 386
- Avskrivninger	654	683
= Justert driftsresultat	531	703

	2018	2017
Justert driftsresultat/	531	703
Driftsinntekter	23 894	24 678
= Justert driftsmargin	2,2 %	2,8 %

	2018	2017
+ Justert driftsresultat	531	703
- Nedskrivninger	158	59
+/- Andre inntekter og (kostnader)	35	57
+ Inntekt fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	8	(9)
= Driftsresultat (EBIT)	415	692

	2018	2017
Driftsresultat (EBIT)/	415	692
Driftsinntekter	23 894	24 678
= Driftsresultat (EBIT)-margin	1,7 %	2,8 %

Netto rentebærende gjeld (NIBD) og likviditetsreserve

En overordnet målsetning i konsernets retningslinjer for finans, er å sørge for at konsernet har finansiell handlefrihet. Finansiell handlefrihet gir forretningen mulighet til å operasjonalisere strategier og nå sine mål. Konsernet skal til enhver tid ha tilstrekkelig tilgang til kapital til samlet å dekke normale svingninger i konsernets likviditetsbehov, refinansieringsrisiko og normal ekspansjonstakt uten at enkeltprosjekter utløser særskilte finansieringstiltak. Det vil si tilstrekkelige rammer til å kunne realisere konsernets vedtatte strategier.

Netto rentebærende gjeld og likviditetsreserve er en indikator på konsernets likviditetsmessige situasjon og følges tett av konsernets sentraliserte finansfunksjon. Det er også et enkelt mål som kan brukes til å vurdere konsernets likviditetsbehov.

Netto rentebærende gjeld består av både kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld, redusert med markedsmessige finansplasseringer og kontanter og kontantekvivalenter.

Konsernets likviditetsreserve består av alle midler konsernet har tilgjengelig for å finansiere sin drift og sine investeringer. Den er fordelt på hva som er tilgjengelig i henhold til avtaler på kort sikt og på lang sikt og er et nyttig mål for å vurdere om konsernet har tilstrekkelig likviditet til å fullføre den fastlagte strategien for konsernet.

		31.12 2018	31.12 2017
+	Rentebærende langsiktig gjeld	3 015	3 072
+	Rentebærende kortsiktig gjeld	910	689
-	Markedsbaserte finansplasseringer	3 274	3 235
-	Kontanter	93	69
-	Bankinnskudd konsernkonto	176	578
-	Bankinnskudd	70	56
=	Netto rentebærende gjeld (fordring)	312	(176)

		31.12 2018	31.12 2017
+	Markedsbaserte plasseringer	3 274	3 235
+	Syndikatfasilitet	3 482	3 444
+	Trekkfasiliteter		750
-	Sertifikatlån	800	300
=	Langsiktig likviditetsreserve	5 956	7 129

		31.12 2018	31.12 2017
+	Langsiktig likviditetsreserve	5 956	7 129
+/-	Innestående konsernkonto	176	539
+/-	Innestående utenfor konsernkonto	70	94
+	Ubenyttet kassakreditt	550	550
=	Kortsiktig likviditetsreserve	6 752	8 312

Investert kapital og avkastning på investert kapital (ROIC)

Konsernet skaper verdi for eierne ved å investere kontanter i dag som bidrar til økte kontantstrømmer i fremtiden. Konsernets verdi skapes så lenge virksomheten vokser og oppnår en høyere avkastning på sin investerte kapital (ROIC) enn kapitalkostnadene (WACC). Det er et nyttig verktøy for å måle hvorvidt investeringene gir tilstrekkelig avkastning.

Poster som inngår i beregningen av investert kapital vises nedenfor:

	2018	2017
+ Immaterielle eiendeler	2 134	2 162
+ Varige driftsmidler	5 765	5 831
+ Omløpsmidler	7 431	6 694
- Sum likvide midler	3 563	2 527
- Rentebærende kortsiktige fordringer	66	96
- Rentefri kortsiktig gjeld	4 548	4 992
+ Betalbar skatt	97	111
= Investert Kapital¹⁾	7 251	7 183

1) Rullerende 12 måneder tall

	2018	2017
Siste 12 måneder akkumulert justert driftsresultat/ Investert Kapital ¹⁾	531	703
= Avkastning på investert kapital (ROIC)	7,3 %	9,8 %

1) Rullerende 12 måneder tall

Øvrige alternative resultatmål

Konsernet benytter og presenterer enkelte andre frittstående resultatmål. Dette er resultatmål som anses å være nyttige for markedet og brukerne av konsernets finansielle informasjon. Disse måltallene er vist i tabellen nedenfor:

	2018	2017
+ Totale investeringer	979	981
- Investeringer grunnet oppkjøp av virksomhet	17	22
= Investeringer før oppkjøp av virksomhet¹⁾	962	959

1) Tilsvarer tilgang driftsmidler og immaterielle eiendeler i kontantstrømoppstillingen

	2018	2017
Resultat siste 12 måneder etter skatt/ Gjennomsnittlig egenkapital per balansedato ¹⁾	248	388
= Egenkapitalavkastning etter skatt (ROE)	3,9 %	6,3 %

1) (IB+UB)/2

	31.12 2018	31.12 2017
Egenkapital per balansedato/ Egenkapital og gjeld (totalkapital)	6 481	6 375
= Egenkapitalandel	40,3 %	37,6 %

Styrets erklæring

Styret bekrefter at årsregnskapet, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og morselskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Styret bekrefter også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet, samt en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor.

27. mars 2019

Idar Kreutzer (leder)

Tove Andersen (nestleder)

Henrik Højsgaard

Anne Carine Tanum

Finn Kinserdal

Liv Fiksdahl

Odd Christian Øverland

Lars Nilsen

Ann Elisabeth Wirgeness

Erling A. Wold

Tone Wille (konsernsjef)

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Posten Norge AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Posten Norge AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvise bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Nedskrivning av goodwill

Konsernet har balanseført goodwill på kr 1 361 millioner. Goodwill er i konsernregnskapet nedskrevet med kr 141 millioner for 2018.

Konsernets nedskrivingsvurderinger medfører utøvelse av skjønn fra ledelsen knyttet til blant annet estimer for fremtidige kontantstrømmer og fastsettelse av avkastningskrav. Som følge av vesentligheten av goodwill i regnskapet, svak inntjening i deler av logistikkvirksomheten og usikkerheten knyttet til estimerte fremtidige kontantstrømmer har konsernets nedskrivingsvurderinger av goodwill vært et sentralt forhold i revisjonen.

Vi evaluerte sentrale forutsetninger i ledelsens nedskrivingsmodeller, herunder vekst, omsetning, resultatmarginer og avkastningskrav basert på ledelsesgodkjente prognoser og tilgjengelig markeds- og

bransjeinformasjon. Videre vurderte vi matematisk korrekthet av modellene og sensitiviteten i anvendte forutsetninger. Vi vurderte konsistensen i anvendelsen av sentrale forutsetninger og evaluerte konsernets treffsikkerhet i tidligere års nedskrivningstester.

Vi viser til regnskapsprinsippnoten punkt 3.1 om estimert verdifall av eiendeler og note 8 om immaterielle eiendeler.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelse, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig

usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;

- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Vi avgir en uttalelse til styret om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av regnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

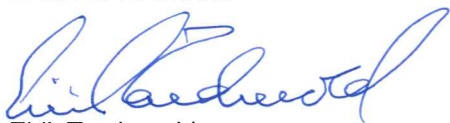
Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsene om eierstyring og selskapsledelse

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om eierstyring og selskapsledelse om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 27. mars 2019
ERNST & YOUNG AS

Eirik Tandrevold
statsautorisert revisor